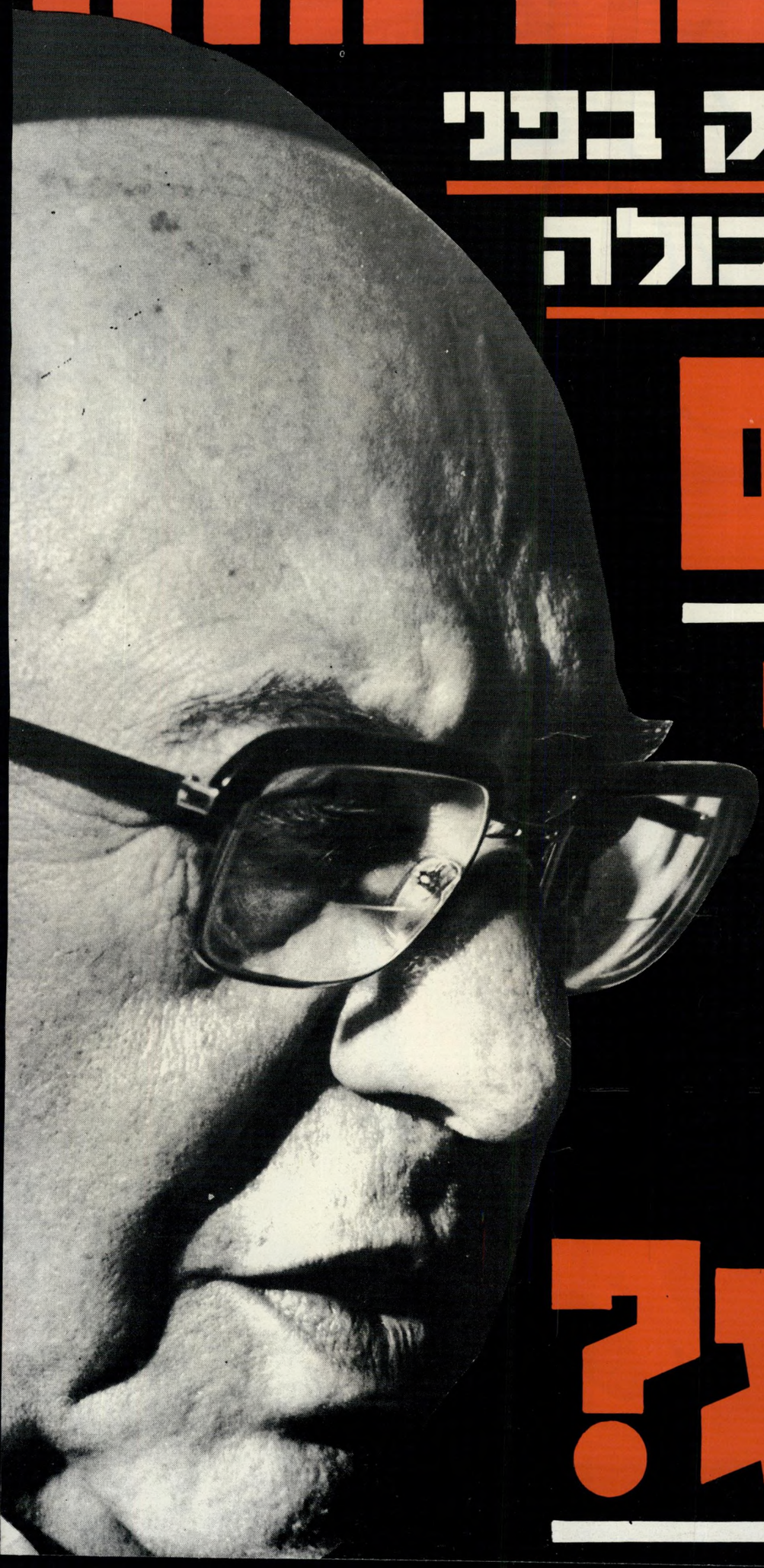
שנה 48 | המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) | מיספר 2452 | א' אלול תשמ"ד, 29.8.1984

העולם הזה

בן 75 יורק בפני המדינה כולה

האם חסר לו במוג?

האם ידעת ש-

מפחית אחת של זיפ

אפשר להכין יותר מ-7 ליטר משקה?

זיפ

אבקת שתיה
בטעם תפוזים

להכנה מידית
בתוספת מים בלבד

עלית

7 ליטר תפוז

עלית

מכתבים

מי יהיה איש תשמ"ד?

קוראים מציעים את איש השנה.

שימעון פרס, כמובן. תכונותיו, שעמדו לו לרועץ כל השנים — אפרוריות, חלקלקות, הנכונות לספוג כל עלבון מבלי להגיב, תדמית של עכבר המכרסם במיסדרונות השילטון — הוכיחו עצמן כמקור כוחו. תוצאות הבחירות וצעדו הדרמתי של עזר וייצמן הביאו אותו אל סף המישרה החשובה ביותר בישראל. האם יידע לנצל את ההזדמנות, האם ישתמש בכוחו כדי להחזיר את ישראל לשפיותה?

כך או כך — הוא האיש שיקבע יותר מכל את דרכה של ישראל בשנים הקרובות.

מיכל בן־דיין, נתניה

המועמד שאני מציע למערכת העולם הזה הוא הנשיא חיים הרצוג. אחרי שורה של חמישה נשיאים־לקישוט, הוא הוכיח כי בעיתות משבר פוליטי יש מישקל לדעתו ולעמדתו של האזרח מס' 1. דאגתו לאחדות לאומית. לתקינותו של המישטר הדמוקרטי. לכיבוד השיוויון של כל אזרחי המדינה, ועמידתו הגאה נגד ניצני הגזענות — כל אלה מזכים אותו בתואר איש השנה.

בני נפתלי, ראשון־לציון

כשחזר הנשיא אנוור אל־סאדאת מביקורו ההיסטורי בירושלים, הוא מיהר לדווח על צעדו המדיני לקודמיו על כס השילטון — מומיות הפרעונים שבמוסיאון הקאהירי. אחרי שהקשיב בסבלנות להסברים על ישראל, הפתיע אותו אחד הפרעונים בשאלה: „תגיד, יוסף עוד מנהל שם את העניינים?" „איזה יוסף," ביקש סאדאת לדעת. „יוסף בורג, כמובן."

לשמע התשובה החיובית, אפילו הספינכס של גיזה חייך בהקלה. „לפחות יש שם רמות אחת מוכרת, מהמחזור שלנו," סיכמו ביניהם החנוטים.

אבל צחוק בצד. שר־הפנים־המישטרה־הד־תות־האוטונומיה אינו רק רמות השייכת לעבר. כל מי שעוקב אחרי התנהגותו הפוליטית מבין, שרק עתה הוא מתקרב לשיאה של הקאריירה הפוליטית שלו. סיכוייו לגרוף תיקים ממשלתיים וסמכויות, גדלים והולכים ככל שמיפלגתו מידרדרת ומאבדת מבוחריה. ככל שהליכוד נמערך מתבצרים בעמדותיהם הקשוחות בעניין יוכבת ממשלת אחדות — כך מתקרב כס ראש הממשלה אל חיקו. **דינה שמיר**, תל־אביב

● ● ●

אין עשן בלי אש

אם לאזרח אין אמון במישטרה — כנראה שיש לכך סיבה.

יש לנו מישטרה מתוחכמת. מישטרה מגוחכת שבת. מישטרה אמינה. לא מזמן תפסה את עבריין מס' 1, שהרג את עבריין מס' 2 ופצע את עבריין מס' 3.

אני אזרח קטן, עם קצת זכויות והרבה חובות. שילשום פרצו את דירתי. עשו בלאגן, גנבו לי את הטלוויזיה (היחידה שהיתה לי). טילפנתי למישטרה, חיכיתי חמש שעות שיבואו. אחרי שש שעות באו ואמרו לי, ש„הסיכויים לתפוס את הפורץ אפסיים."

יש לי שכנה, בעלה מכה בה יום־יום מכות נמרצות. התלוננה במישטרה, אבל שם לא מטפלים במקרים פעוטים כאלה ברצינות. באו, הזהירו את הבעל (בפעם השלישית), אבל הוא ממשיך להרביץ. במישטרה חושבים שאין עשן בלי אש, ושאם הבעל מכה — לאשה מגיע.

חבר שלי היה בים בשבת. נכנס להתרחץ (שתי רקות), יצא החוצה ולא מצא כלום — לא בגדים, לא ארנק, לא מפתחות. גם את האוכל לקחו לו. התלונן במישטרה. אמרו לו, ש„הסיכויים לתפוס את הגנב אפסיים."

מישטרה ממוחשבת יש לנו, מישטרה אמינה. האזרח הקטן לא מאמין בה. לא איכפת לו כנופיה מס' 1, לא איכפת לו מועל בכיר. איכפת לו ביטחונו האישי. כשיגנבו לו בפעם הבאה לא יתלונן, כשירביצו לו לא יתלונן, כשיכייסו אותו לא יתלונן.

מה תעשה הממשלה הבאה כדי שלאזרח הקטן יהיה אמון במישטרה? **רמי ביאזי**, יפו

● ● ●

להסתכל לכיסאות בעיניים

אבות העיר תל־אביב, שטרחו ובנו את הטיילת היפהפיה, החליטו עכשיו לכער אותה.

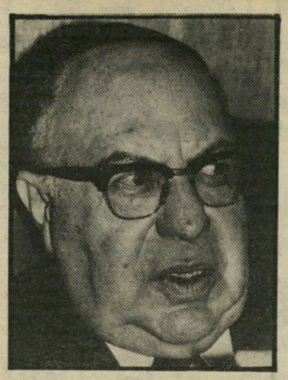
מי שעובר בימים אלה בטיילת תל־אביבית פשוט נחרד: אין סוף זוגות עיניים ננעצות בו, לא מרפות ממנו ער שהוא בורח מן המקום על נפשו.

על כל אחד מאלפי הכיסאות הכחולים־לבנים, המפוזרים בטיילת, הדביק מישהו מהעיריה זוג עיניים מזרות־אימה. הן מביטות בך, הן מאיימות עליך. הן מזכירות את האח הגדול.

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

יריקות בפרצוף

ארבע פעמים ירק השבוע יוסף בורג בפרצופו של הציבור: הוא ביטל את שעון־הקיץ, יזם שערוריה בין־לאומית בהר־הבית, השפיל חברי־כנסת והתיר למאיר כהנא להתגרות בתושבי אום־אל־פחם. האם הוא אחראי למעשיו?

10

כתבות השער האחורי:

„ירדתי למחתרת!"

בשבוע שעבר הודיע „העולם הזה" כי הוא מחפש את איריס דוידסקו, אחרי שנעלמה מ־בית־החולים שבו אושפזה לצורך גמילה מס־מים. השבוע התקשרה יסירה, כי שינתה את זהותה כדי להימלט מעולם הנרקומנים. האורב לה.

36

דם ונשפך ביבנה

בעודה מתכוננת לכניסת השבת קטע צרור ירוי את חייה הצעירים של מזל בוזגלו. יהשאיר מישפחה המומה ואבלה. הטוענת בכאב, שהמישטרה והישטמו יכלו למנוע את הרצח הנורא של בתם. „העולם הזה" היה היחיד שהצליח לדוג כב את המישפחה המזועזעת.

17

מי יפקח על המודיעין?

יהיה מי שיהיה ראש־הממשלה הבא — האם דרוש לו יועץ מיוחד לענייני מודיעין? הפרשן הצבאי של העולם הזה טוען: לאור הערבוב היחידה נגד מחבלי־הערבה היא גמישות מחשבתית של הדרג המדיני ובלבד שיבין עניין.

22

גולן בצרות

מנחם גולן ויורם גלובוס, בעלי אימפריית הקולנוע, נקלעו לצרות – חברות ההפצה מסוכסכות איתם. והשחקנית **בו דרק** מכנה את גולן „מיפלצת". אך ה־שניים ממשיכים לעשות ב־קולנוע מיליונים. בדולארים.

54

נשים בלי הגה

„התאהבתי בהגה," אומרת מיכל. עוד 29 נשים כמוה, שמצאו את פרנסתן בנהיגת אוטובוסים, פוטרו מעבודתן. האם התקש־תה חברת דן הגברית לעכל בקירבה את הנשים, שהוכיחו את עצמן כנהגות לא פחות טובות מן הגברים! האם מתעקשים הגברים בדן ל־החזיר את הנשים למיטבח!

50

הנמר שנדם

יריבים וידידים כא־חד באו ללוות את הסופר, המתרגם ו־המבקר, דן עומר, עורך המדור נמר של נייר, **בדרכו האחרונה. בהתקף־לב קטלני נסתיימו חייו רצופי המאבקים של המרדן חסר־ההשגחות. שלא חשש להצליף בעטו אפילו בטובי ידידיו..**

12

הודאה מטורפת?

האם נפתרה תעלומת היעלמה של יפהפיית העולם התחתון, אורלי ביטון, או שמא ההודאה ברצח שלה אינה אלא פרי התקף פסיכוטי של המתוודה. רחמים רייפלר!

45

שוויץ בצבע שחור־אפור

מן הפסטיבל הצנוע והרגוע בלוקארנו היפהפיה שבשוויץ, מדווחת **עדנה סיינרו** על סרטים שהגיעו מעבר למסך הברזל ועל הסרטים המפ־תיעים שנוצרו בארץ המארחת. ואשר מתארים את שוויץ בצבעים קודרים ומפחידים.

52

כמעט אשה

היא נראית מבוגרת מגילה אך אינה מר־גישה עצמה מוכנה ליחסי־מין. למרות ש־שרון טיילור היא בת 15 בלבד. יש לה דיעות מוגדרות על אביה, על מחזריה, על סמים, לבוש ופוליטיקה. כתבה ראשונה בסידרה על הנוער של שנת 1984.

32

חקירה מיוחדת

אגד לאגד זאב

בקואופרטיב האוטובוסים הגדול כולם מש־מיצים את כולם. כך הצטברו במחלקתו של בנימין זיגל תיקי־חקירה רבים, שכוללים חשדות בפרוטקציה, העדפה ושחיתות. ה־אם תהיה זו החקירה הרצי־נית האחרונה של זיגל. שכו־לם מנסים לשבור את כוחו!

26

מורה ופחד

לקראת פתיחת שנת הלימודים תשמ"ה מב־טאת המורה נילי ירון את חרדותיה כמורה. כאם וכאזרחית בישראל. „אני מתחילה את השנה בלב כבד. הכל מסביב מתמוטט ואנחנו צריכים להמשיך להקנות לילדים הרכים ערכים וחינוך."

14

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3
זה היה העולם הזה שהיה	4
קורא יקר	5
בלונים	5
תשקיף	6
במדינה	7
הנדון	9
על דמנה	16
יומן אישי	19
אנשים	20
מה הם אומרים – סיוזי אבן בני שמיר בן־ציון אורגד פנחס (ג'וני) כרמי	
יהודה פוליקר מיקלוש סיץ	24
זה וגם זה	29
לילות ישראל מנהטן טרנספר	
ענת טופול וריקודים ברמלה	30
הורוסקופ מזל בתולה	39
מיכתבים לדותי	41
חלון ראווה	42
תשבי	44
שידור	47
דחל מרחלת על כל העולם	48
קולנוע פסטיבל לוקרנו	52
אתה וחשקל	57

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שהוסיף השבוע לפני 25 שנה, עסק בהרחבה בבחירות הקרבות לכנסת הרביעית ולא רק מן הצד המערכתי. מיספר מדעות בגליון דיברו בעד עצמן: תנועת החירות פירסמה מודעה על עמוד שלם. במרכז המודעה עמד צבי מעילוף, עסקן מיפלגתי מסוג א' (באותם ימים האות המזהה של מפא"י) והציונים הכלליים (שסימנם היה צ') פירסמו את דברי צדקיהו שלהם (ראה גליפה למטה) ● הכתבה המרכזית עסקה במבוכת־האמת, שנכנסה אז לאוזנה במישטרה ובשירותי הביטחון. כתב "העולם הזה" נחקר בה ושאל את השאלה המתבקשת: "מה יקרה אם מסעילי מבוכת האמת יצמדו פעם למבוכה וייחקרו בעזרתה על השאלה אם מבוכת האמת אומנם מגלה את האמת?" ● ארבעה מעמודי הגליון הוקדשו לתצלומיהן של המועמדות הסוסיות למלכת־היפי השניה, זאת של 1959, וזו גם הסיפיה, בשער הגליון.

"העולם הזה" 1144
תאריך: 2.9.1959

הלימודים של שימעון פרס

★ ההריון של אשת־השגריר

מיפלגות

דיין ופרס לא מסוכנים

אין טעם להתייחס אל המיפלגה הפרוגרסיבית כאל גוף עצמאי, קבעו יריביה, ראשי הציונים הכלליים. "היא זנב בלתי־מנותק מן הגוף של מפא"י."

בעיני רבים זה תיאור מוצלח. כי מאז כינונה של הכנסת ב־1949, נמצאו הפרוגרסיבים (רוב הזמן) בקואליציה הממשלתית, ולא גרמו למשברים רציניים.

השבוע, כשהוא נע בכורסתו במישרדו ברחוב אחד־העם בתל־אביב, צייר ח"כ הפרוגרסיבים יזהר הררי בפני כתב העולם הזה תמונה שונה: "כל הטענות האלה שטותיות לגמרי," הסביר הררי בקול איטי ובהיר, "כי העובדה היא שכל מיפלגה הנמצאת באופוזיציה לא יכולה להשיג מזה משהו. צריך לשאול את מפ"ם ואחדות־העבודה: מדוע הן לא עזבו את הממשלה על אף העלבונות שספגו." הסיבה, לדעת הררי: להשיג משהו ציבורי בעל ערך בארץ אפשר רק על־ידי ישיבה עיקבית בקואליציה.

המשיך הררי השליו, בהתרגשות עצורה: "חוק מילווה־הקליטה עוכב רק בגללנו, ולא כתוצאה מהצעקות הרמות שהשמיעו אנשי חירות והציונים הכלליים מספסלי האופוזיציה. לכן לא חשוב לנו מה חושבים אחרים על ישיבתנו בממשלה. לנו ידוע שמילאנו תפקיד ציבורי חשוב, וזה העיקר."

מהי אחריות? הררי הירבה לעשן, הדליק כמעט סיגריה בסיגריה. בניגוד הוא הספיק להסביר את תפ־קידה המיוחד של מיפלגתו: "בניגוד למיפלגות אחרות לא איברנו את חוש האחריות שלנו," הוא טען. "איזה מין חוסר־אחריות זה לעמוד בכיכר הרברט סמואל בתל־אביב ולדרוש מן הממ־שלה לפרסם את תקציב הביטחון?"

חוסר האחריות קיים גם בשטחים אחרים, ונראה לפרוגרסיביים כרבר מזיק. הוא כלל בזה גם חנופה. "מי שמסית בוואדי סליב יכול להרוויח קולות, אבל הוא אינו אחראי כלפי המדינה," נימק הררי.

צעירי מפא"י. הררי, יליד תל־אביב, הנחשב לאחד הח"כים המב־ריקים, הציץ דרך משקפיו השחורות עובות־המסגרת, הגדיר את עמדת מפלגתו לגבי חוג צעירי מפא"י: "הם לא מסוגלים לפגוע ברמוקראטיה הישראלית," קבע הח"כ המנוסה. "מלבר דיין ופרס, המתעלים קצת על שאר הצעירים, כולם חסרים כשרונות מספיקים כדי להשתלט על המדינה או להנהיג אותה."

גם משה דיין ושימעון פרס עדיין רחוקים ממטרה זו. הם צריכים לשבת כמה שנים בכנסת, ללמוד מהי חקיקה אמיתית. "הם יעשו זאת ברצון," חושב הררי, "לכן גם הם לא מסוכנים לדמוקראטיה הישראלית!"

■ ■ ■

● המיפלגה הפרוגרסיבית מנתה בכנסות הראשונות ארבעה, חמישה ח"כים והיתה שותפת־קבע לקואלי־ציה עם מפא"י. ברבות הימים הפכה למיפלגת הליברלים העצמאיים וכוחה הלך ודעך. עד שהיום היא מיוצגת על־ידי ח"כ אחד בלבד, יצחק ארצי, שזכה במקום בטוח ברשימת המערך לכנסת ה־11 תמורת ויתור על הופעה עצמאית של מיפלגתו.

● המישפטן יזהר הררי, בנם של זוג מורים מדור המורים הראשון של הגמנסיה "הרצליה" בתל־אביב, היה הנשיא הראשון של בית־הדין הצבאי העליון של צה"ל, במשך 25 שנים חבר־כנסת ונפטר בשנת 1980.

אנשים

חשיבות לאומית

הריונה של אשת השגריר האמריקאי, **מרי לואיז ריד**, מתפתח לממדים של חשיבות לאומית. השגריר הצעיר, **אוגדן ריד** עצמו, אינו מתנגד לכך. כנראה. בביקור שערך השבוע ריד בחיפה הוא הדגיש עובדה זאת כאשר ביקר את הרב הראשי הספרדי של חיפה, הרב **ניסים אזחיה**. אותו הכיר ריד בנסיבות דרמטיות, כאשר נשא את הרב המתעלף על ידיו בהלוויתו של הרב הראשי, **אייזיק הלוי הרצוג** (אביו של נשיא המדינה חיים הרצוג). אחרי שקיבל מתנה מהרב, חמישה חומשי תורה, הביט ריד באשתו ואמר: "אני מקווה שכני או בתי בעתיד, כאשר יגדלו כאן, יוכלו לקרוא זאת במקור!"

סודות מן החדר

ירחמיאל היה בומבה של פקיד. שתה תה, עבד אפס. סחב כמו מק דיזל. אבל כשהגיע לשבעים אלף לירות עשה פאנצ'ר. נתן למשטרה לתפוס אותו, בלי לשלוח אס.או.אס. לגב שלו.

אז שמעתי (לא יפה להגיד איך) איך שהבוסים מרחוב הירקון דיברו עם ירחמיאל אחרי שלא הלך לו:

הבוסים: יא קוקו, למה נתפסת? עכשיו נצטרך להעביר אותך לסוכנות, או ל"מקורות" או לאיזה מקום שכזה.

ירחמיאל: זה לא עסק בשבילי.

הבוסים: למה?

ירחמיאל: קשה להיתרגל. כל פעם צריך לשנות את הטכניקה.

הבוסים: לא יעזור. או ניתן לך פנסיה מן התק־ציב של המדינה ונשלח אותך לשנה לבית־הבראה של קופת־חולים. ואולי בכלל מתחשקת לך איזו תחיכת שגרירות?

ירחמיאל: לא בית־הבראה ולא בטיח, ולא רוצה גם להיות שגריר. למה שאם אהיה שגריר, אז בסוף יבוא ראש־העיר שלי לעבוד אתי יחד, ומרוב שיעמום אתחיל לשחק איתו בשטרות. לא, רוצה להישאר בג'וב הישן והטוב — או לעבוד אצל מבקר המדינה.

הבוסים: מה?!!! איזה ג'וק נכנס לך?

ירחמיאל: מפחדים. הא?

יותר לא שמעתי, למה שהתחילו לריב שם — ויותר אסור לי לכתוב, למה שירחמיאל נכנס למע־צר מבודד במקום בלתי ידוע, ואסור לפרסם את השם שלו, התמונה שלו ותולדות החיים שלו.

צדקיהו

"תנו לחיות!" הסיסמה המרכזית של הציונים הכלליים בבחירות לכנסת הרביעית היתה תנו לחיות בארץ הזאת! הם ריכזו את עיקר חיציהם נגד השחיתות שפשתה בארץ, בה הירחמיאלים של מפא"י השחיתו כביכול כל חלקה טובה.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

אני מבינה שהמדובר באיזו פיר־סומת, שהעירייה מכרה לחברה פרטית את הזיכיון לפרסם על כיסאות אלה. האם כדאי היה לכער את הטיילת היפהפיה רק כדי לקבל סכום כסף צנוע? **ענת מיזרחי**, תל־אביב

● ● ●

"אפסים" לשירות עיתונאים

דובר עיריית תל־אביב על מופע כוורת (העולם הזה 15.8.84).

כתבתכם נהנתה מהופעת להקת כוורת בגני־יהושע (פארק הירקון). אי־אפשר היה שלא לחוש בכך בכתיבתה, ועל כך בהחלט אני שבע־רצון.

אבל קטע אחד קטן השאיר בפי טעם מר. כוונתי לדבריה על "האפסים" בעלי תוויות "בתפקיד", שחלקם הסתובב מצוייד במכשירי־קשר ו"עשה רוח יותר מאשר עבודה ענייניות."

ובכן, לידיעתכם: "האפסים" הללו הם עובדי עיריית תל־אביב־יפו, שהפיקו את מופע כוורת ואת יתר המופעים בפארק בסדר מופתי ובאירגון מעולה, שזכה לשבחים... אפילו מפי העתונות.

רק בזכותם של אותם "אפסים" בעלי מכשירי־הקשר ניתן היה לחלץ במהירות־הבזק את אותם עשרות בני־נוער, שנלחצו על־ידי חבריהם הנלהבים לכיוון הגדרות שהפרידו בין הקהל לבימה, ורק בזכות עבודתם הנאמנה נמנעו מצבים לא נעימים.

גם לי היתה תווית "בתפקיד" (בעיקר כדי לסייע לעיתונאים לסקר את האירוע בנוחות, למרות הלחץ באיזור הבימה), וכמי שרואה עצמו חלק, צנוע אומנם, מהמערכת הגדולה שאירגנה את הופעות כוורת והלהקות האחרות בפארק — **אני גאה להיות מכונה בפיה "אפס".**

רוני רימון, תל־אביב

● הקורא רימון הוא דובר עירית תל־אביב־יפו ויועץ תיקשורת ל־ראש־העיריה.

קורא רימון
אפסים ומכשירי־קשר

● ● ●

שלא במודע

מי מפיץ את השמועה כי דובר עיריית פתח־תיקווה מזיק למאבק על קולנוע הי־כלי? (העולם הזה 15.8.84). עוול עשתה שרית ישי לדובר עיריית פתח־תיקווה, רן בן־כנען, כ־דיברי ההקדמה שלה לראיון עם דב תבורי.

כמי שעוקב מקרוב אחרי מאבק השבת בעיר ונוטל בו חלק לא מבוטל, אני מוצא לנכון לקבוע כי בן־כנען עושה עבודה מיקצועית ויעילה בפרשה זו.

בשל כך הפך בן־כנען קורבן למסע של שיסוי והסתה אישית כלפיו מצד הקיצוניים הדתיים.

קורא אורן
מסע שיסוי

חבל שהעולם הזה הצטרף, שלא במודע, למסע הסתה זה.

אבי אורן, פתח־תיקווה

● הקורא עורך־הדין אורן הוא יו"ר **אש"ל (אזרחים־שאיכפת להם)** בעירו.

● ● ●

ראובן ושמעון

מה שם ייקרא לו לווקמן העברי?

בביקור משפחתי בלונדון רכשנו בלירות הסטרלינג הממוע"מות שלנו מכשיר ווקמן (Walkman) במחיר שווה לכל מכס.

מה שם ניתן לווקמן זה בעברית? הווי אומר/ הווי אומרת: שמעון. פירושים מיותרים.

מעתה באה גאולה לשבט שמעון הנשכח. השם הפרטי שמעון נעשה גם שם חפץ, ולפי חוקי הלשון הוא יכול לבוא עם הא הידיעה, וכן בנטייה: השמעון שלך נהדר! תני לי רגע לשמוע בשמעונך...

(ד"ר) ראובן (פיוון), ירושלים

● ● ●

עיר ואם בשטחים

תוכנית הילדים הטלוויז־יונית מצטרפת למסע שטיפת־המוח.

בימים אלה, כאשר רוממות האחדות נישאת בפי כל, תוך הבנה שיש למצות את המשותף והמאחד ולדחות את המפרד והמפלג, תורמת הטלוויזיה הישראלית את תרומתה היחודית לעניין. בתוכנית הטלוויזיה לילדים שישאר בינינו ששודרה ב־16 באוגוסט, מאוזכרים שלושה מקומות כ"עיר ואם בישראל", כאשר אחד מהמקומות האלה הוא "בית אל".

האם עורך התוכנית לא שמע על כך שנושא זה הינו נושא השנוי במחלוקת כבדה ומפרדת בציבור? האין בהצגת דברים מעין אלה משום שטיפת מוחם של ילדים, שעדיין לא פיתחו מנגנוני חשיבה ביקורתית?

נפתלי אור־נר, ירושלים

טענות לעולם צודקת

דברי הקונסול המצרי, שאילו סירבה אזרית לראות ולחתום את גופת אחו־תה, הגמצאת בידי המצרים, כי זהו משה ארנס.

הארץ 24.8.84

מסתבר ש"חוף האקודוקט" שבשטח שיפוטה של המועצה האזורית חוף הכרמל, נמצא בבעלותה של "החברה לפיתוח קיסריה". למרות השילוט הקיים במקום, האוסר את הרחצה בים, מתרחצים כאן מדי שבת אלפי אנשים, מרביתם תושבי אור־עקיבא, הממלאים את החוף גם בימי חול.

בשרון ובשומרון 15.8.84

העולם הזה
בלי משוא פנים

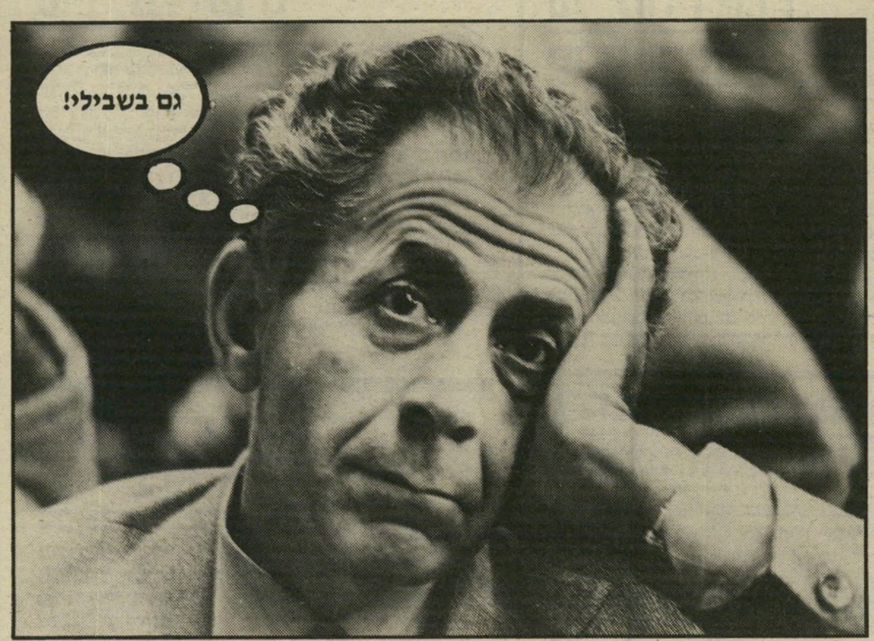
"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבניות: יוסי שגיו ♦ עורכי ביתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכריני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדספה: "הדסק החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

ח"כ שלמה הילל

דויד יק.

השיחה הרציונית הראשונה שלי עם דן עומר התנהלה באוהלי־הסיירים שהקים לרגלי מישרד ראש־הממשלה בירושלים. הוא שבת שם שביתת־רעב, במחאה על איסור סיפרו, שהוגדר כפורנוגראפי. הייתי או ח"כ חדש־יחסית.

היה זה מובן מאליו ששבועון זה וסיעת העולם הזה בכנסת יילחמו למען זכות־היצירה של סופר, מול פני ביורוקראטים צדקניים. התייצבנו לימינו של דן עומר. וכך נזרע זרע שנבט כעבור כמה שנים.

נלווה אליי אז היועץ הפרלמנטרי של הסיעה, עורך־הדין אמנון זיכרוני, שגם יחסיו שלו עם העולם הזה התחילו בצורה דומה. בשנות ה־50' ערך זיכרוני שביתת־רעב ממושכת למען זכותם של סרבני־מילחמה שלא לשרת בצבא, וגם אז התייצב העולם הזה לימינו, מבלי להסכים לדעתו. (זיכרוני עצמו שינה לאחר־מכן את דעתו על השרות בצה"ל.)

כמה אנשים עברו ברבות השנים מסלול זה. תחילה זכו בהגנת העולם הזה במאבקי־מצפון, ולאחר־מכן הצטרפו למערכת זו. אחד מהם הוא עורך־הכיתוב הנוכחי גיורא נוימן, שישב בכלא בעוון סרבנות־מצפון.

בשנות ה־70 הראשונות גמלה במערכת ההחלטה להקדיש בשבועון מקום למדור ספרותי.

רצינו שיהיה להעולם הזה קול צלול וברור בענייני־תרבות, כמו שיש לו בעניינים מדיניים: קול שלא ניתן יהיה להשתיקו או לשחרו, שלא יירתע מלמתוח ביקורת נוקבת, שלא ימכור את האמת תמורת נזיד־העדשים של "מכובדות" ו"שבת אחים גם יחד".

התייעצתי עם אנשים שונים והועלו שמות שונים. היה זה עמוס קינן שהציע את דן עומר.

בימים ההם התרשמתי מסיפרו של עומר, בוקר טוב, מהפכה, שתיאר את ההווי הפסבדו־מהפכני בקפה טעמון הירושלמי, שהיה חלק מהווי העיר והארץ. קיימתי עם עומר כמה שיחות ארוכות, שבהן הסברתי במה אנחנו מעוניינים. הסכמנו על העקרונות.

טיכסנו עצה לגבי שם המדור. בסופו של דבר החלטנו לקרוא לו נמר של נייר. איני זוכר אם זה היה הרעיון שלו או שלי.

כל מדור אישי כזה משקף בראש וראשונה את האישיות של בעליו, ועל כן אי־אפשר לתכנן אותו לגמרי מראש.

היה זה מדור מילחמתי ותוקפני. היו לדן דיעות חזקות וחריפות על כל תופעה, והוא ביטא אותן לא פעם בקיצוניות.

איני סבור שהיה מדור אחר בהעולם הזה (וזה כולל גם את מדורה של רחל המרחלת) שהביא לי תלונות כה רבות. כמעט מדי שבוע טילפן אליי סופר נזעם, וגינה את כתיבתו של דן עומר. אחד מידידיי התחנן פעם לפניי לשים קץ למדור. כי "הוא יוצר לך כל־כך הרבה אויבים שבסוף לא יישאר לך ידיד אחד בקהילת הסופרים." בין אויבים אלה היו רבים שהיו צריכים להיות לכאורה, ידידיי הפוליטיים.

דן עומר (עם יוסף לפיד)
בלתי־משוחד

לא שעיתי לעצה זו. לעיתים קרובות לא הסכמתי עם רעתו של עומר על ספר זה או אחר, אך תמיד הערכתי את כנותו, אומץ־ליבו, תחושת־השליחות שלו ודאגתו העמוקה לתרבות העברית והאנושית. הערכתי גם את יכולתו לעניין בספרות העברית המוני קוראים, שהוא עורך אותם מאדישותם לנושא "משעמם" זה. בגלל סיבות אלה גם העברתי לו את המדור שידור. שהפך במהרה נושא לקינאת כל עיתוני ישראל.

כמו לכל מבקר, היו לו אהבות ושינאות. לא תמיד צדק. אבל הוא היה ישר כמו סרגל. כאשר נטמנה גופתו השבוע באדמת ירושלים, עברה מן הסתם במוחם של רבים מן הנוכחים המחשבה: אין לו תחליף. לא יימצא דן עומר שני. והרי זוהי המחמאה הגדולה ביותר שאפשר לומר על מבקר.

דף תשקיף

מה עוד הובטח לוייצמן?

גירסות רבות קיימות על המיסמך הסודי שנחתם בין עזר וייצמן וראשי מיפלגת העבודה, בעניין הצטרפות „יחד" למערך.

על־פי „התורה שבעל פה" הובטח שהאלוף (מיל') אברהם („אברשה") טמיר יהיה מפקד המועצה לביטחון לאומי. מובטח לווייצמן שיריון ברשימת המערך, גם אם תיפרוש מפ"ם ממנו וישונה סדר המועמדים של המערך לכנסת.

לאיש־העסקים רמי אונגר הובטח תפקיד יוקרתי של יושב־ראש מועצת־מנהלים של חברה ממשלתית גדולה. שמו כבר הוזכר כמועמד לתפקיד כזה באל־על.

המערך יגיע להבנה עם וייצמן, אם „יחד" תתקשה לעמוד בכל התחייבויותיה הכספיות כתוצאה ממערכת הבחירות.

ליבאי הותקף

ח"כ העבודה הטרי, דויד ליבאי, הותקף השבוע בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. אחרי שסיים נאום סנגוריה ארוך על שימעון חרמון, הנאשם ברצח האחות כרמלה בלאם.

הפריסטר ליבאי, המייצג את חרמון, העלה בסיומו של הנאום טענות שמקן השתמעה נימה של ביקורת על אורח חייה המתירני של הנרצחת.

מחוץ לאולם תקפו את ליבאי בני משפחתה של בלאם. בשלב מסויים במעט שהתחלפו הצעקות במהלומות.

מועמד חדש במטכ"ל

צפוי איזבור שמו של מועמד שלישי לכהונת סגן הרמטכ"ל, במקומו של האלוף דויד עברי, העומד לפרוש. עד עתה אוזכרו שמותיהם של האלופים דן שומרון ואמיר דרורי.

ש"ך נגד ש"ס

הרב אליעזר ש"ך, מתומכי ש"ס, הביע באחרונה עמדה חד־משמעית נגד נציגי ספרדים שומרי תורה בכנסת, בגלל עמדותיהם המדיניות הקיצוניות. הוא אמר לאנשי חצרו, שפעילי ש"ס סובבו אותו בבחש.

נראה, שהסיבה האמיתית למשבר ש"ך־ש"ס היא מידע שהגיע לחצר הרב על קשר קבוע בין אנשי ש"ס וחצר הלובביץ', האדמו"ר החב"די, יריבם הוותיק של אנשי האגודה.

במערך כבר נואשו מהניסיונות לצרף את ש"ס לקואליציה. מנהיגי העבודה גייסו מישלחת של פעילי שכונות ממוצא מארוקאי, שריברו על ליבו של ח"כ יצחק פרץ. הם נידהמו לשמוע שהוא רואה באריאל שרון את מנהיג האומה, ושהוא מעריך יהודי לאומי אוכל טרפות על פני תבוסתן שומר־מיצוות.

דוח מינקובסקי — סודי ביותר

דוח בדיקת היחידה לחקירות־הונאה של ראובן מינקובסקי, שנעשתה בבירכת אגף המישטרה במישרד־הפנים, הסך לסודי ביותר, אחרי שהודלפו ממנו חלקים קצרים.

צמרת מישרד־הפנים עושה כל מאמץ למנוע את פירסומו המלא של הדוח, למרות שהוא לא סוג בסיווג כלשהו.

ועידת־חרות בשער

אנשיו של דויד לוי חותרים לבינום מהיר של ועידת־חרות, כדי לבחור את המוסדות שבהם יהיה לאנשיו של סגן־ראש־הממשלה רוב מוחלט.

אנשיו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, פועלים למנוע קיום ועידה. שמיר אף מתנגד לבינום ישיבת המרכז, שתדון בתוצאות הבחירות. מסני שהוא חושש מסחף בקרב תומכי מחנהו.

חוג לריענון במפד"ל

במפד"ל מתארגן חוג חדש, החוג לריענון, ביוזמתו של יהודה בן־מאיר איש סיעת הצעירים. החוג דוגל בניתוק המפד"ל מהזרם הדתי־ימני, המקורב לליכוד.

צפוי שיתוף־פעולה בין בן־מאיר ואברהם מלמד, איש סיעת למיפנה.

אחת הפעולות הראשונות של הקבוצה תהיה קריאה סוכמית לאהרון אבוחצירא לשוב הביתה ולתפוס מקום מרכזי בהנהגת המפד"ל.

מגעים ראשונים בנושא זה כבר נוצרו עם בן־ציון רובין.

צימצום נוסף ביתרות

בנקאים מעריבים, שיתרות מטבע־החוץ של ישראל הם כיום בסדר גודל של שחות משני חודשי יבוא. הקו האדום של בנק־ישראל היה יתרות של שלושה חודשי יבוא.

פירושו של דבר, הרעה דרמאתית ביכולת התימרון של המשק הישראלי בחודשים הקרובים.

ניר מתעניין

עמירם ניר שניהל את מטה הבחירות של שימעון פרס ושב למרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב, מגלה עניין בתפקיד שיוצע לו בלישכת ראש־הממשלה. אם שימעון פרס ירכיב את הממשלה.

ניר פנה למשה כהן, פעיל הדור הצעיר, וביקש ממנו שיציג באופן רשמי את מועמדותו.

התארגנות בהשומר הצעיר

תקיפת הח"כים ליד בית־הכלא בתל־מונד הדליקה אור אדום בין פעילי השומר הצעיר. כמה מהם החליטו ליזום התארגנות נגדית, ולצאת במאורגן לכל מקום שבו מפגינים אנשי מאיר כהנא.

הרשימה המתקדמת לשלום בבר קראה להקמת אירגון הגנה משותף לכל המיסלגות הדמוקרטיות והתנועות הקיבוציות.

על מה דיברו פרס ולואיס

למרות שהפגישה בין השגריר האמריקאי, סם לואיס, ויושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס, נערכה ביום השישי בבריכת מלון הילטון בתל־אביב, לעיני אורחים אחרים, נדונו בשיחה עניינים רציניים ביותר. מקום־הפגישה הפומבי היה כסות לשיחה חשובה ביותר בין השניים.

לואיס העדיף שהפגישה לא תיערך במקום סודי וחסוי, כדי שלא לגרום ליריבות בין השגרירות וממשלת הליכוד.

ביום הראשון השבוע ניהל פרס פגישה חשובה אחרת, עם שלמה לורינץ, במלון הילטון בירושלים. גם פגישה זו נערכה לעיני קהל רב, בלובי של המלון. כשהבחינו כי עורך העולם הזה יושב בסמוך להם, הם מיהרו להחליף מקום.

נראה כי הסגישות הסגורות בין הסוליטיקאים.

מטפים ישראלים בבירות

מיצר ישראלי מבוקש מאוד בבירות בימים אלה הוא מטפי־ביו־איש. אחת החברות המשווקות את המוצר מתכוונת להעבירו בים, דרך קסריסין, משום שהמדובר בכמות גדולה שיקשה להעבירה בדרך היבשה.

הנערכות ברשת המלונות של „רן", הן לצורכי יחסי־ציבור, והסגישות החשובות באמת נערכות בשטחים הציבוריים של מלונות „הילטון", כשהן מוסוות כסגישות־אקראי.

רפ"י קמה לתחיה?

ותיקי מפא"י חששים, שיגאל הורביץ, זלמן שובל ואנשיהם עומדי להצטרף בחטיבה למיסלגת העבודה, ולחדש למעשה את רפ"י ההיסטורית.

הרקע לחשש הוא היחס המיוחד שבו זוכה הורביץ מצד שימעון פרס.

סיור ערביסטים בלבנון

צה"ל מארגן השבוע ביקור של כתבים לענייני ערבים בדרום לבנון. במיסגרתו ייסגשו הכתבים עם צמרת צד"ל — צבא דרום לבנון.

בעיקבות הביקור צפוי גל של כתבות חיוביות על צבאו של אנטואן לחאד.

דתיים נגד „מיזרע"

עסקנים דתיים פועלים עתה להסרת שילטי פירסומת, המוצבים ברחבי הארץ, של מיסעל הקניקים הבלתי־כשרים של קיבוץ מיזרע. בשלטים מצולמים קתלי־חזיר בתוך לחמניה.

הלחץ מופעל על ראשי־עיריות שבי־שיטחן מוצבים השלטים.

„אגריטך" לשפיים

אסיפת־חברים בשפיים אישרה לקיים בקיבוץ את התערוכה הבאה של „אגריטך" — תערוכת הישגי־החקלאות.

עד עתה הייתה מתקיימת התערוכה במרכז הירידים שבגני־התערוכה בתל־אביב. באחרונה פרץ סיכסוך מישפטי בין מארגני התערוכה ומנכ"ל מרכז הירידים, יעקב בר־גרא, ובעיקבות כך נשקלת באיגוד התעשייה הקיבוצית האפשרות להיפרד מבר־גרא, ולקיים את התערוכה בקיבוץ, אחרי עבודת הכנה יסודית.

חילופים ביח"פ

צפויים שינויים פרסונאליים ביח"פ — היחידה לחקירות־פנים במטה הארצי. העוסקת בחקירת אנשי מישטרה שסרחו.

ראש היחידה, בלה ויינשטוק, תועבר בקרוב מתפקידה.

באחרונה טיפלה היחידה בכמה פרשיות רגישות הקשורות בקציני־מישטרה בכירים.

שאולי תסריטאי

מאחורי היוזמה של המפיק ארנון מילצ'ן לצלם סרט בהשתתפות קרל לואיס גיבור אולימפיאדת לוס־אנג'לס, מסתתר המיסעדן רפי שאולי. בשהותו האחרונה באנגליה הוא כתב תסריט לסרט שבו התבקש לואיס לככב.

דיון על „חברת העובדים"

מינהלת חברת־העובדים תקיים בקרוב מאוד דיון מקיף על החברה. כחלק מתוכנית לאירגון מחדש של הענק הכלכלי.

מחשב לאגודה לזכויות האזרח

האגודה לזכויות האזרח מנהלת משא־ומתן לקבלת מחשב חינם מחברת־מחשבים יידועה. המחשב נחוץ לאגודה לעיבוד תמלילים, לניהול כרטסת ולריכוז חומר ארכיוני.

במדינה

העם הביזיון הגרול

יודעי־דבר ידעו כי מילחמת הלבנון היתה גם ביזיון צבאי. השבוע זה נודע לעולם כולו

אחת התעלומות הגדולות ביותר של מילחמת־הלבנון הגיעה השבוע לקיצה.

התעלומה: איך נשמר בסוד בעולם כולו שניהול מילחמה זו היה אחד הבזיונות הצבאיים הגדולים ביותר בתולדות ישראל.

השר שרון נופל* —
המצביא הרע ביותר של המאה ה־20 –

במאה ה־20? איך נשאר בעולם הרושם כאילו היה זה תרגיל צבאי מזהיר, שהסתיים בניצחון צבאי מפואר של אריאל שרון ורפאל איתן?

השבוע התמוטטה האגדה ברעש גדול. העיתון האמריקאי וושינגטון טיימס פירסם דוח סודי, שגילה את האמת: מילחמתם של שרון ואיתן היתה חרפה גם מבחינה צבאית־מיקצועית.

היעדים לא הושגו. יודעי־דבר בישראל, וביניהם כל הקצונה הבכירה של צה"ל ידעו את האמת מזמן.

במילחמת־הלבנון הפעילה ישראל מיספר אוגדות — כוח הדומה לזה שהפעילה ישראל במילחמת יום־הכיפורים בכל החזיתות, במרחבים גדולים מול אוייב רב־עוצמה. אלא שהפעם הופעל כוח־מחץ אדיר זה בחזית צרה, נגד שני אויבים קטנטנים: הכוחות הבלתי־סדירים של אש"ף במערב וחלק של הצבא הסורי במיזרח.

שני הכוחות העיקריים (במיזרח ובמערב) הגיעו אל יעדיהם באיחור רב, שחרץ את גורל המערכה. הכוח המיזרחי, בפיקודו של אביגדור (״יאנוש") בן־גל, לא הגיע בכלל ליעדו — כביש ביירות־דמשק.

האבידות במילחמה, ובכללם האבידות של צה"ל, היו בלי כל יחס ליעדים שהושגו. שרון־רפול לא היו אדישים לחיי הלבנונים והפלסטינים בילבד.

לפחות במקום אחד — סולטאן יעקוב — נחל הפיקוד תבוסה צבאית מכאיבה ביותר, שעלתה באבידות יקרות.

כישלון מזנומטלי. אף שכל הדברים האלה פורסמו על־ידי העולם הזה וכלי־תקשורת אחרים, הם לא חדרו לתודעת הציבור בארץ, קל וחומר בעולם.

בארץ סירב הציבור לשמוע. הביזיון הנורא, שהיה צריך לקבור תחתיו את שמו של רפאל איתן כמפקד־המילחמה, טושטש. רפול נשאר בעיני רבים כחייל מצטיין, מפקד לדוגמה, מצביא מוצלח. את התהילה הכוזבת הזאת מכר בשוק הפוליטי תמורת כיסא בכנסת ועמדת־מנהיגות בימין הלאומי־הקיצוני. יתכן שלא היה מגיע לכך אילו ידעו הכל שהוא כישלון מונומנטלי. המצביא הרע ביותר של המאה.

אריאל שרון אמנם הודח בעיקבות הטבח במחנות צברה ושאתילא, אך רבים, שסלחו לו את אחריותו („העקיפה") לטבח זה, לא היו סולחים לו את הביזיון הצבאי, אילו ידעו עליו.

הכנסת

יו"ר זמני?

אבן אינו פוחד מסני הליכוד אלא ממתיו להוראתו של משה שחל

בתחילת השבוע עוד שלט זקן חברי־הכנסת (שאינם שרים), אבא אבן, בלישכת היו"ר, ממש ללא מיצרים.

בארוח בלתי־טיפוסי לחלוטין מירפק אבן את עצמו ללישכת יו"ר הכנסת, למרות ההתנגדות הפיסית־כמעט של שר־התחבורה והנציג הבכיר של הליכוד בוועדה המסדרת, חיים קורפו. אנשי הליכוד לא הכירו בסמכותו של אבן כיו"ר, לא פנו ללישכה, וגילו התנגדות פעילה לכל יוזמותיו.

אבן, שהוא הססן ידוע מטיבעו, עדיין לא החליט על סדר־היום לישיבה העיניינית הראשונה של הכנסת ה־11, שנועדה לראשית השבוע הקרוב. דובריו סיפרו שאבן אינו חושש כלל מהליכוד, אלא פשוט מצפה לאור ירוק מיו"ר סיעת המערך בכנסת, ח"כ משה שחל. הח"כ החיפאי, מומחה לתכסיסים ולקנוניות מהסוג שהוציא שם רע למפא"י ז"ל, מנסה להבטיח רוב לבחירת ח"כ שלמה הילל לתפקיד היו"ר הקבוע של הכנסת.

הופעתו של אבן בתפקיד היו"ר גרמה לחברי־כנסת אחדים לשקול מחדש את מועמדותו לתפקיד זה באורח קבוע. בכך תסוכל המועמדות מעוררת המחלוקת של ח"כ שלמה הילל. נץ קיצוני ושר־מישטרה לשעבר, השנוא במיוחד על האוכלוסיה הערבית בישראל, בשל חלקו באירועי יום־האדמה בחודש מרס 1976.

הבחירות

קלקלת הכלכלה

לא יודעים לנהל מערכת־בחירות, וכן יודעים לנהל מדינה?

לא רק שימעון פרס מוטרד מתוצאות הבחירות. גם אריה רוטנברג, איש חברת־הפירסום קשר־בראל, שעמדה מאחרי תעמולת המערך בעיתונות, וגם היתה אמורה לספק את קו־התעמולה לתשדירי הבחירות בטלוויזיה.

לרוטנברג היה חשוב לאתר את סיבות הכישלון. עכשיו, אחרי שבחן את הנושא שוב ושוב, הוא החליט לדבר. רוטנברג בן ה־36, אחד מארבעת המנהלים של קשר־בראל, שבבחירות הקודמות נקשר שמה בהצלחת הליכוד, הוא מוסמך הטכניון בהנדסת תעשיה וניהול. התמחה בשיווק ובפירסום ומזה שמונה שנים הוא בענף. יריבים כידידים אומרים עליו שהוא סיפור־הצלחה.

לדעת רוטנברג מוטעית הטענה כאילו הליכוד הצליח לסגור את הפער בינו ובין המערך. „נכון שהפער

(המשך בעמוד 8)

לואיס נתן בירכתו לממשלת פרס־וייצמן־הורביץ

האופטימיות המסויימת, שרווחה השבוע במישרדי מיפלגת־העבודה ברחוב הירקון 110, תל־אביב, אינה נובעת אך ורק מצעדו של עזר וייצמן לקראת הצטרפותו למערך.

עוזריו הבכירים של יו"ר המיפלגה, ובהם צעירים־יחסית במושגים של הפוליטיקה הישראלית, החלו קולטים לראשונה באורח מוחשי את האפשרויות הרבות שהשילטון פותח לפניהם.

הבשורה שבפיהם לא דלפה לעיתונות. מאחורי החיוכים המיסתוריים, המאפיינים עסקנים צעירים שהצליחו לפלס לעצמם דרך אל מידע החסום לפני העולם הרחב, חזר ונישנה שמו של שגריר ארצות־הברית, סם לואיס.

מעצמת־העל הזאת הצטיירה כתיקווה היחידה של המערך.

מחוגים המקורבים לשימעון פרס נודע ל„העולם הזה", שהשגריר העביר למנהיגם רמז עבה כקורה, שארצות־הברית מעוניינת מאוד בקואליציה בראשותו, עם „חוגי עזר וייצמן".

לאינטרס האמריקאי הזה יהיה גם „תירגום" כספי, העשוי לסכל כמה מנבואות־הזעם על מצבה הכלכלי של ישראל תחת שילטון המערך.

למעשה הבטיחו האמריקאים כמה מאות מיליוני דולארים, נוסף על הסיוע העצום שכבר הובטח. הם רואים בווייצמן את אחד מאדריכלי ההסכם בקמפ־דייוויד, המצטייר עדיין בעיניהם כחישג עצום למדיניות החוץ של ארצות־הברית.

לואיס ואישים בכירים בוושינגטון עשו כמיטב יכולתם להפיג את חששות מנהיגי מיפלגת־העבודה מפני ממשלה צרה בראשותם. אין ספק שהם הצליחו לקרב את וייצמן להסכם עם המערך, אשר שם למעשה קץ למועמדותו של יצחק שמיר לתפקיד ראש־הממשלה.

כלכלנים ספקניים יותר, שאינם אחוזי־אכסטזה כמו עוזריו של פרס, מטילים ספק ביעילותו של סיוע כזה לטווח ארוך. כמה מהם אינם בטוחים אף בהתממשותן של ההבטחות, אם יתחיל רונלד רגן את תקופת־כהונתו השניה כנשיא ארצות־הברית.

„הסיוע הזה יותנה, כמעט בוודאות, במחוות ישראליות כלפי ירדן וכלפי מצריים. ממשלת מערך־ליכוד, או ממשלה צרה בראשות פרס, תתקשה מאוד לספק את הסחורה הזאת. התגובה האמריקאית תהיה קשה. לא רק שלא יגיע סיוע נוסף, הטעון אישור בקונגרס. יתכן שגם הסיוע שכבר הובטח יצומצם באורח דראסטי."

— אחד הסובבים תופס בו —
– ושר־הביטחון הכושל ביותר –

— השר שרון מתרומם
– גרמו לביזיון הצבאי הגדול ביותר

*בכינוס למען יהודי ברית־המועצות בתל־אביב לפני חודש.

סירסומאי רוטנברג
כדי לקבל. צריך לבקש

(המשך מעמוד 7)

הצטמצם. אך לא הליכוד הוא זה שהצליח בכך. אלא המערך, שהצליח לאבד לקראת תום מערכת־הבחירות בין ארבעה לשישבעה מנדטים," אומר רוטנברג, ויש לו קבלות על כך.

ארבע וחצי דקות. לפי מימצאי כל מכוני המחקר הליכוד כמעט לא חיזק את כוחו במהלך מערכת הבחירות. הליכוד החל את המירוץ ברמה של 40 מנדטים בערך, בחודש אפריל, וסיים אותו בערך באותה רמה, — 41 מנדטים. המערך, לעומת זאת, החל את המערכה בחודשים אפריל מאי בפוטנציאל של 50 מנדטים ויותר. בחודש יוני, שבו לא היו שידורי טלוויזיה, ומערכת־הבחירות התנהלה רק בעיתונות, הצליח המערך להגיע ל־55 מנדטים ורק לקראת סוף מערכת־הבחירות צנח לרמה של 48 מנדטים וביום הבחירות ממש ל־44.

אומר רוטנברג: „מה שקרה איננו הצלחה של הליכוד. ההיפך הוא הנכון. הליכוד נחל כישלון חרוץ. אולם מה שקרה הוא שבחודש האחרון. כתוצאה מאי־ביצוע האסטרטגיה, שעליה החליט המערך ושאותה ביצע בחודש יוני, הוא איבד את התמיכה של חלק מאותם מצביעים שחשבו לתמוך בו, ובסופו של דבר התפזרו לכל רוח."

המערך יכול היה לנצח, קובע רוטנברג, רק אילו היה מצליח להעביר אליו חלק ממצביעי הליכוד מהבחירות הקודמות. לא היה למערך סיכוי לעשות זאת, אילו היה מתמקד בנושאי חוץ וביטחון, או בנושאי חברה ופער עדתי. „הוא היה חייב להתמקד בנושא הכלכלי, וכל המחקרים הוכיחו זאת," אומר רוטנברג.

ואכן, מערכת הפירסום בעיתונות התמקדה בהצגת תוכניות המערך לכלכלה בריאה. בתקיפת הפאשלות של הליכוד ובטיפול בהלם שהוא מתכנן אחרי הבחירות.

התפנית לרעה התחוללה בחודש יוני בעת העברת מרכז הכובד של התעמולה לטלוויזיה, שם סטה המערך באופן מוחלט מאסטרטגיה זו.

מתוך כ־300 דקות־שידור בטל־וויזיה שהיו למערך, הוקדשו לנושאי כלכלה דקות ספורות. ארבע וחצי דקות לדברים של גד יעקובי, מיועד המערך לתפקיד שר־האוצר, ועוד מיספר דקות לתקיפת המדיניות הכלכלית של יורם אריזור.

שניים בכרטיס אחד. אבל זה לא הכל. אומר רוטנברג: „טעות זו, כשלעצמה, מספיקה כדי להסביר מה קרה למערך. מה גם שנעשו שגיאות טכניות, כמו ריפיון בעוצמת השידורים בשבוע האחרון. העברת התחושה שהניצחון מונח בכיס ושאפשר להצביע ללוויינים (שינוי ורץ), טעויות טכניות, כמו אי־פניה ישירה בבקשה לקהל הבוחרים להצביע מערך." מזכיר רוטנברג: „האמריקאים אומרים שכדי לקבל קולות צריך לבקש אותם. זוהי אמת חיים. תחושת הניצחון במערך גרמה לכך, שאפילו הפניה הישירה לבוחרים נחסכה."

ועדיין אין זה הכל. אומר רוטנברג: „אחרי העימות בין שימעון פרס ויצחק שמיר, בשעה שהמערך נותר בלי שום מסר חיובי מובהל, שהיה חייב להיות כלכלי, יצא הליכוד במסר חיובי חליף, ממשלת אחדות לאומית. זו היתה חוכמה פוליטית יוצאת מן הכלל. היא הציעה למהססים שני סרטים בכרטיס אחד: שים מחל ותקבל גם את כלכלת המערך הבריאה וגם את מדיניות החוץ והביטחון של הליכוד."

מניין שואב רוטנברג את הביטחון שנקיטת האסטרטגיה הכלכלית היתה מביאה לניצחון המיוחל? אומר הפירסומאי: „במערכת בחירות אין גזירות גורל. הדברים לא נקבעים בפאטליזם. זה נקבע על־ידי כישרון ההחלטה ויכולת הביצוע. האסטרטגיה של המערך היתה נכונה. המימוש במהלך מחציתה היה נכון והביא לתוצאות חיוביות. אי־מימוש במחצית השנייה הביא לתוצאות כפי שהתגלו."

רוטנברג שולל את ההנחה שהתוצ־אות הדחוקות סיבתן באישיותו של פרס. לדעתו, פרס התנהג במערכת־הבחירות באופן טיבעי לחלוטין, והשידורים שבהם הוא הוצג כאיש־בית היו מהמוצלחים של מערכת־הבחירות של המערך.

„אנחנו חשבנו שאין זה נכון להתייחס למישהו ממנהיגי המערך כאל אובייקט פירסומי. מנהיג צריך להעביר את מה שיש בו ולא את מה שאין בו," הוא אומר.

קאראמה בבוקר. ולבסוף, האם הפוליטיקאים בכלל זקוקים לפירסו־מאים המקצועניים?

שולף רוטנברג: „המדובר במסע בחירות. הפוליטיקאים אינם אנשי מסעות, הם אנשי קאראטה. הם מוכשרים מאוד בנושא של קריאת מפה במצב נתון והתייחסות תיקשורתית אליה. רק לעיתים נדירות הם מסוגלים לבנות מסר לאורך זמן, מסר ההולך ומתפתח לשיא של עוצמה."

זוהי בדיוק מומחיותם של אנשי הפירסום. הם לא עובדים על רמת תגובות, אלא על רמת פיתוח רעיון מסויים לאורך זמן. לכן, בכל העולם פוליטיקאים מוסרים לאנשי הפירסום את מימוש המסר הפוליטי.

לפוליטיקאי קשה להגדיר תוכנית תיקשורת. לעומת זאת בכל בוקר יש לו רעיון תיקשורתי מצויין. תכונה זו היא טובה, בדרך־כלל, בין מערכת בחירות אחת לשניה. פוליטיקאי נשפט על־פי התייחסותו לנושאים העולים ויוזרדים מסדר־היום. אבל מערכת־בחירות היא אירוע מיוחד. שבו נבנה מצב פוליטי לאורך זמן.

רוטנברג בטוח שניתן להחליף שילטון כושל, אם האופוזיציה תדע להציג את עמדתה בצורה ברורה, ולכן, לדעתו, הלקח שהוא מפיק אינו שינוי מיבנה המערכת או שיטת הבחירות. „אם מבקשים אמון בניהול מדינה, צריך להיות מספיק מוכשר. כדי לנהל מערכת בחירות. אם אתה שוגה קרדינאלית בניהול מערכת־הבחירות, אולי אינך בשל לניהול מדינה?" שואל, ולמעשה גם עונה, רוטנברג.

צה"ל
הצלחות הכחולות

האם יש שם, למעלה, מישהו שגם חושב על הגבינה בלבנון?

כאן מתחילים השקרים. כך רשום, בצבע לבן, לרוחב הכביש, 40 קילומטר צפונית ממטולה. אבל גם האמת איננה תמיד סחורה בלבנון.

והאמת היא שמישהו בצה"ל איבד, כנראה, לגמרי, את הכיוון. המישהו הזה יושב דווקא באגף האפסנאות. עוברה. בגלל הקיצוצים בתקציב הביטחון אין, כנראה, לצה"ל, בלבנון, צלחות כחו־לות.

הקרח נמס. למי ששכח, צריך להזכיר כי צלחות כחולות בצה"ל אינן נשק סודי, אלא פשוט עוד אחד מסימני־ההיכר של הסטאטוס־קוו במ־דינה. הואיל ובצה"ל חייבים לשמור על הכשרות, נהוג מימים ימימה כי לכל יחידה מנפקים שתי מערכות של צלחות: כחולות למאכלי־חלב, כתומות למאכלי־בשר.

כאשר אין מספקים צלחות כחולות, מתפתח התסריט הבא: צה"ל מספק גבינה, הרבה גבינה, לחיילים. אבל הם לא יכולים לאכול אותה. הכלים כתומים ולחדר־האוכל אסור להכניס מאכלי־חלב.

הגבינה נשארת יומיים־שלושה בין קוביות הקרח. אחרי זה הקרח נמס, הגבינה מתקלקלת ומושלכת לבור. למה? מפני שהאחראים פוחדים שאם יאכלו גבינה בכלים כתומים איזה חובש־כיפה יקבול והם ישבו בכלא.

כך קובל ברשימה יומן מילואים. קיץ 84'. ברוך נאה במעריב. הוא גם אינו יכול להתאפק מלהוסיף: „במדינה שבה הרבה אנשים לא גומרים את החורש, זורק הצבא לתוך בורות־זבל בלבנון מאות קופסות גבינה. הלב כואב, האגרופים קמוצים, הראש מתעצבן."

עסקים
9.09 דולר לאדם

עיסקי אוויר עם רגליים על הקרקע

פנחס ספיר, בשעתו האיש החזק של מפא"י, ידע את חשיבותו של הכסף. כשר התעשיה והמסחר, ולאחר מכן כשר־האוצר, דאג, תוך כדי אינפלציה מרוסנת, לא רק לפיתוחה של המדינה ולתעסוקה מלאה, אלא גם לעסקיה של מפא"י. אחד הרעיונות המוצלחים שלו בשטח זה היה השותפות של חברת נכסים מפא"ית בחנויות הפטורות ממכס (דיוטי פרי) בנמל־התעופה לוד.

וכאשר הלכה מפא"י, לימים, לדרדת מנכסיה, ידע גם היהודי הבלגי זימנד, שרכש את רשת החנויות האלה, רמת־ס. בנמל־התעופה. מה הוא עושה. זה בכלל לא עסק באוויר, אלא עסק העומד על קרקע מוצקה מאוד. עסק טוב מאוד, ככל הנראה. עובדה: בשנה שעברה היה מחזור המכירות בדיוטי פרי בנמל־התעופה הבינלאומי של ישראל — כעשרה מיליון דולר.

התווית השחורה. את העובדה הואת מגלה מו"ל שוורי, המתמחה בהוצאת מדריכים עסקיים שונים. אחד מאלה הוא המדריך העולמי לחנויות פטורות ממכס. שאותו הוא מפרסם מדי שנה בעיירה הצפון־שבדית איירנסקיילדסוויק והמלא וגדוש מיספרים בכל הנוגע ל־850 החנויות הפטורות ממכס ב־153 ארצות תבל.

בשנה שעברה, למשל, הוציאו מיליוני הנוסעים בחנויות אלה (המצויות לא רק בנמלי־התעופה, אלא, למעשה, גם בכל חברת־תעופה, המוכרת את הסחורות תוך כדי טיסה וגם באוניות־מעבורת בינארציות, כאלה שבין גרמניה לנורבגיה) שלושה מיליארד דולר.

רבי־המכר בדיוטי פרי הם, כפי שכל נוסע ישראלי יודע מנסיונו, המשקאות האלכוהוליים ומוצרי־הטבק (ביחד כ־60% מכלל המכירות). חמישית נוספת מהמכירות הם מוצרי קוסמטיקה (בעיקר, בשמים לנשים) והייתרה — מצלמות, שעונים, עניבות ודברי־מתיקה.

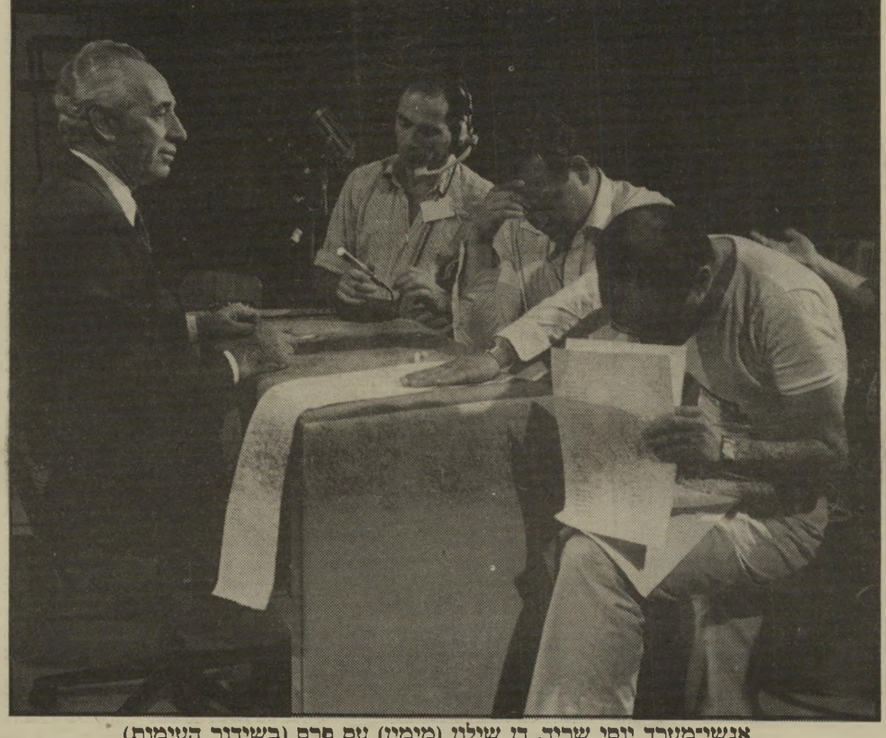
המו"ל השוורי מגלה גם, כי מלך המכירות במשקאות הוא הוויסקי הקנדי שיוואס ריגאל 12 שנים ואחריו גוני ווקר. אבל זה שהוא בעל התווית השחורה (בלייק לייבל).

מלכת הבשמים היא נינה ריצ'י (לייר די טן) ולאחריה מי אם לא שאנל מס' 5. מלך הסיגריות — מרלבורו.

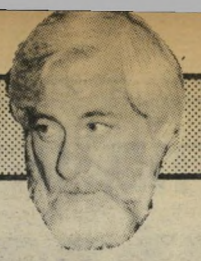
העושר הקר. אם לשוב לנמל־התעופה בן־גוריון הרי שם, כאמור, העסקים יפים למדי. הדיוטי פרי שלו, לפי המחזור, עומד במקום ה־61 בעולם, בין מינכן (11 מיליון דולר לשנה) לווינה (9.5 מיליון).

גם הרכישה הממוצעת לנוסע בבן־גוריון היא לגמרי לא רעה. תשעה דולר ותשעה סנט בדיוק. זה יותר מאשר בהיתרו הלונדוני, שהוא לא רק נמל־התעופה הבינלאומי הגדול בעולם, אלא גם המוביל במכירות פטורות ממכס (86 מיליון דולר לשנה). שם הרכישה הממוצעת היא רק 7.56 דולר לנוסע.

את החבילה העשירה ביותר לנוסע מוכרים באנקורייג', באלסקה הקרה, בה מסתכמת הקנייה הממוצעת לנוסע בכמעט 62 דולר. ובמקום השני בעולם, מבחינה זאת, עומדת דווקא חרטום הסוראנית, עם 37 דולר.

אנשי־מערך יוסי שריד, דן שילון (מימין) עם פרס (בשידור העימות)
מסר מוביל. מסר חליף

הנדון:

המשיח בא לכתריאלבקה שבמרכז ה

כי עימנו אל

ך יו, איזו התנחלות נחמדה:
הטלוויזיה, תבוא עליה הברכה, הביאה אותה לכל בית בישראל ב"סרט תיעודי": התנחלות עימנואל שבלב השומרון, ההתנחלות של אברכי־המשי.

הלב התרחב מאושר למראה המחזה המרהיב הזה. חלוציות אמיתית, נוסח 1984, המשך ישיר למעשי החלוצים, בוני הארץ. ערכים יהודיים. יידישקייט. מיזוג גלויות. אידיליה מישפחתית. איכות חיים. אוויר צח. וילות נהדרות.

לא לחינם התמוגגו כתבי הטלוויזיה, בהציגם גן־עדן יהודי זה עלי אדמות. הנה, עוד לפני בוא המשיח, קמה החברה האידיאלית.

ואולי המשיח כבר בא ומתגורר בעימנואל.

■ ■ ■

אם אכן זה כך, זכינו במשיח מוזר מאוד. מוזר עד כדי כך, שהיינו צריכים לתמוה על טיבו של אלוהים, המשגר משיח שכזה.

כי גן־עדן של עימנואל הוא גן־עדן של גזלנים.

והמשיח שהתנחל שם בלב השומרון הוא מלך מלכי הטפילים, הפאראזיט המושלם.

והגירסה של הדת היהודית, החוגגת שם את ניצחונה, היא גירסה ממאירה, שאפשר להשוותה רק לסרטן שבגוף האדם.

אחרי שנגנקה את המציאות מן התישפוכת הטלוויזיונית, ונקלף אותה מכל קליפות הצביעות והקישקוש, הבה נשאל את עצמנו: מה ראינו, בעצם?

הסרט ה"תעודי" הזה — על מה הוא מעיד?

■ ■ ■

דבר אחד לא ראינו: לא ראינו בו אדם עובד. מתקבל הרושם הברור כי בגן־עדן זה של יהודים טובים אי־ש אינו עובד.

נכון, נראו שם כמה דמויות עובדות. מין צללים של בני־אדם, שהפעילו טרקטור וסללו ובנו. מישהו מוכרח לבנות את הווילות הנהדרות האלה של איכות־החיים.

אבל אלה לא צולמו מקרוב, ולא רואיינו, ולא דיברו.

הם לא יכלו לדבר, מפני שאינם בני־אדם. הם ערבים, חוטבי־העצים ושואבי־המים (בוני־הבתים וסוללי־הכבישים) באידיליה יהודית זו.

בעימנואל אין עובדים. בעימנואל „לומדים". כלומר, יושבים ומשננים מבוקר עד ערב את קומץ הספרים שיהודי דתי מצווה לשננם.

זה מתחיל מגיל צעיר. אנשי ההתנחלות הציגו בגאווה מיוחדת את בית־הספר שלהם, שדמה לבית־ספר של מינזר קאתולי באירופה של ימי־הביניים, ולחדר בגטו היהודי בפולין במאה שעברה. הדרדקים יושבים וחוזרים במקהלה על דיברי הרב.

זהו העיסוק העיקרי, וגם הבילעדי, של תושבי התנחלות זו. אין הם צריכים לעבור, כי המשיח כבר בא לעימנואל.

■ ■ ■

על חשבון מי חיים האנשים המאושרים בעימנואל, בעלי איכות־החיים?

מי מימן את התשתית היקרה־מפז של ההתנחלות בלב השומרון?

מי מימן את הווילות הנהדרות, שמשכו את תושבי בני־ברק מבתיהם הצפופים והגדושים אל גן־עדן זה?

מי ממן את השמירה הביטחונית על נקודה זו [illegible] פוליסיה ערבית עוינת?

[illegible] ומפרנס את החבורה הגדולה הזאת [illegible]־קודש?

[illegible]

[illegible] היטב. אתה קרוב לו מאוד.

[illegible] שהושקעה והמבוזבזת כיום בגן־עימנואל באה מכיסו של הציבור. מכיסך שלך.

[illegible] כמה ימים הראתה הטלוויזיה את עובדי־העירייה של קיריית־אתא, שלא קיבלו את משכורתם. יהודים טובים. שגם להם ארבעה חמישה ושישה ילדים בבית. עם־ישראל ראה את הדימעה היורדת על פניה של ילדה, שלא יכלה להרשות לעצמה ללכת לבריכה.

הילדה הזאת משלמת עבור שתי הבריכות בעימנואל, עבור הבתים, עבור הכבישים, עבור קיום כל אדם שם.

היא והרבה ילדים כמוה, בקריית־שמונה ובקיריית־גת, בשדרות ובשכונת־התיקווה.

מדינת ישראל פושטת רגל. מיפעלים נסגרים בגלל המשבר. יש סימנים ראשונים לאבטלה המונית.

מדוע? מפני שהכסף הולך לעימנואל, ולהרבה עימנואלות אחרות.

■ ■ ■

ה נשמע כמו דמגוגיה. כל הפאראזיטים של תנועת־התחייה וגוש־אמונים אף חוזרים ואומרים השכם והערב: זוהי דמגוגיה. זוהי הסתה.

לא דובים ולא יער. לא דמגוגיה ולא הסתה. אלא האמת לאמיתה, בשש טותה.

בארץ משתוללת אינפלציה חסרת־תקדים. סיבת האינפלציה — ועל כך אין ויכוח — היא הדרפסת הכסף, כדי לממן את הוצאות המשלה. הוצאות הממשלה כוללות, בין השאר, שני מיליון דולר ליום להתנחלויות. זוהי הוצאה עצומה, העולה פי שניים אף על הוצאות ההרפתקה המטורפת בלבנון.

הוצאה זו נגזלת מן ההשקעות הדרושות בעיירות־הפיתוח, מן הכסף המיועד לתקציבי סעד. ולחילופין — היא נגזלת מכל עם ישראל על־ידי האינפלציה.

שהרי האינפלציה אינה אלא מס סמוי, המוטל על כלל הציבור. המס הזה ממנן את ההוצאה הכבירה על ההתנחלויות. שפירושה בניית מדינה שלמה חדשה מעבר לקו הירוק, על חשבונה של המדינה הקיימת ותושביה.

אך גם זהו רק קצה הקרחון של המחיר הכבד.

כי הגורם העיקרי לאינפלציה הוא תקציב הביטחון. ההוצאות הביטחוניות הן אבני־הריחיים, הטוחנות אותנו לעפר.

■ ■ ■

וצאות ביטחוניות כבירות אלה דרושות כדי להמשיך בסיכסוך הקיים בין מדינת־ישראל והעולם הערבי. ההתנחלויות מדרבנות את הסיכסוך הזה ומחריפות אותו. ליתר דיוק: הן־הן הסיכסוך עצמו, שהרי ההחלטה להחזיק ב„יהודה ושומרון" למען התנחלויות אלה היא המונעת כל יוזמת־שלום, תהיה כאשר תהיה.

בגלל ההתנחלויות האלה, ועימנואל במרכזן, דומה כלכלת ישראל לפצוע המוטל על הארץ, כשדמו זב מעשרות פצעים.

העובד מקריית־אתא לא טעה, כאשר זעק מול המצלמה ש„הפאראזיטים" בשומרון, החיים בווילות הנהדרות, גוזלים את כספו.

זוהי האמת הפשוטה.

■ ■ ■

אך אין זה הגזל היחידי. הגזלנות הזאת של עימנואל פועלת לפחות בארבעה מישורים שונים.

הגזלנות השניה היא גזל ביטחוני.

צריכים לשמור על עימנואל, שקמה על אדמה גזולה. למען שמירה זו, יש לגייס אנשי־מילואים.

מכל הפאראדוכסים העצובים של מדינת־ישראל, זהו אולי המרגיז והמדהים ביותר.

אנשי עימנואל אינם משרתים בצה"ל. ולא במילואים. רובם המכריע משוחרר משרות. על פי הקנוניה הישנה שעשו דויד בן־גוריון ושימעון פרס עם הדתיים.

עבשיו מגייסים אנשי־מילואים ממקומות־העבודה כדי להגן על פאראזיטים ביטחוניים אלה בלב השומרון.

עליהם ועל כל אנשי ההתנחלויות הפזורות כמו הפרשות של זבובים על המפה. הבעלים נעלמים מתוך התנחלויות אלה בשעות היום, והנשים והילדים נישארים. ואנשי־מילואים, שעבודתם דרושה כדי לקיים ולשקם את המשק במדינת־ישראל, מגויסים כדי לשמור עליהם — חמש מישפחות פה, שמונה מישפחות שם.

וגם זהו רק קצה הקרחון. שהרי בגלל התנחלויות אלה מתארכת ומתרחבת המילחמה, ויש צורך מדי פעם לצאת להרפתקות נוסח־לבנון. במילחמה זו נופלים מאות חיילי־צה"ל.

הכל למען עימנואל ותושביה משוחררי־הגיוס, המבלים את יומם בקריאת סיפרי־קודש והעלאת גירה. מבלי לייצר שום דבר חדש.

■ ■ ■

על הגזלנות השלישית של עימנואל אין צורך להרבות מילים. זוהי הגזלנות הלאומית.

עימנואל, כמו כל ההתנחלויות בגדה המערבית וברצועת־עזה, קמה על אדמה גזולה.

אין זה משנה אם נגזלו האדמות מיהודים או מן הציבור. אין הבדל אמיתי בין „אדמה ערבית פרטית" ובין מה שמוגדר, בלשון־כזבים, כ„אדמת־מדינה". כי מה שנרשם בימי המנדאט כ„אדמת המדינה" אינו אלא העתודה הקרקעית של האוכלוסיה, הדרושה להתפ[illegible] והעיירות. גזילת האדמות האלה נ[illegible] של דבר, למנוע התפתחות נורמל[illegible] לפיתרון־כהנא.

אידיליה זו, על „איכות ה[illegible] ועל ערביה ה„יהודיים", בניי[illegible] שוד.

זוהי גירסה מתוקנת של חזון א[illegible] וגר זאב עם כבש. אלא שבכל יום יש [illegible] כבש חדש.

■ ■ ■

ך מישור הרביעי של הגזלנות [illegible] במהלך השידור הזה. אנשי [illegible] ה„תעודיים" לא הבינו, כנראה, מה הם [illegible] מישהו דיבר על „פארק תעשייתי [illegible] הסקרן, שראה את אברכי־המשי עסוק[illegible] יכול היה לתמוה לרגע־קט מ י יעבוד [illegible] תעשייתי זה. ערבים?

את התשובה סיפק בהיסח־הדעת אחד האברכים, כשאמר בשידור שצריכים למצוא מקומות־עבודה לנ ש י ם.

ראינו את הנשים האלה בשידור: בתי־חרושת ניידים לילדים, שנגזר עליהן על פי ההלכה ללדת וללדת, תוך הקרבת עצמן ושיתוק התפתחותן. אך מסתבר כי לא די ללדת ולכסות את עצמן בחום השומרון בשרוולים ארוכים.

הן צריכות גם לעבוד, כדי לממן את חיי־הבטלה של בעליהן האברכים, הקוראים ספרים למען המולדת.

■ ■ ■

ך ראה כי גברים נחמדים אלה אכן גילו את החיים האידיאליים על אדמות:

הם בטלים מכל מלאכה, מבלים את ימיהם בקריאה ובוויכוחים, מוצצים את דמו של כל עם ישראל, תובעים הגנה מן הצבא שאין הם משרתים בו, עושקים את הערבים ומנצלים את הנשים. נחמדים ממש.

וכל זה לא רק במצפון שקט, אלא גם בידיעה ברורה **שהם טובים מכל היתר, שהם השאור** שבעיסה, שכל זה מגיע להם, מפני שהם שומרי הגחלת, בעלי הערכים.

איזה פאטנט פנטסטי: גם להיות טפילים גמורים ולעשוק את כל האחרים, וגם לבוז להם ולרדות בהם.

והמדינה מלאה בבני־אדם הבטוחים, כמו כתבי הטלוויזיה, שאברכים אלה עושים לנו טובה, שהם החלוצים האמיתיים. שזוהי פיסגת הפטריוטיות.

■ ■ ■

ל תבן שטפילים אלה מגיעים לשיא החוצפה כאשר הם משווים את עצמם לחלוצי היישוב, ומכריזים על עצמם כעל ממשיכי דרכם.

מה להם ולמקימי נהלל ודגניה, שייבשו ביצות וחלו בקדחת; שגרו במשך שנים רבות בצריפים, בעוני ממאיר; שעבדו 12 ו־16 שעות ביממה, שיבעה ימים בשבוע; שרעבו וקדחו וסבלו; שעיקר־אמונתם היה שאסור לאדם לנצל את עבודת זולתו?

עיקרון־הברזל של חלוציות חדשה זו הוא הפוך. לא תעבוד, נצל את עבודת זולתך, עשוק את האשה ואת החייל ואת עם־ישראל ואת עם־ישמעאל.

■ ■ ■

אחד מגדולי הפילוסופים של כל הדורות, ששנא גם הוא את השם עימנואל (קאנט), טבע את עיקרון הציווי המוחלט, האומר שחייב כל אדם לכלכל את מעשיו כך שהם יוכלו לשמש כדגם לניהול העולם כולו.

מה היה קורה אילו התנהלה מדינת־ישראל כולה לפי הכללים הנהוגים בעימנואל?

קל לקבוע זאת: צה"ל יתפרק, המשק יתמוטט, המדינה תתחסל. איש לא יגן, איש לא יעבוד (מלבד ערבים ונשים), הכל יתבטלו ויבלו את זמנם בקריאה ובוויכוחים על ספרים שנכתבו לפני אלף ואלפיים שנה.

אבן, ימי המשיח.

לגזול מן הישראלים והישמעאלים, החיילים והנשים

מאת אורי אבנרי

4 פעמים הוא ירק השבוע בפני הציבור

האם הוא אחראי למעשיו?

4 פעמים ירק בורג השבוע
הציבור הישראלי.
פעם עשה זאת בהתנשאות
, תוך הפגנת בוז גמור כלפי
קהל הנאורה.
זה כאילו מבקש העסקן
(75), שאריכות ימיו בשילטון
כה לאגדה, להוכיח שהוא מעל
קורת, שהוא יכול לצפצף על
ל כולם.
נשאות צינית כזאת מצד
עמחזיק בידיו מכשירי-
ון רבי-עוצמה הופכת
עתה לסכנה ציבורית.

היריקה הראשונה

ריקה הראשונה באה במוצאי-
שבת, כאשר נדרש הציבור

תחילה נבעה התנגדותו של בורג מטעמים הקשורים בנוחיות של הציבור הרתי, אף שהיו תמיד אישים דתיים שפיקפקו בכך. אך נדמה כי בהדרגה זה הפך לעניין פרטי לגמרי של בורג עצמו, מעין עימות אישי בין בורג ובין הציבור כולו. בורג כאילו אמר לציבור מדי שנה: „נראה אתכם! אתם רוצים בשעון־הקיץ, ואני לבדי מתנגד. נראה מי חזק יותר!"

אגו־טריפ אישי זה מנע צעד חברתי, הנוגע לכל אדם בישראל בלי הבדל לאום, דת, מין וגיל. הכל נאלצו לסבול, לוותר על שעות קרירות־יחסית, להאריך את שעות העבודה החמות, לקצר את שעות אור־היום, להתעייף ולהזיע באקלים הסוב־טרופי של המדינה. כך ציווה בורג.

לבסוף, תחת לחץ ציבורי כביר, נאלץ בורג לסגת קימעה. מונתה ועדה, וזו המליצה להנהיג את שעון־הקיץ, לפחות לנסיון.

לא היתה לבורג ברירה, רשעון־הקיץ אכן הונהג השנה. אך כדי להוביל לציבור שגם כשהוא נסוג מוכן בורג לצפצף על הכל, הוא קבע כי שעון־הקיץ יסתיים במוצאי ה־25 בחודש אוגוסט — חודש לפני סוף הקיץ הישראלי.

השבוע, כאשר היה הקיץ בשיאו, סובבו האזרחים את השעון אחורה וקיללו. הם קיללו את בורג. אבל זה לא עזר להם. שר־הפנים של ממשלת־המעבר צחק להם בפרצוף.

היריקה השניה

התגרות השניה היתה מסוג שונה לגמרי. היא היתה פוליטית. **היה זה מישחק באש, על חשבון המדינה.**

קצין־מישטרה זוטר, שמישרדו בהר־הבית, החליט להציג במישרד את דגל־המדינה. בחצי־פה נאמר כי הסיתו אותו לכך אנשי מישמר־הגבול — גוף שנטיותיו הלאומניות־קיצוניות הן אחת התופעות החמורות ביותר במדינה. מישמר־הגבול הוא, למעשה, פלוגת־הסער האמיתית של מאיר כהנא.

אחרי שהוצג הדגל, מסרו על כך שוטרים ערביים למועצה האיסלאמית, המנהלת את שטח מיקדשי־האיסלאם בהר־הבית („חראם אל־שריף"). המועצה ביקשה להסיר את הדגל. היא טענה שבכל המאה ה־20, שבה התחלף השילטון שלוש פעמים, לא הוצג במקום מעולם דגל תורכי, בריטי, ירדני או ישראלי.

אומנם, עם כיבוש הר־הבית על־ידי צה"ל ביוני 1967 הונף דגל ישראלי מעל לכיפת־הסלע, בפרץ הראשון של ההתלהבות. אך כאשר פנתה המועצה האיסלאמית למושל הצבאי של אז, האלוף חיים הרצוג (כיום נשיא־המדינה), נועץ זה עם משה דיין, שר־הביטחון, והוחלט להוריד את הדגל.

גם הפעם נהג מפקד מחוז־המישטרה, אברהם תורגמן, בחוכמה, והורה להסיר את הדגל.

ואז בא יוסף בורג ועשה מחווה מסוכנת ומגוחכת כאחת: הוא הורה למפקד המישטרה להחזיר מייד את הדגל למישרדו, ונתן לכך פירסום רב.

הפגנה זו של קיצוניות לאומנית, במקום שבו יכול הגזע הזעיר ביותר להצית מדורה נוראה, היתה אופיינית לבורג החדש, באמצע שנות ה־70 שלו.

היונה־לשעבר השתדל להעמיד פנים של נץ נוראי, כדי לעשות רושם על החוגים הדתיים־הלאומניים הקיצוניים, מתוך תיקווה שהדבר יעזור לו לשרוד עוד קצת בשילטון.

מבחינת השיטה — גרימה לפרובוקציה לאומנית מסוכנת לשם הפקת רווח פוליטי — לא היה הבדל רב בין מעשה זה של בורג ובין שיטתו של מאיר כהנא.

גם מבחינת המקום לא היה הבדל. שניהם ריכזו את מישחקם המסוכן בהר־הבית, המקום הרגיש ביותר על פני כדור־הארץ כולו.

ברצה, בנסיון לרצח־המוני ובתיכנון הריסת קודשי־האיסלאם. הוא החזיק אותם כאורחים בעלי־זכויות יתר במעצר, ואחר־כך העביר אותם, בניגוד לכל המקובלות, לבית־הסוהר לצעירים בתל־מונד, שם יש ממילא תנאים

אמו ואביו של החייל תמם ואנשי כהנא מול ח"כ שליטא
מה יש להסתיר? מה יש לפברק?

איש־כהנא תוקף את מלווי הח"כים
הכל כדי להישרד בשילטון

בורג לא הפך רק מיטרד. הוא הפך סכנה.

היריקה השלישית

אם היה למישהו ספק בכך, הרי באה ההתגרות השלישית, והגרועה ביותר.

גם היא העמידה את בורג בשורה אחת עם מאיר כהנא ועם אסירי הטרור היהודי ולא במיקרה. זהו מקומו של בורג החדש, שבשבת־הרוח המאמינה כי הימין הקיצוני עומד לנצח.

מזה כמה חודשים מעורר טיפולו של בורג בעצירי הטרור היהודי זעם גובר והולך. בורג אחראי לכך הן כמי שעומד בראש המישטרה, הן כמי שעומד בראש שרות בתי־הסוהר. בשני התפקידים, הוא הפך את יחסו למחתרת להפגנה פוליטית — לטובתה.

היה זה כאילו ביקש בורג לחקות באופן מודע את היחס של שילטונות גרמניה הוויימארית לטרור הנאצי. ערב עליית היטלר לשילטון — פרשה שבורג בן ה־20 היה עד־ראיה לה.

שילטונות המישטרה והכלא בגרמניה, יחד עם שופטים רבים, התייחסו אל הבריונים הנאציים כאל פטריוטים שעשו „דין לעצמם", שטעו וששגו, ושיש „להחזירם למוטב". בריוני פלוגת־הסער שהתנפלו על יהודים והיכו אותם ברחוב, זכו בטיפול רך במיוחד בתחנות המישטרה ובבתי־הכלא. ואילו קומוניסטים, שהתקוטטו עם נאצים, טופלו כבוגדים וכעוכרי־גרמניה. ההבדל ביחס היה מן הידועות, ורבות נכתב על כך כבר אז.

על פי תסריט זה, טיפל בורג גם בעצירי הטרור היהודי המואשמים נוחים. על פי הידיעות, זוכים העצירים גם שם בתנאים מועדפים, העולים בהרבה על תנאי חבריהם הפליליים.

באותה שעה ניתן לעסקנים מכל סוגי הימין הקיצוני־הדתי, ובראשם מאיר כהנא עצמו, לבקר אצלם, להתרועע עימם מבחינה אישית ופוליטית, לשמש להם כשופר ולהזדהות עימם — כל זה בניגוד חותך לחוק אשר יוסף בורג התחייב לאכוף אותו.

לא יכול היה להיות ספק בכך כי בורג הממולח רוצה לרכוש את ליבם של הגופים התומכים בטרור היהודי בגלוי ובסמוי, כדי להאריך את ימיו בשילטון, לשם כך היה מוכן לתת בעקיפין גושפנקה לגיטימית לנאשמי־הטרור.

השבוע הגיעה שעוריה זו לשיא שכמעט לא־ייאמן.

השפלה עד עפר

חבר־הכנסת מרדכי וירשובסקי, איש־שינוי שחש בהתנ
הציבור להתנהגות זו של בור
לתת לכך מימד דרמאתי. ה
יבקר בכלא תל־מו
בעצמו על תנאי ה
נאשמי הטרור היהודיים.

בורג החליט לשחק עימו מישחק של חתול ועכבר, בהפגינו יחס גלוי של זילזול בח"כ.

נקבע מועד לביקור, הוא נדחה, וכאשר קבע וירשובסקי בעצמו מועד חדש, הודיע בורג שהוא קבע לו מועד אחר, מאוחר יותר.

עצם המישחק הזה היה שעוריה. אם אין מה להסתיר, מדוע אין מאפשרים לח"כ לבקר

בכלא בכל עת שהוא חפץ? האם אין הדבר מוכיח בעליל כי מבקשים לשנות את המציאות לקראת הביקור, ושעל כן דרוש זמן להכנות?

האמתלה שניתנה — שנציב בתי־הסוהר נמצא בחו"ל, ורוצה לקבל את הח"כים בעצמו — היא שערוריה כפולה. בורג ואנשיו נמצאים תמיד ברגל אחת בחו"ל. כדי לקבל ח"כים, די במפקד הכלא, ואף בקצין זוטר.

(יתכן שווירשובסקי טעה בכך ששם את הרגש על מניעת תנאים טובים מנאשמי־הטרור, תחת לשים את הרגש על הצורך להשוות את תנאי שאר העצירים לתנאים אלה, תוך שיפורם. אך זהו עניין מישני).

ערב הביקור קרה משהו שהחמיר את הפרשה פי כמה וכמה. מאיר כהנא, שיש לו אף רגיש מאוד להזדמנויות בנעשה מקרוב בשלוות־נפש. בורג הודה להם שלא להתערב.

רק אחרי שהח"כים הושפלו עד עפר, כמעט תרתי משמע, הופיעו כמה שוטרים ואיפשרו לח"כים לגשת עד לשער הכלא. שם סירב המפקד לתת להם להיכנס אף ללישכתו. הם הושארו בחוץ, בשמש, בלי כוס מים. "הם יכלו להביא עימם מים," העיד על כך בורג עצמו בצניעות הרגילה שלו.

הח"כים נאלצו לחזור כלעג־מת שבאו. בורג ציפצף על חסינותם.

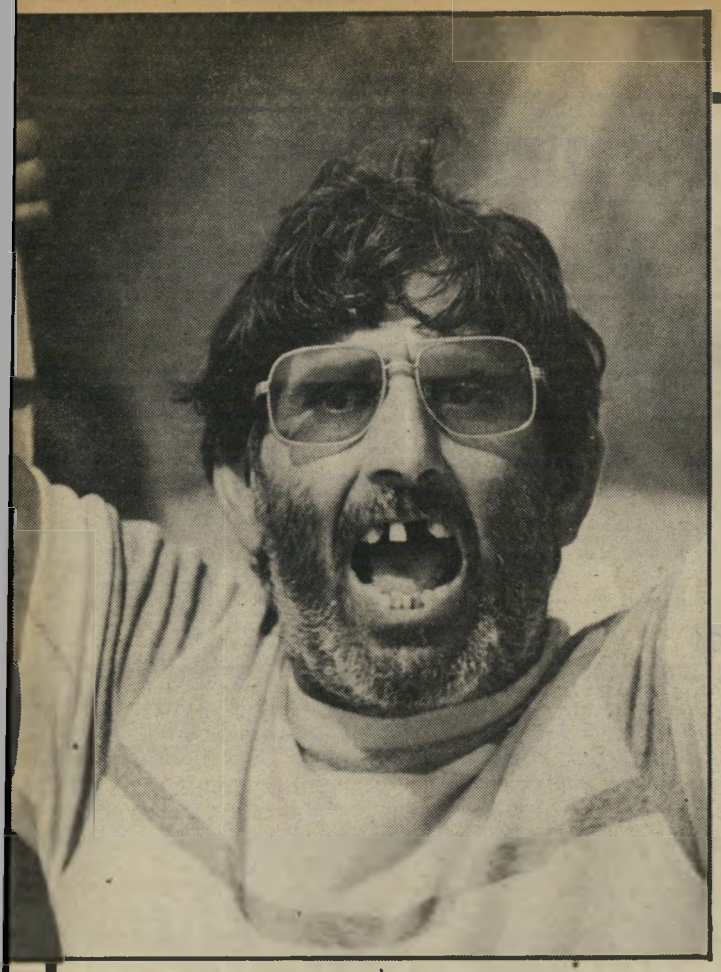
אומנם, חוק־החסינות אינו חד־משמעי בנושא זה. בשעתו הוכנסו לחוק כמה סייגים, שמטרתם היחידה היתה לחסום את הדרך לפני ח"כי רק"ח (ומק"י לפני־כן), שהוחשדו כסוכנים זרים. עתה הופעלו סייגים אלה נגד אנשי שינוי, ר"ץ, המערך ואף הליכוד — רוגמה חותכת לכך שכל מה שנעשה נגד מישהו, מוכרח במוקדם או במאוחר להתנקם בכל.

היריקה הרביעית

אחרי כל אלה, באה החלטת המישטרה, בלי ספק בפקודת השר, להעניק למאיר כהנא את ההיתר להפגין באום־אל־פחם.

מאז התיר בית־מישפט אמריקאי לנאצים להפגין ב־רובע היהודי סקוקי, וגרם לפערת־רוחות בכל העולם ה־יהודי, לא היה עוד מעשה מחפיר כזה.

אין זו רק פרובוקציה מישטרתית, על גבי הפרובוקציה של כהנא עצמו. בשעה שכל המיפלגות מרבדות על

איש־כהנא צועק לעבר הח"כים
כמו הנאצים בסקוקי

הצורך הדחוף לחוקק חוק נגד הגזענות, ומישפטנים מוכיחים שגם על פי החוק הקיים אפשר לפעול נגד ההסתה הגזענית, מתייצבת מישטרת בורג באופן חד־משמעי מאחורי כהנא וכנופייתו.

מובן שיהיה צורך בהתגייסות אדירה של המישטרה כדי למנוע שפיכות־דמים ולהגן על כהנא. יהיה זה יום־אבל לדמוקרטיה הישראלית, וחגיגה פרטית ליוסף בורג.

נדמה שמעולם לא הגיעה הניציות הציונית — או ה־ציניות הניצית — של הקשיש האגו־צנטרי לשיא כזה.

אירגון הגנה

מכל מעללי בורג בשבוע אחד זה נובעות כמה מסקנות, שאי־אפשר עוד להימנע מהן, בין השאר.

● **יש לשים קץ לשליטתו של יוסף בורג על המישטרה ובתי־הסוהר.**

אדם כה ציני, המתעלם לחלוטין מזכויות־האדם, שהוא אדיש לחלוטין לפרשות חוזרות ונישנות של עינוי עצירים והכאתם, זיוף ראיות בידי חוקרי־מישטרה ועוד, אינו יכול להיות מופקד על שני גופים כה אדירי עוצמה.

בכל ממשלה העומדת לקום, יש לעקר את השפעתו של יוסף בורג. הוא יכול להיות אחראי למישרד־התיקשורת או המישרד לקליטת־העליה, אך לא על מנגנון החולש על חיי האזרח. בוודאי יש להוציא מידיו כל תפקיד הנוגע לעניינים לאומיים רגישים. האיש פשוט אינו אחראי עוד די צורכו למעשיו ולמחדליו.

● **יש לשנות לאלתר את חוק חסינות חברי־הכנסת, כדי לאפשר לכל ח"כ להיכנס בכל עת ובלי כל הודעה מוקדמת לכל בית־כלא במדינה.**

ההתנוונות של המנגנון, אשר תושבי ישראל מופקרים לו לשבט ולחסד, הגיעה לממדים המחייבים ביקורת כואת, צריכה להיות אפשרות לח"כים (ואולי גם לאישי־ציבור אחרים) לקיים בבתי־הכלא ובבתי־המעצר ביקורי־פתע.

● **יש להקים אירגון־הגנה דמוקרטי, כדי להבים את בריוני הפאשיזם בכל מקום שבו הם מרימים ראש.**

אילו הביאו עימם ארבעה הח"כים לתל־מונד תריסר צעירים מקיבוצי השומר־הצעיר, היו אנשי כהנא נמוגים כלא־היו.

הבריונות האלימה מהווה עתה שיטת־קבע של גוף פוליטי, המיוצג בכנסת, והנהנה בעקיפין מחסות המישטרה, מישמר־הגבול וכוחות פוליטיים רבים. כל עוד לא תחול רפורמה יסודית ביותר במישטרה, תוך החלפת כל הצמרת האזרחית וה־מישטרתית, אין לסמוך עוד על גוף זה, שיהיה בכוחו להגן על אזרחים, על פעולות חוקיות ואף על הפגנות חוקיות.

במצב כזה ייאלצו הכוחות הדמו־קרטיים לעשות סידורי־הגנה מיני־מליים, כדי להגן על עצמם ועל נוכחותם ברחוב. בלעדי סידורים אלה, הם ייעלמו מן הרחוב, יושפלו ויגורשו, כפי שקרה השבוע בשערי כלא תל־מונד.

כהנא ובריוניו הם גיבורים כל עוד אין מולם התנגדות מאורגנת. באשר תוסיע זו, הם יתגמדו לשיעור־קומתם הבזו־יה האמיתית.

אורי אבנרי ■

אמו של החייל תמם משליכה עצמה על הארץ
כמו השוטרים והסוהרים בסוף גרמניה הוויימארית

של פרובוקציה ופירסומת־חינם, הודיע שיבוא למקום וימנע בכוח בעד הח"כ להגיע לכלא.

הוא הגשים הבטחה זו בדרך זולה ומחוכמת. בסך־הכל באו כמה בריונים מאנשי כהנא, בתוספת מישפחה של חייל שנרצח. עד השבוע לא היה ברור מי רצח חייל זה, ומהו רקע הרצח. יש השערה שהיה פיגוע של אירגון־טרור פלסטיני, אך אין לכך עדיין שום הוכחה. המישפחה הוסתה על־ידי כהנא עצמו, וגוייסה כדי לבוא למקום, אף שהעניין אינו נוגע לה לחלוטין.

כל זה היה ידוע מראש. די היה בשליחת ביתה של שוטרים כדי לשמור על הסדר ולהבטיח את שלום הח"כים. אולם לבורג היה חשבון אחר.

כאשר בא וירשובסקי, בליווית ח"כ מרדכי בר־און מר"ץ, יאיר צבן ממפ"ם ובני שליטא, אישי־הליכוד הימני־לאומני, המוזמן לעיתים לאירועים מסוג זה, חיכתה להם חבורה זו. נוסף על קומץ אנשיו שלח כהנא גם כמה מן החולצות הנאציות הצהובות שלו, ובני מישפחת ההרוג לבשו אותן.

במקום קמה מהומה. לא ברור אם הח"כ ומלוויהם הוכו, או רק נדחפו. על כל פנים, גישתם אל שער הכלא נמנעה בכוח, בסצנה היסטרית מבחילה. המישטרה לא באה, והסוהרים הסתכלו

ח"כים וירשובסקי ובר־און ליד שערי הכלא
ציניות ניצית או ניציות ציונית

הוא היה אחד מעמודי־התווך של התרבות הישראלית — דמותו היתה שנויה במחלוקת — אך איש לא חלק על הידע העצום של דן עומר

הנון־קונפורמיסט

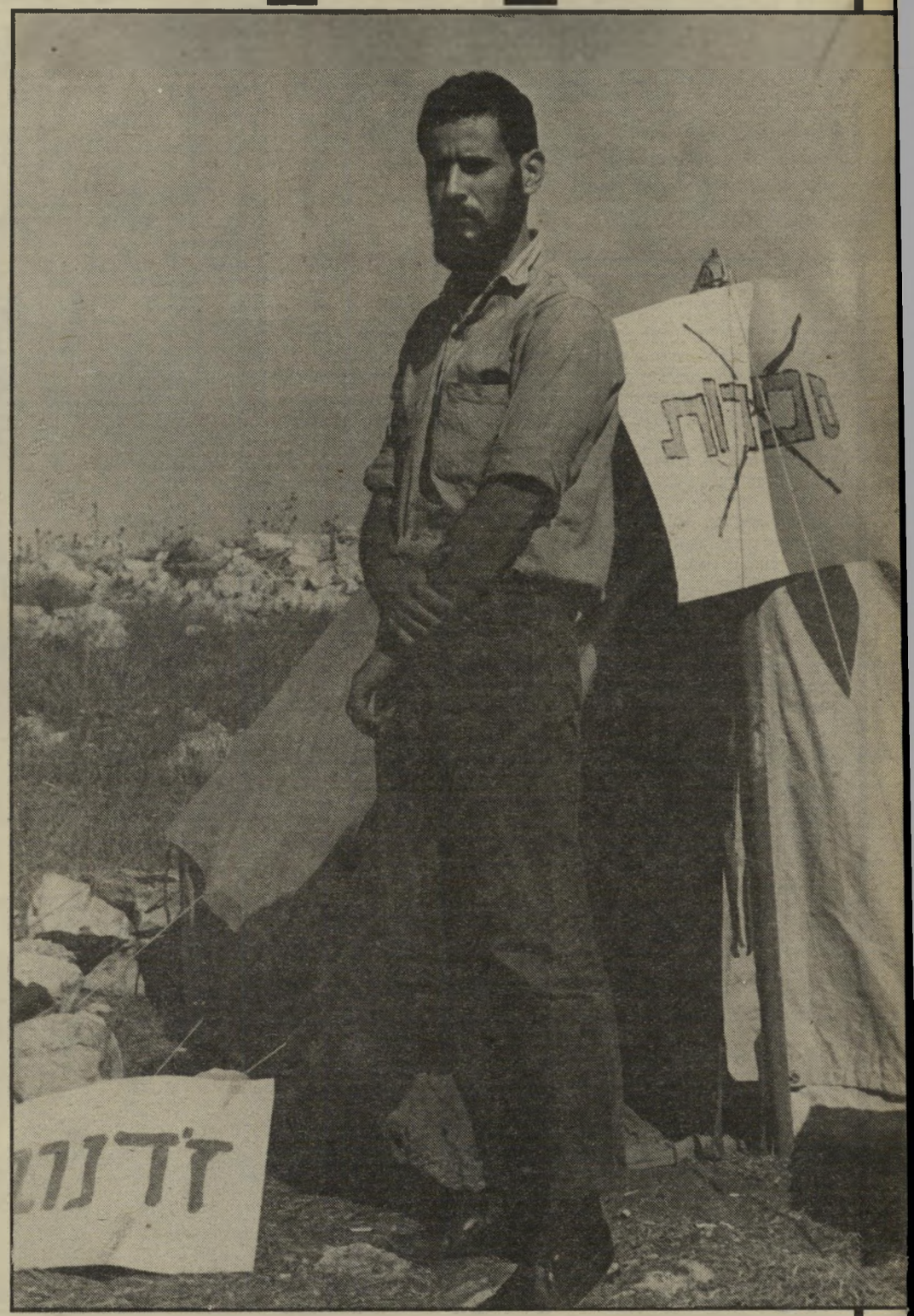
על גבי עטיפת סיפרו השלישי בדרך, הספר שהפך אותו מפורסם, לאו דווקא בגלל איכותו הספרותית, אלא בגלל השערוריה שליוותה את פירסומו.

דן עומר היה איש מיוחד במינו, אדם עיקש, שהלך בעיקבות ריעותיו ודרך חשיבתו, מבלי לסטות ימינה או שמאלה, מבלי לנסות למצוא חן, מבלי לנסות למרוח.

„אם אני לא טוב בשביל אום־חשיבה, אני לא טוב בשביל הצבא." בהתערבות אלוף הפיקוד הוחזר לאום־חשיבה והמשיך לנהל ויכוחים אידיאולוגיים בהתכתבות עם אותו מפקד, הוא כדרכו לא ויתר.

דן היה מעורה היטב בחוגי הבוהמה הירושלמית. הוא ניהל את מוקד הבילויים של העיר הסטודנטיאלית הראשון, פוגרום ־קישינוב, ועידת פולטאבה, מילחמת־העולם הראשונה, גיל"י, השומר, הצהרת בלפור, הגנת תל־חי, רצח די־האן, רצח ארלוזורוב, פו"ש, חי"מ, הגנה, פלמ"ח, אצ"ל, סיזון, אריתריאה, פרוץ המדינה, פירוק הפלמ"ח, הריגת ברנדוט, ג'למי, פריצת הדרך לאילת, „הפרשה", רצח קאסטנר, פעולות תגמול, מילחמת סיני, שלי־חויות המגבית, חידון התנ"ך. כן השתתף ב: תקופת הצנע, חינוך על־ידי התודעה היהודית, השומר הצעיר, צבא."

כך בחר דן עומר להציג את עצמו תועבה פסלה את סיפרו בדרך. האוהל הפך מוקד עליה־לרגל. סטודנטים מהאוניברסיטה הסמוכה באו להזדהות עם דן ורכשו סיפרו. למרות שהיה אסור.

שביתת־רעב דן עומר ליד האוהל שנטה ליד מישרד ראש־הממשלה ובו שבת רעב על כי הוועדה למניעת ספרות

„שם: דן עומר. לאומיות: ישראלית. מקום לידה: רמת־גן, פלשתינה. תאריך־לידה: 23 בפברואר 1940. התגורר ב: ירושלים, מיקווה ישראל, טבחה, שמיר, ירושלים, פאריס, לונדון, פורטסמות, האי הלבן, פאריס, ירד־שלים. לא השתתף ב: קונגרס הציוני

עם נימרוד בן השנתיים שאליו היה עומר קשור במיוחד. נמרוד היה מתעורר בבוקר ומחכה לדן ליד שולחן־הכתיבה שלו. והם היו אוכלים ביחד ארוחת־בוקר משותפת.

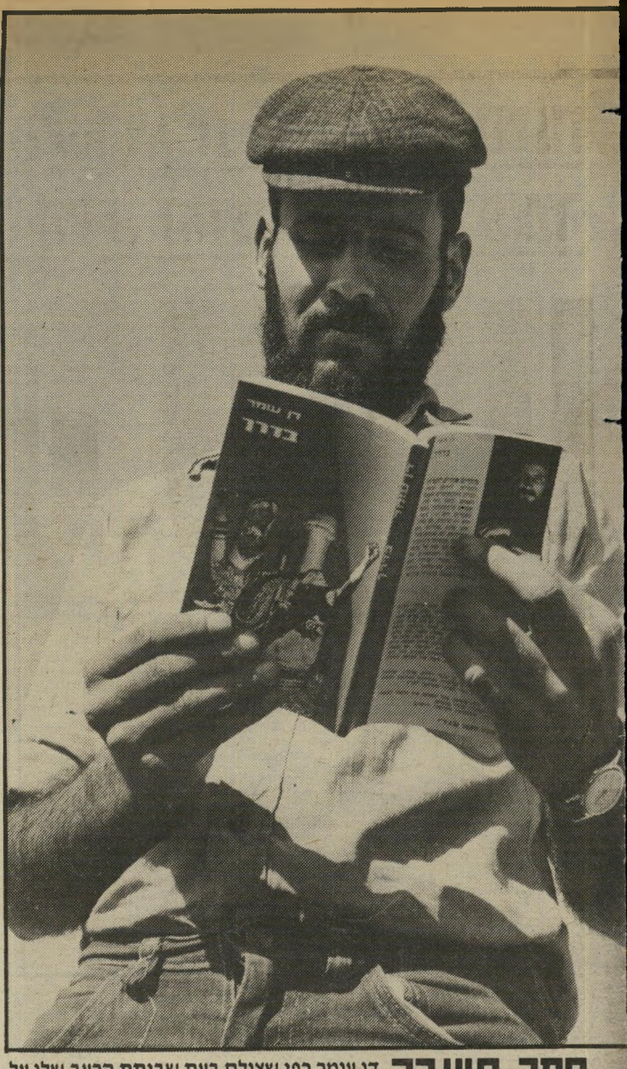

הוא היה נון־קונפורמיסט במלוא מובן המילה, מעולם לא ניסה לעשות לו חברים, מעולם לא ניסה להשתייך לקליקה, להיפך: הוא תיעב קליקות ובמשך שנים ארוכות בעבודתו כמבקר סיפרותי, ניסה לנתץ את הקליקות השונות השולטות בעולם הסיפרות.

דן נולד כדן מריני ברמת־גן, כבנם של אוסקר וצופיה מריני. כשהיה בן שלושה חודשים עברה מישפחתו לגור בירושלים, אמו היתה עקרת־בית שציירה בשעותיה הפנויות, אביו שימש כגזבר עיריית ירושלים במשך שנים ארוכות.

כשהיה בן 16, שינה דן מריני את שמו לדן עומר. הוא לא אהב את השם מריני. לאביו, שהביע את אי שביעות רצונו, הזכיר כי השם מריני גם הוא אינו שמו מלידה. האב עלה ארצה מצ'כוסלובקיה, כשהוא נושא את השם אוסקר הרלינגר. אוסישקין הציע לו לעברת את השם הר (בגרמנית מר) לשם העברי מריני. האב לא יכול היה להתווכח עם בנו. כשדן עומר החליט משהו, קשה היה להסיט אותו מהחל־טתו, כזה היה עוד משחר נעוריו.

הוא התחנך בבית חינוך ארלוזורוב והיה חניך קן מרכז של השומר הצעיר. הוא היה ילד יפהפה ונער יפה־תואר. בצבא שירת בגולני. הנון־קונפורמיזם שלו גרם לו צרות גם בצבא. מספרים, כי בעת שירות מילואים שעשה באום־חשיבה, ניהל ויכוחים אידיאולוגיים בנימה שמאלית מדי לטעמו של המפקד. הוא ציווה לפנות את דן עומר ה„שמאלני", בהליכופטר, לחטיבה. אמר שלא רוצה שהוא יקלקל לו את החיילים. עומר התפנה, אך לא ויתר. הוא נכנס לשיחה אל המח"ט ואמר לו:

ספר תועבה

דן עומר כפי שצולם בעת שביתת הרעב שלו על פסילת ספרו השלישי, בדרך. על־ידי 11 חברי הוועדה בשנת 1966, בגין קטעים הנשמעים כיום כמעט תמימים.

„קדיש לידיד"

יוסי קריים (מימין), עורך כתב־העת הספ־רותי „פרוזה", נשא קדיש על קיברו. מאחו־ריו שימשון מרכוס, דודו חורש, אהרון גולדפינגר, שוקי קוק וראובן סיוון.

עם נורית

מאנה, חברתו לחיים, לפני כחודשיים, זמן קצר לפני הולדת בתם השניה, כנען. נורית ודן התגוררו ב־אבו־טור, השכונה שדן עומר השתתף בכיבושה במילחמת ששת־הימים.

מבט אחרון

נורית מאנה (בחולצה לבנה ובמישקפיים כהים), חברתו לחיים של דן עומר ואם שני ילדיו הקטנים, מחבקת את עתליה, בתו בת ה־10 מנישואיו הקודמים. השתיים עמדו במשך כל הטקס מחובקות וצפו בהורדת הגופה אל הקבר ובחברים הרבים שעזרו.

פירסום הספר לא עבר בשקט. הספר עורר את המתח של הוועדה למניעת ספרות תועבה, שפעלה אז בארץ. הוועדה מנתה 11 חברים, נציגי מישרד החינוך, הסעד, המישפטים והמישטרה, ובראשה עמד פקיד מישרד החינוך, ד"ר לספרות מאוניברסיטת אמסטרדם בשם יוסף מלקמן. טענת הוועדה היתה, כי הספר נפסל בגלל האלמנטים האנטי־דתיים שבו וכי הוא תועבה. מה שנחשב תועבה בשנת 1966 נשמע תמים למדי ב־1984. אחד הקטעים, שעורר את זעם הוועדה הוא הקטע הבא:

— אני אוהבת אותך

— ששששש

— אני אוהבת אותך. חבק אותי, חבק אותי מהר!

— אל תתרגשי... אל תתרגשי... מהר,

— בפנים בחוץ, בפנים בחוץ,

— אני לוהטת... זה טוב... עמוק... יותר עמוק... אני טסה לגן־עדן, חבק אותי אמץ אותי...

הוועדה, כאמור, לא יכלה לסבול קיטעי תועבה מסוג זה ופסלה את הספר להפצה. דן עומר נמצא בחברה טובה, אותה ועדה פסלה גם את סיפרו של הנרי מילר סקסוס. להפצה בישראל, אלא שבניגוד להנרי מילר שלא הגיב על הפגיעה בשמו הטוב ובמקור הכנסתו, דן עומר לא קיבל את רוע הגזירה בשקט. הוא התמקם באוהל מול מישרד ראש־הממשלה ופתח בשביתת־רעב.

אוהלו של דן עומר הפך כמעט מייד מרכז עליה לרגל של סטודנטים ואנשי־רוח מהאוניברסיטה העברית הסמוכה. נמצא מי שהתנדב לספק לו חשמל, נמצא מי שהביא לו גלולות ויטמינים. המהומה שעורר דן עומר לא מצאה חן בעיני הרשויות. הוא נעצר, אך מעולם לא הועמד למישפט.

מאז הספיק דן עומר לפרסם ספרים רבים בהם: דניאל איש חמודות. בוקר טוב מהפכה. פואמות דוקומנטריות. אנתולוגיה לשירה ביטניקית ועמוד האש.

חברתו לחיים, נורית מאנה, מספרת: „הוא היה אדם מאוד מאוד פורה, כל הזמן עבד, לא רק למען הכסף. למרות שהרבה משעותיו בוזבזו למען הכסף, הוא השאיר אחריו תיקים מלאים עם חומר, שהיה מוכן לכתיבה. דניאל איש חמודות היה רק הראשון בטרילוגיה שעמד לפרסם.

„הוא היה יושב בחדרו הגדול, מוקף ספרים, ועובד מבוקר ועד ערב. הוא פירסם ספרים, ביקר, תירגם ואסף למען הפרנסה היה כותב בעיתונים, הוא לא בחל באף עבודה, כל זמן שניתן לו להתבטא ללא הגבלות."

דן עומר נישא בגיל צעיר ליעל, שהתחתנה מאוחר יותר עם כתב ידיעות אחרונות, צבי קסלר. אחר־כך נשא לאשה את שני, אם בתו עתליה. כשהיתה עתליה בת 3 הם נפרדו ועומר שימש לעתליה אב ואם. הוא גידל את הילדה בכוחות עצמו עוד בהיותה תינוקת, האכיל אותה מבקבוק, החליף לה חיתולים והיה קשור אליה בעבותות אהבה. למעשה, כל חייו סבבו סביב עבורתו וסביב גידול הילדה. הוא לא נקשר לאף אשה באופן רציני, עד שהופיעה בחייו נורית מאנה, שהיתה כתבת צעירה במערכת העולם הזה. היא נסעה לירושלים לסקר אירוע שהיה קשור בטלוויזיה, פגשה את עומר, על־מנת להעזר בו, ולא חזרה יותר לתל־אביב. כמעט מהרגע הרא־שון נוצר קשר מיידי ומזה ארבע

(המשך בעמוד 14)

קדושתך משמרת / עלי כלים מאמש / יבשה מאוד / מרקיזה." כך כתב.

תקופה מסויימת שהה בלונדון. היתה זו אחת התקופות היפות בחייו, והוא אהב להיזכר בה. היה לו דוד עשיר, בעל מיפעל־מנועים בפארים, הוא נקרא על־ידי הדוד כדי לנהל את המיפעל ואחר־כך לרשת אותו. דן ביקש זמן לחשוב ולהתייעץ עם חבריו בלונדון. הדוד מימן את שהייתו שם, עד שיחליט.

דן אהב לספר על הקומונה הישראלית שהתארגנה בתחילת שנות ה־60 בווסט האמפסטד. בקומה אחת, כך נהג לספר, התגורר עמוס קינן. בקומה השניה שמעון צבר ובקומת המרתף, מנשקה קדישמן. ביחד עם שמעון צבר הוציא לאור פרסומים סיפרותיים ותקופה מסויימת אף שהה באי הבריטי איל אוף וויט ובעיר הנמל פורטסמות.

כשחזר לירושלים התמסר לעריכת כתב־העת הספרותי קו. ביחד עם יונה פישר. הוא פירסם את לילה ארוך ואת אלוהים בג'ינס ובשנת 1966 את סיפרו בדרך.

תועבה ושביתת־רעב

סיפרו הראשון לילה ארוך יצא לאור בשנת 1963. את הספר הקדיש לבתיה, נערה מבית חרדי, שבה היה מאוהב ושבהשפעת מישפחתה עזבה אותו. „הקרושה מתה בקץ מילחמות / את נושמת: (כולך)

(המשך מעמוד 13)

שנים היא משמשת לה כאם.

דן עומר ונורית מאנה חיו כזוג נשוי לכל דבר. לפני שנתיים נולד בנם נמרוד, אח לעתליה, ולפני כחודשיים בתם כנען. את החודש האחרון להריונה בילו נורית ודן עומר בבית־חולים. בנם נמרוד חלה ואושפז במצב קשה. רק כשכרעה נורית'לדת, יצא הילד מכלל סכנה. מה אכזר הגורל, שאחרי שהילד הבריא והיא ילדה את כנען וסוף סוף חזרו חיי המישפחה לשיגרתם, מת דן.

במשך השנים הצליח דן עומר בכתיבתו הבוטה, הישירה והבלתי־מתפשרת, לרכוש לו אוייבים רבים, אך גם חסידים מושבעים. מדורו נמר של נייר שהתפרסם בהעולם הזה היה נמר עם שיניים חדות מאוד. המדור שהתפרסם מדי שבוע בשבוע, עורר תמיד תגובות חריפות וסערות בקהיליית הספרות, שישבה בכל יום שישי בקפה שטרן.

אך דן עומר היה גאה תמיד בדבר אחד. מעולם לא הפסיד במישפט דיבה ולשון הרע לאיש. הוא, כך אמר, תמיד כתב את הדברים רק אחרי שהיה בטוח במאת האחוזים בצידקתו.

עתליה בתו האהובה של דן עומר. מנישואיו השניים. מרימה את נמרוד. עומר היה לה כאב וכאם, וגידל אותה בכוחות עצמו. מאז שהיתה בת 3. הוא היה מחליף לה חיתולים והיה קשור אליה.

אין ספק, כי הביקורת שלו עוררה עליו זעם רב, אך היא היתה מיוחדת במינה ובלתי־ניתנת לחיקוי.

הביקורת התרככה

ד ן היה ארכיון של אדם אחד. במשך שנים אסף חומר על כל נושא שבעולם. הארכיון הפרטי שלו מהווה נכס תרבותי ממדרגה ראשונה. מוסדות ואוניברסיטות היו מתקשרים אליו כדי להעזר בארכיונו.

„כמה שהוא ניסה להכניס אותי לרזי הארכיון, מעולם לא הצלחתי להתמצא בו," מספרת נורית. „הארכיון מכורטס וממויין. דן היה ייקה, שום דבר לא היה מונח אצלו סתם. כל מה שקשור לתרבות, לפוליטיקה, לסיפרות ולאמ־נות משנות ה־50 ואילך, נמצא אצלו בארכיון. אין פיפס שלא מכורטס. הוא היה אוסף קיטעי עיתונות לא רק מהארץ, אלא מהעולם כולו. הוא היה חתום על עיתונים מלונדון, ניו־יורק ופאריס. אין אישיות אחת שאין לה כרטיס בארכיון של דן.

„זה היה חשוב לו, הוא אהב שאנשים נעזרו בארכיון. היה גובה כסף מתוך עיקרון ממוסדות ומאוניברסיטות, אך כאשר ידידו אריה בובר, העובד כספרן במכללת תל־חי היה שולח אליו תלמידים, הוא היה מקדיש להם שעות בסבלנות אין קץ, והיה נותן להם לנבור בארכיון כרצונם, ללא תשלום. דן היה בן־אדם מיוחד. הוא היה אדם שלא ניסה למצוא חן. אמר את מה שאמר בלב שלם. זה היה האופי שלו. הוא אף פעם לא היה כדאיניק.

„כשהתחלתי לחיות איתו הייתי המומה מהביצה התרבותית. כשאת בחוץ, את חושבת שתרבות זה דבר נקי ויפה. דן נלחם בביצה, הוא היה איש ישר, תמיד אמר את אשר על ליבו, תמיד כתב מה שחשב. חברים היו מביאים לו ספרים שכתבו, והם ידעו שדן לא יתחשב בחברות שלהם איתו, אלא יכתוב את דעתו על הספר.

„היו באים לפה הרבה מאוד סופרים שדן כתב עליהם רע, הוא תמיד היה אומר: אתה אומנם כותב רע, אבל אתה בן־אדם נפלא.

„לפני שנכנסתי לחייו, הוא היה נחוש בדעתו להקדיש את עצמו לכתיבה סיפרותית ולמחיה מינימלית.

אני לא הכרתי את דן שמלפני ארבע שנים, אבל אני יודעת שבארבע השנים האלה שאנחנו ביחד הוא השתנה. המישפחה הפכה להיות הדבר החשוב ביותר בחייו. הוא נרגע. הוא היה מטורף על הילדים.

„נמרוד, הקטן, היה רגיל לקום איתו כל בוקר, והיה מחכה לו ליד שולחן־הכתיבה שלו. בשבועיים שדן היה בבית־חולים, נמרוד היה עומד כל בוקר ליד השולחן וממרר בבכי. לרעתי, גם הביקורת שלו הפכה בארבע השנים האחרונות מתונה יותר, ואם ביקר מישהו בחריפות היה זה רק בגלל אמונתו העמוקה בצידקת הביקורת שלו."

לדן עומר היו תוכניות רבות. זה עתה סיים לשלם את חובותיו. הוא עמד לנסוע עם נורית ועם הילדים לחופשה בת שבועיים בכפר הולדתה, כפר בילו. אחרי פירסום אודה לשאול. שלוש פואמות דוקומנטריות, וספר הנובלות חלום ישראלי.

היו לו תוכניות להשלים את האנתולוגיה איש חמודות ולהתמסר לכתיבה ולתירגום. הוא עמד לצמצם

(המשך בעמוד 16)

המורה נילי, אחת מאלפי המורות בבתי־הספר היסודיים, עושה את חשבון הנפש שלה לקראת פתיחת שנת הלימודים

נילי ירון
„חטיבת־הביניים היא פשע!"

ב שבוע עבר נפתחו שערי בתי־הספר, עדיין לא לקליטת תלמידים, אך לצורך הכנות לקליטתם. בבית־ספר אילנות ברמת־אביב מירקו את הרצפות, רחצו את שולחנות הפורמייקה וגזמו את הדשא. המנהלת חזרה אל מאחרי שולחנה. מיכתבים נשלחו ונעשו הכנות אחרונות לקליטת התלמידים החוזרים מחופשת הקיץ. כל זאת בתיקווה, כמובן, שאף שביתה לא תמנע את התחלת שנת הלימודים תשמ"ה, כסידרה.

מאות אלפי הורים יפקידו את ילדיהם בידי עשרות אלפי מורות ומורים. האנשים האלה, שילדינו יופקדו בידיהם לפחות למחצית היום, אמורים לעצב את דמותו של דור העתיד, להקנות לו ערכים וחינוך וללמדו תורה.

בשנים האחרונות חל פיחות במעמדו של המורה. אותם בעלי־מיקצוע, שאמורים להיות מחנכי הדור, מתגלים ברוב המיקרים כאנשים בינוניים מאוד, מובן שבכל כלל יש יוצא מן הכלל. מובן. שבכל שורת ההולכים בתלם תמיד יימצא מורה שהוא יוצא־דופן, מורם מעם. מורה המשפיע על תלמידו ומשאיר בהם מישקע שילווה אותם במשך שנים ארוכות.

בית־הספר היסודי מהווה חממה לילדים. שם הם לומדים לעשות את צעדיהם הראשונים במיסגרת מישמעתית מחמירה. בגן־הילדים נהגו בהם כבתינוקות. כאן דורשים מהם לא לפטפט, להיות ממושמעים, ובעיקר להפעיל את הראש.

כמה מורים מסוגלים להפעיל את ראשם של הילדים כהלכה? כמה מורים מסוגלים להקנות ידיעת קרוא וכתוב לילדים בדרך נכונה. כשהילדים מביעים מה הם עושים, ולא רק חוזרים כמו תוכים על הנלמד?

מהדוח על הבנת הנקרא, שפורסם לאחרונה, מסתבר כי המצב אינו מעודד. אחת שלא הופתעה מהדוח הזה, היא המורה נילי ירון.

ירון מחנכת בבית־הספר היסודי אילנות שברמת־אביב. היא בהחלט מורה בלתי־מתפשרת. יש לה הדרך שלה, והיא נלחמת בעור שיניה, כדי להגשימה.

נילי, רעייתו של מבקר התיאטרון, ד"ר אליקים ירון, היא בעצמה אם לשני ילדים — עידו בן ה־13, תלמיד חטיבת־ביניים, ואלדד בן ה־11, עולה לכיתה ו'. את שיפוטה היא מפעילה, הן כמורה והן כאם.

עם פרוס שנת הלימודים, נתנו לנילי אפשרות להגיד את אשר על ליבה, לב מורה בישראל.

פוליטיקה לחוד וחיים לחוד

„ל שדבר אחד שאני שמחה שיש לי הזדמנות להגיד אותו. לכיתה, במקום לחסל את הסקטור הזה. הנקרא מפקחים, ובכך לצמצם ופשוט לחסוך כסף. מה זה מפקח? הם יושבים ומקבלים משכורות שמנות ולא יודעים בכלל מה שהולך שבשטח. הם מגיעים לבית־הספר פעם בחצי שנה. והמורה עושה להם הצגה גדולה והם לא יכולים בשום פנים ואופן לדעת מהפעם הזו, אם המורה טובה או לא. אבל אף אחד לא נוגע במפקחים. לא חשוב שהם מקבלים משכורת טובה מאוד בזמן שהמורה נשאר מקופח. מי שקיבל את ההטבות האחרונות היו המנהלים והמפקחים. סקטור נוסף שיוצא נשכר. ושאפשר לרעתי לצמצם אותו, או פשוט לחסל אותו, זה סקטור המורות הטיפוליות. היועצות והמדריכות.

המורה ירון בתמונת־מחזור
„החינוך יורד לטמיון!"

מדברים איתנו על צימצומים, הפעילו השנה צימצומים, אבל כרגיל לא במקום הנכון. במקום להקטין את שעות ההוראה ולהגדיל את מיספר התלמידים בכיתה צריך היה לחסל סקטור שלם במישרד החנוך. איך אפשר ללמד בכיתה של 40 ילדים? איזה מורה יכולה להעניק תשומת־לב נאותה לכל ילד וילד? אין מורה כזה. ואז, מה קורה, במקום ללמד את הילד, במקום לחנך אותו, את הופכת לזו שמחזיקה בשביל ההורים את הילדים בבית־הספר, עד הצהריים, שהילדים לא יסתובבו בבית או ברחוב. אבל ללמד את לא יכולה.

או צמצמו לנו שעות והוסיפו ילדים

המחנכת מתמודדת עם 40 ילד, והנה באה מורה טיפולית, המנותקת לחלוטין מהמציאות, מורה שקיבלה קורס בהוראה מסייעת. המורה הזו מחזיקה את עצמה כפסיכולוגית, כלי שתהיה לה הכשרה היא מחטטת בנישמת הילד.

אני לא יכולה לתאר במילים איזה נזקים עשתה לי מורה מסייעת כזו בכיתה היא יושבת עם תלמיד, שואלת אותו על אבא ואמא, ולא נכנסת ברצינות לעומק הבעיה בלימודים היא לא מסייעת לו, כי אין לה זמן — היא עסוקה בבעיות־הנפש. זה מורה מסעיית.

לדעתי, כל המורות המסייעות

חייבות להיות עזרות למורות, המלמדות 40 ילד בכיתה. כל עניין המורה המסייעת מיותר לחלוטין, ואם אינו מיותר, הרי שאינו מופעל נכון.

וישנו עוד דבר שאני חייבת לדבר עליו. ועדת עציוני הוסיפה למורים שעתיים שהייה. דבר שאמור היה להיות שיגעון, הופך לבזבוז מביש. למורה בארץ אין שולחן־עבודה, אין לה איפה לעבוד. יוצא, ששעתיים השהייה הופכים לעונש. המורה סתם נמצאת בבית־הספר. אילו היו מתכננים את השעתיים האלה נכון, אפשר היה לנצל אותן כמו שצריך. זה יכול היה להיות פרודוקטיבי. ככה הן סתם שעתיים שמקבלים עבורן עוד כסף, ולחינם.

לדעתי, צריך לחסל את שעות ה־ שהייה ולהעביר אותן לאחר־הצהריים, אצל הילדים עוזרות למורות, המלמדות 40 ילד בכיתה. כל עניין המורה המסייעת מיותר לחלוטין, ואם אינו מיותר, הרי שאינו מופעל נכון.

וישנו עוד דבר שאני חייבת לדבר עליו. ועדת עציוני הוסיפה למורים שעתיים שהייה. דבר שאמור היה להיות שיגעון, הופך לבזבוז מביש. למורה בארץ אין שולחן־עבודה, אין לה איפה לעבוד. יוצא, ששעתיים השהייה הופכים לעונש. המורה סתם נמצאת בבית־הספר. אילו היו מתכננים את השעתיים האלה נכון, אפשר היה לנצל אותן כמו שצריך. זה יכול היה להיות פרודוקטיבי. ככה הן סתם שעתיים שמקבלים עבורן עוד כסף, ולחינם.

לדעתי, צריך לחסל את שעות ה־ שהייה ולהעביר אותן לאחר־הצהריים.

„אנחנו מלמדים את הילדים לבלף ולדייק!"

למרות שאני בטוחה שהמורות יכעסו עליי בגלל הרעיון הזה. צריך לרכז את השעתיים האלה פעם בשבוע. רוב ההורים ממילא לא יכולים להיפגש עם המורה בבוקר. אם ידעו שלמורה יש שעתיים אחרי־הצהריים יבוא אליה.

גם המורות הטיפוליות זכו מההפקר וקיבלו שעתיים שהייה, בזמן שכל המישרה שלהן היא שהייה. לדעתי, צריך להחזיר לבית־הספר את הסמינריסטים ולהצמיד לכל כיתה שני סמינריסטים ומורה טיפולית, שיעזרו למחנכת. כל זה הרי לא עולה לסף.

נוסף לכך, אני מאוד לא מרוצה מתוכנית־הלימודים. למישהו חשוב שילדים ילמדו תורה שבעל־פה? בזמנו הייתי גונבת את השעה הזו, הופכת אותה לשעת תנ"ך. כעת הביאו מורה מיקצועית. והילדים שלי צריכים ללמוד מה אמר רבי זה ומה אמר הרבי ההוא. באמת חשוב מאוד! והילדים שונאים את זה. הם לא מבינים אף מילה ממה שמלמדים אותם.

למה מלמדים תורה שבעל־פה? מפני שהמפקחים תלושים מהמציאות ומכריחים ללמד את הספרים, שהם בעצמם כתבו והם מקבלים עליהם תמלוגים. עד היום מלמדים את מיקראות ישראל של פרסקי אביבי. אני עצמי למדתי את זה, ואני כבר לא ילדה. אין מספיק שיעורי ספרות בבית־הספר, קיצצו את שיעורי האנגלית ואת שיעורי הערבית. כל בית־ספר מלמד ערבית כראות עיניו. מי שרוצה מלמד, מי שלא רוצה לא מלמד. ואני לא צריכה לספר כמה חשוב ללמוד ערבית בארץ. הרי הילדים יזדקקו לשפה הזו.

וכעת מאיימים בהשבתת פתיחת שנת הלימודים. אני לא יודעת בכלל על מה צריכה להיות שביתה. התנגדתי בזמנו לשביתה בגלל ממלאי־המקום. הרי יש בבית־הספר כל־כך הרבה משאבים ללקיחת מורים מתוך בית־הספר, הרי בכל בית־ספר יש צוות מגופה. אבל בחרו לשבות.

מובן שיש גם קשיים בחינוך הילדים. לי עצמי היתה בשנתיים האחרונות בעיה אישית קשה מאוד. בחוץ התרחשה מילחמה, אנשים נהרגו, ובכיתה אסרו עלי לדבר על פוליטיקה. הרי בימינו זה לא מה שהיה פעם. אין פוליטיקה לחוד וחיים לחוד. החלטתי לשבור את הטאבו. לקחתי סיכון ודיברתי עם הילדים בשיעורי החברה על המילחמה. לא קראנו לזה פוליטיקה.

מבחינה פוליטית אפשר לראות דברים חומרניים. באיזור שלנו זו בעיה. הבתים מאוד בורגניים. ילדים מקבלים כספים בלי סוף, מבזבזים הון עתק על המבורגר. אבל כשזה מגיע לספר לימוד, האמא באה ומתלוננת שזה נורא יקר. היחס של הילדים לחיים מאוד ריאלי. הם לא מנותקים. את אומרת להם להביא כסף לצורך זה או אחר. הם שואלים — בשקלים או בדולארים?

בית־הספר שלי נמצא ברמת־אביב הישנה, שם המצב עדיין טוב. ילדיי הולכים אחד לחטיבת־הביניים ואחד לבית־הספר שעל גבול נווה־אביבים, וזו בעיה, כי בנווה־אביבים כל הזמן זורם כסף. הבן שלי מאוד אומלל בתחרות עם נווה־אביבים. אי־אפשר להתחרות עם הילדים שם. כשחסכנו כסף ולקחנו איתנו את הילדים לחופשה בחו"ל, היינו בטוחים שזו מתנה לא נורמלית. הבן שלי עידו, שלומד בחטיבת־הביניים, צחק לי בפנים — תראי לי ילד אחד בכיתה שלי שלא נסע, הוא אמר לי.

בשנה שעברה קראתי להורים ואמרתי להם: כל הילדים שלכם היו בלונדון, אבל בגליל הם היו? והחלטתי לקחת את הילדים לטיול בגליל וללון איתם באכסניית־נוער. זו הדרך שלי להילחם בדקדנטיות.

יש לי חברה שמלמדת בבית־ספר ערבים, העידו הקטן הזה שהיה מתווכח איתי בלי סוף, ניגש אלי ואמר לי: „את צודקת נילי, אפשר לחיות איתם."

אז איך אפשר היום לנתק פוליטיקה מהחיים? קיימת בעיית החינוך לגבי ארזים בנווה־אביבים, והיא סיפרה לי שבחורף היא נתקפת בושה, כשהיא רואה את מעילי־הפרווה של הילדות. לה לעולם לא יהיה מעיל פרווה.

לי עצמי, כאם, מאוד קשה להתמודד עם מה שזורם מנווה־אביבים. לא בגלל הכסף, בגלל העקרונות. אני לא חושבת שהבן שלי צריך ללכת ביום ראשון עם נעלי אדידס וביום שני עם נעלי נייק ואני לא חושבת שהבן שלי זקוק למלתחה שבה עשרה טריינינגים.

לא מעניין אותי כל־כך העושר בנווה־אביבים. הריקנות היא שמטרידה אותי. הריקנות של הבית משפיעה על הילד. ואיך יכול מורה להתמודד?

יש עוד נושא שגורם לי לטירדה רבה — חטיבת־הביניים. אני חושבת שחטיבת־הביניים היא פשע לילד, ועוד יותר פשע שלא שאלו אף פעם את המורים לדעתם. לדעתי, חטיבת־ הביניים גורמת לילדים נזקים לשנים. לוקחים ילדים בני 12, שזקוקים עדיין למורה־אמא והופכים אותם לבוגרים. ילד לא בנוי כך שבגיל 12 הוא הולך למקום חדש. להיפך, רק עכשיו התחיל להשתרש בבית־הספר, הוא זקוק לעוד שנתיים ואחרי החטיבה עוד שלוש שנים, ושוב הוא עובר למקום חדש. הילדים זרוקים, ממש זרוקים.

מה הועילה החטיבה? היא מבגרת את הילדים טרם זמן, הורסת אותם. הם רואים את המחנכת פעם פעמיים בשבוע, ויש להם מיליון מורים מיקצועיים. אני לא מדברת על הנזק שנגרם לבית־הספר היסודי. בית־הספר שחטיבת־הביניים היא פשע לילד, ועוד יותר פשע שלא שאלו אף פעם את המורים לדעתם. לדעתי, חטיבת־ הביניים גורמת לילדים נזקים לשנים. לוקחים ילדים בני 12, שזקוקים עדיין למורה־אמא והופכים אותם לבוגרים. ילד לא בנוי כך שבגיל 12 הוא הולך למקום חדש. להיפך, רק עכשיו התחיל להשתרש בבית־הספר, הוא זקוק לעוד שנתיים ואחרי החטיבה עוד שלוש שנים, ושוב הוא עובר למקום חדש. הילדים זרוקים, ממש זרוקים.

מה הועילה החטיבה? היא מבגרת את הילדים טרם זמן, הורסת אותם. הם רואים את המחנכת פעם פעמיים בשבוע, ויש להם מיליון מורים מיקצועיים. אני לא מדברת על הנזק שנגרם לבית־הספר היסודי. בית־הספר נהרס. הוא זקוק לכיתות ז', ח', הם כוח־עזר עצום. בית־הספר זקוק לבוגרים. הבוגרים של בית־ספר יסודי הם כיתה ו', כאלה צוציקים וכבר מוציאים אותם לחיים. אנחנו זקוקים להם. אם למישמרות־הבטיחות ואם כעזרה לאחות.

גם האחות זו שערוריה. היא מגיעה לבית־הספר פעם־פעמיים בשבוע, לא מספיק בעניינים, לא יודעת מה הולך. זו שערוריה בפני עצמה.

מעבר לזה, אני מוטרדת מאוד מהנטיה של הילדים ימינה, אך כמו שאמרתי, זה בא להם מהבית, אך ורק מהבית. הם שומעים את הדברים בבית. ההורים שלהם הולכים ימינה, גם הם הולכים ימינה.

מה הפתרון? אני רואה את הפת־ רון בשעורי חברה, בהקראת קיט־ עי עיתונים. אני רוצה לארגן לקט של ציטוטים של כהנא ולערוך על זה שיחה עם הילדים. רק כך אפשר לבער את הנגע. אני לא בטוחה שיתאפשר לי.

אחשוורוש או אריק שרון

ב פורים אירגנו הילדים שלי יו־ מן־השבוע היתולי, כולל עימות בין אריק שרון ויצחק שמיר. כולל מה יקרה היום בעוד חמש שנים. כך, למשל, יכולת לשמוע את הצוציקים אומרים: „היום בעוד חמש שנים, פותחים בפעם המאה את קיברה של תרזה אנגלביץ', או מחיר המסטיק חמישה דולר." מה את חושבת היתה התגובה? המנהלת הפסיקה אותי באמצע. ושתי ואחשוורוש זה יותר חינוכי משרון ושמיר.

למוסיקה בכלל לא מגיעים, אבל זימרה — כמה שזה חשוב. הילדים של היום בכלל לא מכירים את שירי רחל, שירים שגדלנו עליהם. החלטתי לערוך שיעור חברה, אמרתי לילדים שכל אחד יביא שיר שהוא אוהב. הביאו בעיקר מייקל ג'קסון. שמעתי. היה יופי. אני הבאתי את שירה של רחל לך ועליך. לימדתי אותם לשיר וזה הפך להימנון של הכיתה. זו הדרך שלי להקנות להם ערכים.

על הבנת הנקרא את שואלת אותי? כשהתפרסם הסקר, כל המדינה עמדה על הרגליים, אני בכלל לא הופתעתי. אם יעשו אותו סקר לגבי חשבון, התוצאה תהיה אותו דבר. חייבים להוציא מתוכנית־הלימודים את סיפרה של תמר עץ הדר. זהו ספר הרסני עם שיטה הרסנית, שהורסת את החשיבה של הילדים וגורמת להם לאבד את הצפון ולחשוב שקשה להם ולהתייאש. הרי אפשר ללמד אותו הדבר בשיטה

„כמה מורים מסוגלים להקנות ידיעת קרוא וכתוב לילדים בדרך נכונה, כשהילדים מבינים מה הם עושים, ולא רק חוזרים כמו תוכים על הנלמד?" שואלת המורה שאיכפת לה

שרית ישי

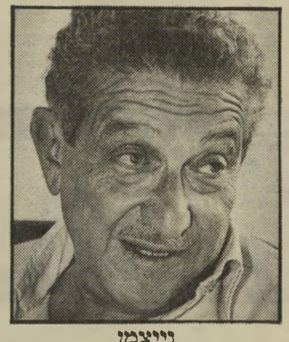
מכוניות יפאניות בקיבוץ

כליכוד רוגזים, כנראה, על „בגידתו" של **עזר וייצמן**. רוגז זה, אולי, מסביר את מיתקפת־הטלפונים שפקדה אותי בסוף השבוע שעבר מישרדי־הממשלה השונים, כשהס־פק־עצה, ספק־הוראה שבפי רוב הדוברים היה: „כדאי לברוק — כמה עלה וייצמן למערך?"

„עלה", הכוונה — במזומנים:

„זו פשוט השמצה!" הגיב חבר־הכנסת **רפי אדרי** (מערך), אחד מארכיטקלי „התרגיל הלילי" על פי לקסיקון **(יצחק) שמיר**. חבר־כנסת נוסף במערך גיחך ואמר לי: „הלוואי ויהה לנו מ־מ לעזור לו. קופת מיפלגת־העבודה ריקה, ואילו בנק הפועלים וחברת העובדים לא יעזו להסתבך כעת. כשהחקירות בפרשת יעקב לוינסון עוד לא פס־קו." התפנית חלה, מספרים לי במע־רך, „מכיוון שלעזר נמאס מכל מה שעולל הליכוד בשבע שנות שילטונו" מוסיף אדרי: „עזר אמר לי ששלושת החודשים שבהם חרש את הארץ, כולל ערי־פיתוח, שאותן לא הכיר — העמיקו בו את התחושה שצריך לשנות". לליכוד אין מונופול על ערות־המיזרח: אמר וייצמן לאדרי.

„התפנית לא היתה על רקע כלכלי," מרגישים במערך. ביום השבת, בשעה 22.30, צילצל וייצמן

וייצמן
חיפושים בלילה

לשימעון פרס ואמר לו, „כנראה שאני מגיע להחלטה שצריך להפסיק את המישחק. הליכוד, פשוט, משחק בכרטי שתבזבז את 21 היום..."

שיחה שניה היתה עם רפי אדרי, שמונה לנהל את המשא־ומתן עם יחד. ביום הראשון, בפגישה שהתקיימה במלון דן, בחדר 772, היה ברור למנהיגי המערך שחלה התפנית המקווה לטובתם — וייצמן שינה עמדתו, ועבר לצידם. „גם רגשות־הנקמה כלפי חרות, והמרירות בעקבות דחייתו כשר־אוצר באוקטובר, שיחקו פה." מציין איש־המערך, המשביע אותי שלא לחשוף את זהותו. „כל התבטאות עלולה לקלקל..." מסביר לי חברו.

ביום השני צילצל וייצמן **לאהרון אברי־חצירא**, שותפו ל„בלוק" (יחד, תמ"י ואומץ) ששהה בפאריס לצורך חופשה פרטית, ולא לצורך איסוף כספים, כפי שפורסם בכמה עיתונים. בשיחה לא הצהיר וייצמן מפורשות על כוונתו לחתום על הסכם עם המערך.

ביום השלישי חיפשו וייצמן ושותפיו החדשים במערך נואשות את אברי־חצירא במשך שבע שעות. „ב־01.00 בלילה לא היה לנו נעים לצלצל. לכן נוצר עימו הקשר רק אחרי קביעת הדברים," התנצל לפניי אחד השותפים לתפנית־תרגיל־נקמה.

בליכוד, מאידך, משוכנעים בצדקת השערותיהם. אחד ממנהיגיהם התנבא השבוע באוזניי: „תראי שהקיבוצניקים יתחילו לנסוע במכוניות יפאניות..."

לא פשוט!

„מדוע," שאלתי השבוע את אחד מצמרת מפלגת־העבודה, „מתבטאים במפלגתך בגנות הישענות על הרשי־מה המתקדמת לשלום וחד־ש?"

„א...ך..." התגרד הצמרת במבוכה, „תראי..." וניסה להסיט את נושא השיחה באלגנטיות הראויה לציון.

„כל אותם מצביעים שהעניקו להם את כוחם — שישה מנדטים — הם אזרחים סוג ב'?" לא הרפיתי מהנושא המקורי.

„לא אמרנו זאת מעולם." נפגע המנהיג עד עומק נשמתו.

„אם כך, מהי הבעיה?"

„תראי..." הוא מראה לי שנית, „זה יחייב אותנו להיכנע..."

„ולהיכנע לסחטנות דתית, ולהזרים סכומי־עתק לישיבות מתנחות שונות — זה יותר מכובד מאשר להגמיש עמדות בנושאי פנים (זכויות האזרח הערבי) וחוץ (קידום השלום)?" המשכתי.

„זה לא כל־כך פשוט!" התעצבן בן־שיחי, וקיפץ — במהירות חסרת־תקדים — נושא.

אם ירצה השם...

בישיבתה של ועדת־החוץ־והבטחון של הכנסת ביום הרביעי, נוצרה שלישיה מוזרה: **סנחם גולדשטיין** (ליכוד), **אמנון לין** (מערך) והרב **מנחם דרוקמן** (מורשה). השלושה העלו על סדר־היום נושא שבמילא עלה לכותרות בימים האחרונים — בעיית החרמתם של הדרוזים בגולן, הנושאים תעודות זהות ישראליות.

למי שהנושא אינו מדליק אצלו אי־אלה נוריות אדומות: המדובר באחד החוקים היותר־חיוניים. שנחקקו אי־פעם בישראל — חוק סיפוח הגולן, שבמיסגרתו הוחלט לאכוף על תושביו הדרוזיים של האזור להחזיק בתעודות־זהות ישראליות בלבד. אותם דרוזים שנכנעו לתכתיב (למרבית הפלא, היו גם מתנגדים) — הוחרמו על־ידי אחיהם.

מצפון של המוחרמים נגע לליבם הליברלי של **יצחק מודעי** ו**סנחם גולדשטיין**, שעלו לגולן והתקבלו שם בסבר פנים דרוזיות יפות. במיטב מסורת־האירוח של עם זה.

„הביקור יצר אצלי ואצל יצחק מעורבות רגשית," סיפר לי גולדשטיין באחת ההזדמנויות. מעורבות זו קיבלה ביטוי בישיבת הוועדה לחוץ ולבטחון, כשהיא מעוררת הרים מצפוניים אצל הרב דרוקמן, ומשפטיים אצל עורך־דין אמנון לין.

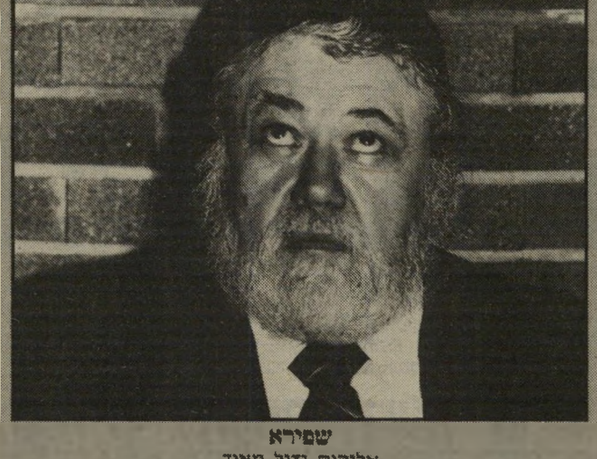
לין, אמנם, לא התלהב בזמנו מההברקה הקרויה „חוק הגולן" על השלכותיה: „הייתי בין השוללים לכפות תעודות־זהות ישראליות על הדרוזים," ענה בשימחה, כשהעליתי את הנושא. „אבל, כיום, ממשלת־ישראל לא יכולה לשבת מהצד, ולראות את הנרדפים והמוחרמים..."

דווקא יכולה: עובדה: לין מציע התחלת הליכים משפטיים נגד „שליחי־סוריה" — כך הוא ספק־מכנה ספק־קובע עובדה.

מעללי היו"ר

מזל טוב: לוועדת־הכספים יש יושב־ראש חדש — הרב **אברהם שפירא**. התואר — יו"ר — דווקא מוכר לו בתוקף תואריו כיושב־ראש הקואליציה ויושב־ראש הוועדה המייעצת לבנק ישראל. אולם השבוע הפגין שפירא חבלי־קליטה קשים בתפקידו החדש, וא־בקיאות מוחלטת בנוהלי ועדת־הכספים והדמוקרטיה בכלל.

כבוד היו"ר ניסה להכריז על ישיבת הוועדה כ„ישיבה חסויה". מסבירים לי

שפירא
אלוהים גדול מאוד

חברי־הוועדה: „אז אסור תוכנה לפירסום? ולהדלפה? על נושא זה מדלגים מדליפי בשקט רב.

„קיימת ועדה סודית עוד יותר." ממשיכים הדוברים. „זו המורכבת מיושב־ראש הסיעות בוועדה. „פורום זה התפרסם כשרץ במתן הלוואה למיליונר **ניסים גאון**. צער זה גרם להקדמת הבחירות. שפירא. דרש שהמשך הדיונים יהיה בפורום זה.

„מה פיתאום?" קפץ **אריאל וינשטיין** (ליכוד), כשהחזרו אחריו חברים אחרים בוועדה. הדיון רק סוכם. יימשך בפורום נרחב. „ואם יהיו השגות לגבי נושאים מסויימים," מוסיף חבר־ועדה ותיק בליגלוג, „אז אלוהים גדול..."

ועכשיו: 100% כישורים

ביום השני לפני שבוע ב־16.30, הגיעו שיבעה מתוך שמונה חברי הצוותים הכלכליים של הליכוד והמערך לפיתחו של מזנון הח"כים בכנסת. השמיני, **יצחק מודעי**, מיקר אליו את הזרקורים באחרו בחצי שעה, ובהפגנת כישורים — אתם זוכרים כמה אחוזים — בלתי־נשכחת.

עם תחילת ישיבת הצוותים כבר נפוצו השמועות על שינוי עמדותיהם של **עזר וייצמן** ו**יגאל הורוביץ**, שהקנו עדיפות ברורה לטובת המערך. נציגי הליכוד ממש יצאו מעורם ומעקשותם בכדי לשפר את האווירה ולקדם את המשא־ומתן.

מודעי נטל פיסת נייר. שעליה הוריד כמהירות — „10 דקות" — דיווחו לי מהישיבה. „מיסמך קונטרה" למיסמך של **גד יעקובי** (מערך), שהוכן בעמל רב בשעות הקטנות של אי־אלה בקרים. אם על יעקובי נהוג לאמר שהוא „אמן הניסוח — טכסטולוג" על מודעי חייב להיאמר שהוא „תושיולוג".

„מודעי צילם במוחו את הנקודות במיסמך של גד (יעקובי)," סיפר לי אחד המשתתפים בהתפעלות. „והת־ייחס רק לנקודות שעליהן קיימת הסכמה בין הצדדים. מהשאר הוא פשוט התעלם. ממה. למשל? מהטיפול באיזורי־פיתוח."

שאר המשתתפים עקבו בדריכות אחר ביצועיו של שר־האנרגיה. „בשסיים — חיכינו עד שמזכירתו של **יגאל (בהן־אורגד)** תדפיס את המיסמך," שיחזר משתתף אחר. וכך הגיעו („סוף כל סוף," נאנח באזניי משתתף עייף) בשעה טובה ומוצלחת — 1800 — שיחות הצוותים הכלכליים לתומן.

עדי אמוראי (מערך) הציע שהמשך הדיונים יהיה בין שני נציגים: נציג מכל צד. נציגי המערך הציעו מיד את ראש הצוות, גד יעקובי. רק אחר־כך יצאו להתייעצות. שמטרתה לא בדיוק נהירה לי, מכיוון שבתומה הוצע יעקובי שנית לתפקיד.

שרי־הליכוד **(גדעון פת, דויד לוי**, יצחק מודעי ויגאל בהן־אורגד) לעומת זאת, חשפו טפח מסיכסוכיהם הפנימיים, ולא היו מסוגלים להציע את ראש־הצוות שלהם. בהן־אורגד, לפני יציאתם להתייעצות. במערך העריכו באוזניי שההתלבטות היתה בין שר־האוצר הנוכחי — אורגד — לבין שר־האוצר בפוטנציה — מודעי: „הם לא יכלו להציב קונטרה לגד, אלא את ראש־הצוות שלהם — יגאל," הסבירו לי במערך.

ואכן, הזוכה המאושר היה אורגד. אסור גם לשכוח שהמטרפז מס' 1 של שאיפות מודעי, גדעון פת, נכלל בצוות המתייעץ. יעקובי ואורגד. מכל מקום, המשיכו ביום השלישי „לשוח".

הנון קונפורמיסט

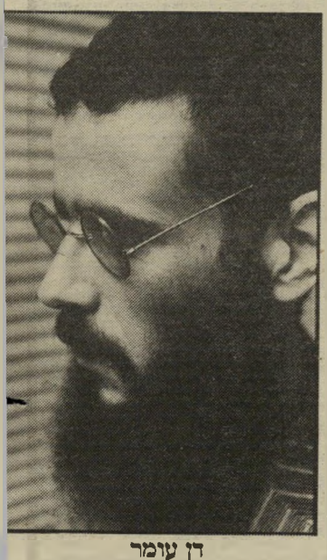
(המשך מעמוד 14)

את כתיבתו העיתונאית לשם כסף ולשקוע רובו ככולו בכתיבה סיפורתית ובכתיבת מדורו נמר של נייר שאותו אהב במיוחד ובו ראה את עמוד־השידרה של כתיבתו העיתונאית.

ביום שבת לפני שבועיים התעורר בבוקר, שיחזק עם ילדיו במיטתו, כשנמרוד הקטן אינו חדל מלטפס עליו ולנשק אותו והתיישב ליד שולחן־העבודה. הוא עמד לסיים פרופיל על הרמטכ"ל לשעבר, רב־אלוף רפאל איתן. לפתע חש ברע.

לא היתה זו הפעם הראשונה. לפני שש וחצי שנים לקה דן עומר בהתקף־הלב הראשון שלו. מאז, כך מספרת נורית, דומה כי החלים ממנו לחלוטין.

נורית נתנה לו כדור, אך ההרגשה הרעה לא חלפה, היא נתנה לו כדור נוסף, ברקה לו את הרופק. הרופק היה יציב. כשלב מאוחר יותר התאושש. כדי לאפשר לו מנוחה, החליטה נורית לקחת את הילדים לאביו. בשלב זה הרגיש דן הרבה יותר טוב. היא אמרה לו בצחוק — אל תרדם, חכה עד שאחזור — וירדה למכונית. בעור היא מתניעה את המכונית חשה באינס־טינקט, כי משהו לא בסדר. היא כיבתה את המנוע, אמרה לעתלית כי שכחה

דן עומר
אבד נכס. אבד חבר

את הארנק ומיהרה הביתה. דן היה שרוע ליד שולחן־העבודה שלו, ללא רוח־חיים. מייד החלה נורית מנשימה את דן. היא עיסתה את ליבו והצליחה להחזיר לו את נשימתו. היא צעקה לעזרה לשכן שגר מלמעלה. לשמע צעקתה הנוראית הגיעה קבוצה של שכנים אל הבית. אמבולנס הוזעק וצוות ההחייאה התחיל מייד לטפל בדן.

עד ליום מותו, 12 יום אחרי שלקה בהתקף־הלב, האמינה נורית כי הוא יחזור לחיים. ביום חמישי, בשעה 2 בצהריים, אבדה כל תיקווה. דן עומר עצם את עיניו לנצח.

כבן דור שלישי של אתאיסטים ציווה דן את גופתו למדע, אך מכיוון שבגופה נערכה נתיחה שלאחר המוות, סירב בית־הספר לרפואה לקבל את גופתו של דן.

מהגופה נלקחו הכליות והעיניים, אותם תרם לנפגעי תאונות־דרכים. ודן הובא לקבורה בטקס רתי ביום הראשון.

„דן לא יאהב את זה שהרבנים מתעסקים איתו בדרכו האחרונה," אמרו ידידיו, „אך זוהי הדרך היחידה שבה הולך אדם לדרכו האחרונה במדינת ישראל." אוסקר, אביו של דן, ארוך בהשקפתו האתאיסטית, לא אמר קדיש על קבר בנו.

ידידו של דן והמוציא לאור של ספריו האחרונים, יוסי קריים, אמר קדיש.

אחרי הארון הלכו רבים מידידיו של דן עוד מתחילת דרכו בירושלים. אפשר היה להתווכח על אופיו של האיש, אך לתרבות הישראלית אבד נכס. לנו במערכת העולם הזה אבד חבר, שקשה למצוא לו מחליף.

שרית ישי ■

הוא איים, הוא נעצר, הוא שוחרר

איים שוב, נעצר שוב, שוחרר ורצח

„הוא אמר שיבוא בערב שבת"

ך חוב לילך ביבנה היה שקט באותו ערב־שבת. בקומה השניה בבית מיספר 1 עמדו לקבל את השבת. מישפחת בוזגלו, מישפחה גדולה, המתגוררת בשתי דירות מחוברות, היתה פעילה באותו ערב. כמו בכל ערב־שבת. הגברים התרחצו והלכו לבית־הכנסת, הנשים נשארו בבית. הן התקלחו כל אחת בתורה.

מזל (22) התרוצצה הלוך ושוב אל המיטבח ובחזרה וערכה את השולחן הגדול לארוחת־הערב. היא פרשה את המפה הלבנה, את הסכו"ם והכוסות, ורק כאשר ראתה שהכל מוכן, הלכה בעצמה להתקלח. היא יצאה רעננה מן המיקלחת, שיערה השחור, שהגיע עד למותניה, היה רטוב. היא החזיקה בידה קופסה קטנה של קרם פנים, וצעדה לעבר אחותה הגדולה.

איש מהנוכחים בבית לא ידע שאלה הם צעדיה האחרונים של מזל, ושבעוד רגע תהיה מוטלת על הארץ בתוך שלולית־דם, ללא רוח חיים.

שולה, אחותה, שהיתה עדת־ראייה לזוועה שהתרחשה בבית, סיפרה:

„הייתי בסלון. בבית היינו רק הבנות ואמא. מזל ערכה את השולחן ואחר־כך הלכה למיקלחת. היא יצאה מן המיקלחת עם הקרם־לחות ואחותי ביקשה שתיתן לה קצת. מזל צעדה לעבר אחותי. „ואז הגיע הביתה חיים, האח הגדול, שהוא נכה צה"ל. הוא חזר ראשון מבית־הכנסת. הוא לא הבחין בשום דבר מוזר במדרגות, מכיוון שהיה חשוך. אנחנו מישפחה דתית ולא מדליקים אור בשבת.

„מסתבר שהוא (הכוונה ליצחק משה, רוצחה של מזל) חיכה בקומה שמעל. הוא לא ידע שהדלת תמיד פתוחה בערב־שבת. הוא חיכה שמישהו יפתח את הדלת, וכשחיים נכנס פנימה, הוא דחף אותו מאחור והתפרץ אחריו. הוא עמד במרכז הבית, דרך את הנשק והתחיל לירות בתיקרה ובריצפה. צרורות. אמא נבהלה ורצה החוצה לקרוא לעזרה. אני ומזל היינו ביחד והתחלנו לרוץ מהסלון אל המיסדרון של הבית. ואז ראיתי שמזל הולכת וחוזרת ולא הבנתי למה היא חוזרת, לא הבנתי מה קורה לה. היא הלכה קדימה ואחורה. שתי אחיות אחרות שלנו נכנסו לאחד החדרים וסגרו את הדלת עם מכונת־התפירה של מזל.

„אני חיכיתי עד שייגמרו היריות ואז יצאתי מן החדר. ראיתי אותם שוכבים אחד ליד השני על הריצפה בסלון, כאילו מישהו סידר אותם בכוונה. רק אחרי שנגמר הכל ואחרי שפסקו היריות, הגיעו השוטרים, אבל זה היה מאוחר מדי."

שולה, עדיין המומה מהזוועה שהתרחשה לנגד עיניה, מספרת את סיפורה לאט, כמו מדקלמת אותו, וקולה רועד. האחים מנסים להרגיע אותה, מלטפים את ראשה ומחזקים את ידיה.

נמצא סכין קומנדו

ך מישפחה המומה לא רק בגלל האסון הכבד, אלא בעיקר משום שלדעתם ניתן היה למנוע אותו, אילו התייחסו במישטרה ביתר רצינות לתלונותיהם.

דניאל (דני) בוזגלו, אחיה של מזל, המבוגר ממנה, סיפר את השתלשלות העניינים:

„לפני שישה חודשים בא יצחק משה אלינו ואיים על מזל ועל המישפחה כולה, שהוא יבוא עם נשק ויהורג אותה ואת כל מי שיהיה לידה. אנחנו הודענו למישטרה והגשנו תלונה.

„מזל ויצחק היו בקשרים רומנטיים במשך תקופה מסויימת. אחרי כמה חודשים החליטה מזל שהיא אינה רוצה להמשיך את הקשרים איתו. היא הבינה פיתאום שהוא איש קשה מדי לטעמה, שהוא קנאי מדי ואינו מתייחס למישפחתה בכבוד.

„הוא היה אדם חילוני ואנחנו מישפחה דתית. זה לא הסתדר. הוא הסביר לה שכאשר הם יתחתנו ויגורו ביחד, הוא לא ירצה כל־כך שמישפחתה תבוא לבקר אותה. הוא אמר לה שתודיע לו בכל פעם שהמישפחה שלה רוצה לבקר בבית, ואז הוא יצא עד שאנחנו נלך.

„לפני חצי שנה החליטה לסיים את היחסים איתו והודיעה לו על כך. הוא התרגז ואיים עליה ברצח.

„ימים אחדים אחרי־כן הופיע שוב ושוב איים. בעיקבות התלונה נעצר ל־48 שעות. בחיפוש שעשתה המישטרה נמצא סכין קומנדו, ששימש אותו לאיומים.

„הוא נשפט שיפוט מהיר ונגזרו עליו שלושה חודשי מאסר על תנאי לשנה וקנס בסכי של 50 אלף שקל. גזר־הדין גם אסר עליו להיכנס ליבנה.

„יצחק משה גר בראשון־לציון, הסמוכה ליבנה, שם התפרנס ממיני מרקט שבבעלותו.

„עכשיו מסתבר שלסיפור היה המשך. לפני תישעה ימים (ב־15 בחודש), עצרה אותו המישטרה מיוזמתה, בעיקבות מידע פנימי שלהם, שהוא מתכנן את ביצוע הרצח. שהוא עומד לממש את האיום שלו.

„הוא נעצר ל־48 שעות. המישטרה ביקשה מן השופט בפתח־תיקווה שייתן צו הסתכלות (בדיקה פסיכיאטרית), אך השופט לא נענה ושיחרר אותו, למרות שהיה לו מאסר על תנאי לשלושה חודשים, למשך שנה.

„לנו לא הודיע כלום משום מה. לא באו להזהיר אותנו ולומר לנו להיות יותר עירניים. אנחנו היינו בטוחים שכל הסיפור נגמר. ואילו המישטרה היתה טורחת להזהיר אותנו, היינו פוקחים עין. הוא תמיד אמר: 'אני אבוא בערב־שבת.' והוא באמת בא בערב־ שבת ורצח אותה.

„מה עוד יכולנו לעשות? הודענו למישטרה, הגשנו תלונה. במישטרה ידעו שהוא מתכוון לממש את איומו ברצינות. אפילו מצאו אצלו את הסכין.

„זה מחדל חמור של בית־המישפט, שלא התייחס ברצינות למידע של המישטרה ולבקשת מתן צו־הסתכלות.

„היה עוד מחדל חמור. כשהוא נכנס הביתה, אמא שלי רצה למטה לקרוא לעזרה. אחותי אתי, שהיתה במיטבח, רצה גם היא למטה והגיעה לתחנת־ המישטרה.

„התחנה נמצאת שתי דקות מן הבית, אפשר לראות את הבניין מן המירפסת שלנו. היא באה לשם, הודיעה לשוטרים וחזרה בריצה הביתה. היא הגיעה לפני השוטרים. הניידת הגיעה כשהכל כבר היה גמור. הם עלו למעלה רק אחרי שנגמרו היריות. למה?"

בנשק צבאי ובמדים

מ זל ויצחק הכירו זה את זה לפני שנה בתחנת־אוטובוס. הרומן ביניהם נמשך ארבעה חודשים. הזוג הצעיר החליט להתחתן והזמין אולם בחיפה, מקום הולדתו של יצחק. הוריה ומישפחתה של מזל לא ידעו מכך. משסיפרה הסכימו. אך רק עד שיצחק התחיל, כמו שהם אומרים, „להראות את אופיו האמיתי."

הוא סיפר שהוא מכה אותה, שהיא אינה שווה כלום, שהיא תעשה מה שהוא רוצה, אחרת יהיה רע ומר. כשמזל הבינה שהוא אינו מתאים לה, היא הודיעה לו שהיא אינה מוכנה להתחתן איתו.

„מזל היתה בחורה אדירה" אומרים ידידיה ובני־מישפחתה. „היא היתה יפהפיה, תמירה. היא היתה כישרונית מאוד. לפני חודשיים סיימה לימודי אופנה בסמינר בכפר־חסידים. היא היתה תופרת מוכשרת ומתכננת אופנה יוצאת מן הכלל.

מכונת־התפירה של מזל נשארה מיותמת בחדרה. מישפחתה, שעלתה ממרוקו לפני 22 שנים, נשארה המומה ושכולה. האבידה כבדה, ומכבידה עליהם בעיקר העובדה, שלדעתם ניתן היה למנוע את הרצח האכזרי, אילו היו המישטרה ובית־המישפט מתייחסים ביתר רצינות לאיומיו של יצחק ולתלונותיהם.

האסון שפקד את מישפחת בוזגלו אינו הראשון מסוגו. יצחק רצח את מזל בנשק צבאי של צה"ל.

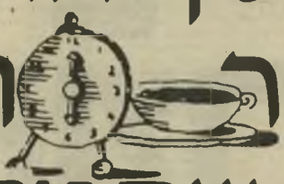
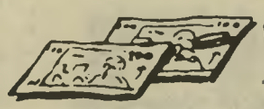
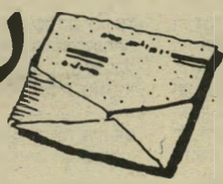
הוא היה בשירות מילואים ובא לבצע את מעשהו המחריד כשהוא לבוש במדי צה"ל. נושא נשק ועל מותניו חגור מלא. הכוזל רימונים.

„האם אין קשר ותיאום בין המישטרה לצבא? איך זה שהמיקרים האלה תמיד קורים עם נשק צבאי?" זורקים בני־מישפחת בוזגלו האבלים שאלה קשה לאוויר, ואין עונה.

חורי־כדורים במקום הפשע
שתי גופות על הריצפה

מתנה כל בוקר..

רק צלצל 824261 שלוחה
540 ואנו נדאג לספק את
העיתון משך חודשיים
בשעות הבוקר המוקדמות
לכתובת שתמסור לנו,
תמורת 5,175 שקל בלבד
(מחיר מוזל למתנה
במקום 10,350 שקל) עם
העיתון הראשון ישלח כרטיס
ברכה עם פרטי שולח השי.

• הארץ • הארץ • הארץ •

טפו־טפו־טפו

אני אוהב אנשים עיקביים. אני אוהב את זובין מהטה.

הכל שיבחו אותו על התנהגותו בפרשת שלמה. זוהי יצירה של ארנסט בלוך, ששמה המלא הוא „שלמה, רפסודיה עברית לצ'לו ולתיזמורת". איני נמנה עם מעריציה הגדולים ביותר. אך זה לא שייך לעניין.

התיזמורת הפילהרמונית של ניו־יורק, שזובין עומד בראשה, הוזמנה למאלזיה. בין השאר עמדה לנגן יצירה זו. איני יודע מדוע הגיע לבני מאלזיה עונש זה, אך במהרה הוכיחו כי אין צורך לרחם עליהם. השר האחראי אסר את נגינת היצירה שם.

מהטה

מדוע? לא בגלל מוצאו היהודי של בלוך, כי לא היתה התנגדות ליצירותיהם של מלחינים יהודיים אחרים, כמו ג'ורג' גרשווין וליאונרד ברנשטיין, שנכללו גם הן בתוכנית. נראה כי הפריע השם „רפסודיה עברית". השר פחד מפני החוגים הדתיים הקיצוניים בארצו המוסלמית.

קמה סערה באמריקה. היהודים צעקו חמס. והתיזמורת נאלצה לבטל את הביקור במאלזיה. זובין מהטה תמך בהחלטת הביטול. מהטה, שהוא הודי בן דת זראתוסטרה, התנגד כמו היהודים לצנזורה מוסיקלית.

יש רק הבדל קטן: אותם יהודים טובים אינם מתנגדים כלל וכלל לצנזורה מוסיקלית על יצירות ריכארד ואגנר בישראל. בישראל זה מותר, מפני שוואגנר היה אנטי־שמי, ומפני שהיטלר אהב אותו, וכו' וכו'. כמנהל התיזמורת הפילהרמונית הישראלית התנגד מהטה בשעתו בחריפות לחרם זה. הוא באמת עיקבי.

יכול מישהו לטעון כי אין הדברים דומים. המוסלמים במאלזיה התנגדו ליצירת בלוך, בלי קשר לדיעותיו של האיש. בישראל מתנגדים לוואגנר, בגלל דיעותיו הידועות.

אך מבחינה עקרונית, אין הבדל. צנזורה אמנותית היא צנזורה אמנותית, יהיו מניעיה כאשר יהיו. אפשר תמיד למצוא סיבות טובות לשריפת ספרים ולהחרמת יצירות.

ואגנר היה אדם די מגעיל, כפי שיכול להיווכח כל צופה־טלוויזיה, המסתכל בסידרה הבריטית הנהדרת על חייו, המוקרנת מדי יום שלישי בערב, אחרי חדשות השעה 10, בטלוויזיה הירדנית. דיעותיו של ואגנר היו כדיעותיו של מאיר כהנא.

אך מה לדיעותיו של מלחין מגעיל ולמוסיקה הנהדרת שכתב? במה אשמה הפתיחה של מייסטרזינגר למשל, בדבריו של המלחין על היהודים? ומי שמתנגד לתמלילים של ואגנר, מדוע יתנגד לצלילים?

מה שמותר לישראלים, מותר גם למאלייזים. ומה שאסור למאלייזים, אסור גם לנו. כך. לפחות, אמר הילל הזקן, כשעמד על רגל אחת.

ואשר לסידרה הנהדרת ההיא, בהשתתפות ריצ'ארד ברטון, לורנס אוליבייה וג'ון גילגוד — מדוע אנחנו צריכים לראות אותה בערוץ הירדני? מדוע לא להקרין אותה בערוץ שלנו? הרי אפשר להוסיף בסוף טפו־טפו־טפו. במלים ובצלילים.

איש המוסיקה

כאשר מדובר על הפתיחה של מייסטרזינגר, איני אובייקטיבי לגמרי. היא היתה אחת היצירות האהובות ביותר על אבי, ובעשר שנות־חיי הראשונות שמעתי אותה מאות פעמים.

אבי היה משוגע למוסיקה. בנעוריו ניגן להנאתו בצ'לו, אך כשהפך בנקאי ואיש־בורסה זנח תחביב זה. אולם המוסיקה הוסיפה למלא תפקיד חשוב מאוד בחייו, וכל עוד היינו מישפחה יהודית אמידה בגרמניה, היה חלק גדול של השיחות בבית מוקדש לנושא זה, עד שנדחק בהדרגה הצידה על־ידי הפוליטיקה, בגלל איש אחד בשם אדולף היטלר. כל הצצה חדשה של אופרה בעיר היתה גורמת להתרגשות ולמאבק על כרטיסים.

היה לנו בבית פסנתר אוטומטי, שנקרא פונולה. היו מכניסים בו מגילות, שדמו לסיפרי־תורה, ושהיו מנוקבות. היו דורכים על שתי דוושות גדולות, והנקבים במגילה היו מפעילים את מכושי הפסנתר. בימים ההם לא היו תקליטי־הפטיפון טובים דיים, ועל כן היה מכשיר זה עדיף בהרבה. המגילה היתה מסתובבת ומשמיעה יצירות גדולות, תרתי משמע.

היו לנו בבית כל יצירות בטהובן, מוצרט, בך, בראהמס, שוברט, שופן, ועוד ועוד, ואת כולן ינקתי. פחות או יותר, עם חלב האם. מכולם אהב אבי את בראהמס ואת מייסטרזינגר („האומנים המזמרים") של ואגנר (אך לא את שאר יצירותיו). בטהובן היה, בעיניו, קצת וולגארי. אני אהבתי, בתקופה ההיא, בעיקר את כרמן של ביזה, הרפסודיות של ליסט ורוזמונדה של שוברט.

איך זה קרה שילה, שגדל באווירה זו, לא לקח אף הוא בשיגעון למוסיקה? אינני יודע. כשבאנו לארץ הפכנו תוך זמן קצר לענייים מרודים. אבי נאלץ למכור את הפונולה, שאותה טילטלנו עימנו בכל הדרך הארוכה מגרמניה. רק כיום אני יכול לתאר לעצמי את כאב־הלב שחש מן הסתם, אבי באותו יום.

כילד שגדל בארץ הלכתי תחילה למושב. אחר־כך עברנו העירה והתחלתי לעבוד בגיל צעיר. הצטרפתי לאצ"ל והייתי עסוק בהרבה דברים חשובים בעיני. המוסיקה נראתה לי כעניין בלתי־חשוב מאוד, פינוק, משהו שאינו נאה לצעיר עברי נוקשה. חוץ מזה נחנותי בחוסר־שמיעה אבסולוטי. כלומר, אינני יכול לשיר או לשרוק אף שורה אחת מבלי לזייף, דבר שאינו מפריע לי לשיר בחשק ובשמחה למגינת ליבם של כל בעלי האוזן המוסיקלית שגורל אכזרי גזר עליהם לעבוד במחיצתי, כעונש על עוונותיהם בגילגול קודם.

אחרי הפסקה ארוכה התחלתי שוב להתענג על מוסיקה, ועכשיו התפשרתי עימה. אני אוהב יצירות קלאסיות רבות, וגם פופ טוב ומוסיקה ערבית (כשאני במצב־רוח מתאים). אבל אינני משוגע לצלילים. כמו אבי המנוח.

רק פעם אחת ניסיתי לנגן בעצמי בכלי. זה היה כשהייתי, כשליח סמוי של אצ"ל, בתנועת הנוער הציוני. שאלתי את החצוצרה של הקן וניסיתי להפיק ממנה תרועות בבית. למזלם של השכנים לא הצלחתי להוציא מן הכלי הארור אף צליל אחר.

רק פעם אחת הייתי עילוי מוסיקלי. הייתי בן 7 או 8 והחלטתי למתוח אורחים שבאו לביקור, בהעדר הורי. הכנסתי לפונולה

מגילה של מוצארט, סגרתי את התא שלה, פתחתי את מיכסה הפסנתר הרגיל והעמדתי פנים כאילו אני מנגן על הקלידים.

האורחים לא הבחינו ברגליי, שדרכו על הדוושות. הם הוקסמו לגמרי. „איזה כישרון!" קרא האיש, ואשתו הוסיפה: „איזה עילוי!"

אני מקנא באנשים המסוגלים לעורר התפעלות כזאת מבלי לרמות, אך עתה השלמתי עם ההנחה שכנראה לא אהיה מוסיקאי דגול בגילגול הנוכחי.

על הסף

ברדיו אמרו ששני אדמיראלים בריטיים „דחו מכל וכל" את הטענה כאילו שקלו את השימוש בנשק גרעיני במילחמת איי־פוקלנד.

ברור שהם בריטיים. שום אדמיראל ישראלי לא היה רוחה האשמה כזאת „מכל וכל".

ישראלים רוחים תמיד „על הסף". הממשלה רוחה על הסף. האופוזיציה רוחה על הסף.

מכאן שאנחנו רוחים על הסף את הטענה כאילו עלולה ישראל להשתמש בנשק גרעיני במילחמה הבאה, או הבאה אחריה, ומאחר שהטענה לא הצליחה לעבור את הסף, אין צורך להכחיש אותה מכל וכל. כמו שנאלצים האנגלים המיסכנים לעשות.

וגם זה

כשראיתי את הסרט התיעודי על התנחלות עימנואל, התרגזתי על הרבה דברים (ראה הנדון). אך דבר אחד הרגיז אותי יותר מכל.

החותמת על מעטפת היום הראשון

הנה אנחנו מחזיקים על חשבוננו חבורה של אנשים, שכל מלאכתם היא קריאה בסיפרי־קודש, בעברית ובארמית.

אפשר היה לדרוש מאנשים אלה לפחות דבר אחד: שהם ידברו עברית נכונה ונקיה.

מה הסתבר בשידור? שהם מדברים עברית קלוקלת בדיוק כמו החיילים המשרתים תחתם בלבנון.

כמעט כל המרואיינים דיברו בנוסח „יש לנו את..." ו„אין לנו את..."

פלוני דיבר על „עוברות בשטח" ואלמוני הוסיף על כך כהנה וכהנה, אימרות־סלאנג מן השווקים.

אך אולי ביידיש זה מצלצל יותר טוב.

צפור נפשו של ציפורי

לפני שנים שכרתי מכונית בארינבורו, כדי לבקר את ההיסטוריון: סטיוון ראנסימן, המומחה לתולדות הצלבנים. שחי בודד במיבצר ישן בסקוטלנד. בלילה התאכסנו, רחל ואני, במלון ששכן בטירה סקוטית מצועצעת (הסיגנון נקרא „סקוטיש בארוניאל") ובבוקר המשכנו בדרכנו.

היה זה ביום הראשון בשבוע, ובעברנו באחת העיירות — כמדומני שהיה זה פיבלס — שמענו קול שירה בציבור, שבקע מאחת הכנסיות. היה משהו שובה־לב בשירה זו. עצרנו ונכנסנו לכנסיה. היא היתה מלאה בקהל בורגני, אך כמה מתפללים הצטופפו ופינו לנו מקום. השכנים הגישו לנו סיפרי־הימנונים והצביעו על השיר שהושר באותה שעה.

האוזן שלי קלטה את המילים JERUSALEM THE GOLDEN. נדהמתי. חיפשתי את המילים בספר, ונוכחתי לדעת ש„ירושלים של זהב" אינה המצאה של נעמי שמר. המילים נכתבו על ידי משורר בריטי שמת מאה שנים לפני ששמר השתמשה במילים אלה: ג'ון מייסון נייל.

היתה לי הרגשה מוזרה. הנה אנו עומדים, זוג ישראלי אלמוני, בכנסיה בעיירה סקוטית נידחת, והציבור כולו שר על בירת ארצנו. איכשהו, זה נגע לליבי.

אני זוכר את המחשבה שחלפה בראשי: בלב האנשים הטובים האלה, גברים ונשים, ילדים וזקנים, השם ג'רוסלם מעורר רגשות עמוקים. הם שרים עליה בדבקות ובאהבה. יתכן שאחדים מהם לא שמעו מעולם את השם ישראל, ואם הם נתקלים בו בעיתון, בוודאי שאינו מעורר בליבם כל רגש שהוא. אך כל אחד מהם יודע היכן נמצאת ג'רוסלם.

נזכרתי בכך כאשר קראתי ששר־התיקשורת מרדכי ציפורי, קיבל החלטה היסטורית: לבטל את השם Jerusalem בחותמות־הדואר הלועזיות. ולרשום במקומו את השם Yerushalayim, כלומר: למחוק שם המרגש מאות מיליוני לבבות מסביב לכדור־הארץ, ולהחליפו בשם שאינו אומר דבר לאיש, מלבד כמה יהודים.

ציפורי

לאן יכול להגיע הטימטום? ליתר דיוק: לאילו תהומות של איוולת מובילה הלאומנות הצרה, שהיתה לדת המדינה?

כל ילד בעולם הקורא את התנ"ך בבית־הספר, או השר שיר־דת נוצרי בכנסיה, מכיר את שם ירושלים בגירסת שפתו: Jerusalem באנגלית ובגרמנית, וגירסות דומות בצרפתית, בספרדית ובעשרות שפות אחרות. השם הזה הוא נכס עולמי. הוא מעוגן בהיסטוריה של עמי אירופה כולם, במורשתם הדתית, הרוחנית, הספרותית והמדינית, ומורשה זו היא כיום חלק מעולמם הרוחני של רוב עמי־העולם.

בא לו עסקן ממדרגה שלישית בירושלים ומקבל על עצמו למחוק את כל זה.

מרדכי ציפורי הוא, כנראה, בסוף דרכו המיניסטריאלית. הוא לאומן צר־אופק, אך הוא גם ארם הגון, אחד האנשים המעטים בצמרת המדינה ששמותיהם נשארו טהורים בפרשת צברה ושאתילא. על כך שילם בקאריירה שלו. מדוע הוא מכתים את ימיו האחרונים בתפקיד במעשה איוולת שכזה?

להגנתו הוא יכול לטעון כי לא הוא התחיל בניסיון הנפסד הזה למחוק מתולדות ארצנו כל זכר לעמים האחרים ולתרבויות האחרות — כלומר, את רוב רובה של ההיסטוריה של הארץ. כך נמחק השם הלועזי Jaffa, שגם הוא מעוגן בתולדות אירופה (שם לחם ריצ'ארד לב־ארי, ושם ביצע נפוליון את אחד מפישעי־המילחמה הגדולים שלו). תחת שם עתיק זה בא משהו חסר טעם וריח הקרוי Tel-Aviv-Yafo. שום אדם אירופי אינו יכול לקשור שם זה עם המוצר הישראלי שבו תלוי חלק ניכר של המשק הישראלי: Jaffa Oranges. אני זוכר את השם הזה עוד מילדותי. כשם־דבר. יתכן שהרס הפרדסנות הוא מעין עונש טיבעי על שחצנות זו, וההתעלמות מרגש הזולת.

מובן שהחלטתו של ציפורי לא תשיג דבר. מיליונים ימשיכו לשיר שירים כמו זה של ויליאם בלייק מלפני מאתיים שנה (שעדיין לא נמצא לו הד בשירי נעמי שמר):

I Shall not Cease from Mental Fight,
Nor Shall my Sword Sleep in my Hand,
Till we have Built Jerusalem
In England's Green and Pleasant Land.

אנשים

מדוע איים ישראל קיסר בשביתה, מדוע לא הגן שר־האוצר על העניים ומדוע נקרא, עכשיו, אריה גוראל „נביא בעירו"

■ מי שהחמיץ את השבוע החם של וייצמן ואנשיו, היה רובו. **צבי רימון**, שיצא לחופשה קצרה אחרי עבודה מייגעת מאוד מאז תחילת מסע־הבחירות, אך לפני שהחל המ־שא־ומתן הרציני עם המערך.

■ באמצע השבוע קיבלו הכתבים הצפוניים הודעה ממטהו של הרב **מאיר כהנא**, שהוא יבוא לביקור ב„גדר־הטובה" שבגבול הלבנון ואחר־כך יוועד עם מפקד מישטרת־העמקים, כדי לתאם את ביקורו באום אל־פחם. הכתבים, ישראלים וזרים, מיהרו ל„גדר־הטובה" והמתינו, אך לשווא. כהנא לא הגיע, לא לשם וגם לא למישטרת־העמקים. בעודם ממתינים, החליפו הכתבים בריחות על הח"כ החדש. אחד מהם, שאינו מוכר בדיעותיו המתונות, העלה רעיון שאת כהנא יש להניח כמיטען־צד בלבנון.

■ בשיחה שקיים המנחה **יעקב** („יענקל'ה") **אגמון** עם מנכ"ל האוצר לשעבר, **עימנו־אל שרון**, תיאר האחרון בצבעים קודרים ביותר את מה שעלול להתרחש במשק בחודשים הקרובים. שאל אגמון בבדיחות הדעת: „האם ישנה איזושהי מדינה בעולם שאנו יכולים לייצא אליה את הידע שלנו שהאזרח נהנה והמדינה מתמוטטת?" השיב לו שרון: „לרומא שעלתה באש."

■ אגמון נחלץ השבוע לצאת להגנתו של מורה התיאטרון הוותיק, **ניסן נתיב**. בוגרי הסטודיו של ניסן נתיב, מעלים מעל בימת בית ליסין, המנוהל על־ידי אגמון את המחזה כולם היו בני חוץ מנעמי או חופי שווייצריה. מבקר התיאטרון של הארץ **מיכאל הנדלזלץ**, תקף את המחזה ואת מי שעומד מאחריו בשצף קצף. אגמון התעמת עם הנדלזלץ בתוכנית הרדיו של קול ישראל לענייני אמנות צילצול שלישי ושם חשף את העובדה שהנדלזלץ מלמד בבית־ספר מתחרה לנתיב, בי־בית־צבי ברמת־גן. על אף חילופי־הדברים הקשים בין השניים, היחסים האישיים בי־ניהם לא ניזוקו, ולמחרת הם כבר לחצו ידיים כשנפגשו באירוע אחר.

■ שר־העבודה לשעבר, **משה ברעם**, נזכר השבוע במשורר המנוח, **זלמן שני־אור**, שהיה ידוע בגישתו המצי־אותית לבעיות הפרנסה שלו. בשנות ה־50 הוזמן שניאור להרצות בערב תרבות של מועצת פועלי־ירושלים. המשו־רר המזוקן העיף מבט בקהל הרב שנאסף, אך סירב להתחיל לדבר עד שקיבל מראש את כל הכסף שהובטח לו עבור ההרצאה. „צ'ק מראש או שאני הולך הביתה," דרש שניאור וקיבל, כמובן, את כספו.

■ המנהל האמנותי של תי־אטרון חיפה, **עזמרי ניצן**, ידוע באי־חיבתו העזה לבעלי־חיים. אשתו **רינה**, חשקה בכלב וחיפשה דרך להכניסו לדירתם המשותפת. היא קנתה כלב ואמרה לניצן שזוהי מתנת יום־הולדת לאביה. האב סירב, כצפוי, לקבל את הכלב, וזה נשאר בביתו של הבימאי. עתה הוא מסתובב מלא צער, אך כששואלים אותו כיצד ינהג בדייר החדש בדירתו הוא שואל: „מה אתם רוצים, שאזרוק אותו לכלבים?"

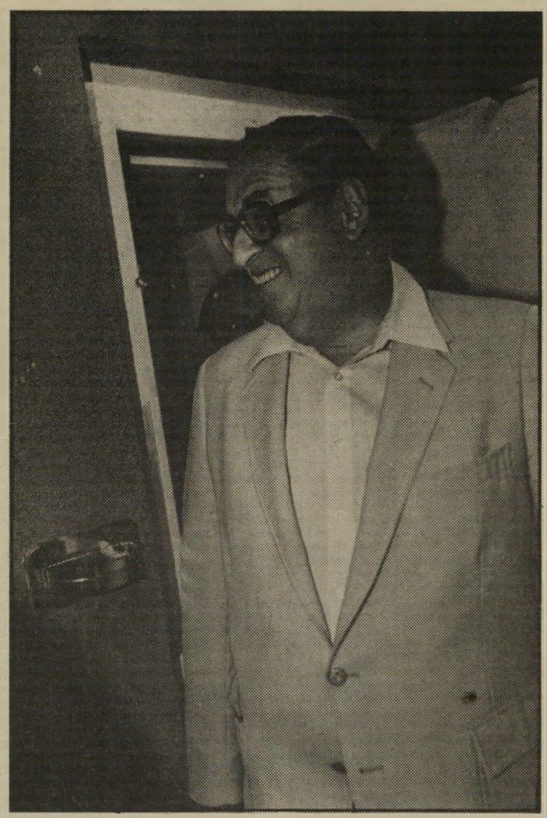
■ ברחבי חיפה מתלוצצים השחורה. ואחר־כך ירד אל מעבר לים. חיים יושב כבר חמש שנים בגולה ועוסק בצלילה. בחתונה של דישי הוא אפילו הדגים זאת, כאשר צלל למי־בריכת המלון, שם נערכה החתונה, והוציא ממנה את החתן שנזרק פנימה על לבושו החגיגי.

■ הבאים לפתיחתו של פאב־מיסעדה הפעמון בסוף רחוב דיזנגוף בתל־אביב הופתעו לראות במקום את הפרקליט חובש־הכיפה, **חיים שטנגר**, מבלה במקום שמיטבחו אינו על טהרת הכשרות. מסתבר שבעלי־המקום חייבים תודה לפרקליט הצעיר שבמשך שנה וחצי ניהל מאבקים מישפטיים, כדי לאפשר את פתיחת המקום ברישיון עירוני כנדרש.

■ השחקן **אברהם** („אברי־מלה") **מור** ישב במישרד תיאט־רון יובל של **מרים עציוני**, בתיאטרון נווה צדק וענה לטלפונים. אלמונית ביקשה לדעת איזו הצגה תועלה בתיאטרון באותו הערב. ענה לה מור: „לא עכשיו יקירתי." המטלפנת היקשתה שוב ושב ומייר ענה לה פעם אחר פעם אחר פעם: „לא עכשיו יקירתי." לבסוף היא שאלה בתקיפות: „האם אתה מכיר אותי? איך אתה פונה אליי?" ענה לה מור בשלווה: „כאן מדבר השחקן אברהם מור שמופיע הערב כאן בהצגה לא עכשיו יקירתי."

■ האם הם ייפגשו על בימה אחת? **צ'אן קנסטה** האגדתי יושב מזה חודשיים במלון בתל־אביב, בסוויטה גדולה, וממתין שראש־העירייה שלהם, **אריה גוראל**, הוא נביא בעירו. ערב הבחירות המוניציפליות האחרו־נות הוא הוציא חוברת בשם דברים זזים בחיפה. סביב חוברת זו מתנהל עתה דיון בלישכתו של היועץ המישפטי לממשלה **יצחק זמיר**, בעניין מקור מימון הפקתה. ביום השישי אחרי שרעידת אדמה קלה זיעזעה את העיר, העירו לגוראל באחד המקומות שבהם ביקר כדי לברוק את מימדי הנזק: „נו, דברים זזים בחיפה?"

■ אורח ממרחקים בא לחתונתו של הקולנוען **שאול דישי**, שהתחתן ביום ראשון שעבר עם חברתו מזה עשר שנים, עורכת־הדין **אילנה עופרי**. דישי שלח הזמנה לניו־יורק לבימאי הסרטים **בנימין חיים**, שביים בעבר סרט אחד בארץ, הבנענה עירוני כנדרש.

אבא אבן בא לישיבת מיפלגת העבודה והתקבל בקריאות „אדוני היושב־ראש!" אבן חייך. אך לא בסיפוק רב. זקן חברי־הכנסת שנאלץ עתה לשמש כיושב־ראש זמני עד לבחירת היו"ר הקבוע, ממתין בקוצר־רוח להינתקותו מהתפקיד. אבן שואף להיות שר בממשלת המערך, אם תקום, בעוד אשתו סוזי לא היתה מתנגדת שיישאר בתפקיד הנוכחי המכובד. אחותה של סוזי, אורה לבית אמבש, היא רעייתו של הנשיא, חיים הרצוג, ובהיעדרו של זה ממלא את מקומו יושב־ראש הכנסת.

טדי קולק בא נשען על מקל כדי ללחוץ את ידי חברי להקת מנהטן טרנספר בהפסקה, במופע שנערך ביום החמישי האחרון בירושלים. קולק, שצמוד למקל הליכה מאז שבר את רגלו לפני חודש וחצי, בירך את ארבעת חברי להקה, שאחת מהן היא יהודיה כשרה ויצא מייד לברך באירוע אחר.

רפי דברה דובר עיריית ירושלים רוקד לצידה של רקדנית־בטן מקומית, במסיבה שנערכה לחבלני מישטרת־ירושלים שפירקו את מכונית־התופת במרכז הבירה בשבוע שעבר. דברה, שהחלים באחרונה מהתקף־לב קשה בו לקה, היה עירני מאוד וקם לעודד את הרקדנית. מפקד המחוז הדרומי, ניצב אברהם („תורגי") תורגמן שנכח אף הוא במסיבה, זכה להתעטף בצעיפה של הרקדנית.

לצעירות ולהופעות. ערב בואו לישראל היתנה **אורי גלר** תנאי בפני המפיק **דני שלם** שחתם עימו בטוקיו על חוזה הופעות בארץ. שהוא לא יופיע על בימה אחת עם מכשפים, קוסמים ומתחרים בתחום בו הוא מתמחה. קנסטה ייאלץ לצפות בגלר מן האולם.

■ השחקן **עודד תאומי** ערך בביתו של המפיק, **יצחק** („זיטו") **בן־ניסים**, ערב קריאה של מחזה חדש פרי־עטו, על החיים ועל המוות. סיפורו של מרצה שעוסק בריפוי רוחני מסוג חדש. תאומי הזמין למקום את חבריו הקרובים וביקש מהם שיחוו דעתם על המחזה. העיר לו הסופר **יורם קניוק** שהבחין בגלישת המספר לנושאים הרי־עולם. „כשאמן מנסה להיות פילוסוף הוא נכשל וכשפילוסוף מנסה להיות אמן, גם הוא נכשל." קניוק הציע לתאומי לצמצם את קיטעי ההגות של המחזה ליחיד.

■ השבוע, כאשר נחתם הסכם בין יחד ומיפלגת־העבודה על הליכה משותפת בבחירות הבאות, סיים מס' 2 ברשימתו של **עזר וייצמן**, תת־אלוף (מיל') **בנימין** („פואד") **בן־אליעזר** סיבוב כמעט שלם בפוליטיקה. בעודו לובש מדים כמתאם הפעולות בשטחים, התחבב פואד על מי שהיה אז ממלא־מקום ראש־הממשלה, **שימחה ארי־ליך**. היחסים ביניהם התהדקו עד כדי כך. שכאשר התברר במיפלגה הליברלית שראש הסניף הרמת־גני הד"ר **ישראל סלר**, הוכם בהצבעה בין חבריו ולא יוכל להתמודד מטעם המיפלגה לראשות העיריה בבחירות המוניציפליות (שהיו אמורות להיערך בחודש נובמבר 1982 ונידחו לשנה מאוחר יותר), הועלה רעיון מזהיר לגבי פואד. ארליך נתן אז את בירכתו שפו־אר, תושב ראשון־לציון, יעבור להתגורר ברמת־גן ויתמודד בראשות הליכוד בבחירות המקו־מיות. מוצאו העיראקי של פואד היה לו לעזר. לבסוף עלה המ־שאומתן על שירטון, פואד פרש מצה"ל ונכנס לתמ"י כמזכיר־עולמי של התנועה, פרש ממנה, חזר לצה"ל. הצטרף לוייצמן ועתה הפתיע אפילו את חבריו שהיו בטוחים שנטיותיו הטיבעיות הן ליכוד.

■ למרות שהכנסת נמצאת בפגרה מאונס, החלה ועדת־הכספים את ישיבותיה האינטנ־סיביות. בריון שהיא קיימה בעניין עירכון מדרגות־המס. הופיע גם הח"כ החדש, **ישראל קיסר**, מזכ"ל ההסתדרות. הוא פנה בכעס רב אל שר־האוצר. **יגאל כהן־אורגד**, ואמר לו: „ערב הבחירות אמרת שתלך לקראת העשירונים התחתונים." שיסע אותו ח"כ הליברלים, **אריאל ויינשטיין**: „הוא לא צריך ללכת לקראתם. הם היו איתו." העיר בעצב ח"כ העבודה **אריק נחמקין**: „כמה שאתה צודק."

■ במהלך הדיון שבו דנו הנוכחים בשאלת מיסוי לשכי־רים ולעצמאים קפץ ממקומו ח"כ העבודה, **חיים רמון**, נושא דיגלם הקבוע של המקופחים ואמר: „לי לא תספרו. כל חבריי הם עצמאים ואני יודע היטב איך הם מתחמקים מתשלום־מס." העיר לו ח"כ הליברלים, **יצחק** („זיגי") **זייגר**: „איזה מין סוג־יאליסט אתה שמסתובב בחברת קפיטליסטים וסולד מחברת הפרולטריון?"

■ בין פגישה אחת לשניה הספיק קיסר לבלות חופשה קצרה במלון לוט בים־המלח. באחד הערבים הוא ישב באולם מול רחבת־ריקודים עמוסת רוקדים. הפסנתרן פנה אליו באמצעות המיקרופון והציע לו להצטרף לרוקדים. קיסר סימן לו שלוש פעמים שהוא אינו מעוניין לרקוד. אחרי שהפסנתרן פנה אליו בפעם הרביעית, הוא ניגש אליו ולחש באוזנו: „אל תרגיז אותי. כי אחרת אסדר פה שביתה ונראה איך תסתדרו באולם בלי חשמל."

■ ח"כ שינוי **מרדכי וירשובסקי**, לא רווה נחת מההסכם בין וייצמן והמערך. זה הזכיר לו בדיחה על אשה שבאה לרופא ועוד לפני שהספיקה להסביר מה כואב לה, זינק עליה הרופא, הפשיט אותה, השכיב אותה וביצע בה את זממו. אחר־כך קם מעליה ואמר: „טוב. אני את בעיותיי פתרתי. עכשיו, מה הבעיה שלך?" אומר וירשובסקי: „וייצמן פתר לעצמו את בעיותיו. רק למערך עדיין יש בעיה."

פסולי השבוע

● **עורך־הדין אהרון סאסי**, על התחברותו של עזר וייצמן עם המערך: „המצביעים חשבו, לפי התווית, שהם קונים קופסת בשר־בקר משובח בסופרמרקט הפוליטי. ואילו היא הכילה כנפיים מרוטות של תרנגולת חולנית."

● **שר־התחבורה, חיים קורפו**, על אברהם שריר: „ששר־התיירות לא יבלבל את העיגולים."

● **הרב משה לוינגר**: „אני סבור שיש לשלול מהער־בים את זכות־ההצבעה."

● **הנ"ל**: „אין לפסול על הסף את מחנה־העבודה ולהציגו כמי שמבקש להחזיר את יהודה ושומרון ולסכן את המדינה."

● **יושב־ראש הכנסת היוצא מנחם סבידור**, בהפגנת מעטים למען ממשלת אחדות לאומית: „מתעניינים בכ־וורת הבידור יותר מאשר בכוורת הממשלה."

● **התעשיין והיבואן אברהם („בימה") שביט** הוא מיטיב להתבטא בלשון המאוניים."

● **מאמן ההתעמלות, יעקב וישנייה**, בנו של עסקן ההתעמלות ומאמן העבר. אריה וישנייה: „מישפחת וישנייה היא באותו אירוע: „הם רבים על כיסאות והמדינה נגמרת. רומא בוערת והם מנגנים בנבל."

● **הרב מנחם הבהן**: „אומרים עליו, על מנהיג המפ־ד"ל, הר"ר יוסף בורג, שהוא שולט בשבע לשונות, אך ביותר היחידה שעושה משהו בשביל ענף ההתעמלות בארץ."

● **זמר הקאסטות, משה גיאת**, הגובה 1500 דולר עבור הופעה: „אני לא חושב שמגיע לזמר כמוני להרוויח מה שהוא מרוויח. אין פה צדק."

ליבי דיקן מנהטן טרנספר **בבריכת השולטן בירושלים. דיקן, שהופעתה על הבימה חישמלה צעירים רבים בשנה האחרונה, החליטה להפסיק להופיע, כדי למלא את המצברים. אבל היא עדיין שומרת על קשר עם המתחדש בעולם המוסיקה, ובאה לראות מקרוב את הלהקה שאותה הספיקה לראות גם בארצות־הברית.**

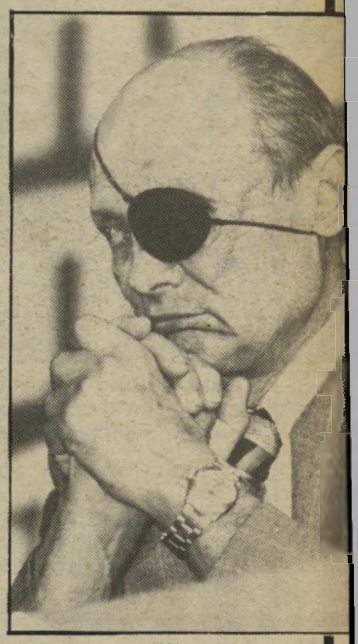
חסיה לן מנהלת האקדמיה למחול בירושלים פגשה בעמיתה למיקצוע, שרה לוי־תנאי (משמאל) הכוריאוגרפית של להקת המחול עינבל. באירוע מיוחד לאוהבי־המחול. השבוע נפתח הפסטיבל למחול גוונים במחול בעיר רמלה. שתי הגבירות נפגשו בפואייה של היכל־התרבות המקומי.

שרה ברוכין היא נציגתו בארץ של הברון אדמונד דה־רוטשילד והשבוע היא הוזמנה לבכורה בתיאטרון הבימה של המחזה חופי ברייטון. אחרי ההצגה היא בילתה בקפה התיאטרון החדש, שנפתח בפואייה רחב־המידות של התיאטרון. כאשר צולמה כשהיא מחזיקה סיגריה בידה, הסבירה שהברון יכעס אם יראה אותה מעשנת. ברוכין גם אינה מרוצה ש־מכנים אותה „מזכירתו של הברון". היא מעדיפה את התואר „נציגה".

יהיה מי שיהיה ראש־הממשלה הבא – האם דרוש לו יועץ מיוחד לענייני מודיעין? הפרשן הצבאי של „העולם הזה" טוען: לא!

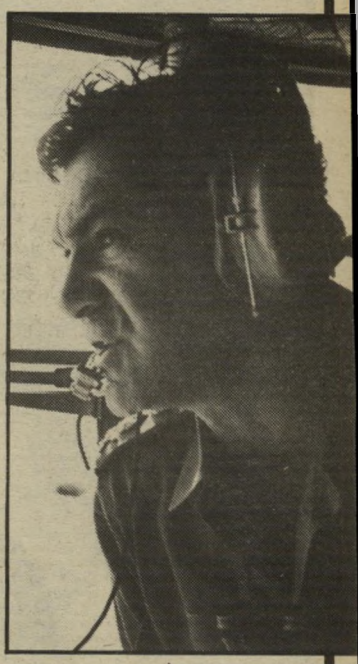
יוסי
או
הוסי

דיין
מישאלת־לב

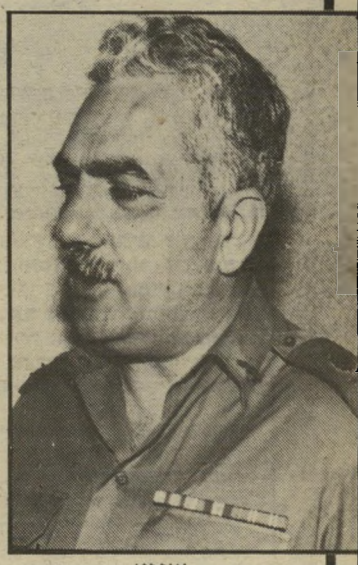
גולדה
קבלת ההערכה

אלעזר
ויכוח בבוקר

בגין
דימוי מסולף

שגיא
סכנה בתוכנית

ועדת אגרנט: לסקוב, נבנצאל, אגרנט, לנדוי, ידין
שני רעיונות עיקריים

כיסיון האמריקאים במילחמת ויאטנאם וטיפולם בקובה ובאיראן הוכיחו כי מערכת הערכה מודיעינית פלוראליסטית אינה מונעת טעויות ומישגים חמורים והרי־גורל. וזה בניגוד למסקנה שהפכה נחלת רבים אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

כי דימויים סטראוטיפיים ומעוותים של המציאות, יחד עם מערכת של עקרונות נוקשים, המתובלת במיש־אלות־לב בקרב הדרג הפוליטי המחליט, יכולים לרוקן מתוכנן את מערך המודיעין וקבלת־ההחלטות היעיל ביותר.

אין צורך להרחיק עד אמריקה כדי להגיע למסקנה זו. מספיק לשאול אם קיומה של מערכת הערכה פלוראליס־טית, לפני מילחמת יום־הכיפורים, היה מונע את ההפתעה. כיצד היו מקבלי ההחלטות פועלים במצב שבו יש פלוראליזם הערכתי, על רקע מה שידוע על מעשיהם ופעולותיהם במציאות.

מי צדק, ומי טעה?

כמה חדשים לפני המילחמה נתהוותה מתיחות לאורך הגבולות עקב פעילות חריגה של צבאות האוייב. הערכת אמ"ן, שנמסרה לדרג המחליט, גולדה מאיר, משה דיין, דוד אלעזר, טענה כי מילחמה היא ב„סבירות נמוכה". הערכה זו נבעה, במידה רבה, מן הקונספציה שאימץ לעצמו אמ"ן, ואשר לא היתה, אלא השתקפותה הצבאית של הקונספציה הפוליטית, שבמידה לא מועטה חילחלה אל הדרג הצבאי מן הדרג הפוליטי.

אך למרות הערכת אמ"ן, החליט הכבדות הכרוכות בהכרזת הכוננות ואת הבחירות הקרבות, קיבלו את ההערכה. ההמשך ידוע.

לוא היה קיים גוף הערכתי עצמאי נוסף, נומר המוסד, שהיה מאמץ לעצמו קונספציה שונה מזו של אמ"ן והיה רואה את האפשרות למילחמה ב„סבירות גבוהה", הרי, כמה חודשים לפני המילחמה, היתה הערכה כזו רק נותנת חיזוק להחלטה על כוננות כחול־לבן, אשר הוכרזה גם בהיעדרה, ובניגוד להערכה היחידה הקיימת של אמ"ן, ומכיוון שכוננות זו הסתיימה בלא כלום, היה אמ"ן נתפס אז כמי שצדק והמוסד היה נתפס כמי שטעה.

ובספטמבר שוב היה אמ"ן מעריך כי המילחמה היא ב„סבירות נמוכה" והמוסד היה מעריך „סבירות גבוהה". האם היתה מתקבלת הערכת המוסד לנוכח מה שנתפס, בסיבוב הקודם, כהערכה נכונה של אמ"ן, בהקשר לכוננות כחול־לבן?

„לא מילחמה ולא שלום"

אשר לקונספציה של מקבלי־ההחלטות בדרג הפוליטי, שבוט־

(המשך בעמוד 56)

מאת
רוני שפיגל

הדרג הפוליטי להכניס את צה"ל לכוננות שהוכרזה תחת כינוי הצופן „כחול־לבן". כאשר עברו שבועות אחדים ולא אירע מאומה, בוטלה הכוננות.

לקראת סוף ספטמבר שוב התהווה מצב מתיחות בגבולות. במצריים נערך תרגיל גדול ובסוריה תוגבר הקו ונוצרה מתיחות רבה בעיקבות הפלת המיגים באמצע החודש. ושוב פסק המודיעין כי המילחמה היא „בסבירות נמוכה". מקבלי ההחלטות, בזוכרם את הערכתו הקודמת של אמ"ן, את ההוצאות

ניתוח של מיקרה: סלט מודיעיני גורם לאסון

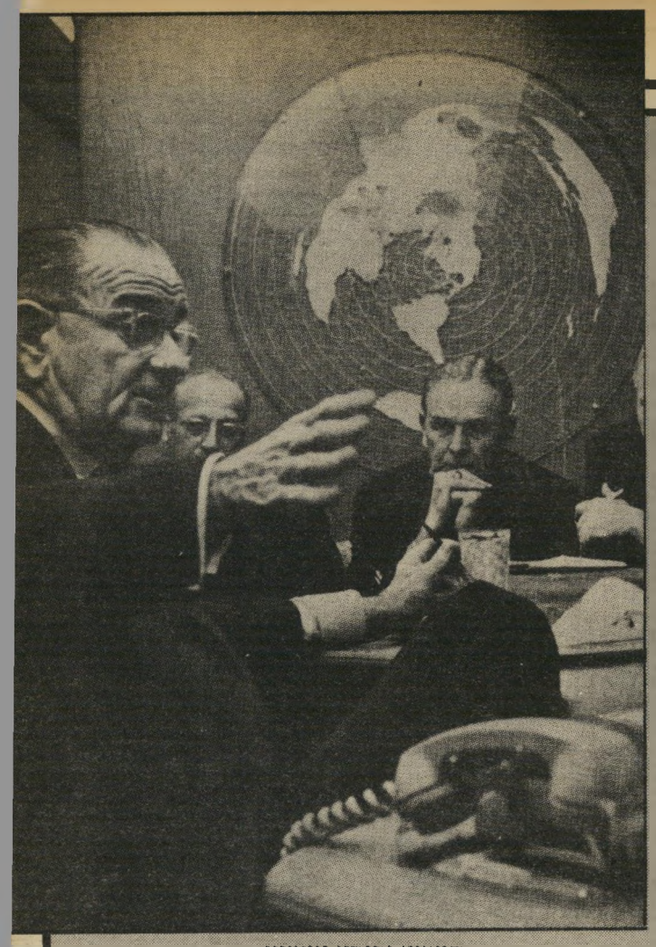
הדומינו שלא נפל

מאז מילחמת יום־הכיפורים עולה ונשנית שאלת ההתראה וההערכה המודיעינית. זאת תוצאת הלם־ההפתעה, שפקד את המימסד הצבאי־ביטחוני, ואת הציבור, באותו יום־כיפורים. אז גם צמחו המושגים „קונספציה", „סבירות למילחמה", „סימנים מעידים", „יזע למודיעין", ו„פלוראליזם של מערך המודיעין". המושג האחרון, שמשמעותו ריבוי גופי המודיעין העוסקים בהערכה, על־מנת לתת לדרג המדיני אפשרות לבחור בין תפישות והערכות שונות, הפך הציר שעליו סובבים רבים מן הדיונים.

טיעון מרכזי, שהושמע אחרי המילחמה, ושבא להסביר את הסיבות למחדל היה, כי מעמדו של אגף־מודיעין בצה"ל, כגוף היחידי הממונה על מתן הערכות־מודיעין, הביא לכך שלקברניטים נמסרה הערכת־מודיעין יחידה (שהיתה, כידוע, מוטעית) כעוד שריבוי של גופי־הערכה היה מביא להצגה של מיספר אלטרנטיבות לבחירה.

המחיר הכלכלי, הכרוך בהקמת מערכות מקבילות לזו של אמ"ן, כבר מרי. לכן נקטו שורה של צעדים, כדי לאפשר את קיומו של פלורליזם חלקי, לפחות בתחום ההתראה. הוחלט על הקמת גוף־מחקר בפיקודים המרחביים. העוסקים גם הם במתן הערכות משלהם. אין הגופים האלה משתווים, בהיקפם ובאמצעיהם, למחלקת־המחקר באמ"ן.

באמ"ן עצמו הוקמה מיסגרת, שניתן לכנותה „פרקליטי חשטן" כשם־גוף שהקימה בזמנו הבנסיה הקאתולית, כדי להעמיד את החלטותיה לבחינה ולביקורת. גוף זה בוחן הערכות וקונספציות השונות מאלה המקובלות באמ"ן, ומטיל ספק באלה הקיימות, שוב — מעין יישום של פלורליזם פנימי.

הנשיא ג'ונסון ויועציו
על אזניים אטומות

הפצצת האניו
הסלמה מודרנית

אבן אחרי אבן

עיקר הדיון בשאלות ההתראה וההערכה המודיעינית עסק בשאלת הפלורליזם וביצד להרחיבו ולשפרו. אבל, האם באמת פלורליזם במערך המודיעיני הוא הנוסחה להימנעות מהפתעות ומכישלונות בתחום הצבאי והמדיני? האם אכן יבטיח פלורליזם שמדינת ישראל לא תופתע עוד, לא תישגה יותר במהלכיה הצבאיים והמדיניים?

כדי לבחון את היפקודה של מערכת מימשלית, שבה קיים פלורליזם בגופי־הערכה, כדאי להפנות את המבט לארצות־הברית, שם קיימת גם מועצה לביטחון לאומי כגוף לקבלת־החלטות, מוסד שרבים מליצים להקימו בארץ, ומאחר שמערכת נבחנת בעיקר ב־תנאי־לחץ, כמו מילחמה, הרי שמיל־חמת ויאט־נאם יכולה לשמש כר נוח לבחינת מהלכיו והחלטותיו של מימשל בעל פלורליזם במערך המודיעין שלו.

המעורבות האמריקאנית בויאט־נאם, שנועדה למנוע את נפילת המישטר הפרו־אמריקאני בדרום והשתלטות הקומוניסטים, גבעה מראיה גלובלית. „דרום ויאט־נאם," כדבריו של ג'ון קנדי ב־1955, „היא אבן־הפינה של המערב בדרום־מיזרח אסיה." ואם זו תתמוטט, הרי שהתמוטטות תיסחוף עימה את כל המרינות הפרו־מערביות באותו חלק של העולם.

זו היתה תיאוריית הדומינו המפורסמת, שקנתה לה מהלכים בקרב קובעי המד"יות האמריקאיים. בצד רתה המופשטת אמרה תיאוריה זו, כי התמוטטות מדינה אחת תביא, כמו נפילתן של אבני דומינו, להתמוטטות של מדינה נוספת ובך יימשך התהליך הלאה כשהוא ממוטט עוד ועוד אבנים־מדינות.

כממשלת לינדון ג'ונסון, יורשו של קנדי, כבר נחלקו הדיעות: אחדים סברו שהתמוטטות דרום־ויאט־נאם תביא להתמוטטות ככל דרום־מיזרח אסיה, כולל אינדונזיה והפיליפינים ואולי אף קוריאה ויפאן. אחרים סברו שזו תתול „רק" על הוד־סין ושכנותיה הקרובות (לאוס קמבודיה, תאילנד, בורמה ומלזיה).

ביוני 1964 הציג הנשיא ג'ונסון שאלה לסי־איי־אי — „האם שאר דרום־מיזרח אסיה תיפול בהכרח אם לאוס ודרום־ויאט־נאם יובאו תחת שליטה קומוניסטית?" תשובתה המנומקת של סוכנות־הביון המרכזית היתה, שאם ישתלטו הקומוניסטים על לאוס ועל דרום ויאט־נאם, הרי שמלבר קמבודיה, לא תעבור אף מדינה נוספת לשילטון קומוניסטי.

למרות שהיה בכך, בעצם, עידעור על ההגיון שעמד ביסוד המדיניות האמריקאנית בוויט־נאם, לא התייחס המימשל להערכה זו והמשיך לדבוק בתיאוריית הדומינו. כיום, יותר מתשע שנים אחרי השתלטות הקומוניסטים על דרום־וייאט־נאם ולאוס ברור כי הערכת הסי־איי־אי היתה מדוייקת.

שלב אחרי שלב

מונעים על־ידי אמונתם בתיאור־ניית הדומינו ובוכח כישלונו של צבא דרום־ויאטנאם להתמודד עם הוויאט־קונג החלו האמריקאים, מאמצע 1964, מגבשים מדיניות המכוונת להפעיל לחצים על צפון־ויאט־נאם באמצעות הפצצות־אוויר. הכוונה היתה לאלץ את האגוי לשים קץ לפעילות הוויאט־קונג.

אלא שגם ראיית דברים זו עמדה בסתירה לדיווח"ת הסי־איי־אי. אלה הצביעו על כך ששורשיו האמיתיים של הוויאט־קונג מצויים בדרום והפעלת לחצים על הצפון היתה מביאה תועלת מוגבלת. גם אם היתה מצליחה. גם מהערכה זו התעלמו מקבלי־ההחלטות.

כאשר החלו הפצצות באביב 1965 היה זה אחרי השגת קונסנזוס נרחב במימשל, בדבר הצורך לבצען וביע־לותן להשגת המטרות. ההפצצות על הצפון בוצעו במיסגרת איסטרטגיה שכונתה „הסלמה מודרגת". זוהי איסטרטגיה, הגורסת הגברה הדרגתית של עוצמת המהלומות, שלב אחרי שלב, והמיועדת לאלץ את היריב להיכנע, כדי לחסוך מעצמו את המהלומות הבאות, המכאיבות יותר. דווקא אנשי הצבא התנגדו לאיס־טרטגיה זו, בטוענם כי היא נותנת לצפון שהות להתארגן ולמצוא פיתרונות שיפחיתו את יעילות ההפצצות.

מטרתן המיידית של ההפצצות היתה להפסיק, או, לפחות, לצמצם את ממדי ההסתננות של אנשים וציוד מן הצפון לדרום ולכן התרכזו בהשמדת גשרים ובתקיפת נתיבי־תחבורה. הערכה של הסי־איי־אי שנמסרה למימשל לפני תחילת ההפצצות, גרסה כי אלה לא יצליחו לבלום את ההסתננות דרומה עקב המערכת התחבורתית הגמישה שבצפון — דהיינו, קיום נתיבים אלטרנטיביים רבים. הערכה זאת לא זכתה לאחן קשבת במימשל ובכוחות המזיינים. כעבור זמן לא ארוך התברר שלמרות ההפצצות ההסתננות דרומה לא רק שלא קטנה, אלא אף גברה.

אחדי שנוכחו לדעת, כי אינם מצליחים להשיג את מטרותיהם הגבירו האמריקאים את ההפצצות. כאשר התיזה ששלטה אמרה, שהפצצת תעשייתו הצעידה והמתפתחת של הצפון, או, עצם האיום בכך תאלץ אותו להפסיק את המילחמה משום שהיא תביא, בסופו של דבר להרס כלכלתו.

הערכת הסי־איי־אי שללה תפישה זו מכל וכל. דרום ויאט־נאם, אמר דיוח הסוכנות, היא מרינה חקלאית בעיקרה. מקורן של מרבית תוצרה הלאומי הוא בחקלאות ואילו לתעשיה מישקל מיזערי בתוצר. כך שאין היא משמ־עותית מבחינה כלכלית.

לרדת מגב הנמר

דו־עדות ה„סי־איי־אי" ביחס להפצצות לא היו ההערכות ה־שליליות היחידות וגם לא הראשונות. עוד במרץ 1964 הגישה קבוצת מחקר מצוות תיכנון המדיניות של מחלקת המרינה דיוח, שטען כי הפצצות על הצפון לא יביאו אותו להפסקת הלחימה בדרום, משום שהצמיחה הכלכלית אינה בראש מעייניו, אלא איחודם של שני חלקי ויאט־נאם.

גם לא כל פקידי המימשל הבכירים תמכו במדיניות ההפצצות. אחד שהתנגד להן וניסה לשוא למונען, היה תת־מזכיר־המדינה, ג'ורג' בול. „מרגע שנעלה על גב הנמר," הזהיר, „לא בטוח שנוכל לבחור היכן לרדת".

הזהרתו של בול, כמו כל האזהרות וההערכות הסותרות האחרות, נפלה על אוזניים אטומות ומאוחר יותר התפטר מתפקידו.

המימשל נקט במדיניות של הסלמה מודרגת, באמצעות הפצצות, ומשלא השיג המינון הנמוך את מטרותיו, פנה להגבירו. במהלך שלוש שנות ההפצצות הוטלו על צפון־ויאט־נאם פצצות במישקל העולה על כל מה שהטילו בעלות־הברית בכל החזיתות במילחמת־העולם השניה. ואולם הצפון לא נשבר ובסוף ינואר 1968 הנחית, יחד עם הוויאט־קונג, את מיתקפת הטאט, שהיתה בעלת השפעה גורלית על מהלך המילחמה.

המסקנה: קיומה של מערכת פלורליסטית, ואפילו הצלחתם של גורמים בתוכה להגיע להערכות־מצב נכונות, לא מגעה את החסתבכות הכושלת והאווילית של ארצות־הברית בוויאט־נאם.

יתרה מזאת: ייתכן שקיומה של מערכת פלורליסטית הקל על מקבלי־ההחלטות לנקוט אותה מדיניות שנקטו, שכן נמצאו, במוכן, גורמים וגופים במימשל שהערכותיהם נתנו תימוכין למדיניות שנקט זה בפועל. כך, לדוגמה, תמכה ועדה, בראשות הגנרל קרולאק, שמונתה על־ידי הנשיא, בביצוע של מערכת הפצצות על הצפון והעריכה שתהיה יעילה. הערכות שכאלה, יש להניח, הקלו על מקבלי־ההחלטות להתעלם מהערכות־המצב הסותרות.

בעומדם בפני הערכות־מצב שונות, סביר להניח שקובעי המדיניות ייטו לבחור בהערכת־המצב התואמת את הקונספציה שלהם ואזי פלורליזם אינו פותר כלום.

סוזי אבן:

„חבל שהורינו הפסידו את ההשבעה בכנסת!"

כבר היו בארץ גיסים בתפקידים ממלכתיים, עזר וייצמן ומשה דיין, למשל. אבל לא היו לנו שני גיסים שממלאים תפקיד של נשיא המדינה וממלא מקומו. עכשיו יש גם כאלה. הנשיא חיים הרצוג וממלא־מקום־הנשיא, אבא אבן. אילו הייתי שואלת את סוזי אבן, לפני שנה, מה היחסים בין הרצוג לאבן זו היתה שאלה רכילותית. היום זו שאלה ממלכתית ולכן שאלתי אותה.

כבר הרבה זמן היחסים הם על שני מישורים. המישור המישפחתי שהוא הם מאוד, והמישור הציבורי שבו יש לכל אחד מהם כבוד גדול לתפקיד של השני.

● **בגלל היחסים המישפחתיים, אני מבינה שהי נשיא ומלא מקומו יבקשו הרבה יותר מאשר נשיא ומלא מקומו שאינם גיסים.**

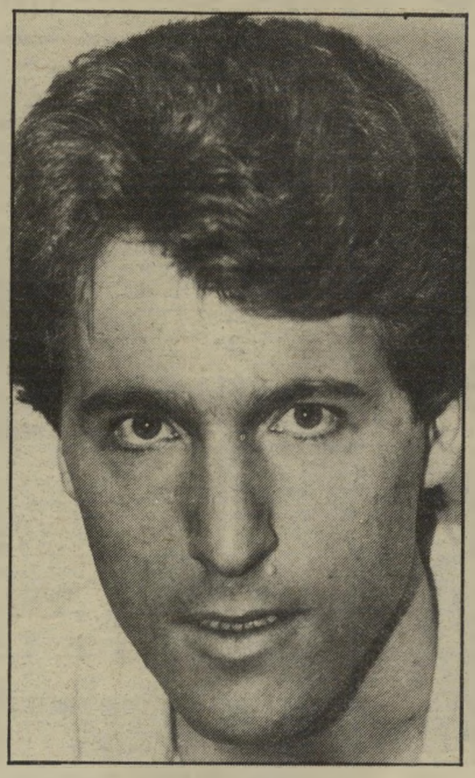
זה נכון מאוד. אנחנו נפגשים כמעט בכל ליל שבת, בכל יום־הולדת של כל אחד מהילדים ועוד הרבה מאוד פעמים במשך השנה. אנחנו מישפחה מאוד מאוד קשורה.

● **את חושבת שהפוליטית התכופה האלה יבולות להביא מישהו למישהו של תפקידיהם?**

שני הגיסים וגם אנחנו, שתי האחיות, מאוד ממושמעים באופן ציבורי. כך שנעשה מה שנראה נכון לתפקיד. אנחנו כבר הרבה שנים בשירות ציבורי ונדע, אם צריך, להפריד בין זה ובין היחסים המישפחתיים.

● **במשך כל השנים את האחות הבכירה. והנה, פיתאום אחיכן הקטנה היא אשת נשיא־המדינה. איך אתן מסתדרות עם זה?**

אני מאוד מאוד גאה באורה. הייתי איתה ביום שהשביעו את נשיא המדינה והתרגשתי נורא. כל הזמן חשבתי, כמה חבל שההורים שלנו אינם ככר, והם לא יראו את הרגע הזה. אורה ואני חברות טובות מאוד. אני שמחה בשבילה ואיתה.

בני שמיר:

„החעללות בבעלי־חיים היא עבירה פלילית!"

ידיעה קטנה בעיתון היומי סיפרה על בחור שנעצר על־ידי המישטרה באשמה שניסה להרוג חתולים כדי לעשות מזנבותיהם מחזיקי־מפתחות. נשמע סיפור דמיוני? לא בשביל בני שמיר, שתפס את הבחור והחזיק בו עד לבוא המישטרה. בשבילו זו היתה חוויה מאוד לא נעימה.

● **איך גילית אותו?**

הבחור הוא שכן שלי. כמה פעמים ראיתי אותו עם צלוחיות עם חלב בחצר וחשבתי — איזה בחור נחמד שאוהב חיות. ואז, יום אחד, אני שומע קולות משונים מהחצר, ודרך החלון אני רואה אותו מחזיק חתול מת או חצי מת בתוך טבעת של פלצור. רצתי לחצר וצעקתי עליו. תוך כדי הצעקות יצאו עוד שכנים. הזעקנו את המישטרה והם עצרו אותו. בדרך, בתוך הניידת כששאלו אותו מה בדיוק עשה, הוא סיפר די בגאווה שרצה להרוג את החתולים רק בגלל הזנבות שלהם. ובכלל הוא מצטער שהחתול האחרון שתפס לא היה בעל זנב מפואר במיוחד.

● **אני מבינה שבילבם הייתם די מזועזעים?**

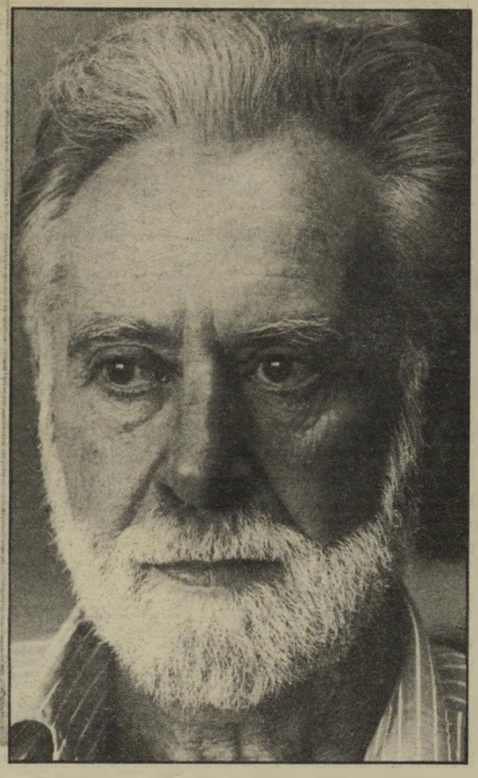
החוקרת במישטרה, שמחזיקה חתול בביתה, היתה מאוד מזועזעת. אני פשוט רתחתי מכעס.

● **גם אתה מחזיק חתול בביתך?**

כן. יש לי שניים. אבל זה לגמרי לא שייך לעניין.

● **בירדת מה יקרה עם השכן הנחמד שלך?**

בינתיים שיחררו אותו. אבל יהיה מישפט. כמובן. אולי זה המקום להזכיר לכולם שהרג והתעללות בבעלי־חיים, אפילו חתולי רחוב, היא עבירה פלילית, ואני מקווה שהעונש עליה הוא כבר.

בן־ציון אורגד

„וגנר הפך להיות מיתוס של תקופה שלמה!"

ספר העוסק בדמותו השנויה־במחלוקת של המלחין הגרמני ריכרד וגנר, היה נושא רב־שיח שנערך במועדון „הבימה" בשבוע שעבר. שאלתי את אחד המשתתפים ברב־שיח, המוסיקאי בן־ציון אורגד, אם בדיון שוב סערו הרוחות.

אני חושב שהספר הזה עשה דבר חשוב מאוד. הוא מיתן את הדעות של האנשים. נתן להם חומר רקע, ומאמרים על האיש ודעותיו, כך שאחרי קריאת הספר הדעות הן לא רק ריגשיות.

● **אני מבינה שאתה, כמוסיקאי, בעד השמעת יצירות וגנר בארץ?**

אני חושב שהבעיה היא ציבורית ולכן לא מוסיקאים, אלא אנשי ציבור צריכים להחליט בזה.

● **אנשי ציבור כמו מי?**

את זה אני לא יודע.

● **אתה זוכר מיקרים דומים שמלחין או אמן היה מוחרם בארץ כלשהי?**

היום מדברים על זה שבמלזיה ביקשו לא להשמיע את היצירה „שלמה", אבל זה לא דומה בכלל. זה פשוט כמו החרם הערבי על סחורות. הרי לבלוך לא היה שום דבר נגד מוסלמים או ערבים. אני חושב שחרם וגנר מכיל בתוכו את כל הזעם וחוסר־האונים של תקופה שלמה. זה עניין עמוק, ומאור מורכב דווקא מפני שהפך סמל של תקופת אימים שלמה, שאת כולה מלבישים על האיש וגנר. שכחו את המיתוסים של וגנר עצמו והוא עצמו הפך להיות מיתוס.

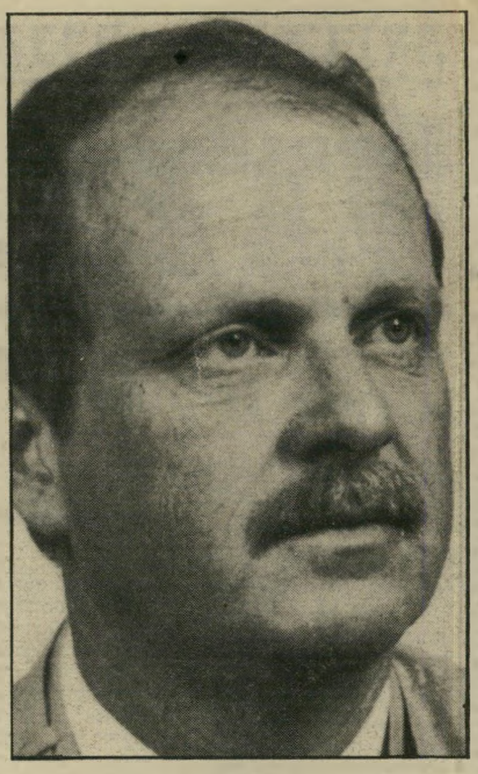
● **אני מבינה שהמתנגדים העיקריים להשמעת יצירות וגנר הם אנשים שעברו את השואה. אתה חושב שבדור הבא זו לא תהיה יותר בעיה?**

לא יודע. קיימנו הרבה שיחות פומביות בנושא זה ושמתי לב שדווקא הדור הצעיר הוא קיצוני מאוד בעמדותיו, בצורה די מיליטאנטית ורגשנית.

● **האם וגנר הוא באמת מלחין כל־כך חשוב שכל הוויכוחים והמילחמות כדאיים?**

הוא מלחין חשוב מאוד. לראות אופרה שלמה שלו זו חוויה בלתי רגילה. אבל לפי מצב בית־האופרה בארץ, לא נראה לי שנזכה לזה.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

פנחס („ג'וני") כרמי:

„שבוע האופנה זה מעין כרטיס ביקור!"

שבוע־האופנה הישראלי ייפתח שוב השבוע ויעורר בוודאי תיקוות רבות בליבות יצרנים רבים. עם אחד הגדולים שבהם, ג'וני כרמי, דיברתי.

● איזה סיכוי יש ל„אתא" שהיא לא אוסנה מעניינת במיוחד, ומצד שני גם לא זולה במיוחד, להתחרות בשוקי העולם?

זה לא עניין של סיכוי. אתא קיימת 51 שנה ומצליחה למכור לחו"ל, אם היא מוברת ברווח, זו כבר שאלה אחרת.

● אם אתה לא מרוויחים, למה ממשיכים למכור?

איזו אלטרנטיבה אחרת יש לך? כל יצרני הטקסטיל בארץ מפסידים ביצוא לאירופה. במדינת ישראל העלות היא דולארית והתקבולים הם במטבעות אירופיים. מדיניות היצוא של הממשלה לא בדיוק תורמת להצלחת היצוא.

● כמה אתם מייצאים בשנה?

כשמונה מיליון דולר. שמתוכם ארבעה מיליון למרקס אנד ספנסר.

● יזה תודות לשבוע האופנה?

לא ברור. יכול מאוד להיות שהיינו מוכרים אותה כמות גם בלי שבוע־האופנה, זה נהיה יותר כרטיס ביקור של הייצרן.

● הסכם אזור הסחר החופשי עם ארצות־הברית יכול לעזור לכם?

לענף הטקסטיל זה יכול לעזור מאוד. אלא שאני לא בטוח שההסכם, אם ייחתם, יכלול את ענף הטקסטיל.

● באמריקה יש במוויות אדירות של סחורות מהמיזרח הרחוק במחירים שאף אירן מערבית עוד לא הצליחה להתחרות בהם. איך תטפלו בבעיה הזאת?

קודם כל הוטלו מיכסות יבוא על המוצרים מהמיזרח הרחוק לארצות־הברית, שנית. מאחר שעם מחירי בד ישראלי היה קשה לעמוד בתחרות, נייבא בדים. נייצר מהם כאן בגדים ונייצא אותם לארצות־הברית. אז נוכל לעמוד בתחרות אפילו עם הסחורות הזולות. אבל אסור לשכוח שהחוזה הזה עדיין לא נחתם.

● כלומר, מצב הענף לא טוב. מה יכול להציל אתכם?

מדיניות הממשלה לגבי יצוא, יכולה להציל אותנו.

● אתה אופטימי?

במצב הקיים אני לא אופטימי בכלל.

יהודה פוליקר:

„יש לנו תיקוות של אנשים לא אופטימיים!"

סיפור עצוב. שלושת חברי להקת „בנזין", חוזרים הביתה אחרי שלוש שנים של עבודה בתל־אביב. הביתה זה חיפה והסביבה. אבל בהליכה הזאת הביתה יש קצת מן האכזבה. ימים אחדים לפני צאתו לאור של תקליטם החדש, הם הולכים להסתכל מהצד כיצד הוא יתקבל. שאלתי את יהודה פוליקר מדוע הם עוזבים את תל־אביב, שהיא מרכז הבידור בארץ.

למעשה, אחד כבר חזר לקריות. השני חוזר בימים אלה לחיפה והשלישי גומר את החוזה שלו עם הדירה השכורה באוקטובר, ואז הוא יעלה לאוטובוס לאותו כיוון. כל זה פשוט מפני שאין לנו יותר כסף לחיות בתל־אביב ולשלם שכר־דירה.

● מדוע המצב הכספי שלכם כל־כך רע?

אין הופעות. השוק מת. אנחנו לא עולים לבימה עם גיטרה אקוסטית. לנו רק הסאונד והתאורה עולים 1000 דולר וזה לפני שחושבים בכלל לשכור אולם וכל השאר. הקהל שלנו הוא קהל צעיר שאין לו הרבה כסף, ואם צריך לוותר על משהו, אז מוותרים על הופעה.

● אתם לא מופיעים בכלל?

החודש יש לנו ארבע הופעות בצבא במיסגרת המילואים, שבזה אין רווח, כמובן. אחרי זה אין כמעט הופעות. אז חוזרים הביתה.

● בחיפה יהיה לכם יותר קל מבחינה כספית?

לבנזין יש דירה בחיפה. אלי חוזר לאמא שלו וגם אני חוזר לבית של המישפחה.

● זה אומר שאתם מתפרקים?

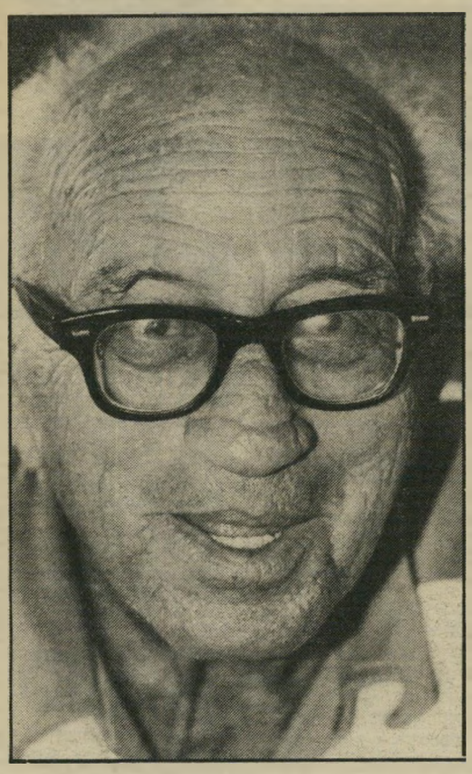
לא. נמשיך לעבוד בחיפה במקום בתל־אביב. ואם תהיינה הופעות נצא אליהן משם ולא מכאן.

● אולי הרוק־אנד־רול שאתם מבצעים פשט את הרגל. אולי אם תשנו סיגנון, תאיר לכם ההצלחה שוב פנים?

הרוק־אנד־רול לא מת באף מקום בעולם. וחוץ מזה אנחנו באמת יכולים לעשות רק מה שמתאים לנו ומה שאנחנו אוהבים. אין מה לעשות. זה הסיגנון שלנו. אני יודע שאוהבים את הסיגנון הזה ואוהבים אותנו. מה שלא אוהבים זה לשלם עבור כרטיסים להופעה.

● בשבוע הבא יוצא התקליט השני שלכם „מישמרת לילה". אולי זה יתן לכם דחיפה קדימה?

עשינו תקליט שבעינינו הוא טוב מאוד. אנחנו תולים בו תיקוות. אבל תיקוות של אנשים לא אופטימיים.

מיקלוש סיץ:

„עשרות אלפי ילדים בארץ משחקים טניס!"

ביום רביעי נערכה במיגרשי הטניס של האוניברסיטה ברמת־אביב תחרות טניס לילדים ונוער. את התחרות אירגן מר מיקלוש סיץ בן ה־76. שלמרות גילו הוא עדיין אחד האנשים המעורים ביותר בשטח הטניס בארץ. שאלתי את מיקלוש (כך קוראים לו כולם) מדוע הטילו עליו את העבודה.

● איך התחיל הרומן ארוך־השנים שלך עם הטניס?

ב־1932 הגעתי ארצה כדי להשתתף במכביה הראשונה כרץ ל־400 מטר. רצתי ונשארתי כאן. שנה אחרי עלייתי ארצה, התחתנתי ואבא של אשתי היה מיגרש ריק ברחוב דיזנגוף. בין קרן־קיימת לארלוזורוב. עשיתי מהמיגרש הזה שני מיגרשי־טניס. זו היתה סנסציה. המון אנשים באו לשחק וכמובן גם אני שיחקתי תמיד והתעניינתי.

מרחוב דיזנגוף עברתי לרחוב ויזר ושם כבר היו לי חמישה מיגרשי־טניס ואחר־כך עברתי לשדרות רוקח, והקמתי את מה שהיום הם מיגרשי הטניס של הפועל.

כל השנים האלה חצי יממה שיחקתי טניס וחצי יממה חייתי טניס. כשהתבגרתי, פנו אלי אנשי הפועל וביקשו שאמסור להם את המיגרשים. הסכמתי. אבל הם דרשו בתוקף שאבטיח להם כי במשך עשר שנים לפחות, אארגן את הטניס בארץ מטעם הפועל. עשיתי את זה בתענוג 11 שנה, ואז הרופא שלי אמר לי „מספיק"! ירדתי מהמיגרש. אבל לא הלכתי רחוק. היום אני עובד במיגרשי הטניס של האוניברסיטה כפקיד. מה שיותר קרוב למיגרש, יותר טוב.

● כשאתה רואה את הצעירים רצים ומשחקים, אין לך חשק לעלות לחמש דקות?

יש לי חשק. אבל יש לי גם אשה והיא לא מרשה בשום אופן. העבודה שלה זה לשמור עלי. היום, בגיל 76. התענוג שלי היא הידיעה שעשרות אלפים של צעירים משחקים וחלק ניכר מהם לזכותי.

● אחרי אי־ההצלחות שלנו באולימפיאדה, האם בטניס לפחות יש לנו סיכוי לנצח מישהו?

היחידי שמייצג אותנו בכבוד הוא שלמה גליקשטיין, שנמצא במקום ה־30 בעולם. אני לא רואה סיכויים להרבה מעבר לזה.

● מדוע אנחנו כל־כך רעים בספורט?

יש הרבה סיבות. אבל אסור לשכוח שלארץ עם ארבעה מיליון תושבים קשה להתמודד עם ארצות־הברית על 280 המיליונים שלה.

● אבל לרומניה ולמיזרח־גרמניה אין כל־כך הרבה מיליונים ובכל זאת הם טובים מאוד.

לעולם אסור לנו להשוות את עצמנו לארצות קומוניסטיות. שם זה סיפור אחר לגמרי. שם מגלים את הילדים המוכשרים ושולפים אותם מהחיים הרגילים. לא שואלים אותם אם הם רוצים או לא להיות אלופים. מכריחים אותם לעבוד עשר שעות ביום. אם זה מוצא חן בעיניהם או לא. אנחנו צריכים להשוות את עצמנו לארצות קטנות מאוד במערב־אירופה.

דניאלה שמי

חקירה מיוחדת

אנשיו של זיגל חוקרים שורה ארוכה של חשדות ב„אגד":
פרוטקציה, העדפה, שחיתות וקבלת טובות־הנאה

הכסף מתגלגל ב"אגד"

חיים "יחד" הטוני, שלמה עמר, איש אגד. קבע שיא של ממש. עוד בטרם הספיק ליהנות מפירות חסינות הח"כים, הוא ייאלץ, בקרוב, לוותר עליה, כדי לעמוד למישפט.

תוך זמן קצר יבקש היועץ המישפטי לממשלה יצחק זמיר, מהכנסת, להסיר את חסינותו של עמר, האיש החזק של קואופרטיב אגד. כדי שיוכל להתייצב בבית־מישפט השלום בחיפה, שם הוא מואשם, יחד עם שלושה אנשי אגד אחרים, בשימוש שלא כדין בהאזנות־סתר.

איך עפה כל הצמרת

מזה כמה חודשים נמצא הקואופרטיב בכותרות ומסרב לרדת מהן, ולאור דווקא בענייני תחבורה ונוסעים. פרשיות שחיתות כביכול, עמלות מפוקפקות, מאבקי כוחות, ציתותים לא־חוקיים, ואחר־כך חקירה מישטרתית, הן ברגע המרחבי והן בדרג הארצי. באגד יודעים שכתב־האישום נגד עמר אינו כתב־האישום היחיד או האחרון שיוגש לבת־המישפט בענייני אגד.

מה קורה באגד?

מי שמבקש לדעת מהן הסיבות האמיתיות למשבר הנוכחי באגד, חייב קודם כל להבין את מבנה הצמרת עפה. ושלא כמקובל רובה גם עזבה את אגד.

יושב־ראש המזכירות, אמנון („אמל"ה") בוגין יצא, זמן קצר אחרי הבחירות, לארצות־הברית, כנציג חברת־נסיעות של אגד. אך שלא כמקובל, לא היה בוגין, יושב־ראש המזכירות, האיש החזק. רווקא מי שהיה מנהל אגף־הכספים ואחר־כך גם מנהל המשק, אברהם („אבי") גולדמן, היה המושך העיקרי בחוטים.

גולדמן, בעל מיפעל גדול ומצליח לשטיחים, בשותפות עם משקיעים זרים, בגוש דן, החל את הקאריירה המיקצועית שלו כנהג־מונית. אחרי המהפך חיפשו עבורו תפקיד, והשתדלו שהוא יהיה מחוץ לאגד. נמצא לו ג'וב כמנכ"ל נוע חברת־בת של אגד. שגם היא אינה יורדת מהכותרות. באותה תקופה ניסתה חברת נוע, שהיתה בשותפות עם כור, לקבל את זיכיון ההפצה בארץ של ג'י־אם־סי (ג'נרל מוטורס).

כאשר הציעו לגולדמן לנהל את נוע הוא קפץ על המציאה, אך לרוע מזלו, עוד בטרם הספיק לרחט את מישרדו, התברר שהחוזה עם האמריקאים לא ייצא לפועל. לגולדמן לא נותר אלא לפרוש.

מה חיפשו בארונות

גרם מרכזי אחר שעזב את אגד היה ג'ול פולק, מנאמניו של גולדמן, והוא היום מנכ"ל דיינרס קלאב. חברת כרטיסי־האשראי. פורש נוסף, שיצא מהמישחק הוא זאב („זאביק") קירשנר, המוכר כיום כשותפה לחיים של כרמלה זילברמן, מבעלי קלאב איי שנשרף בחודש שעבר.

רק התרחש המהפך ומייד מיהרו המנצחים אל חדרי־ההנהלה של המנוצחים. הם מיהרו לפתוח מגירות וארונות, עסקו בחיפוש שיטתי אחר חומר. הם לא מצאו דבר. מישהו הצליח כנראה להוציא הרבה מאוד ניירת ממישרדי אגד. מייד אחרי שנודעו תוצאות הבחירות בקואופרטיב.

במה חשדו אנשי אגד שניצחו בבחירות?

עיסקת המרצדסים, למשל, התקשרה עם שאלת העמלות שנתנה החברה הגרמנית. למי? למה? כמה? בתחילת שנה זו, בשיאה של פרשת יעקב לוינסון, שבו אנשי אגד המנצחים אל הארונות, אך לשווא. החומר לא נמצא.

פרשה זו היא אחת הפרשיות שהועברו לעיונו של תת־ניצב בנימין זיגל, ראש המחלקה לחקירות הונאה במטה הארצי של המישטרה, כאשר הוא קיבל לידיו את תיק־לוינסון.

בינתיים התמקמו המנצחים, אנשי סיעת מיפנה בכיסאות־הם. אנשי קידום נופצו לרסיסים. האופוויציה הנוכחית אף החליפה שם. ליתר ביטחון. היום הם נקראים יעד.

כך נכנס למרכז הכוח באגד איש שעד לאחרונה היה אלמוני לגבי מרבית הציבור. זהו שלמה עמר (49), בן למישפחה מרובת־ילדים. שגדל בקיריית־חיים. עמר החל את עבודתו באגד בגיל 14, כתלמיד מכונאות. הוא עבר באגד כמעט כל תפקיד אפשרי, כשמוקד הכוח שלו הוא בצפון הארץ.

עמר, איש ממוצע־קומה, משופם ובעל חיוך מקסים, מדבר בנינוחות. הוא יוצר כימיה מיידית עם הבאים עימו במגע. „יש לו קסם," אמר אחד מיריביו, שניסה להסביר כיצד היה עמר לפופולרי כל־כך בקואופרטיב. ותיקי אגד אחרים גרסו שעמר הוא אכן יצור יוצא־דופן, אם הוא הצליח לשבת כבר ארבע שנים בתפקיד כה בכיר בקואופרטיב ולצאת חי מהג'ונגל של חברי אגד.

צריך לדעת לקרוא מאזן

רומאן בין מישפחת עמר ואגד בא לידי ביטוי גם בשילובם של ארבעה מאחיו של עמר בקואופרטיב. יוסי עובד במחלקת ההדרכה, שמואל („שמוליק") הוא אחראי על התחשבנות בין אגד וחברות־הבת, ברוך הוא מנהל מחלקת ההבראה ורפי, לשעבר אחראי על הרישוי, הוא כיום פנסיונר. כמו כן עובד באגד דני קצב, הנשוי לבת־אחיו של עמר. הוא אחראי ארצי על קייטנות אגד לילדי החברים.

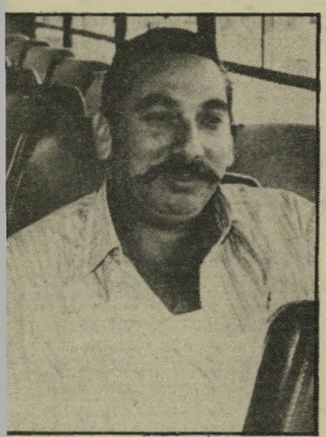
נוכחות המישפחה המורחבת של עמר באגד לא הביאה רק ברכה לאחים. שניים מהם, יוסי וברוך, קנו מכשירים חשמליים שהוברחו על־ידי נהג אגד אחר מלבנון. חומר החקירה נגדם שוכב כבר כמעט שנתיים בפרקליטות מחוז חיפה וממתין להכרעת הפרקליט המחוזי.

אבל אגד איננו רק ענק תחבורה מונופוליסטי. הוא גם אימפריה כלכלית. כל חבר בקואופרטיב הוא בעל מניה בניצב"א (חברת ניכסי צאן ברזל של חברי אגד). הוא גם בעל מניה במישגב, חברה להשקעות, במיפעלי־תחנות של אגד וכתוצאה מכך גם בפרוייקטים רבים שספק אם מישהו מסוגל למנות אותם בעל־פה אם יתבקש. ענק התחבורה הוא, ללא ספק, ענק כלכלי בקנה־מידה עולמי.

ניצב"א מוקדת את פעולתה בשני תחומים. ביסוס כלכלי של אגד וחלוקת טובות־הנאה לחברים: עליית ערך המנייה עצמה, הנחות ואשראי לחברים, באמצעות הניצב"א־כרטי. הוזלת מחירי מוצרים שונים לחברים, ממכוניות ועד חבילות תיור לחו"ל.

ניצב"א הוקמה בשנת 1945 על־ידי 318 חברי אגד שהשקיעו אז סכום כסף קטן יחסית, 250 לירות ארצישראליות, כדי לקנות קרקעות ולהקים עליהם שיכונים לחברי אגד.

אבל את הדחיפה להתפתחות ניצב"א נתנה הקמת אגף חברות־הבת של אגד, בשנת 1980. בראש האגף עומד עדיין, למרות שהוא כבר יצא לפנסיה, אליהו יפה, שגם הוא מואשם, ביחד עם עמר, בעניין האזנות־הסתר הלא־חוקיות.

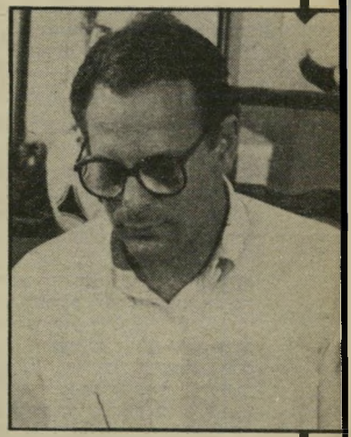

יו"ר לשעבר בוגין
לחסל הזרוע האמריקאית

יפה נמוך־הקומה וכבד־השמיעה אינו כלכלן במיקצועו. אך הוא מיטיב לקרוא את מאזני חברות־הבת של אגד מאנשי מיקצוע רבים. יפה, ערמומי ומתוחכם, שיחק חלק מרכזי בפרשיות אגד השונות בשנה האחרונה.

איך לשחק בשוק החופשי

על קשיי „ניצב"א" בשוק סיפרה החברה עצמה בדף לחבר. „בתחום התחבורה מהווה האגודה מוקד מיקצועי וכלכלי בעל יתרון ברור. לעומת זאת, תחומי העיסוק המרכזיים של האגף, הקובעים את הישגיו הכלכליים, הם תחומי השיווק, הפיננסים והמיסחר. בתחום זה מתחרה האגף בשוק מתוחכם ומיקצועי, שבו פועלים גופים נוספים בסדר גודל דומה."

שותף אונגר
חצי מיליון שקל

לשוב לסוף שנות ה־70. שני אירועים גדולים התרחשו אז בקואופרטיב הענק (5600 חברים ו־3200 שכירים). אגד רכשה, בעיסקה שלא תישכח זמן רב, מאות אוטובוסים מדגם מרצדס מחברת דיימלר־בנץ הגרמנית. שווי העיסקה היה כ־100 מיליון דולר.

הצד הפיננסי טופל באמצעות בנק הפועלים.

הרכבים החדשים היו נחוצים לאגד כאוויר לנשימה. בשנת 1973 רכש הקואופרטיב, לרגל חגיגות ה־25 למדינה, כמות מצומצמת של אוטובוסים מדגם סקאניה. ואחר־כך במשך שנים, כתוצאה ממאבקים פנימיים בין הסיעות השונות באגד, לא חודש צי האוטובוסים.

האם היתה עיסקת המרצדסים העיסקה המוצלחת של מזכירות אגד ראז? מסתבר שלא כך חשבו אנשי אגד עצמם. בבחירות באגד, בדצמבר 1980, התחולל מהפך רב־משמעות. כל

בניין „אגד"
האוויר ימשיך להיות מזוהם

איך שיחקו אנשי אגד בשוק החופשי?

מסתבר שלא כל־כך טוב.

דוחות־ביקורת פנימיים ומידע אחר שהגיע בחודשים האחרונים להעולם הזה מאשר את החשש שהענק הכלכלי כשל פה ושם.

לאגד למשל, יש עניין רב בתחום התיירות. מי לא נסע בטיול מאורגן של אגד תיור? לאגד, וזאת לא יודעים כולם, יש חברה נוספת, המפעילה אוטובוסים לטיולים. זוהי חברת גת ולה 80 כלי־רכב. חברה אחרת הפועלת בתחום זה היא סיור וטיול. שהיא חברה להשכרת־רכב, בעלת צי של 600 כלי־רכב.

אנשי אגד חישבו ומצאו שהם יכולים להציע לתייר מה שלא יכולים להציע לו אחרים. כרטיס־טיסה פלוס כל הפינוקים האפשריים בארץ, ממלון ועד נופשון, הכל מבית אגד.

הרעיון הזה כל־כך נראה להם, עד שהם רכשו בארצות־הברית מניות בחברות אוארזיס וונוס. לפני שנתיים יצא אמנון בוגין לארצות־הברית, כדי לנהל שם את החברות, שהיו אמורות להכניס הון לניצב"א. לאחרונה שב יפה מארצות־הברית, שם עמד ליישם עתה את תוכנית אגד לחסל את הזרוע האמריקאית שלהם. כאשר שב לארץ נאלץ גם להתייצב בבית־המישפט בחיפה, בגלל חקירת המישטרה בפרשת האזנות־הסתר.

כמה עלתה ההרפתקה האמריקאית של אגד באמצעות ניצב"א? ריביו של עמר טוענים שאגד שילמה מאות אלפי דולארים. עמר נשבע שכל העסק הסתכם ב־55 אלף דולר. אין טעם להתווכח מי מדייק. זו אינה הבעיה. השאלה היא אם אגד בכלל היתה צריכה להיכנס לעניין זה. אגד, הקשורה בטבורה לברית הקואופרציה ולחברת העובדים של ההסתדרות, פועלת אומנם באופן אוטונומי, אבל הפעם הגזימה.

שווי חברה: אפס דולר

„ניצב"א" רכשה גם את חברת הנסיעות קרן נסיעות (לתיירות יוצאת). כדי שחברי אגד יזכו ליחס מיוחד דרך חברת־תיירות שלהם, במחיר ובתוכניות התיור.

גם רכישה זו בוצעה לפני שנתיים. תמורת 150 אלף דולר. 50 אלף דולר שולמו לבעלת החברה, תמורת העסקתה כיועצת מיוחדת של החברה לתקופה קצרה. 50 אלף דולר אחרים שולמו עבור המוניטין של החברה. בעלת החברה היא לא אחרת מכרמלה זילברמן (קלאב איי), דוח־הביקורת של ועדת־הפיקוח של אגד שברק את תנאי הרכישה. מצא שהחברה היתה שווה בזמן קנייתה על־ידי אגד בסביבות האפס דולר. לא פחות ולא יותר. ואם לא די בכך, הרי שמחצית מלקוחות קרן נסיעות, עוד לפני שינויי הבעלות, היו אנשי אגד.

תגובת זילברמן: רישיון הפעלת המישרד, שאותו מכרה לניצב"א, היה שווה, אז, לפחות 120 אלף דולר, שלא לדבר על ההוצאות האחרות. לכן, לדבריה, הסכום שקיבלה היה פחות מהמקובל.

החומר הועבר למישטרה, ומשם לפרקליטות. יו"ר המזכירות של אותו זמן, בוגין, נחשד שהוא קיבל טובות הנאה בצורת כרטיס־טיסה לחו"ל בתנאי תשלום עדיפים.

ניצב"א גם נאה על כך שהיא ריכזה את כל רשויות הבנייה באגד באמצעות מיפעלי־תחנות.

אך לפני חודשים התייצבו ארבעה אנשי אגד ביחידתו של זיגל ומסרו לחוקרים שני דוחות של ועדת הפיקוח. הדוחות עוסקים בעניינים שריח רע של חשד לשחיתות וקבלות טובות־הנאה נודף מהם.

במה מדובר?

הדוח הראשון עוסק במיכרז שהוציאה בחודש דצמבר 1981 חברת מיפעלי־תחנות לביצוע עבודות אם נוהל משא ומתן עם קבלני העפר לפני או אחרי פתיחת המיכרז. עם וקסלר לא נילחה מיפעלי־תחנות כל משא ומתן, בגלל הצעת המחיר הגבוהה ועקב זאת לא עמד בקריטריונים הנדרשים.

אך עם פתיחת המיכרז הונחתה על חברי ועדת־המיכרזים הוראת מנהל האגף — להתקשר עם הקבלן וקסלר. בזמן קבלת ההחלטה לא ידעו חברי הוועדה כי וקסלר יבצע את עבודותיו באתר באמצעות קבלן־מישנה. לדעת מנכ"ל מיפעלי־תחנות. אשר ספיר: „הדרך שבה נתקבלה ההחלטה להעניק את העבודה לווקסלר היתה דרך לא טיבעית של קבלת עבודה...".

איך להרוויח שמונה מיליון

קבלן הוא קבלן־בניין. כל האחרים שניגשו למיכרז היו קבלני־עפר. דווקא וקסלר זכה. אומר הדוח: „הקבלן הזוכה לא עמד בקריטריונים המקובלים והנדרשים של תנאי המיכרז. תחזם עיסוקו הוא בענף הבנייה והוא חסר ידע ומיכשור לביצוע סוג העבודה האמור."

בדיקת ועדת הפיקוח בחודש ינואר 84' קבעה, שכתוצאה מניהול כושל של המשא־ומתן נגרם לאגד הפסד של 63 מיליון שקל במחירי ינואר. (כ־150 מיליון שקל במחירי היום).

בסופו של דבר, לא השלים וקסלר את הבנייה ועתה הוא מתריין עם אגד, בבוררות, על סכום של מאות אלפי דולארים. ראש אגף־חברות־הבת, יפה, שאליו הופנה דוח ועדת־הביקורת, התייחס לוועדה כאל חלק ממילחמת הסיעות באגד ושלח את המתלוננים למישטרה. את זה הם אכן עשו, ועניין זה נחקר עתה. הסעיף הנחקר ביסודיות הוא הסכם הקומבינציה שהיה בין אגד לקבלן, שבנה בו־זמנית בשני אתרים נוספים.

המיסמך השני שהועבר לידי המישטרה הוא דוח ועדת־הפיקוח שעניינו שיפוץ ביתו של חבר אגד מאיר ארד, בעל עבר של תפקידים בכירים באגד ובניצב"א. השיפוץ נעשה על־ידי לא אחר מהקבלן אריה וקסלר. הרקע לחקירת ועדת־הפיקוח היו חשדות בדבר מתן טובות־הנאה על־ידי הקבלן בצורת תנאי־תשלום חריגים ובלתי־מקובלים, במיסגרת ביצוע עיסקה מיסחרית בין הקבלן והמזמין.

בחודש פברואר 1982 חתם ארד, כמנכ"ל ניצב"א, על הסכם קומבינציה עם וקסלר, בבניית חנוין סטרומה בחולון וחנוין עטרות בירושלים. שווי עסקות אלה — 3.5 מיליון דולר. כעבור חודשיים בדיוק נחתם יזכורן־דברים בין ארד ווקסלר על שיפוץ ביתו של ארד במושב בית־זית.

ועדת הפיקוח ישבה הן עם ארד והן עם יפה. הם לא ישבו עם וקסלר. חברי הוועדה מצאו סתירות מהותיות בעדויות שמסרו השניים. יזכורן־הדברים בין ארד ווקסלר נותן פתח לפרשנויות רבות הן לגבי המחיר, קביעת הסכום הסופי, ועניינים אחרים המהותיים לכל הסכם.

בסוף שנת 1982 קיבל ארד מווקסלר קבלה על 1,092,500 שקל. הסכום לא כלל הצמדה, אך ארד טען שהצמדה לא שולמה בגלל ליקויי בנייה של הקבלן.

חובו של ארד לווקסלר החל להיות משולם רק אחרי שוועדת־הפיקוח החלה לחקור בעניין.

אחרי שווקסלר החל בשיפוץ חתם ארד, לצד יפה, על הלוואה מיוחדת לקבלן בסך 2.5 מיליון שקל (במחירי שנת 1982).

ועדת הפיקוח חישבה ומצאה שבהסכם בין ארד ווקסלר הרוויח איש אגד לפחות מיליון וחצי שקל במחירי חודש יוני 83'. במחירי היום מדובר על לפחות 8.5 מיליון שקל.

איך לפענח מציאה מקרית

גם במחיר המינימאלי תת־קשה ארד לשלם את המיקדמה. אחר־כך גם נזקק להלוואה של חצי מיליון שקל כדי לעמוד בתשלום נוסף לווקסלר. המלווה היה לא אחר מרמי אונגר, איש־העסקים השותף בחברת נוע של ניצב"א.

הועדה חשדה שיש כאן מעשים פלילים והמליצה על העברת החומר ליועץ המישפטי לממשלה. אגד הסתפקה במישפט חברים. אחרי שארד פרש לגימלאות. העונש שהוטל על ארד היה קנס בשווי משכורת וחצי.

פרשת הציתותים, שעליה יועמדו עמר וייפה לדין, קשורה למישפט־חברים זה. יהושע פרן, יו"ר ועדת הפיקוח, לשעבר המבקר הפנימי, ניסה להוציא את הפרשה אל מחוץ לכותלי בית אגד.

מכתב־האישום שהוגש נגד עמר, יפה ועוד שני אנשי אגד מירושלים, עולה הסיפור הבא: בחודש נובמבר 1983 גילה פרן בחורשה ליד ביתו בשכונת דניה בחיפה, חוט שחובר לקופסת־הטלפון שלו. פרן התלונן במישטרה על שצותתו לשיחות־הטלפון שלו.

מי היו המצותתים? זהותם של המצותתים היתה ידועה לו. זמן קצר לפני כן קרא לו עמר לחדרו והשמיע לו קלטת (קאסטה). עמר סיפר לפרן שהוא קיבל אותה מיפה וביקש מפרן שישמע אותה ביחד איתו. בקלטת הוקלטו שיחות טלפון של פרן עם חברי מזכירות אופוזיציונרים באגד. גם יפה עשה שימוש פומבי בקלטת, שלדבריו הוא מצא אותה, לגמרי במיקרה, במכוניתו, ומכיוון שהוא כבר־שמיעה נתן אותה לאחרים, כדי שיצליחו לפענח את תוכנה.

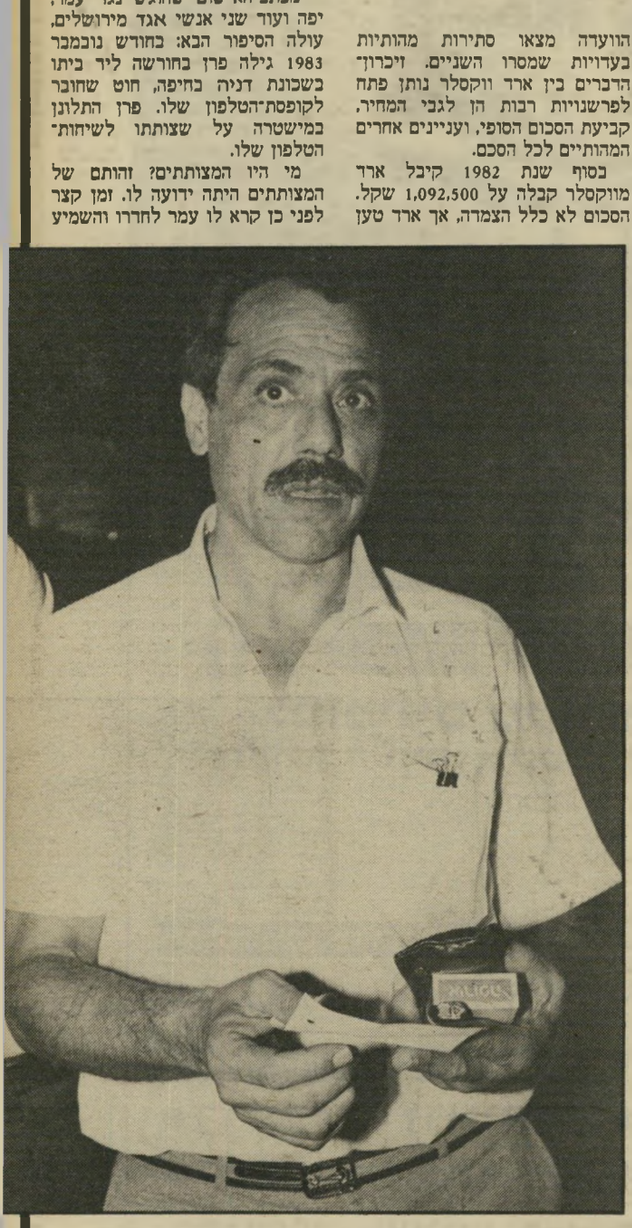
חקירתו של עמר החלה סמוך לסגירת הרשימות לכנסת, כשהיה ברור שהוא מועמד מס' 3 ברשימתו של וייצמן. האופוזיציה באגד רעשה על שעמר רץ לכנסת, ועוד ברשימה שאינה של המערך. עמר טען שהעיתוי לחקירה נגדו אינו מיקרי.

ערב הבחירות החליט מישהו במטה הארצי לעקוב מקרוב אחר תיק

(המשך בעמוד 55)

אוטובוס „מרצדס" ליד מישרדי „ניצבא"
המלווה היה לא אחר מרמי אונגר

החיק נגד ח"כ שלמה עמר (משמאל) על השימוש הבלתי חוקי בהקלטות ציתות הוא רק קצה הקרחון

יו"ר בהתנדבות

ערב בחירתו של שלמה עמר לכנסת, הוא אמר לחברים, שהוא יעזוב את תפקידו כיושב־ראש מזכירות אגד אם הוא, יזכה לתפקיד של סגן שר, או אולי אפילו שר. אחר־כך באו תוצאות הבחירות וטפחו על פניו של עמר.

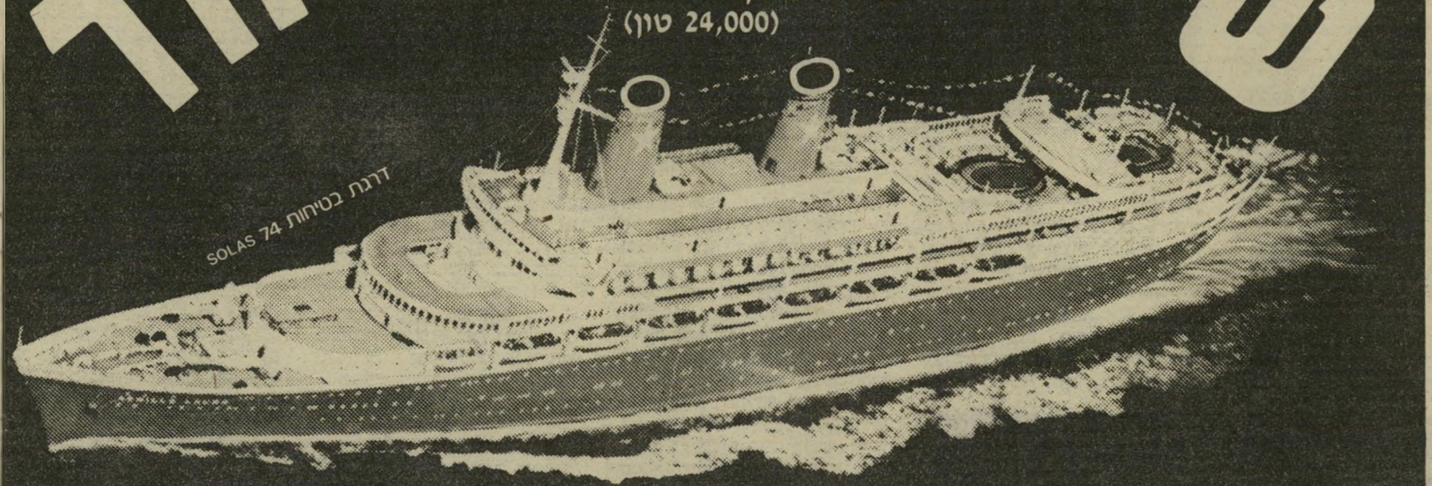
ב־7 באוגוסט התכנסה הנהלת הקואופרטיב, כדי לדון במעמדו של עמר. הוחלט על דעת כל הנוכחים לאשר לו חופשה בתנאי שליחות לאומית לתקופת כהונתו כח"כ בכנסת ה־11.

מזמן השליחות יחדל לקבל שכר מהאגודה תוך שמירת מלוא הזכויות הסוציאליות שלו, בין בדרך של תשלום מיוחן על־ידי האגודה ובין בדרך של תשלום חודשי. על־פי החלטה זו ימשיך עמר להיות בכל תפקידיו אשר בעילא עד כניסתו לכנסת. לרבות תפקידו ביו"ר מזכירות אגד ויפעל בעניני אגד בזמנו הפנוי מעיסוקיו בכנסת. כלומר. הוא יוכל לטפל בעניני הקואופרטיב רק במהצית השבוע. למרות זאת. יהיה עמר רשאי להמשיך ולהחזיק ברכב מטעם האגודה ועל חשבונה לשימושו בכל תחומי עיסוקיו.

ביתתים מונה יושב־ראש מזכירות זמני לאגד שלמה לוין. החלטות הנהלת אגד מעוגנות בחוות־דעת מישפטית של היועץ המישפטי של הקואופרטיב. אך האופוזיציה עומדת לעילות על בריקאדות ולגרום לכך שעמר לא יוכל לכהן בו־זמנית בכנסת ולמישרד בתפקיד המפתח באגד. הם גם זועמים על כך שחברותו בכנסת מוגדרת כ„שליחות לאומית".

שייט סוכות נהדר

באנית הפאר האיטלקית הגדולה "ACHILLE LAURO"
(24,000 טון)

9 ימים גדושי ענין, חוויות, מנוחה ובידור!

מבצע מיוחד עד 18 בספטמבר!

33% הנחה...

למזמינים מקומות ומשלמים תמורתם בזמן ההרשמה

תקופת השייט: אוקטובר 10-18. המחיר הכולל של השייט והטיסה מ-$675

(הנחה של 50%-75% ממחיר השייט לילדים עד גיל 12)

כל הקודם זוכה!

הפלגה מגנואה ועגינה בנמלי: • קאן • ברצלונה • פלמה דה מיורקה • ולטה (מלטה) • קטניה (סיציליה) • נפולי • גנואה

סיורים מודרכים באוטובוס ל: • ריביירה הצרפתית, ניצה ומונטה קרלו • ברצלונה ומונסרט • מערת הנטיפים DRACH (בפורטו קריסטו) • טאומינה והר הגעש אטנה • חורבות פומפיה, אמלפי וסורנטו • שייט לאי קפרי

לרשותך באוניה: • בריכות שחיה • סיפוני שיזוף עם כסאות נח • משחקי סיפון • בינגו ותזמורות לריקודים • זמרים וזמרות • קוסם • דיסקוטק • חנות פטורה ממכס • קולנוע • חדר למשחקי קלפים • אולמות בידור • סאונה

שפע של מזון משובח ומגוון-6 ארוחות ביום!

קול המפרסם

עלון עם פרטים מלאים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

אירופה טורס EUROPA TOURS

הארגון, התכנון והביצוע ע"י: אירופה טורס בע"מ

רח' בן־יהודה 100, ת"א טלפונים: 243224-8, 240147-8, 231853, 247131

זהירות! אלי שובר אוניות

זוכרים שהייתי באילת? בטח. הרי דיווחתי לכם על כמה מיסעדות בלתי־זוללות באזור. אבל חוץ מהביקור בהן, התחשק לי פיתאום, באמצע היום, לאכול איזה חומוס טוב. שמעו את זה תושבי אילת ואמרו לי שהחומוס הכי טוב זה אצל **„אלי שובר** (ב' דגושה) **האוניות"**.

מה איכפת לי שמו של בעל המיסעדה? הלכתי.

הזמנתי חומוס ופיתות וחמוצים ובירה קרה והתחלתי להתענג. אבל מישהו שמכיר אותי רצה שיהיה לי לא רק טעים אלא גם מעניין, אז הוא הלך והביא לשולחן שלי את אלי שובר האוניות בעצמו. שיספר לי את תולדותיו.

ואלה הן:

האיש היה ימאי. ב־1961 הוא עבד על האוניה שיקמה. יום אחד התחשק לו לרדת לחוף. אבל לא נתנו לו. אלי אמר לרב החובל „הלוואי שתישרף האוניה שלך." לא עבר יום והאוניה על מיטענה עלתה באש בנמל חיפה.

ב־1967 הוא היה במילואים על ספינת חיל הים בת־גלים. היה חנוק, בלי גרוש. ורצה כבר להשתחרר ולהתחיל להרוויח כסף. רק גמר לאחל לאוניה כמה דברים. ובאו מחבלים מעקבה ושמו מיטען. ככה הלכה גם בת־גלים פייפן. מייד שיחררו אותו מהמילואים.

חיפש שוב עבודה ומצא אותה על הרוניץ (המיכלית הראשונה שהגיעה לאילת עם נפט). הגיעו לאילת וכל הצוות קיבל חופשה של 24 שעות. באותן 24 שעות הוא התאהב באיזו ילדה באילת ו„מת" להישאר איתה עוד כמה־ימים. לא ברור איזה הוקוס פוקוס עשה הפעם. אבל המיכלית עלתה על קורת ברזל בנמל וניזוקה קשה. שבועיים חופשה לתיקונים.

ב־1968 עבד אלי על הי־דרומה. הגיעו אמנים לאוניה ורצו לעשות כיף. שרו בקול רם והוא עלה על האוניה ברגל שמאל. האוניה טבעה. אחרי שבועיים, בנמל חיפה.

גם לי נשמע הסיפור דמיוני. אבל כמה וכמה מתושבי אילת אישרו לי אותו בשבועה. תגידו, איכפת לכם איך היה האוכל במיסעדה, וכמה הוא עלה?

מדי וניגנו ברעש וזה הפריע לאלי. הוא ניגש לאבי טולדנו וליגאל בשן ושבר לאחד מהם את הגיטרה. מייר פיטרו אותו. כשירד לחוף, עוד הספיק לצעוק לחברה שעל האוניה. „זאת ההפלגה האחרונה שלכם!" אחרי יומיים טבעה הי דרומה במיצרי טיראן.

על המישקל

זה לא סוד שאנשי יחסי־ציבור ממציאים פטנטים לא נורמאליים, כדי לעניין אותנו במוצריהם וכדי שאותם מוצרים יזכו לאיזכור בעיתונים.

גופר – יחסי־ציבור, עושים עכשיו, כנראה, מסע פירסום לחזיות. את זה אני מבינה מהמיכתב שקיבלתי הביתה ושבו מוסבר שאופנת הבלי מזיקה מאוד לחזה, ואפילו איזה דוקטור מגרמניה קובע ברורות שכל אשה, שהחזה שלה שוקל יותר מ־200 גרם, חייבת ללבוש חזיה, לפחות בהליכה או בריצה.

בבקשה, תעזובנה את כל העבודות ותתחלנה לשקול ציצים. הנה, כך עושים את זה לפי ההוראות שקיבלתי:

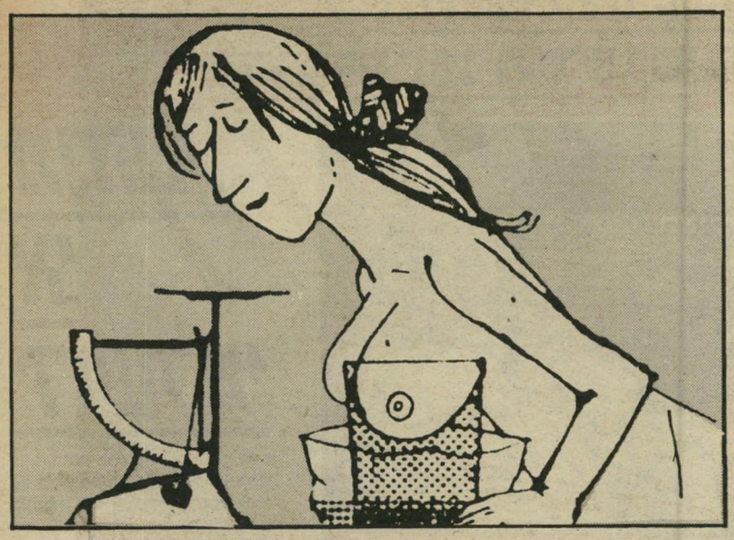
מלאי כלי במים חמימים והעמידי אותו בקערה גדולה יותר.

הכניסי שד אחד לתוך הכלי.

את המים אשר יישפכו החוצה מין הכלי לקערה, העבירי לכלי־מדידה, או שיקלי בעזרת מישקל מיטבח. $\frac{1}{8}$ ליטר שווה 125 גרם. $\frac{1}{4}$ ליטר שווה 250 גרם וחצי ליטר זה 500 גרם.

אזהרה שלי

בעלות הממדים הגדולים במיוחד מתבקשות לא לעשות את השקילה בתוך הדירה, מפני פחד ההצפה.

מתכון

מהר מהר, לפני שתיגמר עונת הגריל על המירפסות ובחצרות, מצאתי לכם משהו טעים מאוד וגם יפה.

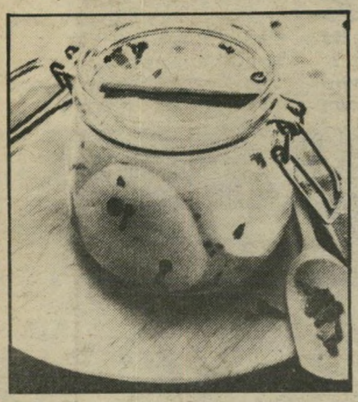
אגסים כבושים

$\frac{1}{3}$ ספל סוכר. חצי כפית ציפורן, מקל קינמון אחד. קופסת חצאי אגסים מסוננים מהסירופ. $\frac{1}{4}$ ספל חומץ הדרים ו־$\frac{1}{2}$ ספל מסירופ האגסים.

הכנה

את כל החומרים, מלבד חצאי האגסים, שימים בתוך סיר שטוח ומביאים לרתיחה תוך כדי בחישה, על אש בינונית.

בינתיים שוטפים את צינצנת הזכוכית במים רותחים ומכניסים לתוכה את חצאי האגסים. כשהרוטב רתח, שופכים אותו על האגסים.

משאירים את הצינצנת להתקרר מחוץ למקרר ורק אז מכניסים אותה למקרר ל־24 שעות מינימום.

טעים מאוד עם בשרים על גריל ועם בשרים קרים.

ספר חדש

תסלחו לי על הקטע הסנטימנטאלי הבא. אני יודעת שזה לא מתאים לי. אבל הספר הזה עשה לי כיף ששווה להשתטות בגללו.

אם יש לכם חבר או חברה שאתם אוהבים באמת, אז יש לי חבר יכול להיות מתנה נהדרת בשבילכם. אבל אם אין לך חבר או חברה שאוהבים אותך, אולי הספר הזה יסדר לך כמה כאלה.

הכותב, יורם אפק, מספר על החברים שלו ובכל אחד מהם אנחנו יכולים למצוא מישהו מהחברים שלנו. ממש בדיוק: ציורים משגעים של אמי רובינגר עושים לך מחשבות־זימה של

צייר: אמי רובינגר

לקרוע את הדף, למסגר ולתלות בבית. אבל אי־אפשר, כי גם הטקסט יפה להפליא.

כשיורם אפק ואמי רובינגר יקראו מה שכתבתי כאן, הם בטח ירצו להיות חברים שלי.

אמרתי לכם, שהספר הזה עושה חברים?

אם לא הבנתם עד עכשיו — אז זו המלצה חמה.

מתנה

מהבית הפרטי שלי אני שולחת שלוש קריאות כיפק לחברת סי־בי־אס שעשתה את זה שוב. בשנה שעברה כבר סיפרתי לכם איך הילדים שלי גילו את המוסיקה הקלאסית בעזרת שני תקליטים נפלאים. מפצח האגוזים והיפהפיה הנרדמת. את הסיפור סיפר יוסי גרבר ואת המוסיקה הלחין צ'ייקובסקי הזכור לטוב. הם הקשיבו לסיפור כמה וכמה פעמים ואחר־כך הילדים פשוט זימזמו את המוסיקה והילד הגדול הגדיל לעשות כשאמר לי „תשמעי, זו מוסיקה די יפה, בעצם." איזה נחת!

אני לא יודעת איך הולכים התקליטים האלה בשוק, אבל ברור לי שעופרה חזה וציפי שביט נמכרות יותר טוב. והנה הם הפתיעו ויצאו עם עוד שלושה תקליטים מאותה סידרה, חלום ליל קיץ, מסעות סינדבד המלח ושוליית הקוסם. את הסיפור כתבה עדנה פלג לפי אגדות עם, את המוסיקה כתבו האדונים רימסקי־קורסקוב, מנדלסון ופול דיוקא. מוצא חן בעיני שאת כל הסידרה קורא יוסי גרבר שהילדים שלי קוראים לו „האיש מהמוסיקה הקלאסית."

מנגנת התיזמורת הסימפונית של המבורג.

שמפו למיסכנות

כל שלושה ימים יוצאת לשוק סידרה חדשה של תכשירי יופי. אתם מבינים שאין לי אפשרות לעקוב אחרי כולם. וגם בהחלט יש גבול כמה דברים דביקים אני מוכנה למרוח על הפנים שלי. רק כדי לספר לכם אחר־כך איך היה.

אבל הנה מצאתי תכשיר אחד שיזכה לסיקור במדור שלי, וגם זה רק בגלל הבעיות האישיות שלי. אחת הבעיות שלי (יש לי המון) זה שאחרי חפיפת השיער בשמפו רגיל, רק אלוהים לבדו יכול לסרק אותי. זו הסיבה שאני נמצאת בחיפוש תמידי אחרי פטנטים שונים. קרוויטר רגיל לא טוב לי. כי הוא מרכך את השיער עד כדי הגומה.

אז אם אתן מיסכנות כמוני, מצאתי פטנט חדש. השמפו החדש שכולל בתוכו גם מייצב שיער. של חברת קרליין דווקא עוזה. המוצר החדש משווק בבקבוק מהודר של 450 מ"ל ומחירו לצרכן 1.400 שקל.

רניאלה שמי

הלהקה האמריקאית „מנהטן טרנספר" הופיעה השבוע בבריכת הסולטן בירושלים לפני קהל ענק של תיירים וישראלים

מנהטן, אי ירושלמי

בבריכת הסולטן, שהיתה ער לפני 36 שנים מקום הריכוז של חיות־הבית העזובות של ירושלים, ושטחי קולק הפך אותה לפארק הירקון של ירושלים, עמדו בקור הירושלמי מעריצים צעירים ומחאו כפיים ללהקה מעבר לים.

מי שלא עלה לירושלים באותו ערב, היה יכול לצפות בכמה דקות של מנהטן טרנספר, למחרת בערב, ביומן השבוע של הטלוויזיה.

ירון גרשובסקי הוא המנהל המוסיקלי של הלהקה. ורעקובוביץ. הוא ניגן קטע ג'אז והקדיש אותו לאחיו, שהיה באותו זמן בין קהל השומעים (משמאל) ושחגג את יום הולדתו. ידו של ירון מסתירה את פניו של בן אחיו צביקה. שרצה מאוד להצטלם עם הדוד הידוע.

לינדסי קמפ הרקדן ש... שלו. סיים ... ומי שרצה למצוא אותו יכול לתפוס ... הצמוד לסטודיו של להקת בת־דור...

ג'ניס סיגל היא זמרת בלהקת מנהטן טרנספר. אשר מבצעת שירים קיבציים שנוטים בכיוון הרוק. בכל מסעותיה בלהקה מלווים אותה הוריה. שבאו כמובן גם לארץ. ג'ניס היא גם צלמת חובבת שמנציחה מדי פעם את הלהקה. משמאל הזמרת שריל בנטון. ג'ינג'ית. המשעשעת גם מחוץ לבימה. היא חדשה בהרכב של מנהטן טרנספר והצטרפה ללהקה רק לפני חמש שנים.

רוקדים ברמלה

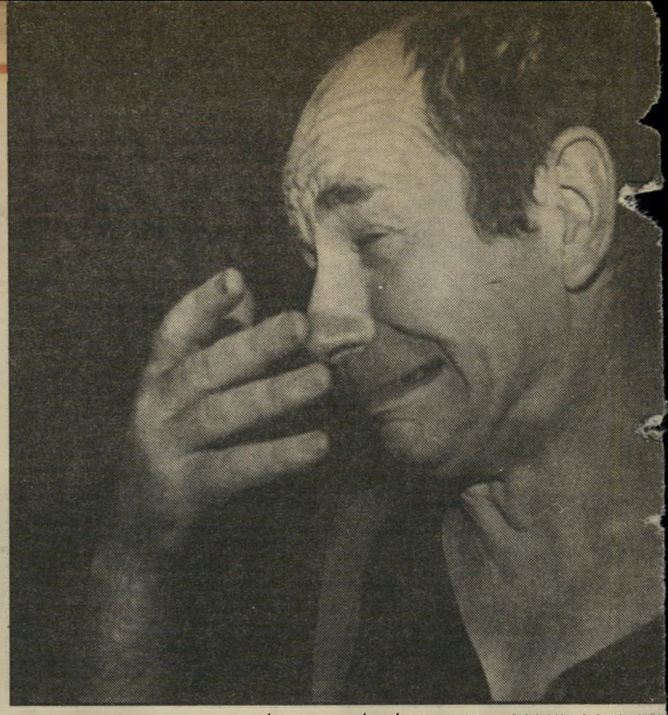
סמדר הרץ הרקדנית היא אחת מבין ארבע הרקדניות שהופיעו בקטע הפתיחה. שפתח רישמית את פסטיבל המחול. המתחולל ברמלה. תושבי העיר לא הצטופפו בהמוניהם. כדי לחזות במופע הריקודים. שנערך בחסותו האדיבה של בנק דיסקונט.

כריסטין פול היא אשתו של זמר הלהקה אלן. היא נלווית לבעלה בכל ההופעות והפכה כבר חלק מן הלהקה. משמאל: דוריס האוזר. אשתו של מנהל הלהקה ומייסדה. טים האוזר. השתיים המתינו לבעלים במלון שרתון שבו הם מתארחים ושם גם נערכה המסיבה העליזה. כמובן רק אחרי שכל הלהקה גמרה לגרוף את התשואות. לצאת מן בריכה ולעלות למלון.

טופול לא בא

איזו מסיבת יום־הולדת זאת היתה לענת טופול, השחקנית בת השחקן! מלאו לה 26 וזאת היתה, קודם כל, ההזדמנות לחבריה מההצגה מאחורי הגדר. ואחר־כך לאח הגדול, עומר ולאמה, גליה.

אבא, חיים טופול הגדול, לא היה. ולמען האמת, גם האמא לא גזלה את ההצגה מהצעירים. היא ישבה בצד ונהנתה ממראה עיניה.

המסיבה נערכה, למעשה, בשני מקומות. קודם כל בקפה הבימה החדש ואחר־כך עברה לפאב בודגה. ככה זה אצל השחקנים, שהם גם צעירים וגם יש להם יום־הולדת.

ענת טופול משתוללת ביום הולדתה בפאב בודגה. המסיבה עברה לפאב אחרי שענת וחבריה להצגה הופיעו בקטעים מלהקת הנח"ל. לאנשים שישבו בקפה הבימה לא נעמו הצלילים, והם עזבו את המקום המהודר. כשרק ענת וחבריה ובני משפחתה נשארו.

עומר טופול האח הגדול של ענת, שלומד ביולוגיה בירושלים, הביא לה מתנת יום־הולדת זר פירחוני לראש. מפרחים שהוא שזר בעצמו. ענת אחותו קיבלה אותו בנשיקה חמה. מסיבת יום ההולדת ה־26 של ענת נערכה בקפה תיאטרון הבימה אחרי ההצגה מאחורי הגדר שבה היא משחקת בתפקיד הראשי. את מסיבת ההפתעה ערך לה בימאי ההצגה, אורי פסטר. למטה: עליזה עזיקרי והזמר נתנאל עוקב.

ליליאן שוץ מייבאת להקות מחוץ לארץ, שיופיעו בארץ, **בעיקר מוסיקאים ברזיליים. ליליאן הזמינה את** לינדסי קמפ לחודש ינואר. הוא ישהה שבועיים בתל־אביב בלבד. בינ־תיים מבטיחה ליליאן שהיא ממוצא ספרדי, להביא לארץ גם זמר ספרדי.

ציפי מנשה

זה הירות -

מחוץ לתחום!

דוגמנית בגיל 3. שרון לא אוהבת לדבר על הנושא עם ידידיה. לא מתפארת.

עם השם הזה היא היתה יכולה להיות כוכבת קולנוע. שרון טיילור, נשמע מצויין גם באנגלית. אבל בינתיים היא לא כוכבת. היא נערה תל־אביבית בת 15, חמודה וחטובת גוף. בוגרת הכיתה התשיעית בתיכון עירוני א', ומתכוונת לעבור עם תחילת שנת הלימודים לעירוני ז"א. כי „אני לא אוהבת את הבית־ספר הזה. לא מסתדרת עם המורים ונבאס לי לראות

היא נראית מבוגרת מגילה — וזה מבלבל את הגברים. אך היא בהרבה מתחת לגבול ההסכמה החוקית

את אותם הילדים כל הזמן. אני נורא אוהבת להכיר אנשים חדשים. חייבת להיות בתנועה כל הזמן. לרוץ, ללכת, לעשות משהו."

יש לה עיניים ירוקות, קצת מלוכסנות, חיוך מקסים ושיער בלונדי טבעי עם המון גוונים. שבשבילם משלמים הרבה כסף בסיפרה. יש לה גם 1.65 מטר גובה, אבל זה לא מספיק לה, והיא בטוחה שתגיע ל־1.70 בעצם. היא מקווה ליותר. משהו כמו 1.75. יש לה על מה להסתמך. אם היא עומדת לרשת את קומתו התמירה של אביה, השחקן רפי טיילור. אמא שלה, צביה, העוסקת במכירת הצגות איכות לקיבוצים ולמועצות־פועלים, היא קטנת קומה.

לשרון יש חדרון צר בדירה הלא־גדולה במיוחד של מישפחת טיילור, בקומה השלישית בבית־דירות בחלקו הדרומי של רחוב דיזנגוף. הבלגן שולט בחדר. בגדים וקולבים זרוקים על המיטה, מאפרה גדולה מלאה בדלי סיגריות. „זה לא אני, זה החבר שלי שעישן כאן," אומרת שרון. „אני בלגניסטית, צריכה לסדר את החדר".

על הקיר שני פוסטרים של דוגמניות יפהפיות. אחת חשופת חזה. אף לא תמונה אחת של שרון. מן ההווה או מהעבר העשיר שלה כילדה־דוגמנית לצילומי פירסומת. מעל המיטה שירים מודפסים: „אהבת נעורים". „אהבה" ו„אל תעלבי שלא התאהבתי בך מעבט ראשון". כמה עציצים. בקבוקי בושם. אוסף מיניאטורות בתנגית עץ וטי־לוויזיה קטנה שחור־לבן, מקולקלת.

שרון טיילור מספרת על עצמה:

אני ילדה רגילה, כמו כל אחת. לא חושבת שמעל מישהי. לא חושבת שמתחת. יש דברים שאני עושה וילדות אחרות לא. אני דיגמנית. והן לא. יש דברים שהן עושות, ואני לא. לא חסר לי שום דבר. מה שאני רוצה אני מקבלת. יש לי חברים וחברות עשירים. אבל זה לא עושה לי כלום. אני לא מקנאה ולא יוצאות לי העיניים. אני רוצה להיות עשירה באחד הימים.

שחקנים כולם ארבעה ילדי מישפחת טיילור מופיעים בהצ־גות ומצטלמים לפירסומת. ההורים לא דוחפים.

הילדים אוהבים את זה. מימין, למעלה: תום (12), שרון, רפי. למטה: גילה (8), צביה, דנה (10). „אני לא מעז לחנך אותם," אומר רפי, „צביה המחנכת."

כסף לאביזרים שרון מבזבזת את רוב המשכורת שהיא מרוויחה בבוטיק על דברים כמו בגדים מיוחדים ואביזרי לבוש, למשל: מישקפי התריס האופנתיים שבתמונה.

חושבת שככה זה יהיה. לא יודעת למה. אני בלי כסף לא אוכל להסתדר.

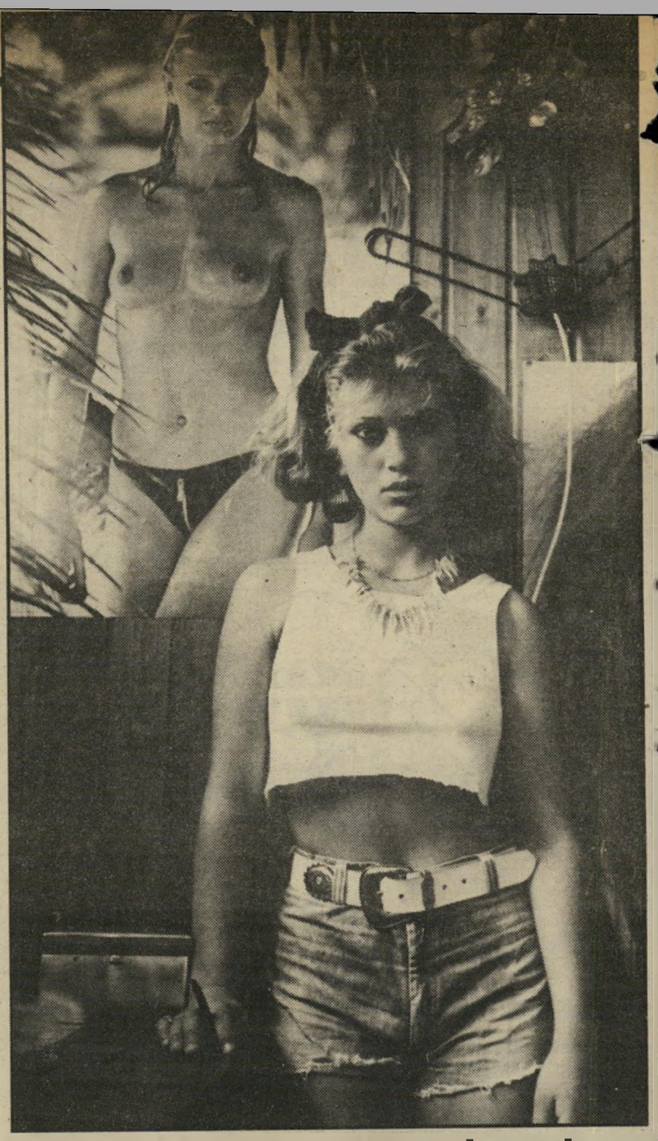
אני פתוחה מאוד עם הורי. פעם סיפרתי לאמי כל דבר. כל מה שהייתי עושה. גם כיום. אבל בצורה שונה. רק דברים שאני חושבת שהיא צריכה לדעת. יש דברים שקורים שדי מדאיגים בשביל אבא ולא צריך לספר אותם. כמו למשל מישהו שלא קרה לי — חברים שהלכו ופילחו עוגות מקונדיטוריה. דבר כזה אני לא חושבת שאני צריכה לספר לה.

פעם הייתי מתייעצת איתה אם לשכב עם חבר או לא. ביום השאלה הזאת לא עולה אצלי על הפרק. זה לא מטריד אותי כרגע. אני מכירה מישהו.

שרון טיילור אינה בחה של ליז — אך יכלה להיות

קטנה ממני. שקיימה יחסיים עם בל־כך הרבה. שאני מרחמת עליה. על הראש שלה. על שהיא לא חושבת. זה לא דבר רע. זה יפה וטבעי. ואני יודעת שאעשה את זה בזמן שיגיע. אבל בגיל הזה אני לא מרגישה את עצמי מוכנה לזה. צריך להשוב לפני. זה לא סתם. זה חשוב. טוב. לא צריך לעשות משה עניין יותר גדול.

מעניין אותי לשמוע כשמדברים על גיל. או כשמסבירים לי משהו בנושא. לא הבנתי משהו בקשר לחזור. בקשר לדברים הבטוחים. היה לי חבר. שאלתי והוא הסביר לי. בטח הסבירו את זה בבית־הספר. אבל שם זה משעמם ולא הקשבתי. ידיעות שלי לא לוקחות את

לא של עצמה את חדרה של שרון מקשט פוסטר ענק של חתיכה בלונדית חשופת חזה. מיכנסי הג'ינס שהיא לובשת הם של אבא. חגורת־העור היא רכישתה האחרונה.

חברה של אבא כשהם מטיילים ברחוב הם נראים כמו זוג נאהבים יפה־תואר. כאשר רפי מופיע לפני תלמידי תיכון. כל הבנות בבית־הספר חושבות שהוא בן 22.

הגדולה. אבל הן סיפרו לי על אמצעי מניעה אחרים ואיך נזהרים. יש באלה שמספרית. יש ששומרות בסוד.

אני לא כל־כך אוהבת את הבנים בגילי. הם תינוקיים. אני מעדיפה לצאת עם בנים גדולים ממני. שילמדו אותי ויראו לי כל מיני דברים. אבל לא הייתי יוצאת עם בחור מעל גיל 20. אצלם הכל יותר חופשי ופתוח. ודברים שאני לא הייתי עושה. אצלם זה כבר שום דבר. לא נחשב. אני בעדיפה לא לחיות עם אחד עם הרישות. מצידי יכולים להחזק. ברגע שחבר מתחיל להחזק. אני מסבירה לו את העמדה שלי. כדי שלא יפתח ציפיות. אם העניין גולש יותר מדי. צריך להפסיק באיזו שהיא דרך. אפילו אם אני אוהבת אותו.

הכי אני אוהבת להיות עם חברים בים. בחוף הילטון. בחופש הזה היינו שם כל יום מהבוקר עד הערב. בכה הכרתי הרבה אנשים חדשים. גם הספקתי להחליף כמה חברים תוך כמה חודשים. עד היום היו לי שלושה

היא לא מרגישה מוכנה ליחסי־מין, ואין היא מתכוונת לגעת בסמים

רצינים יכמה סתם. בערב אנחנו יוצאים בדרך־כלל לפינגווין

עכשיו יש לי חבר חדש. עופר. הוא בצבא. עלייד חברון. אני לא יודעת בדיוק מה הוא עושה שם. הוא מצלצל אלי כל יום ואני אליו. ובכל סוף־שבוע הוא בא הביתה. ידיד אחד הביא ביניינו. מכירים כי המוו. אבל אחרי רגע אני לא זוכרת את מי הכרתי. את עופר הכירו לי פעמיים. פעם ראשונה. בפינגווין. לא שמתי לב. אבל בפעם השניה ישבנו כמה חברה ודיברנו. יהאופי שלו מצאתי בעיני. הוא בנאדם נורא טוב.

(המשך בעמוד 46)

מישפחת

שמינית צעירה היא לימור חסון. הלבושה בביקיני ירקרק, המדגיש את חמוקיה. „זהו מקום נעים ושקט" אומרת התיכוניסטית הנאה. „אפשר לתפוס שלווה ואפשר לשבת לבד!"

שמימיה הם מי־ים מלוחים ובריאים. כך אומרת לימור חסון בת ה־18 ששיערה שחור ומתולתל, וביקיני מינימאלי בצבע ירקרק מדגיש את גופה השזוף.

„בטח שיש כאן חתיכות!"

לימור, השמינית מגימנסיה הרצליה, מגיעה לכאן כבר השנה השנייה: „באתי בשנה שעברה, כי חיפשתי מקום נעים ושקט, בים פשוט בלתי אפשרי לשבת לבד מבלי שיטרידו אותן.

„אני באה לבריכה שלוש פעמים

זאת לא בריכה לציד. באים לשחות במים המלוחים. אבל חסר הצל, ואין בריכה לתינוקות!

בשבוע ושוהה בה מהבוקר עד שעות אחר־הצהריים ועושה 50 בריכות בסגנון חתירה (אורך כל בריכה: 50 מטר). באתי לכאן גם בתקופת בחינות־הבגרות. השחייה שיחררה אותי מכל לחצי הבחינות. טוב לי כאן, זאת בריכה שגעון."

ז'נט רמבאום בת ה־26, ילידת ארצות־הברית גם היא בין הקבועות של גורדון. היא נמצאת בארץ חמש שנים. ז'נט היא כנרית, שניגנה

בורסת היהלומים לימור גרנית היפהפיה בת ה־21 נראית כמו דוגמנית. אבל היא עוסקת בליטוש ומיון יהלומים. היא מבקרת בבריכת גורדון מגיל 10.

בתזמורת הקאמרית ובפילהרמונית. שיערה קצר בסגנון גרסון, עיניה כחולות וגדולות והיא נהנית מהבריכה: „אני באה לכאן כדי להוציא את האנרגיה. זה מסדר לי את היום. וגם אין כאן גברים נודניקים!"

דינה, רווקה בת 28, יושבת על שפת־הבריכה, רגל אחת בתוך המים והשנייה מחוצה להם, כובע־מגן על שיערה, משקפי־שמש גדולים על עיניה, ובידה האחת היא מחזיקה ספר ובשנייה סיגריה ופחית משקה: „אני באה לכאן ברציפות, כבר שמונה שנים. נקי פה, המים מי־מלח, המוחלפים כל לילה, והנשאבים ממעמקי־הים.

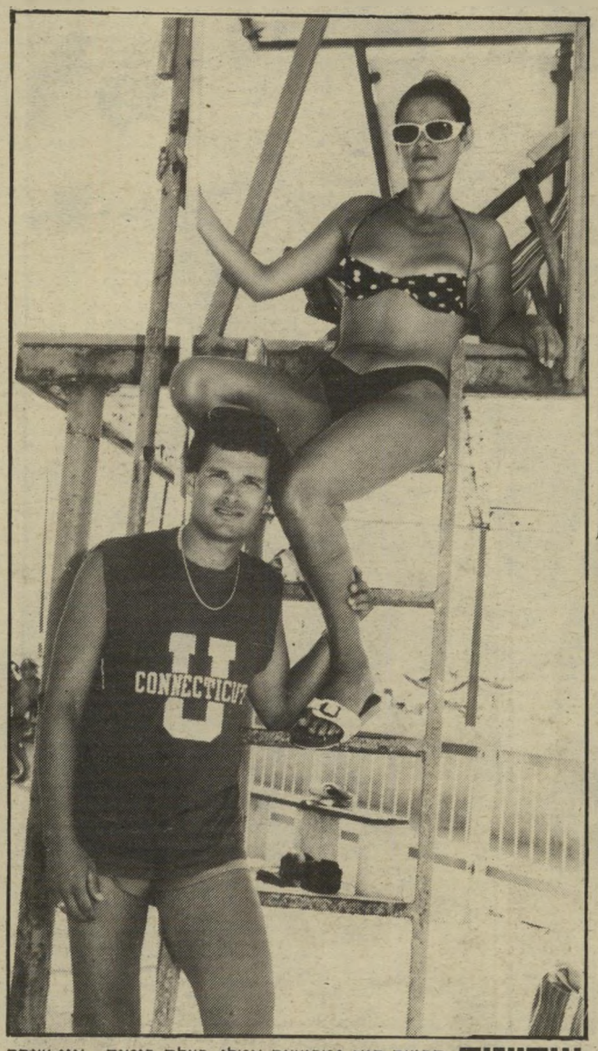
„המליחות הזאת טובה ובריאה ומונעת כל מיני מחלות, אותן אפשר לקבל בבריכות מלאות בכלור. האווירה רגועה ומשרה שלווה."

חלי בורג, ספרית בחופשה, מגיעה לבריכת גורדון בעיקבות חברה, אלברט מלכה, שזהו מקום מישכנו הקבוע מזה ארבע שנים. והוא אומר: „בטח שיש כאן חתיכות. חיילות מורות, גננות וסתם נשים יפות."

חלי האקסוטית, שיערה עשוי פסים בלונדיים והיא לבושה בגד־ים בצבעי אדום. שחור, לבן, המדגיש את צבע המוקה שלה. „נחמד פה," היא אומרת „אפשר לשחות בשקט, לשחק מטקות, לקפוץ על חבל וגם לאכול אבטיח." פטריסיה אטלן הצרפתיה, לבושה בבגד־ים ביקיני שחור־לבן, שחזייתו

(המשך בעמוד 46)

שחיינית קבועה היא פטריסיה אטלן, בעלת בוטיק. „אני שוחה פה בקיץ ובחורף וידידי הטוב ביותר בבריכה הוא יוסי דננברג, המורה לשחייה." מימין: טלי פרל, עובדת מישרד־נסיעות.

ל ש חתיכות, המאכלסות את חופי־הרחצה ויש המעדיפות את הבריכה כשמטרתן העיקרית היא לאו דווקא לראות ולהיראות, להפגין גוף חטוב, המייחל לטרפו, אלא לשחות, והרבה, או, במילים אחרות, „לעשות בריכות". עשרים, שלושים ואפילו ארבעים.

הספורטיביות האלה שוחות באופן קבוע בבריכת גורדון בתל־אביב

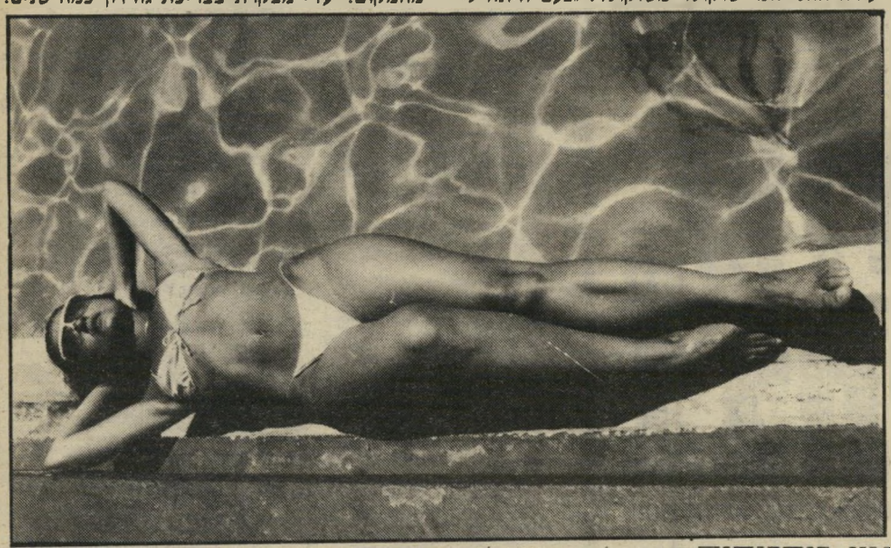
גורדון

אבטיח לספרית חלי בורג, הבאה לבריכה בקביעות עם ארוסה אלברט מלכה. כאן היא נהנית מאבטיח עסיסי. בקיוסק של הבריכה יש הכל, אבל המחירים יקרים.

מבט מאחור נותן בעל הקיוסק של הבריכה בעדי גבאי, שצבע עורה הוא יותר שוקולד משוקולד. „פעם היתה לי מיספרה בבריכה." מספרת עדי, המצננת את עצמה בפחית בירה, „אבל היום סגרתי אותה ואני רק נהנית מהמקום." עדי מבקרת בבריכת־גורדון כמה שנים.

אין נודניקים אומרת טלי המשתזפת לה על שפת הבריכה, קרוב למים. „כך מקבלים צבע יותר מהר," אומרת החתיכה. „אני מעדיפה לבוא יום יום לבריכה ולא הולכת כמעט לים. ב־גורדון' אני יכולה ליהנות מהשמש בשלווה." רואים את זה עליה. צילומים: טלי קיצורין ■

אלמנת המציל הראשון של בריכת גורדון, מיכל צברי, 30 בריכות. מימין: שיח טלפונים של אופירה ודני בטלפון הציבורי.

אמהות למעלה: מאירה מור, האדריכלית, עם בנה לי. מימין: בתיה בן־יהודה, עם בנה אסף בן ארבעת החודשים.

שיר שנכתב בבית־חולים לחולי־נפש

כבולה

כבולה
ללא כבלים
כלוא - עולם
שלם אנשים
מלי סודיים,
השופט - הנו האסיר
אלמי הפנים
ואחד הוא אבר הדין
כל החיים זוך
בטופסי
רבוי לייבש
מים עמוקים,
אין שבו שאינם,
שאקרא ...
לתאיד זכך
התוודעתי בחולני
חכך ואחבי
תחבלי החיים,
כי את פטן הדין
לבו קיבלתי,
לבו הסכמתי.
עד שאורגוא בי
החלו משתנים
כיוון בי
החלו מתחברים, מתיישבים,
השופט
ניחרר את האסיר
והנפש אבלתי
אפרוחי רגיש
לכל העולמים,
סוף סוף
אור פעמה
חפשית ומשוחררת
הנשמה.
מאושרת עד
שלאחרת תכל,
אורי הכל
בחשק אבלתי
שורות רבים,
וכאהבה אוהבתים
כורשת בי
חיים
תרשים.

אירים דווידסקו

בשבוע שעבר הודיע „העולם הזה" שהוא מחפש את אירים דווידסקו, שנעלמה אחרי שהיתה מאושפזת בבית־חולים לחולי־נפש לצורך גמילה מסמים קשים. כתוצאה מכך החקשרה אירים עם המערכת וסיפרה את סיפורה המזעזע

„שלוש פעמים

בבתי חולים!"

כדי להציל את חייה שינתה אירים את זהותה, את שמה, כתובתה ומקום מגוריה, ובלבד שלא תתגלה מחדש לעולם הנרקומנים האורב לה. כאשר החליטה להיחשף ולספר את סיפורה נתגלתה אירים שזופה, יפה. עם זר של פירחי דליות אדומות בידיה, לובשת שימלת־משי פירחונית ומלווה על־ידי אביה, שגם העיר, מדי פעם, הערה.

זאת לא היתה אותה אירים מלפני 15 שנה. המבט הילדותי נעלם מעיניה. במקומו מופיע מבט מפוכח. מדי פעם נקטע סיפורה על־ידי פרץ של בכי.

אירים יאביה
בזכותו

מה שברור לי, שכשיגיע אורי גלר לארץ, אני לא רוצה לראות אותו. הוא תרם רבות להידרדרות שלי. כל זכרונות הילדות שלי קשורים בו. היינו יחד ארבע, חמש שנים. היינו כמו גוף אחד. כשהוא נסע הייתי בת 16 והרגשתי כאילו קטעו חלק מגופי. זה היה כמו לאבד יד או רגל. במשך השנים שהיינו יחד עזרנו אחד לשני לבנות קאריירה. אחרי שנסע נהג לשלוח לי מיכתבים וגלויות, ומדי פעם גם צילצל. חיכיתי לו שנתיים ולא יצאתי עם איש.

אחרי שנתיים קבענו להיפגש בלונדון. הגעתי ללונדון ואורי שלח לי לימוזינה עם נהג, כדי להסיע אותי למלון בו התגורר,בצרצ'יל.

לעולם לא אשכח את מה שקרה. כמה חיכיתי לרגע הזה. לבשתי שימלה יפהפיה, עשויה מצעיפים. זאת שימלה שעליה אני שומרת עד היום. כשהגעתי למלון אורי לא יצא לקראתי. רק אחרי שהובלתי על־ידי הנהג לחדרו הבנתי למה.

לאחר שנתיים שלא ראיתי אותו, הוא חיכה לי בחדר עם עוד עשרות צלמים שהתנפלו עלי. מה שהתברר לי מאוחר יותר, זה שהוא הוציא באותם הימים תקליט, בו הוא דיקלם שירים. הפגישה בינינו הפכה בשבילו חלק ממסע הפירסום לתקליט שלו.

היינו יחד יומיים. מייד ראיתי שאורי נכנס למין אגו־טריפ, ושאם אני רוצה להיות איתו, זה רק לחיות בצילו. בגלל ההצלחה שלו נוצר נתק ולא היתה יותר השותפות הנהדרת של

איריס לפני התאונה ואחריה
כדי שלא יכאב!

פעם.

אורי ניסה להסביר לי שאחיה איתו חיים של מלכה, ושלמעשה כולם ישרתו אותנו. הייתי מאוכזבת שמ־אהבה גדולה כואת זה מה שנשאר. חזרתי לארץ ואורי עוד המשיך לכתוב לי מיכתבים.

(נזכר אביה של איריס: "נסעתי לארצות־הברית וביקשתי לראות את אורי. הוזמנתי לדירה גדולה ומפוארת במנהטן. אורי היה בחברת ידיד כשהגעתי. הוא היה אדיב. שאלתי אם הוא רוצה למסור משהו לאיריס. הוא הסביר לי שהוא עומד לכתוב לה בימים אלה. הבנתי שאין לי עם מי לדבר ושכל רגע מיותר. חזרתי לארץ וסיפרתי הכול לאיריס.")

20 תפרים במצח

כשחזרתי לארץ, התחלתי להופיע בסרטים, אדם, מתנה משמיים, תייק טו, והטלוויזיה האוסטרלית הסריטה עלי סרט בשם יום בחייו של אמן.

כשעמדתי להתגייס לצבא נקראתי למפקד, שהסביר לי שלדעתו אני יותר מדי מפורסמת ובולטת, ולכן אין לי מקום בצבא. מה שאני יכולה לעשות זה רק לעורר קינאה בין הבנות, דבר שיביא רק צרות ולכן עדיף שאני אעסוק בעבודות התנדבות.

ואכן, כשפרצה מילחמת יום־הכיפורים התנדבתי לעבוד חמישה חודשים בבית־החולים איכילוב. באותם הימים הייתי מפורסמת, הסתובבתי עם החברה שנתנו לי בהתחלה חשיש ומאוחר יותר לפעמים הרואין, לא לקחתי את זה באופן קבוע. אז עוד תיפקדתי ועסקתי, בין השאר, בצילומי אופנה.

הכרתי את דן פוגול, שהיה מנצח והופיע עם התיזמורת הפילהרמונית. נסעתי איתו להולנד. אחרי יומיים, שבהם שמעתי כל הזמן חזרות של קטע מסויים של ויוואלדי, נכנסתי לחדר שני וניגנתי חזק תקליט של פינק פלויד. זה היה הסוף של היחסים. נשארתי בהולנד שנה, היה לי ידיד צלם, אצלו התארחתי. בהולנד לא הרגיתי לקחת סמים.

לפני חמש שנים חזרתי לארץ. אחרי שבועיים קרתה לי תאונה. זה היה ב־4 אחרי־הצהריים. נהגתי במכונית ציטרואן. כשמכונית ממול עצרה לפתע. אני נכנסתי בה ומכונית שלישית מאחוריי נכנסה בי. הראש שלי נכנס בשמשה הקדמית ונפצעתי במרכז המצח. כשהובאתי לאיכילוב הכירו אותי שם עוד מימי המילחמה. מכר שלי הזעיק רופא שתפר לי 20 תפרים באמצע המצח. אני עוד התבדחתי כששאלתי את הרופא "מה אתה עושה לי, גובלן?"

מאוחר יותר הסבירו לי שהיה לי מזל שהכל נעשה כשהייתי בהכרה מלאה. כי אם צריך לתפור בהרדמה, התפר גדול יותר, כי הוא מתרחב. כשהתעוררתי במחלקה עמד לידי אבא. הייתי יום אחד בבית־חולים וחזרתי הביתה.

כינים בבית־החולים

מאז התחיל הכל. התחלתי לקחת סמים, כדי שלא יכאב לי. סוף סוף היתה לי גם סיבה. וגם מפני שלא יכולתי לחזור לעולם הזוהר והדוג־מנות. נראיתי נורא, הסתגרתי בבית. גודל המצח היה כפול מהרגיל. ראיתי אותו דרך העיניים. היו לי עיניים קט־נות סיניות. מכוסות מסביב בשיטפי־דם פנימיים מכל הצבעים. זה היה מצבי במשך חודשים. היחידים היחידים שביקרו אותי היו הנרקומנים. ביניהם יש בני־טובים המוכרים לכולנו.

מעולם לא מכרתי את גופי לסמים. שילמתי מכיסי עבור כל מנת־סם שלקחתי. הגעתי לכמות של חמש, שש מנות הרואין ליום, שהרחתי דרך האף. זה הרגיע את הכאבים החיצוניים והפנימיים ומילא את החלל שנוצר. כשכולם עזבו אותי ונדפקה לי גם הקאריירה. הצרה היתה שאחד מהנרקומנים שמכר לי באופן קבוע סמים התאהב בי.

ב־2 לפנות בוקר, לפני ארבע שנים, ישבתי בחברת שני ידידים בביתי ושוחחנו, כשהמישטרה פרצה את הדלת. מאוחר יותר התברר לי שאותו ספק־סמים שלי, שהיה מאוהב בי, הלשין, מתוך קינאה, למישטרה. כשהשוטרים פרצו לדירה מיהרתי לבלוע עשרה כדורי אדולן שהיו על השולחן עם חתיכת חשיש. המישטרה מצאה, כמובן, רק שרידים, אבל באמצע החיפוש איבדתי את ההכרה. הובאתי לבית־החולים איכילוב, שם הם עשו לי שטיפה, כי הייתי יותר מדי מסוממת.

באיכילוב פגשתי ידיד רופא, שהוא בעלה של גרפיקאית. היא היתה הגרפיקאית שלי כשהוצאתי בזמנו ספר שירים (מוקדשים לאורי). הוא ביקש ממני שאכנס לבית־חולים לגמילה. לדעתו, המקום היחיד המתאים לזה הוא בית החולים אברב־נאל.

מאת
איריס רוויסקו

מיקרים מהקשים ביותר בבית־החולים. אחת החליטה שהיא המלכה ויקטוריה, אחרת סיפרה שבעלה הוא טרזן. הייתי הכי צעירה והכי נורמלית. נכנסתי לדיכאון, הרגשתי כאילו שאם אני נרקומנית אני לא נחשבת בעיניהם לבן־אדם ואין להתייחס אליי בכבוד, כי נרקומן הוא ממילא מקרה אבוד.

קיבלתי זריקות כדי לטשטש אותי וכל מיני תחליפים. אלה היו תרופות פסיכיאטריות שלא התאימו לי. נראיתי נורא כי הובאתי לשם מייד אחרי התאונה. הסתובבתי בפיז'מה גדולה ורודה של בית־החולים שהיתה גדולה בהרבה ממידותי והתמלאתי בכינים.

צילצלתי לאבא בהיסטריה והסב־רתי לו שאומנם אני מעשנת סמים, אבל הרגשתי ששם אני גם עומדת להשתגע. זה העונש הגדול ביותר לנרקומן להיות שם. אירדתי את כל הביטחון העצמי שלי.

זה נכון שאמא באה לבקר אותי. סילקתי אותה בצעקות. אני לא אשכח לה שכשהייתי באה אליה לפעמים, היא היתה מבקשת ממני שאכנס בשקט שהשכנים לא יראו ולא ידעו עליי.

יצאתי מאברבנאל והמשכתי לקחת סמים. אמרתי לעצמי — נכשלתי בגמילה, אז מה נשאר לי.

מאוחר יותר החלטתי לפנות לאגודת אל־סם בירושלים. פגשתי שם אדם מקסים בשם איינשטיין. הוא פרופסור. הוא היפנה אותי לבית־חולים הדסה בירושלים. שם הוכנסתי שוב למחלקה סגורה. עוד פעם להיות מוקפת באנשים לא נורמליים כשמימין היו נשים שהסתובבו ערומות ומשמאל גברים. היו שם אנשים קשורים למיטות וצורחים.

לאף אחד לא היה איכפת בכלל ממני. כל התקופה שהייתי שם לא היתה לי אף שיחה עם שום פסיכיאטר. הייתי עוד מיספר במחלקה, בן־אדם שממנו ממילא לא יצא כבר כלום. היום המחלקה הזאת כבר סגורה. שם הייתי חודש.

(מגיב על כך אביה של איריס: "לא יכולתי לבוא אליה יותר בטענות. הרי היא הלכה פעמיים לגמילה.")

רק לא מחלקה סגורה

אחר שגם ב"הדסה" בירושלים קיבלתי למעשה אדולן ופרודור־מיל, מנות אותן קיבלתי לסירוגין, ישבתי שם עם שעון וחיכיתי למנה. כשיצאתי מבית־החולים, המשכתי לקחת סמים. הפעם בלי שעון. הייתי במצב גרוע, אבא כעס עלי כי חזרתי למאהב הנרקומן שלי, ספק־הסמים, שתמיד היה מוכן לקבל אותי בחזרה, ותמיד ארב לי.

יום אחד צילצלתי לאבא והתחננתי שירצא שאקבל גמילה. אבא הפעיל את הקשרים.

(מספר אביה של איריס: "התחלתי לחפש אלטרנטיבה, להציל את איריס. בניסיון שלי לעזור לה נתקלתי בכל מיני אנשים, ביניהם רופא שטען שהוא מוכן לעזור לה ורק אחרי זמן רב הבנתי שכל מה שהוא עשה זה לסחוט ממני כספים. ואז קרה לי נס. יש לי רואה־חשבון שהוא מיודד עם מנהל בית־החולים **שלוותא** ברמתיים. הוא ידע על האסון שקרה לי והוא שקישר אותי עם מנהל בית־החולים.")

נסעתי עם אבא לבית־החולים ברמתיים. השארתי את הבגדים במכונית. רציתי לברוק אם הם עומדים להכניס אותי למחלקה סגורה נוספת. היה ברור שאני לא נכנסת. כשפגשתי את דוקטור קלמן, שהסכים לקבל אותי למחלקה פתוחה, הוא מייד עורר את אמוני.

כשנכנסתי לבית־החולים שקלתי 40 קילוגרם. היינו שלוש נשים בחדר אחד. חדר יפה. היתה לי הרגשה שאני נמצאת בקיבוץ. לא עוד מנת־אוכל של שתי פרוסות, שעליהן זרוק משהו, אלא חדר־אוכל, שלשם הולכים החולים

(המשך בעמוד 44)

איריס אז והיום
הכי צעירה והכי נורמאלית

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ו' עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

כהנא... גזענות...
ממשלת אחדות...
ממשלה צרה...

כינוס חברי **אלטרנטיבה** לסיכום מערכת הבחירות של **הרשימה המתקדמת לשלום** ובחינת המצב הפוליטי שאחרי הבחירות, יתקיים ביום ה' 30.8.84, שעה 7.00 בערב, בבית ליוויק, רח' דב הוז 30 (ליד פינת גורדון).

פותחים:
חברי הכנסת
מתתיהו פלד
ומוחמד מיערי,
אורי אבנרי,
כאמל דאהר

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

מרים בניחיני

מזל החודש:

בתולה

שינויים מפתיעים ופתרונות לא מחוכננים

מזל בתולה מסמל עבורנו את סיומו של הקיץ, החופש הגדול והחופשות בכלל. אין זה פלא שדווקא מזל בתולה הוא זה שמזכיר לנו שוב את החובות, ההתחייבויות והשיגרה הבטוחה. לא בן מזל בתולה יתענג על חופשות, נסיעות והנאות, שלא מביאים תועלת. בילוי מעין זה יוציא את הבתולה מן הכלים תוך זמן קצר.

כשהשמש נמצאת במזל זה רוב האנשים נאלצים להיכנס חזרה למסלול ולהצדיק את הקיום בצורה זו או אחרת.

מזל בתולה ידוע כמזל חרוץ שאינו מתרשל במילוי תפקידיו ומתייחס לחיים ברצינות כזו, שזה הופך אותו לדאגן, חסר־מנוחה ועצבני. ולמרות כל אלה, הוא עדיין נשאר זה המסוגל להביט על עצמו מהצד ולחייך חיוך ציני כשהוא הופך את הכל להלצה.

מה שמתמיה הוא, שלמרות ההומור הסרקסטי והמבט הציני על החיים, אין הוא מסוגל להרפות מעט ואין הוא מזלזל בקלה כבחמורה.

שני אנשים חיים בכפיפה אחת בתוך מזל בתולה שכידוע משתייך למזלות הכפולים. מיספר כוכבים ישנו מסלול ויהפכו את השנה למעניינת ביותר.

עבודה

התחום שהוא החשוב ביותר עבור בני בתולה יפתח את התחזית. עד חודש פברואר, עדיין ייתקלו בני בתולה בקשיים לא מעטים בשטח העבודה. מה שמאפיין את הקשיים בתקופה זו היא הצורה שבה הם באים. אלמנט ההפתעה הוא השולט והוא זה שמביא למתיחות ודאגה שמהן לא קל להשתחרר. שינויים שאינם רצויים ביותר מתרחשים במקום העבודה וכאמור הם באים במפתיע ומחייבים את בני המזל למצוא פתרונות מיידיים.

מן המפורסמות הוא, שתושיה אינה חסרה לבני המזל, כך שגם אם הדברים אינם מתנהלים כמתוכנן (ותוכניות תמיד יש), לכל קושי יימצא פתרון מהיר, יעיל ואולי אף טוב ממה שהיה קודם.

אלה שעבודתם יצירתית ועליהם להוכיח את כשרונותיהם, יוכלו להנות מהחודשים הקרובים. הם ירגישו ש־ההשראה באה להם' וזו תגיע ללא קושי.

ספטמבר עד פברואר יהיו חודשים של התקדמות וסיפוק ליוצרים. חודש פברואר מביא עימו הזדמנויות חדשות לכולם ולמרות שעדיין יצוצו קשיים בלתי צפויים – תהיינה די אפשרויות להצליח במקום שקודם לא נמצאה כל דרך.

אלה שייאלצו לעזוב מקום עבודה אחד יוכלו למצוא מקום אחר, וגם אם ברגע הראשון זה לא ייראה להם, מאוחר יותר הדגש בימים אלה יהיה בעיקר על ענייני עבודה. כמעט כל דבר שיקרה יהיה קשור בצורה כלשהי לתחום המיקצועי. עבודה רבה תהיה מוטלת עליכם בתקופה זו וברגע זה לא תוכלו למצוא דרך להשתחרר מהעול המכביד. כדאי לפתח סבלנות ולחכות שתקופה זו תעבור. בענייני ברי־אות דרושה יותר תשומת־לב, רגישות מיוחדת באיזור הבטן. ותרו עכשיו על חשדנותכם בתחום הרומנטי, ותהנו מהתקופה.

* * *

למרות שעדיין אי־אפשר לומר לשוורים שמצפה להם זמן קל, בכל זאת התקדמות מסויימת תעזור להם לשפר את מצב־רוחם. שאינו קל בימים אלה. בשטח הרומנטי מצפות הפתעות. בני שור יהיו מחוזרים על־ידי בני ה־מין השני, ויהיו מבוקשים בערבים חברתיים. אולם ברגע זה אי־אפשר לסמוך על בני זוג חדשים ואין לצפות לשינוי דרסטי במצב הכללי. ה־23 וה־24 בחודש מתאימים לנסיעה או לטיול.

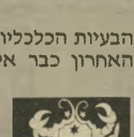

* * *

ענייני בית, רכוש ודירה מעסיקים אתכם בימים אלה. מאחר שבנושא זה המצב נראה רגיש במיוחד, יהיה עליכם להשגיח על ה־בית ועל כל מה שקשור במגורים. לא להשאיר דבר ליד המיקרה או המזל, כיוון שזה יאחר להגיע אם יסתמכו עליו בלבד. עלולות להתבצע גניבות או פריצות לבית, לכן חשוב לנעול היטב את הדלתות. חפצים עלולים להעלם, אולם אלה ימצאו חודש מאוחר יותר. לדחות את הנסיעות.

הבעיות הכלכליות שהעסיקו אתכם בחודש האחרון כבר אינן לוחצות כפי שהיה עד עכשיו, וכעת תוכלו להתפנות לעיסוקים אחרים. למרות שמת־עורר הרצון לתכנן תוכ־ניות משותפות עם ידידים או קרובי מישפחה, הזמן אינו מתאים לתיכנונים וכדאי לד־חות זאת בשבועיים, שאז הכל ייראה קצת אחרת. ובכל זאת, ה־25 וה־26 בחודש עלולים להביא לדאגות בתחום הכלכלי. לא כדאי לחתום על חוזים!

* * *

עד ה־27 בחודש רצוי שלא תקחו על עצמכם יותר מדי, שכן ימים אלה יהיו מעייפים מאוד ואתם עצמכם מותשים. חשוב לאגור כוח, כדי שתוכלו לתפ־קד בצורה יותר טובה בחודש ספטמבר. ב־מישור המיקצועי צפ־יים שינויים מעניינים, אך ברגע זה רצוי לא ללחוץ ולא להקדים את המאוחר. בכל דבר ש־אתם מתחילים השתד־לו שזה ייצא אחרי ה־9 לספטמבר. לפני תא־ריך זה לא תוכלו לדעת שום דבר בבירור.

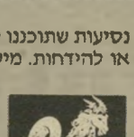

* * *

החודש האחרון היה מאוד מעייף ולמרות שחלק מכם בילה בחופשות לא היתה הרגשה שאכן נחתם כראוי. כעת טוב לחזור לשיגרה המוכרת. ולחסוך ב־נסיעות. ברגע זה אתם חשים בחוסר שקט, ובני מישפחה מסתכסכים איתכם ללא כל סיבה מוצדקת. בתחום ה־רומנטי תוכלו כעת ליהנות מהצלחות. נשים בנות בתולה חשוב ש־יחדשו את המלתחה ולא יצפו בבית לטל־פונים. עכשיו מאוד חשוב לקחת יוזמה.

נסיעות שתוכננו לתקופה זו עלולות להתעכב או להידחות. מיסמכים, תעודות או כל דבר אחר הקשור לנסיעה עלול ללכת לאיבוד. חשוב להשגיח היטב על כל חפץ. בתחום ה־רומנטי אתם בהחלט יותר מקובלים. ידידים מחו"ל ישמיעו את קולם או יבואו לפתע בהצעות מעניינות. נצלו היטב את ה־23 וה־24 בחודש. כל אי־הבנה שקשורה ל־27 או ל־28 בחודש כדאי לקחת בקלות. מאוחר יותר הכל יראה באור חיובי יותר.

* * *

בעיות כספים יטרידו אתכם בתקופה זו. רצוי לא לקחת הלוואות ולא להעזר בכספים של אחרים. נסו לעבור את החודש ללא הז־דקקות לאחרים. ה־27 וה־28 בחודש יביאו מתח ויהיו מועדים למריבות וחיכוכים ב־מישפחה. ידידים ש־עימם לא נפגשתם זמן רב עשויים להגיע לפתע וזה בהחלט ישפר את מצב־הרוח. בתחום ה־רומנטי אי־אפשר ברגע זה לקיים קשרים יציבים. תשוקות מיניות מטשטשות אתכם.

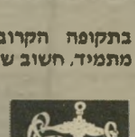

* * *

התחום המיקצועי יהיה חשוב ביותר בימים אלה. כעת תוכלו לקחת יוזמה ולהיות הקובעים במקומות ש־בהם אתם עובדים. זה לא הזמן לוויתורים, מאחר שאתם אמורים להרגיש יותר חזקים ויותר נמרצים. כדאי לנצל את התקופה ו־לומר את דעתכם מבלי להסתיר דבר. בשטח הרומנטי אתם מבל־בלים את בני חמין השני. רצוי שתבהירו להם את רגשותיכם ואל תחזקו אותם זמן ממושך בחוסר ידיעה.

בתקופה הקרובה תחושו יותר עייפים מתמיד, חשוב שתנוחו ותשמרו על הכוחות. זה לא הזמן לבילויים חברתיים. דרושה הר־בה אנרגיה כדי למלא אחר הציפיות של ה־סביבה. מאחר שאתם נוטים לחלות ומצב־הרוח אינו טוב במיוחד, רצוי שתדאגו למלאי של ספרים ותישארו יותר עם עצמכם. טוב לתכנן כעת את עתיד־כם המיקצועי, אך עדיין לא לדון על כך עם איש. בשלב זה טוב לשמור על סודיות.

* * *

ב־23 וב־24 בחודש אפשר יהיה לדון על דרך חדשה בתחום המיקצועי. טוב לנצל ימים אלה לשיחות. אך לא להניח את כל הקלפים על השולחן. ה־25 וה־26 בחודש יהיו מאוד לא נוחים. אתם שוב עלו־לים למצוא את עצמכם מסוכסכים עם ה־סביבה. טוב להתעלם ממה שקורה ולא להגיב. חבל על הכוחות וה־עצבים שלכם. עצות ידידותיות שתקבלו עכשיו לא יהיו לתועלת גם אם החלטתם להתייעץ עם ידידים.

* * *

בתקופה הקרובה תחושו מרץ מכרגיל, כעת אתם מוכנים להתחיל בעבודות חדשות וכן לבצע תוכ־ניות שעד עכשיו לא העזתם לבצע. נראה שהמרץ המחודש יביא אתכם גם להתרגזויות לא מעטות על הסביבה. לא תמיד תהיו אתם הצודקים, לכן תנו ל־אחרים אפשרות להס־ביר את עמדתם. אלה מבניכם שעובדים ב־תפקידים סמכותיים, טוב יעשו אם יתחשבו קצת יותר באלה שעמם הם עובדים.

שיפור במצב הכלכלי, אכזבה בתחום הרומנטי ובעיות בריאותיות

יסתבר שלמעשה זה מביא יותר הנאה ויותר הכנסה. עבודות רבות תהיינה קשורות ביותר תנועה ויותר נסיעות. אלה שנאלצו לעבוד במקומות קטנים וסגורים ימצאו את עצמם במקומות פתוחים יותר כשיש להם מרחב מחיה ויותר חופש פעולה.

בעלי עסקים יעברו שינויים וביחוד כל מה שקשור לקשרים עם אנשים יקבל אופי שונה. הקשרים יהיו יותר מחייבים ויותר רציניים. יחסים יומיומיים שמתנהלים כמובנים מאליהם יעברו שינוי דרסטי ויהיה צורך לעשות חשבון־נפש ולבדוק פעם נוספת את אלה שעימם נפגשים יום יום.

רבים מבני בתולה עובדים בעבודות שקשורות ליחסי־ציבור, תיקשורת או מגע עם קהל רב. אלה שאכן משתייכים לקריטריון זה יצטרכו להיות זהירים ביותר בכל מה שקשור ליחסים עם הסביבה הקרובה. גם אם יתעורר בהם יצר הביקורת, כדאי שיחשבו היטב לפני שהם מעירים או מבקרים את האנשים. יחסים עם הסביבה עלולים להגיע למשבר בעיקבות הערה שטותית וכאילו בלתי נחשבת.

כדאי לחשוב על גישה שונה לסביבה הקרובה.

בני בתולה שעובדים בשירות וטיפול באחרים, יזכו ליחס חיובי ויהיו יותר מקובלים מתמיד. מכרים חדשים יצטרפו לחוג ידידיהם וכל זה דרך המקום שבו הם עובדים.

בריאות

בנושא זה עלולות להיות בעיות יותר

(המשך בעמוד 41)

חתונה במלון "מנדרין" ב-10 תשלומים שווים!

הקיץ-יש טעם מיוחד לשמחה שלכם. במלון "מנדרין"! חתונה, בר-מצווה, ברית מילה וכל מאורע משמח. חוגגים במלון "מנדרין". ב-10 תשלומים דולאריים שווים.

בין המשתתפים, תוגרל מכונית "סחוקי-אלסו" (כולל מיסים. לא כולל הפקדה!)

מלון "מנדרין"-חוף מנדרין, תל-אביב. טלפון: 03-428161

גינות גג
יעוץ, עיצוב וביצוע

★ מערכות השקיה אוטומטיות
★ מערכות דישון
★ בחירת כלים לפי קטלוג
★ מבחר עצים וצמחים פורחים

יעוץ וחידוש גגות קימים

רמי ועדן
052-83438 מזכירה אלקטרונית

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

ZIVA TELEM — **זיוה תלם**

wishes to invite you to the — מזמינה אתכם

למכירת סוף עונת קיץ 1984 ודגמי סתיו 1985
בחדר התצוגה בביתה בהרצליה פיתוח

מעצבים:

גי פולופ – בגד עור בהנחות עד 50%

רפי יעקובסון – בגד סתיו

M/N – מערכות ליום ולערב

תמרה יובל – בגדי ערב מקוריים לאירועים מיוחדים

„מיקה ורמי" – תכשיטים ואביזרים מקוריים

המכירה תתקיים ביום

שישי 31.8.84	שבת 1.9.84
10.00–14.00	10.00–14.00
17.00–19.00	1700–1900

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה-פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM, 10 David Hamelech St. Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

עיצוב: תמרה יובל

מיכתבים לרוחי

התאושש מרומן ארוך

והרי מיכתבו של מרבה־בפרטים (1025/84), וזה הולך אצלו ככה: „בן 36 ומשהו, 1.80 מטר, עיניים חומות. למדתי באוניברסיטות כל מיני דברים (מספיק לציין שיש לי תואר שני במדע־המדינה וגם לימדתי קצת), אבל בשנים האחרונות אני עוסק במשהו שמכונה ‚מיקצוע חופשי', למרות שמידת החופש בו נתונה לוויכוח. מזל שור, אם זה מעניין מישהי."

הוא מציין שהוא יליד הארץ, אשכנזי ממוצא רוסי, ומזדרז להוסיף „אני אישית אדיש לפרטים מסוג זה." ופרט אחרון, לסיום: הוא „רווק שרק באחרונה התאושש מרומן ארוך מאוד." למה הוא מספר את זה אני לא יודעת, אבל יש לי הרגשה שיהיה לך מעניין לשמוע את הסיפור שלו.

★ ★ ★

שמעתם על זאת שיוצאת לחופשה כדי לשכוח דברים, וכשהיא פותחת את המזוודות, היא רואה שבאמת שכחה.

★ ★ ★

לא יושב־בית

היא בת 27, תוססת, בהירת־שיער וירוקת־עיניים, דקת־גו ואומרים לה שהיא בחורה נאה. יש לה המון מרץ ונשמה רומנטית. אוהבת לרקוד, לשמוע ג'ז, לטייל בטבע וחיות. בינתיים יש לה רק כלב, אבל היא היתה מוכנה שיהיה לה בבית גן־חיות, אם רק היה אפשר. מזכירה במיקצועה, שלמדה עיצוב־פנים ואוהבת ללמוד שפות. צרפתית ואיטלקית היא כבר למדה, עכשיו מתלבטת על ספרדית. היא נורא תשמח לדעת שיש מישהו שמתאים לה — נמרץ כמוה, רומנטי כמוה וכל השאר. רק לא יושב־בית, בבקשה. (1026/84) ממתינה לך.

★ ★ ★

זה שיגע אותי. לא ידעתי איפה בעלי מבלה בלילות. לילה אחד הלכתי הביתה, ומצאתי אותו שם.

★ ★ ★

נראית כמו ילדה

(1027/84) היא מורה. לא מציינת גיל, אבל מדווחת שאומרים

יעקב פפיני

לה שהיא נראית כמו ילדה. אם אתה בסביבות 40 עד 48, אינטליגנטי, משכיל, אוהב לבלות ועם עולם מעניין משלך — אתה הטיפוס שלה. אבל בחייך. פלירטים לא מעניינים אותה. היא רוצה ברצינות.

★ ★ ★

אני רואה את בעלי כל־כך מעט עד שאני מרגישה שאני נושאת את שמו לשווא.

★ ★ ★

תרשו לי הודעה פרטית לאחת הקלייניטיות שלי. זאת שכתבה מיכתב כל־כך יפה, חתמה בצורה מיסתורית „קולגה", ולא השאירה כתובת. יקירתי, קיבלת כמה מיכתבים נחמדים. אם לא תזדרזי להיות איתי בקשר, אחלק אותם בין החברות הרווקות שלי.

★ ★ ★

נשמע בחנות כלבו: איפה אפשר להתלונן על מחלקת התלונות?

★ ★ ★

אוהב נשים

יעקב פפיני, 29, היה כבר כל מיני דברים בחיים שלו: נח"לאי בצבא, מורה לספורט, בעל מיסעדה בחדרה ובעל מועדון בחוף מיכמורת. באחרונה הוא חיסל את העסקים, ובא לתל־אביב כדי להיות, עד להודעה חדשה, זמר. הבחור, יליד פרדס־חנה, קורא לעצמו „זמר סוריאליסטי", ואל תישאלו אותי למה בדיוק הוא מתכוון. הוא אוהב להתפלסף ולכתוב שירים, לא פשוטים כאלה, בנוסח „אני אוהב אותך", אלא כאלה שצריך לחשוב על הכוונה, שירים ש־ מפעילים את הדימיון, כמו שהוא אומר.

פפיני, שהוא ממוצא איטלקי, מגדיר את עצמו כטיפוס רומנטי. מצהיר שהוא אוהב מאוד נשים. וטוען שבכל אשה יש משהו יפה. טוב לדעת. עוד כמה מהפנינים שלו: „איך שמתייחסים לאשה, זה מה שמקבלים." ו„הגברים הרבה יותר חולמניים מהנשים. זה מה שמייצב אותנו, מחזיר אותנו למציאות, וגם בגלל זה גבר צריך אשה."

★ ★ ★

מישהי, בקול מתלונן: אני לא יכולה להוכיח שהוא לא היה נאמן לי, אבל אני בספק אם הוא האבא של הילד שלי.

המ"כית היפה

פעם, לפני המון המון שנים, שרה אחת הלהקות הצבאיות שיר חמוד שהתחיל במילים „כן היא היתה סמלת, גם יופי וגם עוז". רינת אלדר עוד לא נולדה אז, אחרת אפשר היה לחשוב שהשיר נכתב עליה. היפהפיה הזאת, שנראית שיגעון גם במדים וגם בביקיני, היא חיילת מהרצליה, המשרתת כמ"כית בבית־הספר הטכני להדרכה בחיפה, סמלת בת 19 וחצי. כשהיא עוברת בבסיס, שורקים אחריה. איך אפשר אחרת. אבל מה, היא טוענת, היא

רינת אלדר

בהחלט לא נערת־החלומות של החניכים שלה. „אולי יש להם סיוטים ממני, לא חלומות." היא אומרת.

הג'וב הזה לא כל־כך מתאים לאופי שלה, אבל זה מה שהטילו עליה לעשות. לא רצתה להיות פקידה, וזה מה שהיה לצה"ל לתת לה. „קשה לחניכים לקבל מרות של מפקדת," אומרת רינת, „אבל אין חוכמות. הם צריכים לבצע כל מה שאני אומרת להם לעשות. אחרת מקבלים תלונה.' נתנו לה תפקיד לא עדין ולא נשי, אבל היא דווקא כן עדינה, ומאוד נשית. אוהבת להתלבש יפה, לבלות, לנגן על פסנתר, לרקוד (למדה תשע שנים באלט קלאסי ומודרני) ולעשות סקי־מים. עוד אהבה: חתולים. יש לה בבית שניים.

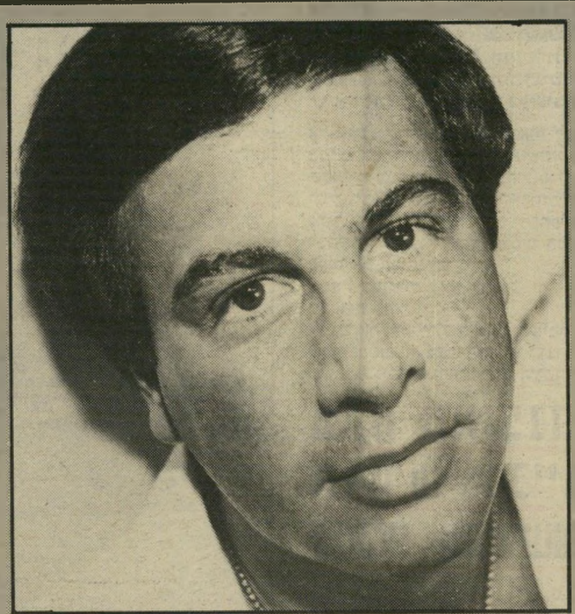
עוד כמה פרטים? בבקשה. יש לה 1.73 מטר, שיער שאטני ארוך ועיניים חומות־ירוקות. אחרי השיחרור היא מתכוונת להיות במשך שנים אחדות דיילת־אוויר וגם ללמוד באוניברסיטה. על הכוונת תיאטרון ופסיכולוגיה.

חולשה לתימניות

מישהי מעוניינת בתוצרת חוץ? בבקשה. קוראים לו ריצ'רד וואלין, רווק באמצע שנות ה־30 שלו, גבה־קומה, פסיכולוג, בעל קליניקה פרטית בניו־יורק, יהודי חם שמדבר קצת עברית וחושב שהארץ מקסימה ותושביה נחמדים מאוד. שטח התמחות שלו זה היפנוזה, נושא מאוד פופולרי עכשיו באמריקה. זה עובד טוב, לדבריו, כאשר רוצים להיגמל מעישון, לרדת במישקל, להרפות מתח, לחסל פחדים שונים ולא לסבול מעינויים על כיסאו של רופא־השיניים. הוא גם נוהג לשתף פעולה עם המישטרה, כאשר יש צורך לרענן את זיכרונם של עדים.

היהודיות בניו־יורק הן לא הסטייל שלו. „הן מרוכזות יותר מדי בעצמן," הוא אומר. הוא יודע שהרבה גברים מעדיפים בלונדיות. אבל הטעם שלו הוא דווקא שחרחורות אקזוטיות. יש לו חולשה מיוחדת לתימניות. פרט לגוון הכהה של השיער הוא רוצה אותך גם נחמדה, נעימה, מעניינת, נאה. מישהי שתהיה גם חברה טובה שלו.

אחת לשנה, בממוצע, הוא מגיע לארץ לחופשה, ומרגיש כאן כמו בבית. תוך חמש שנים, בלי נדר, הוא עשוי לארוז מיזוודות, לחסל שם את הרכוש, ולהגשים את רעיון הציונות. פרט פיקנטי: בקרוב הוא עומד לשלב בעבודתו עיסוק נוסף, ולהיות „יועץ לענייני נישואין". „נשמע די מוזר, לא?" הוא אומר. „אתן עיצות לאחרים, ואני בעצמי עוד לא הייתי נשוי." אבל בתיאוריה הוא יודע, כנראה. מספיק כדי לעזור במיתרון כל מיני בעיות. יש לי הרגשה שהוא מת כבר לעשות פראקטיקה בנושא.

ריצ'רד וואלין

הורוסקופ

(המשך מעמוד 39)

יותר קשות בשליש האחרון של 1984. כל מה שקשור לכלי־דם, לחץ־דם וכו', עלול להוות בעיה. אלה שנוטים לסבול מכאבי־ראש יצטרכו לטפל בעצמם, למצוא את מקור הבעיה ולא להזניח את עצמם. מדובר בעיקר על התקופה שבין ה־15 בנובמבר עד ה־25 בדצמבר. שנת 1985 עשויה להביא הקלה מסויימת. אנשים שאינם סובלים ממחלות כרוניות יוכלו להנות מתקופה שקטה. הדאגה היחידה שתהיה להם היא כיצד לא להשמין – אך דיאטות אינן זרות לבני המזל כך שיוכלו למצוא דרך איך לשמור על המישקל. אלה שסובלים ממחלות סוכר, כליות או מחלות שבהן תופעת ההתפשטות קובעת, יצטרכו להשגיח על עצמם מכיוון שאותם שנת 1985 לא תפנק, אולם מדובר רק על שנה אחת ולא יותר מזה.

כספים

בנושא זה המצב לא יהיה רע, עם כי כידוע המצב הכללי במדינה אינו טוב במיוחד. דווקא בני בתולה לא יהיו בין הסובלים העיקריים. גם אם פה ושם יווצרו קשיים הם יהיו לזמן קצר ונראה שבכל מקרה בשנה המתקרבת יצוצו רעיונות חדשים שעשויים לשפר בצורה משמעותית את המצב הכלכלי. כדאי להעיז לבצע רעיונות ולהיצמד פחות למקובלות.

מגורים

בחודש הקרוב ייתכנו בעיות בנושא זה, אביזרים בבית או אינסטלציה וכדומה עלולים להתקלקל. פריצות וגניבות גם הן עלולות להביא לאי־נעימות גדולה – כך שחשוב להשגיח בשבע עיניים על הדירה בחודש זה. לטווח רחוק יותר בנושא המגורים הכל מתנהל. פחות או יותר כמתוכנן. אם כי אוראנוס הכוכב שמביא להפתעות מכל סוג, ממשיך להימצא בבית 4 (מגורים ומישפחה) וזה יכול בהחלט להביא לשינויים פיתאומיים לאלה שנולדו בין ה־1 בספטמבר עד ה־10 בו. השאר או שכבר עברו שינויים או שעדיין קרינתו של כוכב אוראנוס לא הגיעה אליהם.

מישפחה

נושאים מישפחתיים יהיו רגישים מאוד השנה, בייחוד אם מדובר על אחים, אחיות, גיסים וכו'. סביר להניח שבני המזל ייאלצו לוותר על זמן יקר כשהם מקדישים אותו לעזרה וטיפול בקרובי מישפחה. אפילו שכנים יזדקקו לעזרה ושוב תחזור התופעה המוכרת שלכולם אין זמן, רק זה שמשתייך למזל בתולה מוצא את עצמו מגיש עזרה כשאינו מסוגל להתעלם מסבלו של הזולת.

ומה שבינו לבינה

בשטח הרומנטי כדאי לנצל את החודשים שבין ספטמבר עד פברואר ולא להסתגר בבית. תקופה זו מבטיחה פגישות מעניינות וכן חיזורים למכביר. אלה שעדיין לא מצאו לעצמם בני־זוג יוכלו להנות מפופולריות וירגישו שהם מהווים מקור משיכה לבני המין השני. אולם כאן יש לציין שסוג היחסים שעשויים להתפתח בחדשים אלה, אינו מוביל לרוב ליציבות או לתכלית רצינית. כאן מדובר בעיקר על אהבה, רומנטיקה, ולא קל יהיה להגיע לקשר נישואין מיחסים אלה.

מרס ואפריל עלולים לגרום לאכזבה גם לאלה שלא לקחו את היחסים יותר מדי ברצינות אולם מסוף אפריל שוב אפשר היה לבנות קשרים חדשים שאין בהם מיסוד האשליה. הראיה תהיה מפוקחת יותר וזה יכול להביא להתחלה חדשה, חיובית ובונה.

שוק על ירך

חגורת בד הנקשרת ברישול מעל לבגד והמדגישה את המותניים היא שיא האופנה. השימלה, בעיצוב פיבקו, היא מכותנה בצבע שנהב. מזכירה את המראה היווני. השרוול רחב ובסגנון ז'קט הקימונו. דגש נוסף במראה האופנתי החדיש הזה הוא צעיף מאותו בד, המלופף על הראש.

א־סימטרי שני חלקים מכותנה אפורה, בעיצובו של ג'רי מליץ.

ב שנות החמישים הדגישו הנשים את מותניהן. המוטו היה טאליה צרה־צרה. כשחגורת פלסטיק, בד או עור מלפפת את הגוף והחמוקיים האחוריים היו מתנדנדים אנה ואנה. השנה שמו האופנאים את הדגש על חגורות־עור רחבות ומיוחדות. הירש־בות היטב על הירכיים ומשוות לאשה. לבגד ולפיגורה מראה אחר ושונה.

דגים מכל עבר. האופנאית אביבה פיבקו מעצבת לא רק את הבגד.

כותנה מודפסת במראה הגרפיטי, מבד כותנה, בצבע שחור לבן. עיצבה: אביבה פיבקו. הדגם, באורך אופנתי עד הקרסול, מסתיים באימרת גומי. הגב חשוף־חשוף.

אלא גם את החגורות המחמיאות לכל בגד פשוט וחלק. הראייה היא שימלת־שפופרת מטריקו, בצבעי כחול, אדום, ירוק, לבן או שחור, עם צווארון־סירה גדול ורחב, המופשל על הכתפיים ושתי חגורות־עור בעלות כיסים. המל־פפות את המותניים.

את החגורות ניתן ללבוש יחד או כל אחת לחוד.

גם את החליפה במראה השימלה, שעיצבה אביבה מסריג טריקו תוצרת־חוץ. מגוונים בחגורת־ירכיים העשוייה

מכת האופנה: חגורות ירכיים רחבות ומדגישות

מעור בהרפס נחשי בגוון כחלחל, התואם את צבע השימלה. מחיר החגורה: 100 דולר.

לשני חלקים, חצאית פראו וחולצה החושפת סרעפת, מבד כותנה בגווני אפור, ירוק, טורקיז וורוד והרפסי דגים מציצים מכל עבר, מותאמת חגורה מעור טבעי גס בצבע חום. החגורה רחבה־רחבה, מתחילה במותן ומגיעה לקו התחתון של הישבן. בחזיתה מתפצלת החגורה לשלוש ומאחורנית היא שלמה.

כיסים גדולים בחזית. גם כאשר השימלה עשויה כיווצים־כיווצים, מבד כותנה דקיק, מוסיפה להופעה חגורה רחבה מבד תואם. פיסת־בד זאת יכולה להיקשר גם כטורבן על הראש, כצעיף מסביב לצוואר או להיכרך, בצורה מרושלת קמעה, מסביב לקו המותניים הנמוך.

מחיר החגורות גבוה. החומר ממנו הן עשויות, העור, הוא חומר יקר ויוקרתי. אך חגורות־הירכיים טובות, מתאימות ואופנתיות לכל שעה

עור לעשירים בד ופלסטיק לכל האחרים

משעות היום: לבוקר, לצהרים, לערב.

חידוש אחר היא חליפת שני חלקים מכותנה שעיצב ג'רי מליץ. ושניתן להשיג בצבעי לבן, צהוב, ורוד ואדום. הדגם הוא מבד־כותנה מקומט, שהפר לאחרונה להיט באירופה. גיזרת החולצה פשוטה וחלקה, החצאית, שכיסים גדולים מעטרים את חזיתה, מפתיעה באורך האסימטרי של אימרתה, כשהאורך הכללי הוא עד הקרסוליים.

פרח על השיער. מי שמאוד

רוצה ומתעקשת להבליט את מותניה תוכל תמיד לרכוס את חגורת־הירכיים הרחבה, העשוייה עור. בכפתור האחרון. אביזר חדשני ונוסף הוא עדי לצוואר עשוי צרפים אמיתיים או חיקוי פלסטי לצדפים. בצבעים בהירים. התלוי על שרשרת דמויית־פנינים.

לערב ולאירועים מיוחדים וחגיגיים עיצב ג'רי שימלה מבד אורגנזה כותנה מפוספסת בציבעי סגול. השרוול תפוח ביותר. החצאית צרה ובסגנון הסינר. כששכבה שניה של בד תואם מעטרת אותה בארבע כנפיים רחבות. הדגיש הוא על המותנים ועד הירכיים. כשפיסת־בד סגולה כרוכה מסביב למותניים ונרכסת בקשר בחזיתה.

. תוספת להידור: פרח מבד על השיער ושרשרת פלסטיק שקופה על הצוואר.

אורה גלזר חלוץ ראוה

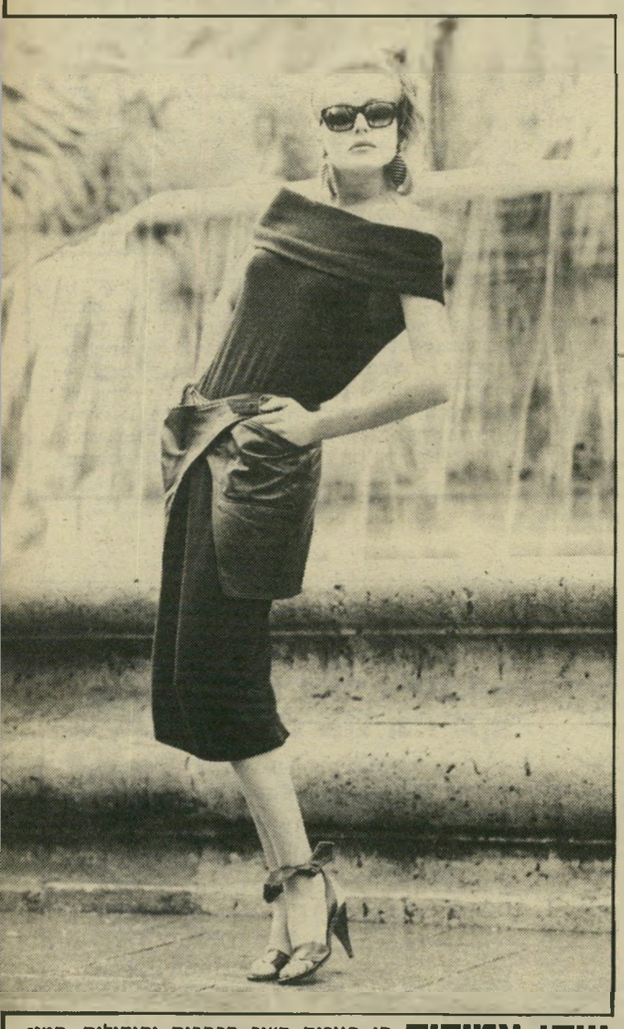
לגוון את המראה. גם הז'קט באורך שלושת רבעי חוזר, עם תדמית חדשה ונשית, כשהוא מותאם לאורך החצאית המכצבצת מתחת־ל 20, 30 סנטימטר. זאת היא חליפת הפשתן של מליץ. עשויה אריג פשתן אדום עם ספפואלים (גימור עטורי) לבנים וחולצת וול כותנה. המודפסת בגווני אדום ושחור על רקע לבן בפרחים קטנים ובולטת מתחת לז'קט המהודר שרוולי־ן רחבים ואימרתו מקופלת.

מי שמעדיפה ללבוש את הז'קט ללא חולצה מתחתיו יכולה לנסות לגוון את מראיה. כל אשר עליה לעשות הוא לכרוך על ירכה פיסת־בד רחבה ותואמת.

אריג או פלסטיק. כמה עצות אישיות, כיצד ומאילו חומרים לעשות חגורת־ירכיים בזריזות ובמחיר המתאים לכל כיס. החומרים הם שלושה — אריג. פלסטיק ועור.

מכל אריג המתאים מבהינת הצבע אפשר לעשות חגורת־ירכיים אופנתית: גיזרי את הבד־ברוחב בין 20 ל־40 סנטימטר ובאורך של מטר עד מטר וחצי. תיפרי בצדדים וקישרי בקשר רגיל.

לפי אותו עיקרון ניתן להשתמש בחומר פלסטי ולתפור בקצהו אבזם.

פיצול משולש החגורה מתפצלת לשלושה חלקים. מאחורנית היא פיסת עור שלמה. אפשר גם לרוכסה במהופך כשהאבזמים מאחורנית. החגורה עשויה עור בצבע חום טבעי והחליפה משני חלקים, בכותנה אפורה, מודפסת בירוק וורוד כשהחולצה חושפת סרעפת והחצאית היא בסגנון הפראו. התצלום נעשה, אמנם, בפאריס, אבל את השימלה אפשר לרכוש אצל אביבה.

נחש מודפס שימלה ועליה חצאית, כשהשובל נעוץ בחגורת־הירכיים העשויה עור נחש. משמאל: שימלת ערב מאורגנזה ומימין חליפת פישתן אדומה (שניהם של ג'רי מליץ).

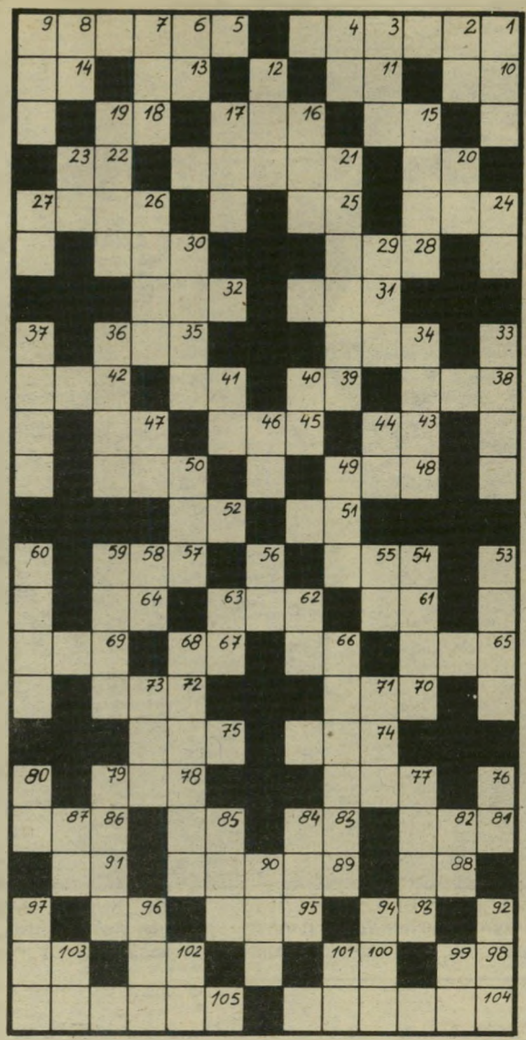

שחי צמודות הן חגורות העור הרחבות והגדולות, המז־כירות כמעט חצאית מיני. אפשר ללבשן ביחד או כל אחת לחוד, גם על מכנסיים צרים וארוכים ושורטס. בעיצוב פיבקו.

תשבץ

2452

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) קבצים המכילים פרוטוקולים של הממשלה; 5) מגדולי משוררינו (למרות מה שחושב פרופ' ניני); 10) מעצמות הפה; 11) ראשי חדשים; 13) בתוכו; 14) סימן מעל האות להוראת קצור; 15) דגל; 16) כך מתחילה כתובת בלשצאר; 18) עדין; 20) בשניים; 21) צייר ישראלי ידוע־שם; 22) למטה; 24) ריק, אפס; 25) אולם; 26) עדיפות; 28) בללו קמח במים; 30) לקוי במעגל חשמלי; 31) סופר ועתונאי צרפתי; 32) קרבן שלום; 34) יחיד; 35) מקום מוצאו של לבן; 38) התעצמו! 39) ריתוק חלקי; 41) חיה טורפת ממשפ' הכלבים; 42) פסיעה; 43) דר; 45) אותה אבן מפנים ומאחור; 47) ערוץ; 48) משפט; 50) מרווח זמן; 51) יסור; 52) ... לפני מי אתה עומד"; 54) סופרת אמריקאית (ש"מ); 57) משתמשים בו בוראי גם במכוניות של משמר הגבול; 61) מוט קפיצה; 62) עוף ממש' הנשרים; 64) מפרנס; 65) רעד; 66) מן העופות הטורפים; 67) לבן; 69) ויקטור הוגו פגש בו בנוטרדם; 70) גרבך; 72) בגד באמון; 74) סיבה; 75) מטרה; 77) רף; 78) הבאיש, נתקלקל; 81) פלצור; 83) גבוה; 85) יחידה הלוחמת נגד מטוסים; 86) הקדש מוסלמי; 88) נרגז; 89) החזיק מעמד (2,3); 91) כלי עינויים; 93) הרי; 95) בן תמור; 96) תוך; 98) מדבר; 100) רשע; 102) אחורי הגוף; 103) לא מת; 104) חבילת תבואה או ישוב בגליל; 105) נעזור (3,3).

* * *

מאונך:

1) ישוב בשרון הדרומי; 2) הרדם; 3) מאדים; 4) וחוזר חלילה (ר"ת); 6) מטבע בולגרי; 7) מחרוזת של קשוטים; 8) חלל, 9) מכשול; 12) השיבו תשובה; 15) אוילי; 16) מדידה במהירות הקול; 17) מראשי המערך; 19) הקפה; 20) ראשון באוקטבה; 21) מדזורם; 23) תלמוד תורה; 24) התקיף; 26) קלאץ'; 27) אחד האמוראים מבבל; 29) אין לו רגלים—כך אומרים; 30) תיבה שמטילים בה גורלות; 33) מקולל; 34) אבי המכונית המונעת בבנזין; 36) עץ פרי התפוח למשל; 37) מקומו של האורקל; 40) זו היתה שנת 700 במנין השנים העברי; 41) אחד מארבעה יסודות העולם; 44) בבקשה; 46) עיר באמריקה; 47) שים ידך; 49) מלך במצרים; 50) דפיקת רגל; 53) ספור של ענגוז; 54) אבי תורת האכסיסטנציאליזם; 55) תנוקות של בין רבן; 56) יצא, פרץ; 58) חג לצאן; 59) חבל ארץ בצפון מזרח הודו; 60) אוסף ההלכות של התורה שבע"פ; 62) תעלומה; 63) נוגש; 66) שיער ראשו צמח ללא גזיזה; 68) נוח להתרתח ולהתרגש (2,4); 71) בשביל, למען; 73) שמח; 76) מתארע בתאריך מסוים; 77) תער; 79) מגדולי המטיפים לחזרה לטבע; 80) כניסה; 82) פרפר זעיר; 84) מורן; 85) מקום זר; 87) הרכין ראשו; 90) עיר בברזיל; 92) מה שמקבל בכנסת כל אחד מ־103 מאונך; 94) תכשיט נשים עתיק; 96) דרש וקבל תשלום מן החייב; 97) אגיד; 99) קיר אבנים; 101) דרך; 102) כתב כריתות; 103) חבר כנסת.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

הצלחה מובטחת

קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
• ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
• אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
• מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים,
טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ובשעורה.
תעודות למסיימים והכנה לבחינות
הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית!

השתלמויות באירופה

דיאנה

3 שנים בריכיות בעוף בתי ספר לספרות נשים

1984

ת"א, דיזנגוף 190 (יחדפת 4) 226066, 229388

„שלוש פעמים בבתי־חולים"

(המשך מעמוד 37)

לאכול. בחדר, יחד איתי, היתה אשה שנכנסה לדיכאון, ואשה אחרת שסבלה ממשבר־לידה. התחלתי להרגיש טוב יותר כשהתחילו לדבר אלי כמו לבן־אדם ולא לנרקומן. זה יצר אצלי אמון וכוח־רצון.

הגמילה נעשתה באופן דרסטי. נתנו לי ויטמינים ותרופות פסיכיאטריות שלא אסבול יותר מדי. הייתי המיקרה הראשון של נרקומן, שהתקבל בבית־חולים זה. הם החליטו להתמודד עם המיקרה. התחלתי שוב לכתוב שירים ולצייר.

שם פגשתי גם את בעלה של הדוגמנית המפורסמת, שהגיע לשם אחרי שאחותו התאבדה. לא היה ביניינו כלום. היינו פשוט באותה מחלקה. התחלתי לאכול כמו מטורפת. חות שהיו לי באו מהמחשבה שאני רוצה להתחתן וללדת ילד נורמאלי שלא תהיה לו אמא נרקומנית.

הייתי בלי אהבה. אני, שכל־כך אוהבת לאהוב.

זה היה לפני שנתיים. דאגתי להיעלם. בחודש הראשון אחרי שעזבתי, עשיתי את העסק הראשון שלי. היום אני בריאטה. הורדתי כבר עשרה קילו, כי אחרי שהחלמתי הגעתי כבר למישקל של 70 קילו יותר ממה ששקלתי כשנכנסתי לבית־החולים.

היום יש לי דירה מסודרת עם חדר מיוחד לציור, כל זה מחוץ לעיר. רק לפני חודש, כשאני בת 28, מצאתי אהבה. זה בחור מקסים וההורים של שנינו מכירים, הוא ספורטאי ישראלי שחי באמריקה. אני מרגישה שאני מאוהבת.

איריס
לכתוב שירים ולצייר

שמנתי ב־20 קילו. אכלתי, פשוט, כל היום. היתה לי חנות מכולת של ואפלים ושוקולדים בארון, ומי שהתחשק לו היה בא לחדר. קיבלתי שם יחס מיוחד. הייתי שם שמונה חודשים. הטיפול כלל שיחות עם פסיכיאטרים מתי שרק רציתי, אפילו בלילה בחצות.

מרגישה מאוהבת

ופאה בשם אילנה אברמוביץ טיפלה בי באופן אישי. היא עודדה אותי והתחילה להחזיר לי את הביטחון העצמי. הייתי יוצאת לפעמים מבית־החולים, כדי לשבת בבית־קפה סמוך ולשתות קפה.

מאוחר יותר הם נתנו לי יותר ויותר לצאת. התחלתי לעבוד במישרד שאבי פתח לי עם עוד שני שותפים. בהתחלה הייתי יוצאת מבית־החולים אחרי־הצהריים וחוזרת בלילה. תמיד כשחזרתי היו עושים לי בדיקות־שתן כדי לוודא שלא לקחתי סמים. עברתי שם שבעה מדורי גיהנום עד שהגעתי לזה.

הבעיה היתה שכשנגמלתי מזה, בתוך תוכי ידעתי שבעצם אני עוד רוצה סם. הם נתנו לי לצאת משם רק אחרי שווידאו שאני לא רוצה בשום אופן להתקרב לסמים באיזו שהיא צורה יותר. מה שהיה ברור לכולם, שחלק מהטיפול הוא שעלי לעזוב את תל־אביב, להחליף את זהותי הישנה, ולנסות לשקם את עצמי מחדש.

בבית־החולים תשעים אחוז מהכוח בזכות מיכתב שקיבלתי מבית־החולים ניקתה לי המישטרה את השטח וביטלה שני תיקים שהיו לה נגדי, על שימוש בסמים. היום אני לא רוצה יותר שום זוהר, ירדתי מהבימה שעליה עליתי בגיל שש כשהופעתי ברדיו בתסכית המסך עולה.

אני עוד כל־כך רגישה, שאבי נדהם מהתגובה שלי כשהייתי צריכה לקחת טיפות־אף. פרצתי בבכי. אני לא יכולה לקחת יותר שום דבר דרך האף, והמרירות של טיפות־האף הזכירו לי את הסמים. כשאני מדברת היום על הסמים, אני כאילו מדברת על אדם אחר. מדי פעם אני מתבקשת להרצות לפני סטודנטים על סמים מטעם בית־החולים.

התחלתי לרקוד אירובי. האמת שאני עובדת קשה, קמה ב־7, מתייצבת לעבודה בריוק ב־8 ועובדת עד הערב, וכמה פעמים בשבוע אני עוד רוקדת.

היום, כשאני חושבת על הסמים, ברור שסמים נותנים הרגשה טובה. אבל איזה מחיר שילמתי? הרגעים האיומים של הקריזה כשכל הגוף כואב, שילשולים והקאות עם צמרמורות וההיסטריה עד שמקבלים את המנה.

הכל אצלי כיום חדש: השם, העיר. אני מנסה למחוק את העבר, אני לא רוצה שהנרקומנים אי־פעם ימצאו אותי (ספק־הסמים נמצא בבית־הסוהר).

כשאני שואלת את עצמי מי אשם בכל מה שקרה לי, ברור לי שהכי קל לי להאשים אחרים. ילדות קשה, אמא שאותה רציתי להעניש תמיד, אורי, כל אלה שעזבו אותי.

מי רצח את יפהפיית העולם התחתון

אסילו אנשי המחלקה הפסיכיאטרית של בית־הסוהר רמלה היו מופתעים. הם אומנם רגילים לכל מיני הצהרות של חולי־נפש, אבל הוראה ברצח היא דבר נדיר גם אצלם. ולכן כאשר הזמין רחמים (רמי) רייפלר את הרופא המטפל בו, והתוודה כי הוא רצח את אורלי ביטון, לא ידעו המטפלים בתחילה מה לעשות.

אחרי שהשתכנעו כי רייפלר מדבר מישהו מבני חבורה מתחרה רצח את אורלי כנקמה בחבורת בת־ים. לא התאמת.

להיפטר מהאיום

רייפלר הוא דמות מעניינת בין העבריינים בתל־אביב. צעיר גבה־קומה ויפה־תואר, שבא מבית־טוב לבית דירות בתל־אביב. מהרעש שה־שמיעו הפורצים התעוררה בעלת־הבית והצליחה לשכנע את רמי להחזיר לה את כל הרכוש שגנב, ולהיפגש איתה למחרת בבית־קפה בדיזינגוף. יחד עם הבחורה חיכו לרמי גם אנשי־המישטרה, שעצרו אותו במקום. הוא נידון אז לחמש שנות מאסר.

כאשר יצא הפעם מהכלא היה כבר עבריין מנוסה. היו לו חברים רבים בעולם הפשע והוא למד את כל שיטות העבודה של העולם־התחתון. הוא גם החליט לא לשוב לכלא. וכאן הצטלבו דרכיו עם אורלי ביטון.

אורלי, שהיתה זמן מה בין העב־ריינים, הבינה כי היא יכולה להרוויח כסף בקלות ובלי סכנה. בגלל קשריה המישפחתיים הכירה הרבה עבריינים

אסיר רייפלר ואשתו
חתונה באזיקים

בצורה הגיונית וכי יתכן שיש רגליים להודאתו, הזמינו את המישטרה. כך הגיע, כנראה, לפיענוחו אחד המקרים שהטרידו את המישטרה בשנתיים האחרונות. העלמה המסתורי של אורלי ביטון.

אורלי ביטון היתה ידועה כאחת היפהפיות של העולם התחתון. היא היתה נערה נאה מאוד, שהתחתנה עם שלום ביטון ממעברת בת־ים, וכך נכנסה לעולם העברייני. בעלה היה עבריין שנכנס ויצא מבתי־סוהר, הוא ואחיו היו ידועים כראשי חבורת מעברת בת־ים.

לפני כשנתיים וחצי הגיע שלום ביטון למישטרה והודיע על העלמה של אשתו. היא יצאה מהבית ולא חזרה. מאחר שהדבר קרה מייד אחרי שאחיו של הבעל, שימעון, נעצר בגלל שוד בדירתו של עבריין אחר, חשדה המישטרה כי ההעלמות קשורה לפר־שת השוד הזו. עשרות אנשים נחקרו, אך לבסוף נאלצה המישטרה להפסיק את החקירה מחוסר ראיות. החשד כי הפך לעברין של ממש. הוא נולד בתל־אביב להורים מהמעמד הבינוני. אביו מוסיקאי יליד גרמניה, מנגן עד היום במשך מרבית ימות השנה בארץ מולדתו. האם, ילידת בולגריה, טיפלה במסירות ובאהבה בשני בניה, אך גילתה מהר מאוד כי רמי יצא לתרבות רעה.

מגיל צעיר החל מסתובב בחברת עבריינים, עסק בעבירות קטנות כמו גניבות אופניים. בגיל 15 נתפס על־ידי המישטרה ונפתח נגדו התיק הראשון. הוריו שלחו אותו לפנימיה, להרחיקו מעולם הפשע שמשך אותו כל־כך, אך הוא ברח מהפנימיה וחזר לעיר הגרולה.

זמן קצר לפני שהתגייס לצה"ל, נתפס בגלל עבירות שונות ונשלח לבית־הסוהר תל־מונד לתקופה של שנתיים. הוריו עמדו לימינו גם כאשר השתחרר מבית־הכלא ושלחו אותו לגרמניה, כדי להתחיל שם בחיים חדשים. אולם רמי הסתכסך עם אביו וחזר ארצה אחרי זמן קצר.

העבירה הבאה שביצע היתה פריצה לבית דירות בתל־אביב. מהרעש שה־שמיעו הפורצים התעוררה בעלת־הבית והצליחה לשכנע את רמי להחזיר לה את כל הרכוש שגנב, ולהיפגש איתה למחרת בבית־קפה בדיזינגוף. יחד עם הבחורה חיכו לרמי גם אנשי־המישטרה, שעצרו אותו במקום. הוא נידון אז לחמש שנות מאסר.

כאשר יצא הפעם מהכלא היה כבר עבריין מנוסה. היו לו חברים רבים בעולם הפשע והוא למד את כל שיטות העבודה של העולם־התחתון. הוא גם החליט לא לשוב לכלא. וכאן הצטלבו דרכיו עם אורלי ביטון.

אורלי, שהיתה זמן מה בין העב־ריינים, הבינה כי היא יכולה להרוויח כסף בקלות ובלי סכנה. בגלל קשריה המישפחתיים הכירה הרבה עבריינים

הודאת־אמת או פרי מחלת־נפש:
אסיר גילה לרופא־הכלא כי חיסל את אורית ביטון, כדי להיפטר מאיומיה

לה קבר וטמנו בו את גופתה. בניסיון השיחזור שעשה עם המישטרה לא הצליחו למצוא את הגופה.

התקף סכיזופרני

אחרי העלמה של אורלי המשיך רייפלר את חייו כרגיל, ושוב נעצר בחשד פריצות. בהיותו בכלא התארס עם יפה קחלון, וכאשר גילה כי היא בהריון, קבע את תאריך החתונה. אולם בדרך לרבנות הצליח להתחמק ממלוויו, אנשי־המישטרה, הפיל לארץ את יפה וברח. הוא היה עבריין נמלט במשך שנה וחצי. בתקופה זו עבר לגור עם יפה ואחרי שנתפס לבסוף על־ידי המישטרה נשא אותה לאשה, כאשר לחקירה.

המישטרה התנגדה, והעלתה את הטענה כי הסעיף הרלוונטי בחוק לטיפול בחולי־נפש איננו מאפשר את אישפוזו של החשוד לפני גמר החקירה. אולם השופט בנימין קהלת נעתר לבקשת הסניגור, והורה על אישפוזו של רייפלר בבית־החולים אברבנאל לצורך הסתכלות.

המישטרה עיררה על החלטה זו והקצין זכי דנה טען בפני השופט המחוזי, שאול אלוני, כי בית־מישפט השלום טעה. כאשר אישפר אישפוז בטרם סיום החקירה. לדעתו. אין החוק מתיר זאת.

הסניגור הסביר לבית־המישפט כי חקירתו של אדם הנמצא בתוך גל של מחלת הסכיזופרניה, כפי שנמצא כרגע וידעה על הרבה מעשי פשע. היא חשבה כי תוכל לסחוט כסף ממכרים, על־ידי כך שתאיים לגלות למישטרה על עבירות שונות שביצעו. השמועה אמרה, כי אורלי עלתה על דרך זו, אחרי שהמישטרה ניסתה להפעילה כמודיעה.

על פי חשדה של המישטרה, ידעה אורלי על מעשה פריצה בהרצליה, שבוצע על־יד כמה אנשים, ביניהם רייפלר. היא פנתה אליו ואיימה כי תגלה זאת למישטרה, אם לא ישלם לה כסף. רייפלר שוחח עם כמה ידידים שהיו גם הם על הכוונת של אורלי, והם החליטו לחסל אותה ולהיפטר מהאיום שהיוותה לגביהם.

בוידויו בבית־הסוהר סיפר רייפלר כיצד לקחו הוא ואנשים אחרים את אורלי, במכונית, לחולות ראשון, הלמו בראשה בטוריה והרגוה. אחר־כך כרו ידיו נתונות בכבלים. (העולם הזה 23.4.84).

הוריו של רייפלר חששו כי הכלה איננה יודעת בדיוק עם מי יש לה עסק, ולפני החתונה החתימו אותה על פתק, כי היא יודעת שרייפלר הוא עבריין וכי הוא צפוי לעונש מאסר בפועל. אולם גם יפה לא ידעה אז שרייפלר חשוד ברצח, וכי הוא עלול לבלות את כל חייו בבית־הסוהר.

לא ברור מה הניע את רייפלר לפנות לפתע למישטרה ולהתוודות על הרצח. סניגורו, עורך־הדין דרור מקרין, טוען כי היה זה בעיקבות התקף של מחלת־נפש שממנה הוא סובל כבר זמן רב. כאשר ביקשה המישטרה לעצור את רייפלר, כדי לחקרו בעבירת הרצח, התנגד מקרין, וביקש מבית־המישפט לשלוח את החשוד להסתכלות, כדי לברר אם הוא מסוגל בכלל לעמוד רייפלר. עלול לגרום מעגל סגור. מכיוון שהוא עשוי לאמר למישטרה דברים מסויימים תוך כדי התקף, ואחר־כך, כאשר יחלוף הגל הנוכחי, והוא יישלח לבדיקה פסיכיאטרית עם סיום החקירה, שוב לא יוכל הרופא לגלות מה היה מצבו בזמן החקירה.

בית־המישפט השתכנע מדברי הסניגור, בעיקר אחרי שקרא תעודה רפואית שניתנה על־ידי הפסיכיאטר של בתי־הכלא. ד"ר סילפן, שבה נאמר כי יש צורך בבדיקה יסודית. מאחר שלא ברור אם רייפלר סובל מהתקף עם תגובה פראנואידית או ממחלת־נפש ממש.

בית־המישפט גם הסיר את צו־איסור הפירסום שהיה על הפרשה מתחילתה, ושלח את החשוד לבדיקה והסתכלות, כדי לקבוע אם ההודאה היא הודאת־אמת או רק פרי מחלת־נפש.

(המשך מעמוד 33)

מושך. רק שלא ישמע את זה. הוא ירים את האף.

לא נמשכת למישחק

מ יציתי את החופש עד הסוף, ממש נהניתי. היה קצת נמאס ורציתי לעבוד. גם כדי שיהיה לי כסף משלי. הציעו לי להיות מלצרית. אבל לא רציתי. רציתי להיות מוכרת בחנות־בגדים. וידיד אחד סידר לי לעבוד בראש אינדיאני בכיכר־המדינה. אני לובשת את הבגדים של החנות, והקונות כל הזמן רוצות לקנות את הבגדים שאני לובשת. אם אני לובשת את הבגד האחרון, אני מורידה אותו ומחליפה באחר. כל יום אני מחליפה בגדים בערך שלוש פעמים.

אני חושבת להמשיך לעבוד גם בזמן הלימודים, אחרי הצהריים, אבל אם זה יפריע ללימודים, אעזוב. כמה שאני לא אוהבת ללמוד. חשוב לי להוציא תעודת־בגרות, כי אני יודעת שהיום שום דבר לא הולך בלי בגרות, ואני לא מתכוונת להיות פקידה. אני לא יודעת מה אני רוצה להיות.

פעם נורא רציתי להיות שחקנית, התלהבתי. שיחקתי בהצגות בבית־הספר. השתתפתי בהצגת ילדים אחת וביוסף וכתונת הפסים בקאמרי הייתי במקהלה. זה היה לפני ארבע שנים. שלוש הצגות כל יום. נהניתי מכל רגע. היו שם ילדים שהעריצו את שלמה ארצי והיו מביאים לו פרחים וכל מיני מתנות. לו וגם לתיקי. אני שונאת נודניקים כאלה. לא אוהבת שמעריצים ותולים פוסטרים של זמר בחדר. וישולחים גלויות לרדיו וטלוויזיה כאלה. היום כבר לא מושך אותי לשחק. העבודה קשה וגם לא מרוויחים כל־כך טוב.

דוגמנית לא איכפת לי להיות, בתור תחביב. מגיל שנתיים השתתפתי בתצוגות־אופנה והצטלמתי לבגדים, סבונים, מיטות. כבר לא זוכרת מה. ההורים לא דחפו, תמיד שאלו על כל דבר אם אני רוצה, ותמיד הסכמתי.

הכסף הלך ישר לחשבון הבנק שלי. יותר מאוחר חלק הלך לבנק ובחלק קניתי לעצמי. בעיקר בגדים. היתה שנתיים הפסקה, אבל בזמן האחרון הציעו לי הרבה. קצת היססתי, לא ידעתי אם אני רוצה שוב להצטלם, זה קצת נמאס. אבל בכל זאת עשיתי כמה דברים. אני לא לוקחת את זה ברצינות. זה בשביל הכסף, וגם יש הנאה מסוימת. אחרת לא הייתי עושה את זה.

אני לא חושבת על להשתתף בתחרות למלכת היופי. אמרו לי כבר שכדאי לי לגשת לאיזו תחרות, של הפנים של '84', אבל אני חושבת שלא יהיה לי נעים כזה לעמוד על הבימה.

לא הייתי רוצה להיות עקרת־בית. כל היום בבית עם הילדים. זה נראה לי משעמם. אפילו אם אשתתן ולא יחסר לי כסף. אצטרך איזו פעילות, אם לא מיקצוע. נורא מדכא לשבת בבית כל הזמן. פעם אמרתי שיהיה לי רק ילד אחד, אחר־כך חשבתי שהוא יהיה מסכן, יהיה לו משעמם. אז נעשה עוד אחד. ארבעה, כמו אצלנו, זה קצת צפוף, אבל נורא שמח. אולי יהיו לי שניים־שלושה, בכל אופן אני לא רוצה למות לבד.

● שרון על אבא שלה:

כשאבא ואני הולכים יחד ברחוב. אומרים שאנחנו כמו זוג. אומרים לי איזה אבא חתיך ויפה יש לך. הוא שמח מזה, אבל אני מתעצבנת מהתגובה שלו ואומרת לו די. תפסיק לדבר ככה. זה לא עושה לי כלום, שאבא חתיך. אני בכלל לא חושבת שהוא יפה. טוב. אני לא יכולה לקבוע, הרי אני רואה אותו כל הזמן. בשבילי הוא אבא רגיל. אני לא אומרת שהוא לא חתיך. אבל אני לא אוהבת שיותר מדי מתלהבים.

● על חברתה:

יש לי רק חברה טובה אחת, אורלי. השאר הן ידידות. אורלי ואני שותפות בהכל, מדברות המון, על כל דבר. פתוחות מאוד, מבלות הרבה שעות ביחד, מחליפות בינינו בגדים, איפור, נעליים, כל מיני אביזרים. כל מה ששלה — שלי, ולהיפך.

● על מחזרים:

מתקשרים אליי הביתה — ראיתי אותך כאן וכאן ואני רוצה להיפגש איתך. אני שונאת את זה, בנים רוצים לעבור עליי בטלפון — נחשי מי מדבר. אני נותנת להם לדבר, נותנת להם את ההנאה. אין לי בעיות בלהיפטר מהם. כסאח. אני עוקצת אם מעצבנים אותי, בלי שום חשבון. רוב צילצולי הטלפון בבית — בשבילי. גם ההורים מקבלים די הרבה. בעיניי עבודה. כשאני מתקשרת הביתה מאיזה מקום, אמי מודיעה שכל העולם חיפש אותי. כשכולם בערב רואים טלוויזיה והטלפון מצלצל, אומרים לי לכי תעני, זה בשבילך. וזה באמת בשבילי. שריקות ברחוב מעצבנות אותי. אומרים מותק, בואי רגע, אפשר לעזור לך. לאן את צריכה. אני לא עונה, ושומעת — איזה קשוחה, יאללה איתה.

● על סיגנון הלבוש:

אני אוהבת ספורטיבי, קצת זרוק, אבל יפה, מיוחד. לא אוהבת ללבוש מה שכולם לובשים. אני מסוגלת לקנות נעל, לראות שכולם נועלים כזאת, והיא נשארת בארון. אני אוהבת שמלות מידי, גופיות טריקו, ג'ינס צרים למטה, סווישטשירטים, חגורות. אני לא נורמלית, קניתי עכשיו חגורה מהממת ב־9000 שקל. לא יכולה להחזיק אצלי כסף. חייבת לקנות דברים. עוד לא קיבלתי משכורת, ואני כבר מתכננת מה אקנה.

● על פוליטיקה:

זה לא דבר שמעניין אותי במיוחד. מסתכלת לפעמים בחדשות, קוראת עיתון, זה הכל. לא סוגרת את הראש לדברים, מוכנה לשמוע. אבל זה לא עולה הרבה על הפרק. אילו הייתי צריכה להצביע עכשיו, אני לא הייתי יודעת למי. אני יודעת למי אני לא רוצה להצביע — לליכוד. לפני שנה, כשהייתי בצופים, היה לנו ויכוח. הייתי לטובת המערך. אם מישהו יגיד לי שהוא הצביע כהנא, אדע מה להגיד לו. אני גם אדע להיעגל ממנו. חובשי הכיפה הסרוגה לא מפריעים לי ואני לא מפריעה להם. הדוסים עם הפיאות והבגדים השחורים ממש מגעילים. רוצים להכריח ולכפות. לא אוהבת דברים בלחץ. אל תפריעו לי, ואני לא לכם.

● על סמים:

עד כמה שידוע לי, החבר'ה שלי לא לוקחים סמים, אבל אני מכירה הרבה שכן. זה לא מפריע לי. יש לי ידידים שלקחו והפסיקו. אני אוהבת לשמוע על הנושא. התעניינתי והסבירו לי. אני לא חושבת בכיוון של לקחת משהו. לא רוצה. בכלל לא. מספיק לי שלפני כמה זמן השתכרתי בבית של חברה והרסתי לה את כל הבית. עכשיו אני רק מריחה משקה ומקבלת בחילה, בא לי להקיא. היינו שלוש. אצלה בבית, לבר.

שרון בפעולה
„אל תפריעו לי, ואני לא לכם!"

התערבנו שאני שותה קצת מרטיני. כשרציתי לקום מן הספה נפלתי על הריצפה והתחלתי לצעוק ולהשתולל. דפקתי על הכורסה עם הרגליים והיא נשברה. נתנו לי לשתות עוד, וגמרתי בקבוק שלם. עוד בת השתכרה. הלכנו לחדר־השינה והקאנו על כל המיטה. השטיחים והמפות. הכל הסריח. הייתי שפוכה לגמרי. מסטולית.

הוריה הגיעו, היה סיפור. נסעתי באוטובוס הביתה והלכתי ברחוב והתנדנדתי מצד לצד. ידידים ראו אותי ושאלו מה קרה, את נראית מתה. הוריי לא היו בבית. הייתי צריכה להוריד כביסה. עמדתי על כיסא, התכופפתי, קיבלתי סחרחורת וכמעט עפתי החוצה מן החלון. אני חושבת שמהחוויה הזאת הרסתי לעצמי. כשאהיה גדולה ויזמינו אותי למשקה, לא אוכל לשתות. הגעלתי את עצמי להמון זמן קדימה.

עד כאן סיפורה של שרון.

לאבא של שרון קראו במקור רפי טיילר, אבל מאז שהוא זוכר את עצמו, עוד מתקופת בית־הספר, בכל מקום קראו לו טיילור. כשהיה בן 18, הוסיף ו' במישרד הפנים. את גילו הוא לא רוצה לגלות. חושש שזה עלול להפריע לו לקבל תפקידים של בחורים צעירים.

הפצצה של תל־אביב

„א נשים חרשבים ששרון היא החברה שלי," הוא מספר, „מסתכלים עליי במבטים כועסים — כצופים, היה לנו ויכוח. הייתי לטובת המערך. אם מישהו יגיד לי שהוא הצביע כהנא, אדע מה להגיד לו. אני גם אדע להיעגל ממנו. חובשי הכיפה הסרוגה לא מפריעים לי ואני לא מפריעה להם. הדוסים עם הפיאות והבגדים השחורים ממש מגעילים. רוצים להכריח ולכפות. לא אוהבת דברים בלחץ. אל תפריעו לי, ואני לא לכם.

● על סמים:

עד כמה שידוע לי, החבר'ה שלי לא לוקחים סמים, אבל אני מכירה הרבה שכן. זה לא מפריע לי. יש לי ידידים שלקחו והפסיקו. אני אוהבת לשמוע על הנושא. התעניינתי והסבירו לי. אני לא חושבת בכיוון של לקחת משהו. לא רוצה. בכלל לא. מספיק לי שלפני כמה זמן השתכרתי בבית של חברה והרסתי לה את כל הבית. עכשיו אני רק מריחה משקה ומקבלת בחילה, בא לי להקיא. היינו שלוש. אצלה בבית, לבר.

כשהיא רוקדת היא במרכז וכולם מסתכלים

ההצגה הוא היה המום. אמר שהוא מכיר אותה מפינגווין ושלדעתו היא הפצצה של תל־אביב. שאלתי למה הוא אומר את זה, והוא אמר שהוא רואה שם הרבה בחורות יפות, אבל כשהיא נכנסת, כולם מסתכלים רק עליה. כשהיא רוקדת, היא במרכז וכולם ממשיכים להסתכל. אמרתי לו תעשה לי טובה, שמור על הפצצה הזאת כשאתה רואה אותה שם.

„צביה כועסת עלי כאשר אני מתייחס לשרון כאילו היא חברתי ולא בתי. אולי אני טועה, אבל אני מדבר אליה כאל שווה לי בגיל, לא כמו אבא שמחנך ומסביר. כשהיא עונה לי קצת בחוצפה, קשה לי להיות רציני איתה, לרסן אותה. החבר'ה קוראים לי דוריאן גריי. בכינוס מחזורים בצופים שאלו אותי אם אני מזריק הורמונים או מותח את הפנים. אני מרגיש כמו ילד, וזו בעיה: צביה אומרת שיש לה חמישה ילדים. אני החמישי. שובב, מתפרע, קצת חסר אחריות.

„אני דואג כאשר שרון חוזרת הביתה מאוחר בלילה, לא נרגע עד שהגברת נכנסת. אני לא חוקר אותה: למדתי שאז אשיג תוצאה הפוכה — היא לא תספר כלום. או אולי, מי יודע, בגיל הזה שהוא די פרובלמאטי, היא עוד יכולה לעשות דווקא. אני שומע את זה מכל הכיוונים."

בעניין ההיתר לחזור הביתה בלילה בכל שעה אומרת צביה: „הגעתי למסקנה שהשעה מעולם לא היתה הגורם לשום מעשה. אם שרון רוקדת ונהנית, זה לא משנה אם זה עד ארבע בבוקר. ברור לי שאם הייתי מגבילה אותה, היא כבר היתה מוצאת דרך לעקוף את ההוראה הזאת.

„היא נראית מבוגרת מגילה, זה מבלבל וגורם לאנשים להתייחס אליה כאל בוגר. זה גורר מערכת שלמה של התנהגויות שלנו, ההורים. אין שליטה על כך. אני שולטת בעצמי לא לעשות משהו שאחתרט עליו, לא להגיע לקרע איתה. כאשר היא תגיע לגיל 17 או 18 יצטמצם הפער בין המראה לגיל הממשי, והבעיה לא תהיה קיימת."

נעמי רון ■

תפס לו צעירונת. הבחור, ושרון ואני צוחקים. כשאני הולך איתה מחובק, וזה קורה לעיתים נדירות. אני רואה מבטי תדהמה, כעס. אולי קינאה. נעצרים, מסתכלים, עושים עוד סיבוב ושוב באים מולנו. ממש מצחיק. הבאתי אותה לא מזמן להצגה שבה אני משחק. לא אמרתי מי היא. שמתי יד על הכתף שלה, וכמה חבר'ה התחילו לקרוץ לי. יעני, הביא איתו חברה. כשאמרתי — שכחתי להציג, זו הבת שלי. זה היה כיף לא רגיל לראות את הפרצופים ההמומים. מאז לא עובר יום שהם לא שואלים אותי מתי אביא אותה שוב. רוצים לראות אותה, מצאה־חן בעיניהם.

„זה הגיע לאבסורד כזה, שהרבה פעמים אני אומר — תכירו, זאת את... רוצה להגיד אחותי, ונעצר. טעות פרוידיאנית אולי, שקשה לי להבין אותה. יש לי אחות. צעירה ממני בארבע שנים, לא כל־כך דומה לשרון. כשאני הולך עם שרון, היא נראית לי דבר גדול כזה, ביחוד כאשר אני רואה את המבטים של גברים. ושומע הערות כמו תראו את השאפה הזאת. היא מתעלמת. לא איכפת לה. אני שמח שהיא לא מרימה את האף. מוזר שכאלה מבוגרים מנסים כל הזמן להתחיל איתה, הרי היא בקושי בת 15. קשה לי להאמין שזאת הבת שלי. אמרתי לה, תראי, רציתי להגיד שאת אחותי, והיא אמרה זאת הבעיה שלך. זאת באמת הבעיה שלי.

„כשהכרתי אותה לכוריאוגרף של

כשהיא רוקדת היא במרכז וכולם מסתכלים

ההצגה הוא היה המום. אמר שהוא מכיר אותה מפינגווין ושלדעתו היא הפצצה של תל־אביב. שאלתי למה הוא אומר את זה, והוא אמר שהוא רואה שם הרבה בחורות יפות, אבל כשהיא נכנסת, כולם מסתכלים רק עליה. כשהיא רוקדת, היא במרכז וכולם ממשיכים להסתכל. אמרתי לו תעשה לי טובה, שמור על הפצצה הזאת כשאתה רואה אותה שם.

„צביה כועסת עלי כאשר אני מתייחס לשרון כאילו היא חברתי ולא בתי. אולי אני טועה, אבל אני מדבר אליה כאל שווה לי בגיל, לא כמו אבא שמחנך ומסביר. כשהיא עונה לי קצת בחוצפה, קשה לי להיות רציני איתה, לרסן אותה. החבר'ה קוראים לי דוריאן גריי. בכינוס מחזורים בצופים שאלו אותי אם אני מזריק הורמונים או מותח את הפנים. אני מרגיש כמו ילד, וזו בעיה: צביה אומרת שיש לה חמישה ילדים. אני החמישי. שובב, מתפרע, קצת חסר אחריות.

„אני דואג כאשר שרון חוזרת הביתה מאוחר בלילה, לא נרגע עד שהגברת נכנסת. אני לא חוקר אותה: למדתי שאז אשיג תוצאה הפוכה — היא לא תספר כלום. או אולי, מי יודע, בגיל הזה שהוא די פרובלמאטי, היא עוד יכולה לעשות דווקא. אני שומע את זה מכל הכיוונים."

בעניין ההיתר לחזור הביתה בלילה בכל שעה אומרת צביה: „הגעתי למסקנה שהשעה מעולם לא היתה הגורם לשום מעשה. אם שרון רוקדת ונהנית, זה לא משנה אם זה עד ארבע בבוקר. ברור לי שאם הייתי מגבילה אותה, היא כבר היתה מוצאת דרך לעקוף את ההוראה הזאת.

„היא נראית מבוגרת מגילה, זה מבלבל וגורם לאנשים להתייחס אליה כאל בוגר. זה גורר מערכת שלמה של התנהגויות שלנו, ההורים. אין שליטה על כך. אני שולטת בעצמי לא לעשות משהו שאחתרט עליו, לא להגיע לקרע איתה. כאשר היא תגיע לגיל 17 או 18 יצטמצם הפער בין המראה לגיל הממשי, והבעיה לא תהיה קיימת."

נעמי רון ■

משפחת גורדון

(המשך מעמוד 34)

מרופדת ולא משאירה הרבה מקום לדמיון. פטרישיה, בעלת בוטיק בריזגנוף, נמצאת בארץ כבר 12 שנה, אבל מיבטאה הפאריסאי רודף אותה: „אני עושה 20 בריכות, שזה קילומטר. השחייה גורמת לי להרגיש שאני עושה הפסקה בחיים. אין כאן אגרסיה, האווירה מאוד נעימה ואני פוגשת כאן הרבה חברים וחברות."

היא מצביעה על יוסי דננברג: „אנחנו ידידים ותיקים וחברים טובים." יוסי הוא המורה לשחייה במקום ומנהל בית־הספר לשחייה. הוא מלמד כאן ילדים, נשים מבוגרות וגם חתיכות צעירות.

יוסי, בן ה־32, שעיניו ירוקות ושערו חום, דווקא נהנה מאוד מקולקציית החתיכות הצעירות המגיעות לבריכה ונזכר: „את אשתי לשעבר היכרתי פה!"

גוף צעיר בריא ורענן

ל שחות במיים, זה הספורט הכי בריא, אומר המומחה. שחייה טובה לריאטה, ולהרגשה טובה. כל השרירים עובדים וכל הגוף מופעל, וכך גם שומרים על כושר מירבי.

טלי פרל, בת ה־29, גבהת־קומה ודקיקת־גוף, היא גם כן מורה לשחייה, העובדת אצל יוסי: „אני שוחה מגיל שש. כשהייתי קטנה הייתי שחיינית בברית מכבים־עתיד, אחר־כך נטשתי את השחייה לטובת הריקוד, ומאוחר יותר חזרתי לאהבתי, השחייה."

„שחייה זה דבר מאוד חשוב," אומרת טלי, „זה שומר על גוף צעיר. בריא ורענן ונותן כוח ומרץ לכל היום. יש כאן הרבה קבועים ורובם מאוד נחמדים כמו השחקן מוני מושונוב, שמואל בונים, אריק לביא, שלמה ארצי, בני אמדורסקי ועורך־הדין צבי לידסקי.

„הכניסה לבריכה עולה 700 שקל. לא נורא. בשביל בריכה שכזאת עם מים שכאלה! זה מקום לשחות," מדגישה טלי, „ואת לא בריכת צייר." היא אומרת, ומדגימה קפיצת־ראש מהמקפצה.

פינה מוגנת לדור העתיד

מ יכל צברי הבלונדית כחולת־העיניים יושבת על כסא־נוח ומתמכרת לשמש. מיכל היא אשתו של המציל הראשון של בריכת גורדון, עדי המנוח. היא באה לבריכת גורדון יום־יום ושוחה קילומטר וחצי, 30 בריכות.

„זה השיגעון שלי," היא אומרת, „יש אנשים הזקוקים לשמיים, אני זקוקה לשחייה." ומי לימד אותה לשחות? „איזו שאלה? בעלי המנוח."

אופירה, ידידתה החטובה והמטר פחת, משתוקקת לצידה. „גם בעלי היה פה מציל," היא אומרת, „הוא עוד חי, ברוך השם. אני באה לכאן בששי, שבת. איך אפשר לא לבוא לכאן? זאת הבריכה הכי טובה, מבחינת מים."

עדי נגאי, ספרית־נשים במיקצועה, שזופה ועוטה ביקיני קטנטן על חמוקיה: „אני מבקרת כאן כבר כמה שנים. בשנה שעברה היתה לי פה, בבריכה, מספרה. עכשיו כבר לא."

בתיה בן־הודה מגיעה לבריכה עם בנה, אסף, בן ארבעת החודשים: „אני באה איתו לכאן מאז שהוא נולד. הוא אוכל כאן יותר טוב, ישן יותר טוב וכייף לו." מאירה מור, חברתה האדריכלית, היא אם לבן בן תשעה חודשים, העונה לשם לי: „אני באה איתו לכאן כבר מתחילת הקיץ."

יש להן מה לומר לבעלי בריכת גורדון, לשתי האמהות הצעירות: „יש מקום לשיפורים. פינה מוגנת, אוזר מוצל עם בריכה בגובה 30 סנטימטר, שתהיה מיועדת לתינוקות. גם דשא מפלסטיק היה אפשר להוסיף. זה יעודד את החברות שלנו לבוא, הלא התינוקות האלה הם דור העתיד וההמשך של הבריכה!"

אורנה גלזן ■

צל"ש

דתיים בהר־כנען

● **לעמום כרמלי**, „כתבנו בצפון", על כתבה מרתקת בהשבוע – יומן אירועים. כרמלי הכין כתבה מעניינת על חדירת הדתיים לעיר צפת, שהצליחה לחשוף את הקורה בה מבפנים. הכתבה היתה מוצלחת גם מבחינה ויזואלית. מסתבר שהעיר צפת מאוד פוטוגנית. בצפת עצמה עוררה הכתבה רוגז רב, מחשש פן תיתן הכתבה דימוי דתי לעיר ותבריח את התיירים הישראליים החילוניים. זאב פרל, ראש־העירייה ואיש־הליכוד, התלונן על־כך באוזני חברי־מיפלגתו בוועד־המנהל.

מאחורי המסך

שמיר כיווץ את גבינו

זעם רב התעורר בלישכתו של ראש־הממשלה. ביום השישי האחרון ראיין **יורם רונן**, הכתב המדיני של הטלוויזיה, את **יצחק שמיר**. הראיון הנרחב אמור היה להיות משודר בהשבוע – יומן אירועים. בליל שבת, ככתבה בפני עצמה. אך **מיכה לימור**, עורך היומן, העדיף לקצץ את הראיון ולשבצו בכתבה פוליטית כללית, שסיכמה את אירועי השבוע.

הראיון החתוך עם ראש־הממשלה, שהיה חדשותי, שובץ אחרי ראיון עם **יגאל הורביץ**, ובכך עורר את זעמה של לישכת ראש־הממשלה.

מקור בכיר בלישכה רמז שלהבא לא יסכים שמיר להתראיין לטלוויזיה, אלא בשידור חי. כך שלא יוכלו לחתוך ולקצץ כרצונם.

אין זה המיקרה הראשון שאישים פוליטיים כועסים על העריכה והקיצוצים שמבצעים העורכים בראיונות עימם. לפני כמה ימים הביע ח"כ **יצחק נבון** מחאה חריפה על קיצוץ דומה.

קיצוצים אחרים

המשבר הכלכלי הפוקד את כלל המשק עלול להשפיע גם על רשות־השידור. עובדים בכירים הביעו את דאגתם שאם המצב הנוכחי יימשך עלול גרזן הקיצוצים לחתוך גם בבשר החי ברשות־השידור. העובדים אינם מסתירים את חששם מכך שייאלצו להשלים עם פיטורים, ובעיקר מכך שייאלצו להשלים אם קיצוצים בשעות הנוספות.

בשיחות במיסדרונות בניין־הטלוויזיה אף נשמעים קולות הקוראים לייעול ולצימצומים מבפנים, תוך שיתוף־פעולה עם ההנהלה.

אין ספק שהנפגעים הראשונים יהיו עובדי הפרי־לאנס (ש.ת. בלשון רשות־השידור, על שם שוברי־התשלום שלפיו מקבל הפרי־לאנס את התמורה לעבודתו), וכאלה יש רבים ברשות. מובן שתיפגענה גם תוכניות שונות. מה שיישאר בטלוויזיה, כך חוששים העובדים, זה רק מחלקת־החדשות, שתמשיך לתפקד כרגיל.

כלכלה בחופשה

חיים סלטנר, ראש הדסק הכלכלי במחלקת החדשות בטלוויזיה, יצא השבוע לחופשה של שבועיים בחו"ל. את פלטנר יחליף, כנראה, **עודד שחר**, כתב כלכלי שעלה לאחרונה לכותרות, עקב סיכסוך טלוויזיוני משודר שהיה לו עם **יגאל כהן־אורגד**, שר־האוצר.

הפסקת אש

ישיבת הוועד־המנהל, המספקת בשבועות האחרונים חומר־השראה לפירסומים ולהתבטאויות שונות, התבטלה השובע.

מדוע? חבר־הוועד, **נתן ברון**, שוהה בחו"ל. **שאול עמור** ביטל את השתתפותו עקב מחלת חותנתו. **אורי סורת**, מנכ"ל רשות־השידור, ביטל את הופעתו עקב מחלתו שלו, **ודויד אדמון**, חבר הוועד־המנהל, שהה בשלושה ימי־מילואים בצפון.

„היה שבוע שקט — הפסקת אש... " התבטא אחד מעובדי הטלוויזיה באנחה של הקלה.

הועד המרגל

ועד העובדים העיתונאיים בטלוויזיה העמיד השבוע את השדרן **חנן עזרן** לפני בריחה: „או שתעבור בטלוויזיה או בבית־הספר לטלוויזיה... "

המדובר, כמובן, בבית־הספר לעיתונאות ולטלוויזיה של חבר הוועד־המנהל, **נתן ברון** (השוהה בחו"ל לצורך מסע־לימודי, שאירגנה לו הנהלת רשות־השדור בתחנות טלוויזיה שונות). עזרן משמש כמרצה בבית־הספר של ברון, ואף

מנהלת סרנקל
מים למגירה

הביא עימו בעבר תלמידים לאולפני־הטלוויזיה למטרות לימודיות. „אקט זה," טוענים בטלוויזיה, „לא היה פסול כל עוד ברון לא היה חבר בוועד־המנהל של הרשות. אולם כעת... "

ההתעוררות בעניין זה באה בעקבות הסיור רב־התהודה שערכו ראשי תת־הוועדה לענייני־חדשות — **דויד אדמון** ו**נתן ברון**. במהלך הסיור הציע ברון ל**רסיק חלבי** לשמש כמרצה בבית־ספרו הפרטי. „לזה בדיוק קוראים ריגול תעשייתי!" רוגזים בטלוויזיה, „להשתמש בסיור שאורגן (לבקשתם!) על־ידי הטלוויזיה למטרות פרטיות... "

כינויו האחרון של הוועד־המנהל בפי עובדי הטלוויזיה, לאור ההתפתחות האחרונה, הוא — „הוועד המרגל".

כל נושאי התפקידים

עובדי רשות־השידור מלגלגים על המאבקים בצמרת הרשות. אחד מנושאי הליגלוג הוא ריבוי התארים, שבהם כיבדו את עצמם שבעת חברי־הוועד. **מיכה ינון** הוא „יושב ראש הוועד־המנהל", ודוברו בתוקף תפקידו החדש, כאחראי להפצת הודעות הוועד לעיתונות. **דויד אדמון** הוכתר לאחרונה כאלוף התארים: הוא „יושב־ראש ועדת־הכספים" של הוועד וגם „המישנה ליושב־ראש הוועד" וגם „יושב־ראש־הוועד־בפועל־בשבתות־ובחגים" (היושב־ראש בתואר — ינון — הוא שומר־מסורת). נוסף על כל אלה משמש אדמון כ„מישנה ליושב־ראש תת־הוועדה לענייני־חדשות".

החבר בוועד המנהל, **נתן ברון**, אינו מפגר אחריו בהרבה: הוא „היושב־ראש של ועדת־התשדירים" של הוועד, וגם „היושב־ראש של תת־הוועדה לענייני־חדשות" — אותה הוועדה שבה משמש אדמון כ„מישנה־לתת".

אגב, בתת־ועדה זו יש, מילבד שני מפקדים, גם חייל פשוט לרפואה — **עמירם ניר**.

מאחורי המיקרופון

שמש בים כינרת

מחלקת החדשות של גלי־צה"ל מתכננת סוף־שבוע של כיף לעובדיה. הטיול, שיכלול בני־משפחה (או חברים וחברות) של עובדי־המחלקה, יתקיים בסוף־השבוע הקרוב בחוף הכינרת.

במיסגרת ה„כיף" המתוכנן יבלו העובדים בלונה־גל המפורסם. הטיול מתוכנן כמסיבת פרידה ל**צבי** („צבה") **גורן**, שניהל את מחלקת־החדשות של גלי־צה"ל, והעומד לפרוש משם בימים הקרובים.

לא עדנה פארו

מקורביה של ראש מערכת החדשות של קול ישראל בתל־אביב, **שרה סרנקל**, הביעו פליאה על הפירסומים בהעולם הזה על נסיונות־התנכלות בה.

„בתחילה," הם מאשרים, „היו כמה חריקות, כשם שיש לכל מנהל חדש. אבל עכשיו — הכל שקט! לחדשות תל־אביב יש מנהלת טובה!"

לדיבריהם „זו ידיעה שתולה, שעירבבו בה סיפורים רבים, שחלקם אינם נכונים."

שרה פרנקל לא ראתה מעולם, לטענתה, כפות־ידיים מאיימות מצויירות על קירותיה, כפי שנאמר בידיעה שהופיעה במדור תשקיף של העולם הזה (15.8.84). אומנם, מים נשפכו למגירתה, כפי שסופר, אך „איננו יודעים אם בכוונה תחילה או במיקרה." ושאר התרגילים, כגון — הצמדת מהדקים לכסאה — היו מעשי קונדס בלבד. „מכל מקום," הם מסכמים, „אין כאן פרשת **עדנה סאר** נוספת."

שמועות שמועות

מנהלת סאר
מה ההבדל?

בגלי צה"ל לא נחים לרגע. שמועה רודפת שמועה. המיסדרונות רוחשים, ומובן שדרכן של השמועות הולכת באופן טיבעי אל התיקשורת. דרכן הטיבעית עוד יותר של שמועות היא להיות מוכתשות.

השבוע פורסם באחד העיתונים, כאילו עומד **שמואל נחושתן** לתפוס את מקומה של **עדנה סאר** כמס' 2 בתחנה. לא כך הדברים.

„שמואל נחושתן (מן העובדים הוותיקים בגלי צה"ל)," אומרים בכירים בתחנה, „הוא ככלל עם רגל אחת בחוץ, והוא כלל לא רוצה את התפקיד הבכיר, שכביכול הוטל עליו."

נחושתן קיבל באחרונה תפקיד שכינויו הרישמי הוא „מתאם אקטואליה". מינויו לתפקיד זה ותיקוותם הבלתי־נגמרת של העובדים בגל"ץ לפיטוריה של עדנה פאר, יצרו את השמועה.

„האמת היא," אומרים בתחנה, „שתפקיד מתאם־אקטואליה היה דרוש ביותר, מכיוון שקרה לא־פעם שנושאים אקטואליים הופיעו פעם אחת בתוכנית חדשותית של הבוקר ופעם שניה בתוכנית דומה של הצהריים, והיה דרוש איש שיפקח ויידע מה קורה."

זה באשר לשמואל נחושתן. בקשר למה שקורה עם עדנה פאר — כאן הדברים מסתבכים. רבים בתחנה לא יכלו לומר השבוע אם פאר אכן התפטרה ולא באה עוד לעבודה, או שעדיין ממשיכה למלא את תפקידה. וכל זה למה? מכיוון שגם כאשר היתה פאר בתפקיד, היא לא תיפקדה.

רבים מעובדי גל"ץ, הנמצאים כביכול תחת פיקודה של פאר, לא ראו אותה ולא קיבלו ממנה הוראות או רעיונות. כך שהמצב, בין אם עזבה ובין אם לא, לא השתנה.

מנהלת סאר
מה ההבדל?

אחד העובדים הבכירים ברשות־השידור סיפר השבוע את הסיפור הבא:

באחת מישיבות הוועד־המנהל לפני כמה חודשים, נכח מפקד גלי צה"ל, **רון בן־ישי**. לפתע קם במהלך הישיבה, ואמר: „לגלי צה"ל יש אחד הכישרונות הכרוכים ביותר בתחום השדרנות — עדנה פאר. לכן, לאור מצבה הקשה של הטלוויזיה, אנו מוכנים להשאילה לטלוויזיה..."

טוביה סער, מנהל הטלוויזיה, הפר את השקט המתוח שהשתרר. קם וענה באירוניה רומזת: „הטלוויזיה הישראלית מודה למפקד גלי צה"ל על המחווה. אבל כישרון כזה ברוך — מוטב שתשאירו אצלכם..."

הנוכחים פרצו בצחוק.

צה"ל בלבנון

מדיניות חדשה בגלי צה"ל לגבי לבנון בפרט, ולגבי נושאים צבאיים בכלל:

החליט מי שהחליט בדרגים הגבוהים הממונים על התחנה הצבאית, שהתחנה אינה קצת את הקשר עם הצבא בזמן האחרון, ויש צורך להחזירה לסדר. לפי הוראות חדשות, שהתקבלו במחלקת־החדשות, הוחלט שמעתה ואילך ייבנס בכל יום צוות של גל"ץ ללבנון, וישדר בכל יום כתבה אחת לפחות ביומן־החדשות של התחנה.

עד לשבועות האחרונים נהגה התחנה להחזיק אחד הכתבים באיפן קבוע בכפיס בנבטיה. הכתב היה שולח מדי פעם כתבות מתוך השטח עצמו. הכתבות לא מצאו חן בעיני ה„גדולים", מכיוון שהיו עצמאיות מדי. הכתב בשטח לא היה צריך להיעזר בדובר צה"ל ובגורמים מפקחים אחרים. אלא היה שולח חומר ישר מן האנשים בשטח. לבן הוחלט לשנות את הכיוון. וכיום, גשלח בכל יום צוות אחר, המסתובב בשטח — בתיאום עם כל הגורמים האחראיים.

נוסף לזה הוחלט בתחנה לתת יותר מישקל לנושאים צבאיים מובהקים, וזה כולל ימי־ספורט של יחידות צבאיות, ראיונות עם קצינים וכיוצא באלה.

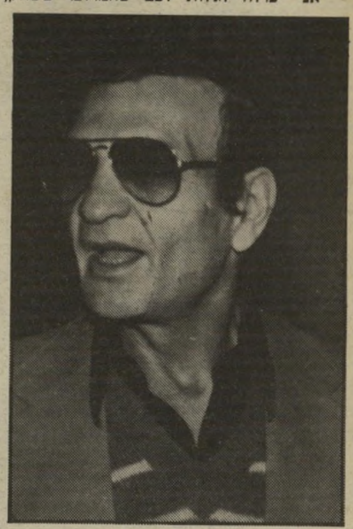
חברי־ועד אדמון (עם טוביה סער)
יו"ר. מישנה־ליו"ר ויו"ר

מי ירק?

בשבוע שעבר ראו מיליון איש את תוכנית הטלוויזיה זה הזמן, שבה רואיינה **ברברה טאופר** היפהפיה, נספחת העתונות והתרבות של שגרירות אוסטריה בישראל.

ברברה, שהיא הדיפלומטית הוותיקה ביותר בארץ, סיפרה על החוויה הקשה שהיתה לה, כשהתנפל עליה אמן ידוע וירק לעברה, בתגובה על היחס של הקאנצל האוסטרי, **ברונו קרייסקי**, לבעיה הפלסטינית. למחרת הגיע זר־פרחים לביתה, בתוספת התנצלות. היא סירבה לספר מי האיש.

אני יכולה לגלות לכם שהמדובר בשחקן

שייקה אופיר
„לא שלחתי"

שייקה אופיר, והתקרית אירעה במועדון של **פרדריקה סגל**, ששכן אז ברחוב בן־יהודה.

כששאלתי השבוע את שייקה מה בדיוק קרה, השיב „אני לא זוכר דבר כזה. מעולם לא שלחתי פרחים לאיש."

ברברה טאופר (עם קונפוציוס)
התנצלות ופרחים

חתן בלי שמלץ

„אני טיפוס רומנטי מאוד, וחושבת שאשה עם רומנטיות כמוני תשאר, בסופו של דבר, לבדה עם החלומות שלה. **שימחה** הוא לא טיפוס רומנטי, אדם בלי שמלץ. זאת בכלל אהבה בלי שמלץ."

שימחה זיו ואשתו הראשונה יעל פלג
מיקרה חוקן

צרות צרורות

מה שבטוח זה שאם היתה למתכנן־האופנה **רפי יעקבסון** אשה, היא היתה החודש נפצעת קשה, ואולי מתאבדת.

למה לא? הרי הכול כבר עבר עליו החודש.

הרי לכם הסיפור מפיו של חתן השימחה עצמו. מספר רפי:

„בחודש שעבר עמדתי לנסוע לאיטליה. היו לי חברים לארוחת־ערב. נכנסנו למכונית שלי, רנו 5. תוך כדי נסיעה התחיל האוטו לבעור. קפצנו מהמכונית בדיוק בזמן, כי כעבור חמש דקות התחיל האוטו לבעור כולו. הגיעו מכבי־אש

עירית פראנק
האסירות דיברו עליו

במילים אלה הגדירה הכלה המדוברת ביותר השבוע, השחקנית **עירית פראנק** (25), את חתנה, עורך־הדין **שימחה זיו**, שאיתו היא התחתנה ביום השלישי.

עירית היא שחקנית ישראלית יפהפיה, שהיתה מועמדת בשנה שעברה לפרס איימי על תפקידה בסרט זיכרון האהבה עם **קירק דוגלס**. היא הופיעה בסרטים אחרים רבים, ביניהם בחינות בגרות. הסרט האחרון שלה הוא עדות מאונס.

מספרת עירית: „בפעם הראשונה שמעתי על שימחה בבית־הסוהר, שם הופעתי כשחקנית. האסירות לא חדלו מלהזכיר את שמו. חצי שנה אחרי זה היכרנו במסיבה."

זהו צד הכלה. ומה עם צד החתן?

שימחה זיו היה נשוי במשך שלושה חודשים **ליעל פלג**, חברת קיבוץ כינרת. גם את יעל הכיר שימחה במסיבת־חברים. הם נישאו לפני שנתיים בחתונה מפוארת, שנערכה בקולוסאום, ביום שבו פרצה מילחמת־לבנון.

עורך־הדין זיו התפרסם במיוחד כשזכה בבג"ץ נגד נציב בתי־הסוהר וקצין־הכלא **רוני ניצן** שבו הוא דרש להפסיק לעשות חוקן לעצירים ולאזרחים נחקרים.

כל אחד הביא את הנדוניה שלו.

חוקים חדשים של מבין

יש אנשים הטוענים מזמן שיו"ר הקואליציה, **אברהם שפירא**, מנהל את המדינה.

עד היום חשבתי שהם מגזימים. היום אני לא כל־כך בטוחה. כפי שידוע לכל, מתגורר אברהם שפירא דרך־קבע בהילטון כשהוא נמצא בירושלים.

באחד הימים נכנס הרב למיסעדה החלבית של המלון, ליד הלובי, ופיתאום התחשק לרבנו,

אברהם שפירא
בשר בתוך חלב

הידוע בתיאבונו, לסעוד את ליבו בכריך בשרי. שלח הרב את הנהג הפרטי שלו לאחת המיסעדות הכשרות־למהדרין במאה־שערים, כדי שייביא לו כריך מתאים.

כשחזר הנהג וביידיו הכריך המיוחל, התחיל הרב לסעוד את ליבו.

ניגש אליו מלצר ערבי, מעובדי המיסעדה, וביקש ממנו באדיבות לעבור ולסעוד את ליבו במקום אחר, כי הרי זאת מיסעדה חלבית.

ענה לו הרב: „זה בסדר, כי אני הרי מחזיק את הכריך בקצות אצבעותיי, וכך אני לא פוגע בכשרות המיסעדה."

המלצר הסביר לו שלפי עניות־דעתו והחוקים המוכרים לו, הוא מתבקש לאכול בשר במקום אחר.

קם רב אברהם שפירא ועזב את המקום.

רפי יעקובסון
הגידול היה לא־סרטני

והמישטרה. שום דבר לא עזר, המכונית התפוצצה.

„שבועיים אחרי זה התחלתי לעבוד על הקולקציה של החורף. נסעתי מאוחר יותר לאיטליה, ואז פרצו גנבים לחנות שלי וגנבו את כל הבגדים החדשים. הנזק הגדול ביותר שנגרם לי היה מזה שהם גנבו את הבגדים שהיו כבר מכורים.

„עוד כשהייתי באיטליה שכרתי דירה בניצה. עמדתי לנסוע אליה ב־17 בחודש.

„מזה שנים אני סובל מגידול בכף־רגלי הימנית. בדיוק לפני הנסיעה התחילו להטריד אותי כאבים. ניגשתי לרופא, והוא פשוט הודיע לי בצורה שלא משתמעת לשני פנים: יש לך סרטן! הוא אמר שעליי לעבור מייד ניתוח חמור.

„שכבתי שבועיים בתל־השומר אחרי הניתוח, יצאתי רק ביום השלישי מבית־החולים. על קביים.

„השבוע התבשרתי סוף־סוף בשורה טובה. זה היה גידול, אבל לא ממאיר.

כל מה שאני מקווה ששרשרת האסונות שלי תסתיים סוף־סוף!

נחל מרחלת עת נת

„את הנהלת קבוצת מכבי חל־אביב בבקשה"

תמי בן־עמי ואולסי פרי
תמיד רצה להתחתן

„מה האמת בידיעה שאולסי פרי התחתן?"

„כל מה שאנחנו יודעים זה שהידיעה הגיעה מאמסטרדאם."

„באיזו מידה הידיעה שהופיעה בעיתון נכונה?"

„מה האמת בזה אני לא יודע. קבוצת־הכדורסל שלנו התחילה את האימונים שלה לפני שבועיים. כל מה שידענו זה שאולסי עומד להגיע יחד עם בנו. הוא טילפן והודיע שיש לו עיכובים בהשגת האישורים להבאת הילד. מה שלא ידענו הוא שהוא צרף לזה גם אשה."

„ומה אתם עומדים לעשות בקשר לזה?"

„עם אולסי התרגלנו שתמיד יש לנו הפתעות. הוא עשה את זה בכישרון גדול במשך שבע שנים, כשהיה עם **תמי בן־עמי**, מתחתן, לא מתחתן. רק לפני שבוע פגש אותו אחד ממארגני הקבוצה באמסטרדאם. אז הוא היה רק עם הילד."

דרינג דרינג.

„את תמי בן־עמי בבקשה!"

„מרברת."

„שמעת על החתונה של אולסי?"

„קראתי בדיוק כמוך."

„מה זה עושה לך?"

„בשבוע שעבר סיפרתי לך שאין לי שום קשר עם אולסי מזה ארבעה חודשים, ושהכל נגמר."

„כן, אבל מזה לחתונה, וזה אחרי שבע שנות חברות ואהבה ביניכם?"

„אולסי תמיד רצה לתחתן. אז הוא התחתן!"

חבילות מאמא

הבאלט הקלאסי, הידוע כיום כבאלט הישראלי, נוסד לפני 16 שנה על־ידי זוג משוגעים לדבר, **ברטה ימסולסקי והילל מקרמן**, שהם גם בעל ואשה.

לזוג ברטה והילל לא היו ילדים. הם אימצו נער צעיר מבית־שמש, שהיה להם כבן, למרות שאולי לא אימצו אותו באופן רשמי. במשך שנים הם אימנו אותו להיות יורשם, מנהל הלהקה ורקדן ראשי. **ארז דרור** שמו.

ארז זכה בביקורות נלהבות בארץ ובחו"ל, הוא נחשב כאחד הרקדנים הטובים ביותר של ישראל. בשנה שעברה אף זכה בכינור דויד, כרקדן הטוב ביותר לשנת 83.

ארז היה חידה בקהילת הרקדנים בישראל. אף

ארז דרור
חבילות, למרות הריב

פעם הוא לא נראה יוצא עם בחור או בחורה. אף פעם לא נראה במסיבות. תמיד היה עם ברטה והילל.

בסיור האחרון של הלהקה בארצות־הברית, לפני כמה חודשים, סירב ארז בפעם הראשונה להילל וברטה. הם ביקשו ממנו לרקוד בתפקיד מסויים, והוא אמר: לא!

הם אמרו לו שמי שמסרב להוראות ההנהלה, חייב לעזוב את הלהקה.

הוא אמר „בסדר", קם ועזב את הלהקה באמצע הסיור.

הם לא ביקשו ממנו לחזור,והמשיכו בהופעות. הוא פנה לבית־הספר של תיאטרון־הבאלט האמריקני והתקבל שם כתלמיד וכמועמד להלהקה. בינתיים הוא עובד במלצרות.

גונב לי סוד שברטה, כמו כל אמא יהודיה טובה, שולחת לו חבילות. למרות הריב.

אושי בוכפלנר
„גמרתי להתפשט רק כדי לספק גברים"

סבא מבולבל

אני בטח לא הייתי בוחרת באיבי נתן כסבא של השנה.

לא די בכך שהוא לא זכר אם נולדה או נולד לו נכד — הוא גם לא יודע ששרונה התגרשה בשעתו. לכן הנכד החדש הוא כשר למהדרין.

„את אלי אביבי, בבקשה!"

„מדברת המרחלת. הפעם, לשם שינוי, לא נדבר עליך, אלא רק איתך, בתור דוד של **מירי הרצוג**: מה באמת קורה במישפחה הזאת?"

„אחותי קיבלה את הידיעה, שהגופה היא של מירי, בצורה איומה. מצבה גרוע. זה מתבטא במצב הנפשי שבו היא נמצאת."

„איזו מישפחה היא מישפחת אחותך?"

„אבא של מירי, **אברהם**, הוא ממוצא יוגוסלבי, בחור לא טיפש, שעובד כמכונאי ברחובות. האמא יושבת בבית וכותבת. האמת היא שהילדות גדלו פרא. הם לא יכלו לשלוט בארבע הבנות שלהם. כולן הלכו לטייל במידבר. אני לא רואה בזה שום דבר רע."

„מה קורה שם עכשיו?"

„אני אגלה לך משהו, ואני מקווה שאחותי לא תכעס עליי. ביום רביעי בשבוע שעבר הטיסו את **דגנית**, הבת הצעירה, לגרמניה. היא קיבלה את זה בצורה איומה. היתה סכנה שהיא תתעקש ותסע דווקא אחרי מירי למידבר. התלוותה אליה **אוריט סופר**, היחידה מבין האחיות שהיא נשואה. בעלה הוא בחור רתי. הן טסו למכרים משותפים, שיש לאחות המבוגרת, **רוויטל**.

הן לא תשתתפנה בלווייה, כשתהיה.

„גמרתי להתפשט!"

בהודעה דרמאתית זאת יצאה השבוע **אושי בוכפלנר**, שחגגה את יום־הולדתה ה־22.

האמינו לי, הגרמנים רק יפסידו. אושי נבחרה בשעתו על־ידי הגרמנים לאשה האירוטית של השנה. עוד אחד שבחר בה היה מלך מועדוני־הלילה, המיליונר הישראלי **רולף (שימעון) עדן**.

אושי היתה בת 15, בלונדית, זבנית בקונדיטוריה, כאשר הצלם של הפלייבוי הגרמני גילה אותה.

במשך שבע השנים האחרונות לא הפסיקו לגלות אותה, והיא עברה את כל המסלול, מדוגמנית־עירום עד לכוכבנית־פורנו.

ביום הולדתה היא הודיעה שנשבר לה מהכל. מהמסיבות ליד בריכות־השחיה ומלילות־האהבים גם יחד. „התייחסו אליי כמו אל בהמה, לא כמו אל בן־אדם," היא טוענת.

לכן היא לקחה מיזוודה אחת, דובון אחד ומכונית־הפיאט הארומה הקטנה, שהיא מתנת־פרידה מעדן, ונמלטה לדירה של חדר אחד, כדי להתחיל בחיים חדשים.

עבור אושי, שגדלה במישפחה של עשרה ילדים, בדירה של 60 מטר מרובע, שבה ישנה במיטה אחת עם חמש אחיות, חיים חדשים הם עיסוק בילדים מקופחים. שלוש פעמים בשבוע היא אוספת קבוצות־ילדים כאלה, עורכת עימם טיולים ביערות מינכן, עיר הולדתה, ומספרת להם סיפורים.

לא שהיא ויתרה על הקאריירה שלה. „לעמוד עירומה מתחת למיקלחת, מול המסרטה, זה משהו טיבעי, אם התפקיד מבקש את זה. אבל באמת גמרתי להתפשט רק כדי לספק גברים."

בימים אלה היא משחקת עבור הטלוויזיה הגרמנית בתפקיד של אחות בבית־חולים, במדים הרכוסים עד הצוואר. היא מצליחה, כנראה, גם כך להעלות את הרופק של החולים, שבהם היא מטפלת.

ב הנהגות של „דן" הכריזו מרד בקואופרטיב: הן רוצות לשים קץ לנוהג השוביניסטי של פיטוריהן לפני הקביעות

נזובות מספיק. עכשיו, לפתע פתאום, הן לא כשירות. הכוונה מאחורי הנימוקים ברורות. לפי חוזה־העבודה של הנשים השכירות בדן הן אינן יכולות להגיש בקשת קביעות. כדי למאבק. הוגשה תביעה. הנהלת דן, החוששת מתקדימים, קמה ופיטרה את כל הנהגות, תוך כדי שימוש בנימוקים תפלים: הנשים אינן עוברות במישמרות־לילה ובמישמרות־בוקר מוקדמות, ואי־אפשר להעסיקן בקווים המשרתים אוכלוסיה חרדית צפופה.

הטענות הללו מעוררות את זעמן של הנהגות, הן מזימות את הטענות הללו. כולן התנסו בנסיעות ויזה (נסיעות ארוכות), עבדו בקווים שמשרתים אוכלוסיה דתית, עבדו לילות ומישמרות־בוקר. „הטענות הללו מצוצות מהאצבע, אין בהן אמת," הן אומרות, בכעס, אך עדיין חוששות להיחשף, למרות מיכתב פיטורין המונח כבר בידן, יש להן תיקווה זעומה, שאולי בכל זאת יתעשתו שם בדן, ויניחו להן לחזור לעבודה. הן מלאות תרעומת וחוסר־אונים, חברת דן מפילה עליהן פחד, מכיוון שזוהי חברת מונופול גדולה ועשירה באמצעים. ואילו הן נשים קטנות ומחוסרות פרנסה, שרוצות בכל מחיר לשמור על מקור הפרנסה הבלעדי שלהן.

שתיים מהן סיפרו כי כבר אין מה להפסיד, הן שבעו מרורים. שנתיים־שלוש של עבודה עשו אותן קשות ומרירות, כל פעם זה סיפור אחר, הפליות והעלבות, משכורת זעומה, סידורי־מישמרות לא הוגנים, קל לנגח אותן במקומות החלשים, אם חברת דן רוצה להתעמר, יש לה אינסוף דרכים לעקוף את החוק המחייב מעסיק להעניק קביעות לכל שכיר שעבד מכסימום 33 חודשים, הם מפטרים את העובדות מדי שלוש שנים, ומחזירים אותן לעבודה אחרי ימים אחדים תוך כדי חידוש הסכם־העבודה. עם פיטורו של השכיר הוא אפילו מקבל את פיצוייו, כך שלא יוכל לבוא בתביעות־שכר אל החברה.

התימרונים הללו סייעו בידי הנהלת דן להתעגן בחוק, עד שנפרצו הפרצות הראשונות, מיספר נשים המשיכו לעבוד יותר מגבול 33 חודשי החוזה, ומכיוון שכך זכאיות היו לבוא בדרישות לקבלת קביעות. הנהלת דן סירבה.

המחלקה לעובדת השכירה שבהס־תדרות, שעקבה אחר מהלכי העניינים, שיכנעה את אחת העובדות, מזל חזן, לפנות לעתירה המישפטית. מזל חזן, שבעת המרורים, הסכימה להירתם נגדם תהיה מילחמה של עקרונות. אילו היו מפטרים 30 גברים שכירים, המילחמות שהיו מתנהלות נגדם היו נושאות אופי אחר לגמרי. אבל הם קמו ופיטרו 30 נשים, בקבוצה מינית. ובכך בהכרח הפלילו את עצמם. הנימוקים שלהם ארכאיים, סותרים את עצמם ויכולים להיות לא מקובלים אפילו בעיני עצמם.

יותר משש שנים היו נהגות דן ומפרנס, אך ממה שהתברר אין הן אלא נשים שנסיבות חייהן אילצו אותן לאמץ את ההגה. הן אפילו לא התיימרו לרשת את מיתוס הנהג הגברי, הן פשוט הגיעו למיקצוע באופן מזדמן והתאהבו בהגה. עכשיו מאיימים על פרנסתן והן מתחבטות בשאלות גבוהות יותר. פיתאום עולה להן המודעות לראש, ואולי דווקא בגלל זה פיספסה הפעם הנהלת דן. הם לא פילגו שמילחמה לעשות. אם רוצים להמאיס על מישהו את העבודה, עושים זאת בקלות: מחסירים שעות־עבודה או מעמיסים בהן, מספקים להם אוטובוסים ישנים וקשים לנהיגה בקווים מטורפים. את הקופה שהן צריכות לקבל בתחילתה של כל מישמרת מאלצים אותן לקנות בכספן שהוא זעום מתחילתו.

מתישים אותן ומייאשים אותן, אבל בכל זאת רעתן נחושה, בין השאר מפני שאין להן ברירה והן מפרנסות יחידות או העיקריות במישפחה. גם העובדה הזו סותרת את טענת הנהלת דן שאת הנשים קל יותר מבחינה מצפונית לפטר. מכיוון שהן מפרנסות משניות.

לנהגת: תחנה אחרונה

נהגת מרים ברוכיאלי
בלי רעיונות גדולים

מרים סובבה בחוזקה את ההגה. העיפה מבט בטוח בראי הגדול שלשמאלה, הסתכלה במראה שמעל לראשה ונכנסה פנימה לתוך מיגרש־החניה. האוטובוס הגדול כמו התחלק פנימה בנהיגה שקטה. היא נעמדה בשורה ישרה יחד עם האוטובוסים האחרים, דוממה את המנוע החדש, קיפלה בשקט את תיק־הנהגים עם הכרטיסים הרבים והכסף הקטן, ליטפה בחיבה את ההגה השחור הגדול, יירדה באיטיות במדרגות הרחבות. ליבה היה כבד, היא ידעה שבבית מחכה לה מיכתב־הפיטורין, והיא לא רצתה להגיע הביתה לראות אותו.

מרים אוהבת את ההגה: „אני חולת־הגה," היא אומרת בחיוך, אך מתכוונת ברצינות. בימים אלה קיבלה מרים מיכתב פיטורין מקואופרטיב דן, ביחד עם 30 נהגות אחרות בחברה. היא זועמת ובטוחה, כמו רבות מחברותיה להגה, שההחלטה לפטרן נובעת משיקולים שוביניסטיים מובהקים ושכל התירוצים העניניים שניסו לתת להן, אינם אלא זריית חול בעיניים.

בקווים מטורפים

בהנהלת קואופרטיב דן הס־תכסו קצת עם עצמם, ברגע של חולשת־הדעת וזעם קשה, קמו ופיטרו שלושים מנהגות דן. אחר־כך כבר היה מאוחר מדי כדי לחזור בהם מהחלטתם, הם נתפסו עם המיכנסיים מופשלים למטה, כשאין בפיהם — אלא טיעונים ואמירות נחלשות.

המילחמה של נהגות דן המפוטרות היא מסוג המילחמות שכבר היה צריך שיעברו מן העולם. המילחמה לשוויון זכויות ושוויון הזדמנויות לנשים.

הנשים של דן דווקא לא מהסוג של שורפות חזיות. הן אולי היו מעריפות לחיות בצילו של גבר חזק ומפרנס, אך ממה שהתברר אין הן אלא נשים שנסיבות חייהן אילצו אותן לאמץ את ההגה. הן אפילו לא התיימרו לרשת את מיתוס הנהג הגברי, הן פשוט הגיעו למיקצוע באופן מזדמן והתאהבו בהגה. עכשיו מאיימים על פרנסתן והן מתחבטות בשאלות גבוהות יותר. פיתאום עולה להן המודעות לראש, ואולי דווקא בגלל זה פיספסה הפעם הנהלת דן. הם לא פילגו שמילחמה

להקים מיפלגת נשים

מיכל מזרחי (30) יושבת בדירתה השכורה בתל־אביב. היא פגועה

נהגת מיכל מיזרחי
לסובב באצבע־קטנה

אין נשים קבועות בחייהם של הגברים המנהלים את קואופרטיב „דן" — כולן זמניות בהחלט

בצווארה מתאונת־דרכים שהיא לא רוצה לספר עליה. תנועותיה איטיות ומדי פעם היא גונחת בגלל הכאבים בגבה ובצווארה. איתה בחדר יושבים עוד חברים שמשתתפים בשיחה באופן פעיל, חברתה רויטל אמיתי טביב, שמגדירה את עצמה כפמיניסטית. היתה הראשונה שהתקשרה לעיתון חדשות ושיחררה את הידיעה לעיתונות. הנושא כואב לה. היא אומרת שהיא יותר טובה בריבורים ממיכל חברתה, לכן היא משמשת מעין דוברת.

מספרת מיכל: „הגעתי לנהיגה דרך מל"ח (משק לשעות חרום), בקורס שהעביר מישרד־הביטחון בחינם. באמצע הקורס פנו ממישרד־העבודה אל התלמידות ושאלו אם מישהי רוצה לעבוד כנהגת בדן, אלה שהביעו נכונות הלכו לדן לקבל את השיעורים אצלם, בתוכם אני. אחרי הקורס התחייבנו לעבוד שנתיים. אמרו לנו שאם נפסיק את העבודה לפני זמן המחוייבות, נחוייב בתשלום הקורס.

„אני, אישית, לא רואה את ההגה כמיקצוע חיי. במיקצועי אני מדריכת־נוער. אולי אני לא דוגמה טובה, כי יש לי מיקצוע אחר, אבל בכל זאת התאהבתי בהגה. זה כיף להחזיק כלי כזה גדול תחת הידיים.

„ההרגשה שאת מסובבת את הדבר הגדול הזה באצבע קטנה. וחוץ מזה, אני אוהבת לעבוד עם אנשים. תקופה ארוכה עבדתי בקו 24, קו שנחשב לקו קשה, ארוך. עם הרבה סיבובים, שעובר דרך מרכזי תנועה עמוסים, שהזמן המוקצב מתחנה לתחנה הוא קצר. בזמן של שעה ועשר דקות צריך לעשות מסלול ארוך בשעות לחץ, עם תנועה לוחצת.

„בדרך־כלל קיבלתי הרבה מחמאות מנוסעים ששיבחו את העדינות והזהירות שבה אני נוהגת. עשיתי גם נסיעות ויזה למרחקים ארוכים, ושירותים מיוחדים להסעות של חיילים. בעצם הרבה יותר קל לעשות את הנסיעות הללו. אני לא מבינה את הטענה של ההנהלה. הם אפילו משלמים פחות מכיוון שהנסיעות הללו קלות יותר. נהיגה בכבישים פתוחים וברכב חדיש וממוזג.

„אני גם לא מבינה מה ההבדל בין אשה שעושה לאוטובוס ומשלמת לנהג, ובין איש דתי שעושה ומשלם לנהגת. או אפילו מה ההבדל אם אשה דתית תישאר לבד באוטובוס עם נהג ובין אשה נהגת עם גבר נוסף.

„זה מפני שאשה יכולה לגרור גבר לדבר עבירה וגבר לא," מנסה רויטל להסביר. „יצא אפילו פסק הלכה חדש לגבי נסיעה במעלית האומר שמותר שגבר ואשה יישארו לבד במעלית, מפני שזמן השהייה במעלית הוא קצר, ואין סיכון לדבר עבירה, אבל במכונית אסור."

„וגם הטענה שאשה נכנסת להריון," ממשיכה מיכל, „מה, הריון זה נכות? וגברים לא הולכים למילואים? היחס של הנהגים הגברים הוא די מסוייג. גם הם היו רוצים לראות את כל הנשים במיטבה. יש יחס של זלזול מצד הנהגים."

רויטל מגחכת: „דן ואגד הם מועדונים אקסלוסיביים לגברים.

„סליחה על הביטוי," אומרת רויטל, „אבל דעת החברה כדעת אנשי דן, הם מתייחסים אל נשים כאילו הן נקב. הנשים לא מורגלות להילחם על זכויותיהן, לימדו אותן להיכנע לרצונות של הגברים, לחיות בכפיפות קומה, אפילו עכשיו הן מפחדות להאבק. אני מנסה לארגן את כל הנשים המפוטרות ואין מילחמה קשה מזו. כולן אומרות: השתגעת, להילחם בדן. הן לא מודעות לכוח שיש להן."

מיכל כבר עייפה, אבל היא נרתמת למילחמה הזו בגלל העיקרון, חברתה מחזקת את ידה. לרוויטל, שהיא צלמת במיקצועה, ישנן תוכניות נוספות. „אנחנו נלך להפגין," היא אומרת, „לי בכלל יש תוכניות גדולות," היא מחייכת במבוכה, „ברעתי להקים מיפלגת נשים." על אוזנה של רויטל מתנוסס עגיל, סימלה הבינלאומי של התנועה לשוויון זכויות האשה.

„היום זה בדן, מחר זה בכל מקום אחר. יגידו את זה על אחיות, רופאות, עורכות־דין. זהו פתח לעוד צרות. לפני שבוע היתה כאן מייסדת התנועה הפמיניסטית בארצות־הברית, בטי פרידן. היא אמרה על ישראל שזו מדינה מפגרת ב־18 שנים אחרי אמריקה בנושא שוויון זכויות האשה וזה כל־כך נכון."

אמרו שהן זונות

נרים בריבאל (41), גרושה ואם לחמישה ילדים, שהגדולה בהם בת 23 ונשואה והשאר בבית. היא המפרנסת היחידה של המישפחה, ארבע שנים בדן. נמרצת וחביבה. אין לה יותר מה להפסיד. היא טוענת. כל הנהגות האחרות המסרבות להתראיין משלות את עצמן, הן לא יודעות מה זה דן. היא לא מאמינה בנצחון מאבקן, היא כבר עייפה. אין לה כוח למילחמות. בהתחלה נלחמה הרבה זמן, כדי להתקבל כנהגת, להוכיח שהיא ראויה. תמיד אהבה לנהוג וראתה את הנהיגה באוטובוס כאתגר. אפילו מי מהנהגים הגברים. „אני הולכת אל מאחורי האוטו ודופקת על הפח."

לטענתה, רוב הנשים המועסקות בדן הן אלמנות, גרושות או רווקות. כולן מפרנסות יחידות. לנשים נשואות הבעל לא נותן לעבוד מאחרי ההגה. היא מספרת על נשים שקורעות את עצמן בעבודה, עובדות 300 שעות. הרבה יותר מן הנהגים החברים שהיה בעלה אין לו רישיון נהיגה. היא אוהבת את ההגה בכל מאודה.

מרים אולי לא שמעה מעולם על התנועה לשיוויון זכויות־האשה וגם עכשיו היא לא מרבה לדבר על רעיונות. אבל היא יודעת מה זה שמשקרים. היא מדברת על ניצול, שחיקה וחוסר־הערכה.

בבית היא אשה ככל הנשים. מבשלת לילדים, דואגת שהבית יהיה נקי. לפני שעברה לדירה המרווחת בראשון־לציון, גרה בצריף רעוע במשך 24 שנים. עכשיו יש דירה, אבל כמעט שאין אוכל. יש לה מיכתב פיטורין ביד, היא חושבת שזה הסוף.

היא עובדת מישמרות כפולות ולילות, וכל זה תמורת 400 שקלים לשעה ברוטו. עבור 151 שעות עבודה בחודש שעבר היא קבלה 90,000 שקל ברוטו.

היא מגדירה את עצמה כחולת־הגה, עד לפני זמן קצר עשתה הרבה נסיעות־ויזה לאילת ולדרום. אם האוטו לא נדלק היא יודעת מה עושים, למרה היושבים על משכורות שמנות ועושים מה שהם רוצים.

עכשיו, בקרב החברים בעלי המניה יש הרבה מרירות כלפיהן, למרות שלמעשה הן עשו את העבודה השחורה. הן עברו על האוטובוסים הרזרביים, כלומר על האוטובוסים הישנים שאינם אוטומטיים. החברים מעדיפים לעבוד בבוקר, כדי שיוכלו ללכת הביתה בצהריים. „זה שקר שאומרים על הנהגות שהן לא עובדות בלילה. אני מכירה אישית חמש נהגות שעבדו בחניונים בשעת הלילה. העבודה הזו היא עבודת ההכנה. יש לתדלק את האוטובוסים, לסדר את המיגרש, לנסוע „מובילים", כלומר הסעות נהגים הביתה אחרי שעות העבודה. „אבל אפילו אלה שעבדו ליכלכו עליהן, אמרו עליהם שהן זונות. אז שיחליטו מה הם רוצים.

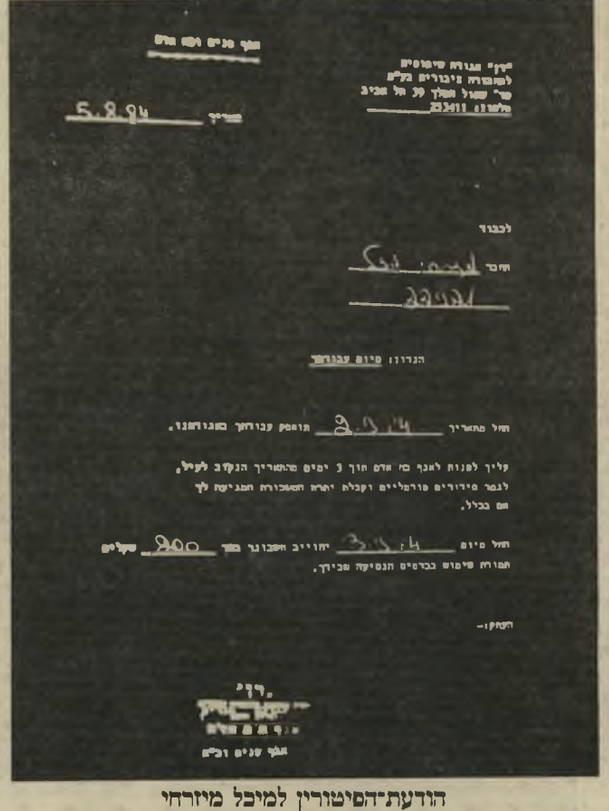
„עכשיו אין לי כוח יותר. אני הולכת להיות קופאית בהיפר־שוק. משלמים שם פי שניים ויש תנאים כמו שצריך." לגבי דתיים היא אומרת: „לא היו לי בעיות עד היום. מכסימום עולה דתי וזורק לי את הכסף. אז אני זורקת לו את הכסף חזרה."

מר פיזנתי, שהוא מזכיר ועד־העובדים השכירים בדן אינו שש לדבר על כך. הוא הביע את כעסו על כך שנהגות הסכימו להתראיין לעיתונות. „זה מזיק לעניינן. ביקשתי מהן לא להתראיין," אמר. „אנחנו, למעשה, עובדים עם האיגוד המיקצועי, מגישים עכשיו תביעה לבית־המישפט. לגבי נשים יש בעיה. לפי חוקי התעסוקה אסור להעסיק נשים אחרי 12 בלילה, אבל ישנן נשים במשק שעובדות על פי צו מיוחד, למשל אחיות. יש בחוזה סעיף, האומר שכל נהג שנמצא בתקופת ניסיון של 33 חודשים ולא פוטר. דינו כעובר קבוע. אנחנו משתמשים בסעיף הזה, כנגד הנהלת דן. אני לא רואה הבדל בין אשה וגבר. נפנה לבית־דין ונבקש צו הרחבה, וכל האנשים שנופלים לאותה קטגוריה יקבלו קביעות."

לגבי אי כשירותן של הנשים, על פי טענת דן, הוא אומר, „זה לא נכון!"

להחרים האוטובוסים

ישבת־ראש המחלקה לעובדת השכירה בהסתדרות, עליזה תמיר, (המשך בעמוד 58)

הודעת־הפיטורין למיכל מיזרחי
גם נסיעות ארוכות

ערנה פיינרו מדווחת על פסטיסל לוקארנו:

דיכאון בטעם שוקולד

כאן, שלא כמו בקאן, אין צורך בעניבות פרפר. אפילו לא בנשק להגנה עצמית מפני שודדי־דרכים וכייסים־צוענים. אין גם צורך באלות כדי להפריד את ההמונים כמו בכניסה לארמון הפסטיבלים, השמור היטב על־ידי היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור של המישטרה הצרפתית.

כאן לא צריך להבריק במסיבות־עיתונאים רמויות מילחמות־השוורים, כשהפר־בימאי הנדחף לזירה, ככל שיהיה מפורסם יותר, יצפה לספוג את החיצים המורעלים ביותר מאת המאטאדורים־עיתונאים המנפנפים בשאלותיהם צמאות־הדם כבמיטפחות אדומות.

כאן אין צורך להתעטף בפרוות־שועל ולקחת טיפות־אף מן הבית כמו בברלין, של חודש פברואר. כי בלוקארנו, עיר הנופש השווייצית שלחוף לאגו מאג'ורה, חודש אוגוסט הוא הקיץ בעיצומו, אם כי הטמפרטורה רחוקה מלהזכיר את השרב הישראלי.

מזג־האוויר — כמו הבנקים והשוקולד — מתוק, מאוזן ובריא. שמש ממוזגת. שלא האירה במשך יותר מ־600 שנה אף זירת מילחמה אחת; אנשים שלווים ואיטיים, כגלי האגם שמרגיעים אותם.

אינפלציה היא מלה זרה לאוזניהם של בני טיצ'ינו (שווייץ האיטלקית — זו הסביבה) הגם שהם שולטים לפחות בארבע שפות: אנגלית, צרפתית, איטלקית, גרמנית.

בתוך השקט הזה, השפע הזה, והשלום הזה (העולים אפילו לשווייציים על העצבים) מתנהל לו פסטיבל הקולנוע, אחד העתיקים בעולם, ואחד הנעימים הקיימים בו.

הפסטיבל מתנהל בין הכיכר הגדולה, המרכזית והיחידה בעיר ושני בתי־קולנוע הסמוכים לה לבין בית־ספר תיכון שבכל ימות השנה נחשב אפילו לבניין מכובד: כמה מיבנים טרומיים ואולם־התעמלות ענקי.

אך פעם בשנה, לתישעת הימים שבין ה־10 ל־19 באוגוסט, בעזרת ארכיטקט צעיר יליד העיר ושתי נערות נחמדות הופך המיבנה את עורו לחלוטין. כל מה שצריך כדי לעשות את הניתוח הפלסטי הם כמה מאות מטרים של כר צהוב ובר שחור (ציבעי ההיכר של ציור ברדלס, הסמל הקבוע של הפסטיבל) וכמובן קצת דמיון. בעזרת הברים האלה, שני אקרנים ענקיים, והשנה גם מערכת דולבי משוכללת, הופכת הגימנסיה האפורה לכמעט דיסנילנד.

והעיקר — האלמנט האנושי המציף אותה בהמונים מבוקר עד ערב. סטודנטים וסתם צעירים, בני כל הגזעים, כי הנעורים, כידוע, הוא עניין של מצב נפשי, ובמיקרה זה, מצב של סקרנות מתמדת — נוהרים לראות סרטים. רוב הסרטים לא יגיעו לישראל, וספק אם יגיעו להרבה בתי־קולנוע מיסחריים בעולם. מרבית הסרטים נעשו על־ידי אנשים צעירים, מכל העולם ויש בהם תמיד אתגר למחשבה ו/או שפה חדשה ו/או יצירת דפוסים אסתטיים חדשים ו/או רמיזן והעזה ו/או כל תכונה אנושית אחרת המעירה על כך שהחברה אינה קופאת על שמריה, שהיא מתמודדת עם בעיות. שהיא מחפשת פתרונות ושיש לה עוד משהו להגיד, מעבר לשיחות העקרות המתנהלות על שולחן האומות המאוחדות, העושות את הכותרות של מהדורות החדשות אך לא תמיד את המתרחש בלבם של בני־אדם.

ללוקארנו באים כדי להיווכח שיש עוד מה לחדש. ובכל־זאת, כדי לא לקפח את היוצרים החשובים ואת הקולנוע המשוכלל, מציגים מדי ערב את החגיגה הגדולה בככר הגדולה. כאילו בא מנהל הפסטיבל, דיוויד סטרייף, להגיד — קהל טוב שלי. ראיתים הבוקר את עבודות הבוסר של ילדי מולדתכם. שווייץ, חזיתם אחרי הצהריים בסרטים חדשים של פנים חדשות בקולנוע ההונגרי או האוסטרי, קיבלתם שעת־מחנך על ההיסטוריה של הסרט האיטלקי ועתה תטעמו ממטעמי העולם הגדול — שהכינו האשפים המומחים.

הנה מן הטובים שהציגו גם בקאן ובברלין.

ערב ראשון: וודי אלן — ברודווי דני רוז – וכי אפשר להעמיד את וודי אלן בתחרות עם בימאים מתחילים? אי אפשר וגם לא צריך. לכן מוטב לקבל אותו בראש חוצות, מתחת לשמיים זרועי כוכבים. על אקרן ענק ולפניו לפחות כ־5000 איש.

ומה יפה יותר מאשר לסיים בערב האחרון: בערב קיץ יפהפה עם כל העם וצליל של דולבי בגירסה המלאה של הסרט הקלאסי כוכב נולד. כשקולה האדיר של ג'ודי גארלנד יזיז גם את ההרים ממקומם?

ובין הערב הראשון לערב התשיעי — בכיכר הגדולה — שמות גדולים של יוצרים מבוססים אחרים: נחשולי אהבה של ג'ון קאסבטס (שבישראל התקשו לעכלו) מתחת לוולקנו. מיבצע וירטואוזי נוסף של אלברט פיני בעיבוד של ג'ון יוסטרן לסיפור המפורסם של מלקולם לאורי: לשיא של צפייה הגיע הסרט עטור דקל הזהב של פסטיבל קאן האחרון פאריס־טכסאס. כשלפחות 7000 איש ראו אותו בכיכר. ועוד אלף בהקרנה נוספת שבאה להציל את חסרי המזל מעלבון של הרגע האחרון. נוסף ל־4000 הכסאות המוצבים מדי ערב בכיכר — הוסיפו ספסלים ומושבים. בעלי הדירות המקיפות את הכיכר הזמינו לבתיהם את כל המישפחה והוציאו את כל הרהיטים למירפסות כדי שיוכלו לשבת עליהם ולהשקיף במתרחש מן הבית. הורים שוחרי קולנוע הביאו את ילדיהם עם הדובון ועם הבובה ופרשו להם שמיכות למראשותיהם.

סיכונים בבימוי

אבל להציג סרטים „על בטוח" זאת לא־החוכמה. וזה לא הנימוק להעניק למנהל פסטיבל זה את עיטור ההעזה. לא פרסי קאן, וגם לא חמישיית סירטי היצ'קוק (המוצגת עתה בהצלחה אדירה בכל העולם).

מה עוד שבהקרנת ורטיגו נכחה כאן הסופרת פטריסיה הייסמית, הגרה בסביבה, שהיצ'קוק היה הבימאי הראשון להשתמש ביצירותיה לקולנוע. ההעזה של דייוויד סטרייף מתבטאת בכמה סרטים אחרים שבחר להציג בכיכר הגדולה, מתוך מתן קרדיט לקהל ומתוך אמונה עזה שתפקידו של פסטיבל הוא לקדם תרבות ולתת ליצירות בעלות יחוד את מלוא התנופה לעלות ולפרות. כך אפשר היה לראות כאן עיבוד לאמריקה של פראנץ קאפקא, שנעשה על־ידי הבימאי הגרמני ז'אן מארי שטראוב, שאפילו מעריציו הודו שזהו סרט מעולה, אך קשה ביותר לעיכול. ובכל זאת, לסרטו של שטראוב, הנקרא יחסי מעמדות, הגיעו כאלפיים ושבע מאות איש, שהיו מרותקים ביותר. אפילו הגלידות הנפלאות בבתי־הקפה הסמוכים לא הצליחו לפתות את הצופים הנלהבים.

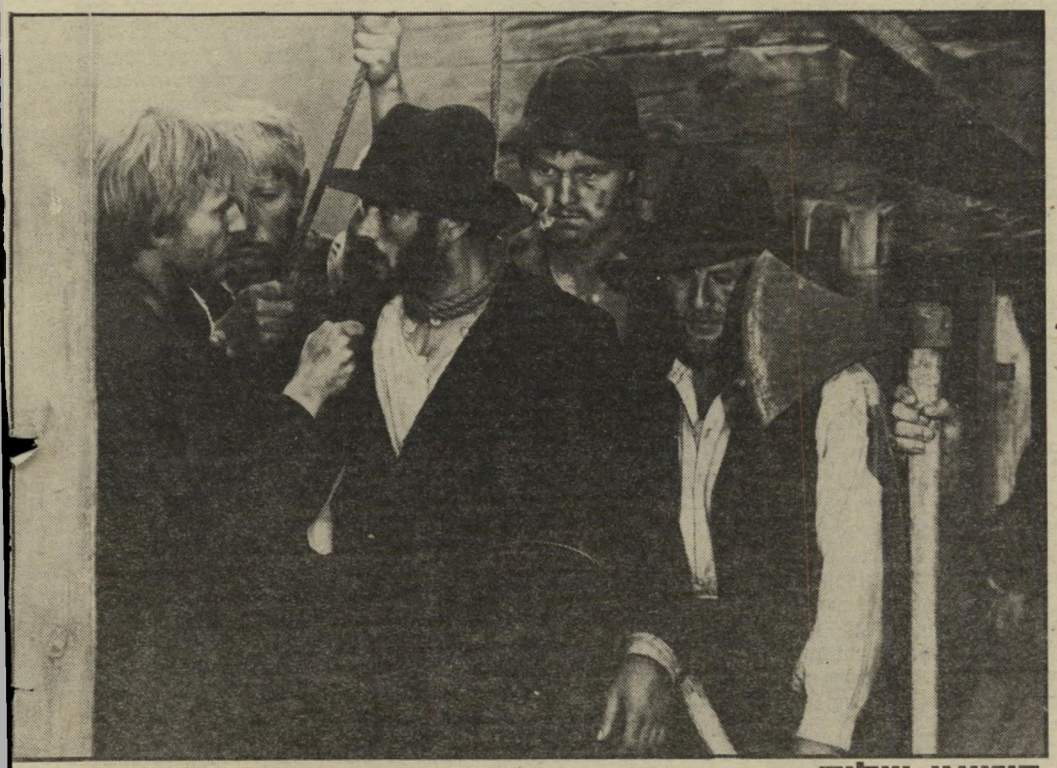
בערב אחר העז סטרייף להציג באוויר הפתוח סרט בעייתי מסוג שונה, אעמוד על המישמר של בימאי הקולנוע הפולני הוותיק, קאזימיר קייף. הסרט, המספר על נסיון להקמת מחתרת של צעירים אינטלקטואלים בשלזיה שתחת הכיבוש הנאצי ומעשה בגידה על רקע רומנטי שהביא לטירפודה של המחתרת, רחוק מלהיות מושלם. נשים רואות בו סרט אנטי־פמיניסטי, גברים רואים בו תסריט דליל ושקוף, וכולם גם יחד מודים שאין זה סירטו הטוב ביותר של קייף. אבל בהתחשב במצב הפוליטי של פולין היום ובעובדה שהסרט כולו אינו אלא משל למישטר הקיים שם, באין אפשרות שלא להסתירו היטב תחת מעטה של „היה היה פעם בימי מילחמת העולם," הרי העולם החופשי חייב להציג בהצדעה סרט מסוג זה.

כשעל הבד מניח גיבור הסרט, אקדח ומחרוזת עם צלב על מעיל של מדים — כשהמשמעות היא שבשבילו המולדת והכנסיה אחד הם, ברור שזהו מעשה אמיץ של היוצר שהסתכן כדי להגיד בקול רם את מה שאחרים אינם מעיזים ללחוש אפילו בהסתר.

שלטונות פולין ביטלו ברגע האחרון את הוויזה של הבימאי לצאת את פולין ולהופיע עם סירטו

הפרס השלישי ברדלס הארד. **הוענק לסרט האוסטרי מבריח אותה מהונגריה של 1956, ובוגד בחברו הטוב ביותר. הפרס הראשון,** ברדלס הזהב. **ניתן לזר** יותר מגן־עדן **האמריקאי והשני,** ברדלס הכסף. **למלך סין הצרפתי.**

רומיאו ויוליה במהדורה שווייצית הופי־עו בסרט החטיפה. **היתה** זאת התרומה המקומית **לפסטיבל. בתצלום: פייר** קלמנטי (המזוקן במרכז) **הוא החוטף שחור־השיער. ובני מישפחת הנערה, שאותה חטף קלמנטי מכפרם של בהירי־השיער, באים לנקום ולתבוע את אחותם.**

* *סרט אחר יוצא דופן שהוצג בכיכר הוא סרט של הבימאי דניאל שמידט „הנשיקה של טוסקה" על בית ורדי. סרט תעודי על בית־אבות שיסד המלחין האיטלקי לזמרי אופרה בדימוס. בניגוד למה שיכול היה להיות פאתטי ומעורר רחמים מתגלים הזמרים הוותיקים כאמנים מלאי שמחה.*

יחידה 101 אחד הסרטים שעורר תשומת־לב מיוחדת בלוקארנו, והמוצג בימים אלה גם בארץ. הוא הסרט האמריקאי סטרימרס. **סירטו של בוב אלטמן. בתצלום: תס"ח (תרגילי סדר חמוש)**

בלוקארנו, אחרי שרק לפני כמה שבועות הובטח בואו לכאן. ואכן, הפולנים נזכרו כנראה ברגע המכריע, שאולי מסוכן לתת לו להוסיף גם הסברים על סירטו.

ואם במיזרח־אירופה מדובר, הרי בככר הגדולה הוצג גם סירטה של מרתה מסרוש, על ילדותה של הבימאית תחת המישטר הסטאלינסטי בהונגריה. ולכן מי שסבור שהעבר עבר — ראוי היה שיראה סרט חדש של הבימאי בלה (אנשים מתוככנתים) טאר, ששלטונות הונגריה עשו ככל שביכולתם כדי למנוע ממנהל פסטיבל לוקארנו מלהציגו כאן, ובמיסגרת התחרות הרשמית.

ההונגרים ניסו להציג לו את כל תוצרתם, להפציר ולהציע ולבקש במפגיע, אך הוא בשלו — סירטו של טאר הוא הסרט שפסטיבל לוקארנו התעקש להציג. שמו אלמנה של סתו והוא מתאר את יחסיהם המוזרים של אם מזדקנת ובנה השתיין והבלוי, האחות הרחמניה שבאה לטפל באם וגררה איתה את מאהבה האחרון בתור, ופרופסור מובטל וחסר־פרוטה שמצא מיקלט, קורת־גג ושהות נוספת לדחות את החזרת חובותיו בזכות הכבוד וההערכה שהוא מפגין כלפי האם האחוזה בפחדים של בדידות ותחושת היעזבות וזילזול.

הפרופסור גונב מן הזקנה ושוכב עם האחות־מטפלת, מאהבה מלשין על השניים וכדי שלא להיזרק החוצה מתמסרת האחות לבנה של הזקנה, וכך הופך המאהב לבן־ברית של האם.

אך כל זה רק לשעה קלה — האם מסגירה את ידידה הפרופסור למישטרה — ונאלצת לבלוע את העובדה שבנה נושא לאשה את האחות־המטפלת בטקס נישואין סארקסטי, שבו ברור שמהיום והלאה ימשיכו האם והבן להיות הנבגדים, כי מרגע שהאחות מקבלת לגיטימציה של בעלת־בית היא תחזור אל זרועות המאהב.

תחושה עזה של מועקה ואורח־חיים של טפילים שכל המניע שלהם הוא בחור מן הצד הכהה חוטף בחורה מן הצד הבהיר, על סף עונת החורף. הבחורה אינה יכולה לחזור לכפרה, אלא בבוא האביב, בחלוף השלגים החוסמים כל דרך. במשך הזמן הופכים יחסי האיבה בין החוטף לחטופתו לחיבה עמוקה, אך אנשי הכפר, המישפחות וההורים אינם יכולים שיעמיד פנים כאילו הוא האב הנעלם, כדי לשכנע את אמו שאכן האב עזרו בחיים, אך האם כבר יצאה משליטתו. רק מנהל־החשבונות של המיפעל, הנוכח כי הערך העליון הקיים עבורו, המיפעל, יורד לטמיון והיודע כי בעלין לא יחזור, מתאבד ומעלה את כל המיפעל באש.

שינאה עזה לזולת; לצורך של נקמה בחברה חוסר־פרטיות מוחלט, שיעבוד טוטאלי לצרכים חומריים בסיסיים — זו התמונה העגומה של הונגריה היום. אומנם היא נחשבת היום לארץ הפתוחה ביותר שמאחרי מסך הברזל, אבל דרישות־השלום המדכאות שמגיעות מתוכה באמצעות הקולנוע מרמזות על דברים שמחלקת החדשות ומישרד התיירות ההונגרי מטאטאים אל מתחת לשטיח.

בית־אבות של זמרי־אופרה בדימוס, אלמנה שווייצית המוצאת את עצמה מחדש ואם מזדקנת ובנה השתיין בסרט הונגרי

שוקולד
מריר מאוד

אך המוזר ביותר הגיע לא מהונגריה, גם לא מפולין או מברית־המועצות. המוזר ביותר היו דווקא נציגיה הקולנועים של הארץ המארחת. שלושה סרטים, של שלושה בימאים שווייצים צעירים, שניים מהם בתחרות, פרשו תמונה שונה לחלוטין מזו שאנו מכירים על עטיפות הבונבוניירות הצבעוניות של לינדט ושל סושארד. וטעמם של סירטי קולנוע אלה אינו טעמו של שוקולד חלב, גם לא של שוקולד מלא־עדין, כי אם יותר מר משוקולד מריר.

סרט מס' 1 — החטיפה. בימאי: פייר קורלניק. סיפור על שני כפרים משני צידיו של הר. הכפר האחד של האנשים הבהירים, המדברים גרמנית. הכפר השני של האנשים הכהים, המדברים צרפתית. איבה עמוקה הנובעת מניגודים של מסורת ותרבות ושל פחד מפני הזר, מפרידה ביניהם. להישלים עם אהבה זו, שגורלה מזכיר ביותר רומיאו ויוליה בגירסה שווייצית.

הקאטאסטרופה המתרחשת כתוצאה מדעות קדומות ויצרים פרימיטיביים המתפרצים בפראות. מצביעה על כך שהאומה השווייצית סובלת מסכיזופרניה עמוקה, ממסורת מאובנת ומחוסר פתיחות לקבל אנשים שנולדו מן הצד השני של ההר, עם כל ההשלכות הנובעות מכך לגבי שווייץ והיחס שהיא מעניקה לזרים הבאים בגבולה היום.

סרט מס' 2: אווירה של פשע. בימאי — אלן קלארר. הפעם זה סירטו השני של קלארר, בימאי בן 34, יליד נוישאטל, ששימש בעבר כעוזר־בימאי של אחד החשובים שבבימאי שווייץ, אלן טאנר. בעל מיפעל של משאיות־תובלה נעלם באופן מיסתורי ומימצאי המישטרה מעלים כי התאבד. אשתו מסרבת להאמין כי בעלה מת ומנסה להמשיך את מיפעלו, אך למרבה הפלא מצליחה להרוס באופן שיטתי את עסקיו. בנה המוסיקאי, שאינו רוצה להמשיך בעסקים ומנסה תחילה להתחקות על עיקבות האב, מוצא את עצמו נגרר אחרי חשדות שונים ומשונים, שעה שהאם מתעוררת לחיים חדשים. היא משתחררת ומוצאת את עצמה מחדש, והחופש מוצא חן בעיניה, שעה שהיא מאמצת לה בת־חסות איטלקיה, זרה ואקסוטית.

הבן מפוטר מעבודתו כמוסיקאי מנסה לשכור שירותיו של מתחזה אי־שם בנהר משליך אדם את עצמו המימה בצורה שבה מניחים שגם האב התאבד וריח חריף של־חברה המאבדת את עצמה לדעת בחולניות אלגנטית, מאפיל על כל רגש אחר המובע בסרט.

ואם לא די בתיאור החברה השווייצית המתאבדת, בא סרט מס' 3 — קאמפו אירופה סירטו הראשון של בימאי בשם פייר מאייראר, שווייצי גם הוא. הסיפור: בחורה החיה על שפת הים, במיפרץ ז'נ, מקבלת הודעה על מותו המיסתורי של אחיה. היא מנסה לשכוח את צערה בסידרה של מעשים חסרי סיבה, כשאינה מסוגלת למצוא קשר של ממש לא עם ידידה, סופר המסתגר יותר ויותר בתוך עצמו, לא עם מכר, המנסה להחליף את דמות האב בחייה, ולא עם ילד מילדי הסביבה, המשחק במישחקים של גירוש־שדים.

היא מנסה נואשות להתקשר עם חבר של אחיה המת, בז'נווה, אך בסופו של דבר דרכיהם מצטלבות והם לא מצליחים להיפגש. גם הסיפור הזה מסופר בצורה איטית ונראה שהמוטיב העיקרי הוא חוסר יכולתם המוחלט של הגיבורים להגיע לקשר של האחד עם השני. כולם סגורים בעולמם, מדברים עם עצמם, שבויים בתוך סיוטיהם הפרטיים ואינם מסוגלים לבטא חום אנושי. העצב והבדידות הם נתונים פיסיים בסיסיים שלגיבורים אין כלים מתאימים להתמודד איתם. כל אחד נשאר מת או חי בפינתו שלו וגם אם הוא חי הוא נחשב כמת באשר חיים בלי שמחת חיים הם למעשה מוות בחיים.

מתחת להר־הגשש אחד הסרטים שהוצג בכיכר הגדולה של לוקארנו היה מתחת לוולקאנו של ג'ון יוסטון עם ז'אקלין ביסה (למעלה) ואלברט פיני (למטה).

של הצנחנים האמריקאים. שהסמל על קובעי הפלדה שלהם מזכיר את המיספר 101 – מיספרה של יחידת הצנחנים הישראלית בשנות ה־50'. זאת היתה היחידה שהקים אריק שרון לפעולות־תגמול מעבר לגבול.

הווי

חד־קוציא

ב **רמת־גן** פרצה אש בשרה־קוצים. אחזה בשני עצי ברושים שצמרותיהם התיזו גיצים לעבר בית סמוך, שהציתו שמיכה שהיתה מונחת על ארן־חלון, אשר נפלה, כתוצאה מכך, כוערת, לתוך הדירה ושרפה אותה כליל.

★★★

היא יודעת למה

ב **בתל־אביב** זיהו פקידי בית־המישפט צעירה בת 16, אשר באה לבקש היתר־נישואין, כאחת שעשתה כן לפני שנה וחצי, בגיל 14 ומשהו. אז היא קיבלה את ההיתר המבוקש בהיותה הרה. אך, כפי שגילתה עכשיו, הסתיים ההריון בהפלה, והנישואין — בגירושין. אולם היא נימקה את בקשתה החדשה בכך, שעתה היא כבר בעלת נסיון בנישואין.

★★★

בטיחו

ב **ירושלים** עצרה המישטרה, בש עות הקטנות של הלילה, מכונית חשודה, שבידי נהגה נמצאו זוג כפפות ואולר. לא השתכנעה מהסבריו כי אשתו מכריחה אותו להדיח את הכלים אחרי כל ארוחה ולכן הוא מחזיק את הכפפות עמו בכל עת, וחוץ מזה הוא אוהב מאוד לאכול אבטיחים, ולכן הוא מחזיק את האולר מוכן לכל הזדמנות אבטיחית.

★★★

מחשב אישתי

ב **מלכיה** פירסם עלון קיבוץ־הספר הצפוני רשימה, שבה הסביר אחד החברים את המשותף למחשב ולאשת־איש: אחרי הנישואין מתגלה שהאשה עולה הרבה יותר משחשבת: מתגלה שהיא אינה עושה כל מה שחשבת שתעשה; מתגלה, אחרי תקופת ההרצה, כי אי־אפשר בלעדיה, ולבסוף גם מתגלה שאחת איננה מספיקה.

★★★

פת״ם באלאטה?

ב **ירושלים** הודיע תושב שכונת קריית־היובל למישטרה כי גנבים פרצו לביתו, עקרו את הכספת שהיתה ספונה ברצפת דירתו, נטלו ממנה 20 אלף פרנקים צרפתיים; 5,000 דולארים; 1,500 דינארים ירדניים; 350 לירות מצריות; יהלום גדול ושרשרת־זהב.

★★★

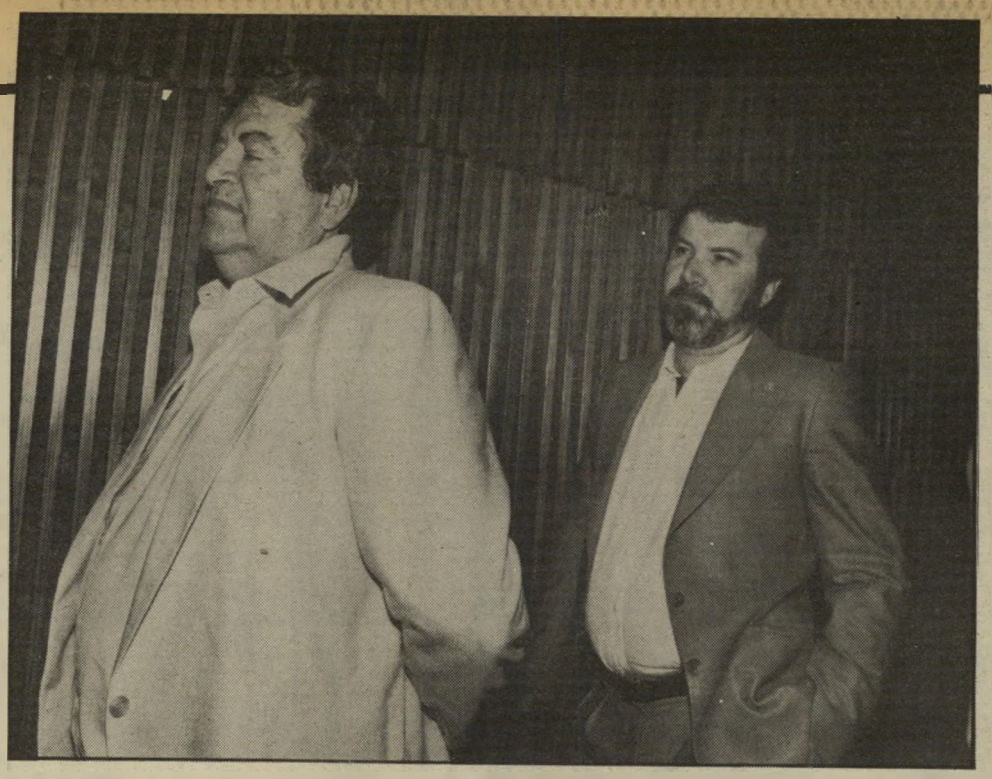
יימס ער שיימאס

ב **תל־אביב** החליטה המישטרה לנקוט בשיטה מקורית כדי לשים קץ לרוכלים המסתובבים בצומתי הדרכים ומציעים שלגונים ליושבים במכוניות המחכות להתחלפות האורות ברמזורים: היא עוצרת את הרוכלים על מרכולתם לכמה שעות, משחררת אותם רק אחרי שכל הגלידה שבתיבותיהם נמסה לגמרי.

★★★

קופסות פנדורה

ב **רמת־גן** ערכו אנשי מס־הכנסה ביקורת שיגרתית בחנות נעליים מקומית, ברקו את ספרי־החשבונות של החנות, שמחו להיווכח שהכל כשורה, עמדו לצאת מן החנות, כשרגליהם נתקלו בשתי קופסות־נעלים שעמדו מן הצד, שנפתחו מן ההיתקלות וחשפו בתוכן המהאות של מאות אלפי שקלים, אשר לא נרשמו בספרים.

מנחם גולן ויורם גלובוס (למעלה) נחלו הצלחה גדולה ב„ברייקדאנס", אולם סרטיהם האחרים נכשלו והמפיצים נטשו אותם. מישחק ההימורים הגדול של הצמד מטבריה הגיע שוב לפרשת־דרכים

גולן: משבר באימפריה?

מנחם גולן ויורם גלובוס הכניסו, בשנים האחרונות, פחד־אלוהים ליביותיהם של בעלי אולפני־הסרטים הגדולים בארצות־הברית. כאשר החלו מפיקים סרטים של ממש, בהשתתפות כוכבים גדולים, בתקציב של פרוטות.

אבל עכשיו ייתכן שהאתגר שהם הטילו לעבר הוליווד מתחיל לדעוך.

זאת דעתו של וול־סטריט זורנאל. היומון הכלכלי הנכבד בארצות־הברית הקדיש בימים אלה כתבת־תחקיר יסודית לקבוצת קאנון, אשר בבעלותם של גולן וגלובוס.

היומון הכלכלי גילה, כי לפני חודש התפרק הסכם־ההפצה הארצי, בעל החשיבות המיוחדת, בין קאנון לחברת מ־ג־מ ויונייטד ארטיסטס. אחרי אכזבה זאת הודיעו גם חברות־ההפצה של טיים וקולומביה, שתיהן לקוחות גדולים של קאנון, כי שוב אינן מתכוונות לרכוש חבילות־סרטים מקאנון.

ואם כל זה לא הספיק, פרצה לרשות הרבים מריבה כעוסה בין קאנון לצוות של הבימאי פלוס הכוכבת, ג׳והן ובו דרק, שפגעה קשות במאמצי קאנון להשתחרר מתדמיתה לשעבר, כמפיקת סרטים מסוג בית.

אבל מיקי היימן, מנכ״ל קאנון, איננו סבור כי מכות אלה יעצרו את התקדמותה המהירה של החברה. „רשימת ההישגים שלנו מדברת בעד עצמה," אמר היימן, שעבר ממ־ג־מ הענקית לקאנון לפני חצי שנה בלבד. „קאנון מעולם לא התחילה סרט בלא שתסיים אותו, ומעולם לא סיימה סרט בלא שתפיץ אותו."

זאת היא הוכחה לא־מבוטלת לכושר ההישרדות של האדונים גולן וגלובוס, ממשיך זורנאל הניו־יורקי. הם גם כמעט שלא נפגעו על־ידי כמה תביעות משפטיות — שכמה מהן כבר יושבו וכמה מהן עדיין תלויות ועומדות ושבהן הם הואשמו באי־תשלום חשבונות ובהסתרת רווחים. אבל בכל זאת ייתכן מאוד שלקאנון יהיה קשה להתעלם ממשבריה הנוכחיים ולזכות במיקום טוב בקופות בתי־הקולנוע בארצות־הברית.

גולן וגלובוס החלו לייצר סרטים בישראל, ארץ הולדתם, וב־1979 הם רכשו אולפן עצמאי קטן בארצות־הברית. הם יצרו סרטים כמו משאלת המוות מס׳ 2 והנינז׳ה (שגרף 11 מיליון דולר בקופות) והמשיכו להוציא סרטים בעלי רמה יותר גבוהה ועל נושאים המקובלים יותר בציבור, עם תקציב של חמישה מיליון דולר, או פחות, לסרט. קאנון עברה אפילו את

החלהבות בלוקארנו עם כל בעיותיהם יש לגולן וגלובוס גם הישגים נכבדים: לא רק תצלחה קופתית כמו ברייקדאנס, אלא גם הצלחה אמנותית כנחשולי אהבה (למעלה) – סרט שלהם שביים ג׳ון קאסאבטס ושריכז אלפים בפסטיבל לוקארנו.

מן השרוול פרקים משתלמים של סידרת סירטי אסקימו־לימון. סירטי־מין לבני העשרה.

חוזה על מפית

ג **גולן וגלובוס**, בני ה־54, נודעו עד מהרה בדרך הניהזל של עסקי־הם — גולן חתם פעם על חוזה שראשי פרקיו שורטטו על מפית שולחן — ובקיצוץ חסר־רחמים בהוצאותיהם. הם התרחקו מלימוזינות ומן האיגודים המיקצועיים רבי־העוצמה של הוליווד, והם מפיקים רבים מסרטיהם ממישרדם הראשי המוזנח בשדרות סאנסט, שב־מרכז הוליווד.

במידה רבה, הודות למכירות מעבר לים הגיעו רווחי קאנון ב־1983 ל־5.7 מיליון דולר (עלייה של 131% בשנה), וזה מתוך מחזור של 62 מיליון (מחזור כפול מזה של 1982). מניה רגילה של החברה, הנסחרת מחוץ לבורסה, נמכרת לאחרונה ב־17 דולר, בהשוואה לדולר וחצי המניה לפני שנתיים בלבד.

ב־1982 כבר פנתה קאנון להפקת

הכסף מתגלגל

(המשך מעמוד 27)

הציתותים של עמר, כמו אחרי הח
שהועבר לזיגל. אבל אנשי פרקלי
חיפה הפתיעו וחמישה ימים ל
הבחירות השלימו את הכנת כ
האישום. העונש המכסימלי על עב
זו הוא שלוש שנות מאסר.

מה י
לחושפים בי

ד ברית הלא־מובנת בין וייצ
ועמר הולידה ניחושים רב
באגד. חלקם הופנו במתכוון לאנ
של זיגל, כדי שאלה יחקרו מה שחב
אגד אינם יכולים להתום עליו כמי
מהימן.

במה מדובר?

ערב הבחירות טענו יריבי ע
בקואופרטיב שוייצמן מחזיר לע
טובה. זה סייע בעיסקי המכוניות
וייצמן כאשר אגד קנו את הר
היפאני המיובא דיהטסו, ועכשיו ה
בא לגבות את השטר, מקום בכנסת.

מי שמכיר מקרוב את וייצמן יוד
שאפשר לומר עליו הרבה דברים,
אי־אפשר לפקפק בהגינותו וביוש
הציבורי. אך העניין מתקשר שוב לנו
שבה לניצב"א 43 אחוז. השאר
בידיו של איש־העסקים והיבואן ר
אונגר, מאונגר סוכנויות. וייצמן ה
שותף קטנטן בפרוייקט זה. נוע אמו
ליבא מכוניות ולמכרן בתנא
מועדפים לחברי אגד. אחרי כישל
המשא־ומתן עם ג'י־אם־סי האמר
קאית נפל לידי אגד הקלף היפא
וההצלחה העירה לנוע פנים.

על ההחלטה לעבוד עם היפאני
ישבו באגד זמן רב. המזכירות כו
וועדת־הפיקוח. הקשר היה עם אונג
ולא עם וייצמן.

על קשריו עם וייצמן סיפר עמ
"הכרתי אותו לראשונה עוד כשה
שר־התחבורה בתחילת שנות ה־70
התרשמתי ממנו עמוקות. אחר־כ
נפגשנו באקראי פה ושם. אחו
שווייצמן התפטר מתפקידו כשר
הביטחון, שוב נפגשנו ושוב דיברנו ע
הקמת רשימה. כאשר העניין התחי
להיות רציני, כבר נפגשנו לעיתי
יותר תכופות, ודברנו על נושאים של
היו קשורים כלל לעסקי נוע ע
אונגר."

מאז כניסת דיהטסו לארץ רכש
עשרות חברי אגד את הרכב היפא
בתנאים מיוחדים. בעלי התפקידי
באגד נוטעים בדיהטסו. הרכב היפא
נקלט גם בחברת סיור וטיול, החבר
להשכרת־רכב של ניצב"א.

עמר לועג למי שניסה לקשר בי
עיסקי נוע וחברותו ביחד. "אנ
חיפשנו תמיד את העסקות הכדאיו
ביותר לחברי הקואופרטיב. כל חוז
שיש לנו, אם אחרי דקה אנו מוצאי
זול יותר, ויש צוות שלם שיושב על כך
מייד מבטלים את החוזה היקר שב
השניים."

לעמר אין ספק שאין כל רבו
במעשיו ובמעשי חבריו בכל מו
שקשור לרכב היפאני. הוא אף יכול
כדבריו, להוכיח זאת, בכל חקיר
כשיתבקש.

האם יצליחו חוקריו של זיגל, אלו
שעדיין לא הפכו לשוטרי־מקו
וסיירי־תנועה, לפצח את האגוז הקש
ששמו אגד? האם יש ממש בחומו
שהועבר לעיונם, או שצודק עמר
הטוען שכל מה שהגיע לידי המישטר
מקורו בסיכסוכים בין הסיעות באגו
ולחושפים אין מאומה בידם?

תשובה חד־משמעית על כך אין, אך
מן הסיפור הבא, מהעבר הקרוב, אפשר
להקיש על מה שיקרה בעתיד.

לפני תשיעה חודשים נערך חיפוש
בבית של עובד בכיר באגד, אחרי
שנודע שיש לו חשבון דולארים גדוש
בבנק ישראלי בלונדון. החקירה נשאר
פרי, אך האיש לא הועמד לדין. הוא
שילם כופר ובזה הסתיימה הפרשה, אך
מכלי שהדבר הובא לידיעת הציבור.

אם תלך המישטרה גם הפעם בדרך
זו, הרי שהאוויר סביב אגד ימשיך
להיות מזוהם, ולא רק בגלל העשן
שפולטים האוטובוסים.

בן־ציון ציטרין ■

מישפטי עירום לאחרונה התדיין גולן בבית־המישפט עם בו דרק, כוכבת סירטו בולרו, שהוא הרפתקת־מין המעלה קיטור." כדברי צופיו. גולן תבע וקיבל את הזכות להשתמש בתצלומי־העירום של הכוכבת, שהתפרסמה במערומיה כבר בסירטה עשר (למעלה).

אולפני אוניברסל ופאראמונט בהפיקה 18 סרטים ב־12 החודשים האחרונים. בכמה מהם הופיעו כוכבים פופולאריים כקאתרין הפבורן, ברוק שילדס ורוג'ר מור. ההצלחה הגדולה של החברה היא ההסכם, שנחתם בשנה שעברה, לפיו יפיצו מ־ג־מ ויונייטד ארטיסטס 30 מסרטי קאנון.

מנהלי מ־ג־מ ויונייטד ארטיסטס סירבו להתבטא בפומבי על התמוטטות העיסקה. אבל באופן פרטי הם הטילו דופי ב־16 הסרטים שהוגשו להם להפצה. "לוא היתה לנו ברירה, היינו מפסיקים את ההקרנה ועוזבים," אמר אחד מהם.

באירוע שזכה לפרסום רב בינואר השנה גילה טלכס שהודלף לעיתונות כיצד מנהלי מ־ג־מ ויונייטד ארטיסטס השמיעו, בקול רם מאוד, הערות סרקסטיות לעבר המסך בצפיתם לראשונה בבולרו של קאנון. הרפתקת־מין שיוצא ממנה קיטור, בהשתתפות הגברת בו דרק ובבימוי בעלה, ג'והן. מנהלי מ־ג־מ ויונייטד ארטיסטס. גם התלוננו על כך שקאנון רכשה בזול נושאים אמנותיים־כביכול, אך מפוקפקים מבחינה מיסחרית.

כספים
מן העתיד

ב סיונות מרובים לאתר את גולן וגלובוס — הם היו אמורים להיות בישראל, בריטניה, הולנד, דרום־אפריקה — לא עלו יפה. היימן, האומר שהוא מדבר בשם החברה, מגן על סרטי קאנון כסרטי "אלף־אלף".

היימן אומר, שמ־ג־מ הפרה, למעשה, את החוזה עם קאנון. עוד לפני חג־המולד (1983), כאשר נמנעה מלדחוף את סהרה, כישלון של 12 מיליון דולר, שבו כיכבה ברוק שילדס, לפי סיפור שכתב גולן — על נהגת מכונית־מירוץ הנחטפת על־ידי בריונים, מ־ג־מ אומרת, שמציגים שצפו בסרט בדצמבר סירבו לקחת אותו. הסרט, אחד משיבעת סרטי קאנון שמ־ג־מ הפיצה לבסוף, היה חרבון מוחלט בהפצה המוגבלת במארס (הוא הכניס בארצות־הברית מיליון ו־200 אלף דולר בלבד).

חרבון הסרט סהרה. שצולם עם ברוקס שילדס עלה 12 מיליון והכניס 1.2 מיליון.

פורמן. אחד מסניגוריו העיקריים של קאנון בוול־סטריט (שהוא מרכז הבורסה והכספים של ארצות־הברית), טוען כי מעשים כאלה הם מעשי יומיום בתעשיית הסרטים. פורמן חושב שלצוות גולן־גלובוס הרבה משותף עם דראייל זאנוק ולואיס מייאר (גדולי המפיקים בהוליווד של שנות ה־40 וה־50). "אודה על האמת," הוא מוסיף, "לוא הם היו תעשייני פלדה, לא הייתי הבנקאי שלהם."

הגברת דרק שתמסור לו צילומי־עירום למטרות פירסום (גולן תבע את הדרקים כדי לקבל את התצלומים וחומרים אחרים הקשורים בסרט, ובית־המישפט פסק לטובת גולן).

THE WALL STREET JOURNAL.

© 1984 Dow Jones & Company, Inc. All Rights Reserved.

Cannon Group's Fortunes Take Sour Turn Over Distribution Problem With Its Films

By Michael Cieply
Staff Reporter of The Wall Street Journal

amount Productions Inc. by turning out 18 films in the last 12 months. Some of them

thin roster of films at the time it signed up Cannon. Its recent films like "The Pope of

כותרת בוול־סטריט

הכותרת של כתבת ה־ תחקיר על אימפריית גולן ביומון הכלכלי האמריקאי

רב־היוקרה וול סטריט זורנאל, איננה עדינה במיוחד: "תמנית מרה לגורל קבוצת קאנון בעיקבות בעיית הפצה של סרטיה." זה גם לא מוסיף בריאות.

רוי פורמן, שחברת ההשקעות הבנקאית שלו שימשה כחתמת לשתי הנפקות של קאנון בתישעה החודשים האחרונים, טוען שמ־ג־מ פשוט לא היתה מאושרת מתנאי ההסכם שלה עם קאנון. ההסכם נתן לקאנון 30% נדיבים — מעל ומעבר למקובל — מההכנסה ברוטו של המפיצים, עוד לפני שכוסו הוצאות ההפצה.

מאידך היתה למ־ג־מ בעיה חמורה כיצד להגדיל את מבחר סרטיה הדל, כאשר היא חתמה עם קאנון. סרטיה האחרונים של מ־ג־מ, כמו אפיפיור של גריניץ' וילג' ופיראטי הקרח נתנו תוצאות עלובות. למרבה האירוניה, ההצלחה היחידה שיש להם בימים אלה היא ברייקדאנס של קאנון שעלה מיליון ו־300 אלף והכניס בשלושה החודשים האחרונים, מאז שיצא למסכים, בארצות־הברית בלבד, 35 מיליון ו־600 אלף דולר.

היימן עומד על כך כי התמוטטות העיסקה אינה פוגעת בציפיותיה העסקיות המיידיות של קאנון מכיוון שהחברה סומכת בחישוב הכנסותיה במידה רבה, על מכירה־מראש לטלוויזיות־הכבלים, לווידיאו ולזכויות־הפצה בחו"ל. ב־31 למארס היו בידי קאנון התחייבויות מסוג זה בסך 105 מיליון דולר, וההברה מקווה כי רובם ייהפכו השנה להכנסה של ממש.

תביעות
מן המיפלצת

ל מרות זה מודה היימן, כי לפחות חלק מהמזומנים מהמכירות־מראש שנגרם לוותה קאנון כספים רבים — לא ניתנים לגביה עד שכתריסר סרטים, אותם דחתה מ־ג־מ יופצו בארצות־הברית. לשם כך מיהר היימן להקים רשת הפצה בעלת שישה מרכזים, שתתחיל להפיץ את הסרטים בקרוב.

ייתכן שעודף הייצור הנוכחי של הוליווד יוסיף לבעיותיה של קאנון. גם טייס וגם קולומביה הודיעו, כי מלאי הסרטים הגדול שלהם מעיסקת שלושת הכוכבים המשותפת שלהם עם סי־בי־אס מונעת תתימה נוספת על עיסקות־חבילה עם קאנון. ב־1982 רכשה כל אחת מהחברות האלה זכויות־מראש לתריסר סירטי קאנון.

היימן איננו נבהל, ואומר: "ישנו עולם גדול, גם מחוץ לטיים. ללא ספק הוא מקווה לייהנות מהרעש שקם סביב בולרו. סרט המתחיל להיות מוצג עתה, ללא דירוג של איגוד הסרטים האמריקאי, בלא דירוג איכס הקטלני, אומר היימן, ניתן לפרסם את הסרט בעיתונים החשובים ולהציג אותו ברשתות בתי־הקולנוע הגדולות שהיו, אחרת, נמנעים מלהציגו.

אין להניח שהכנסות בולרו ייפגעו מכמה ראיונות והופעות בטלוויזיה שהיו לאחרונה", ושבהם התייחסה הגברת דרק לגולן כ"מיפלצת". "הרר־קים אומרים שחמתם בערה בהם בעיקבות נסיונותיו של גולן להתנכר למה שהוא קרא "המיניות בריבוע" של הסרט, אחרי דליפת הטלכס המפורסם.

מסעו של גולן לשפץ את תדמיתה של קאנון, נתקע שוב, כאשר מרתין באום, סוכן־צמרת הוליוודי, העיד לאחרונה בבית־המישפט המחוזי בלוס־אנג'לס על השימוש כביכול של יצרן הסרטים גולן באיומים כדי ללחוץ על

(המשך מעמוד 22)

זה בצורה הקולעת ביותר על־ידי שר־הביטחון דאז, משה דיין, „לא צפויה לנו מילחמה בעשר השנים הבאות," הרי הצהרה זו לא היתה אלא מישאלת־לב, שנבעה מן התפיסה שהעדיפה מצב של „לא מילחמה ולא שלום" ואשר גרסה כי „הזמן פועל לטובתנו".

עד כמה היתה הקונספציה הזאת מושרשת ועד כמה היתה מועטה הנכונות לחרוג ממנה, הדגים הוויכוח שהתרחש בבוקר פרוץ המילחמה, ה־6 באוקטובר 1973, בין שר־הביטחון לרמטכ"ל, בעיקבות הגעתה של ידיעה מודיעינית על כוונה של סוריה ומצריים לפתוח במיתקפה מתואמת בו ביום.

בעוד שהרמטכ"ל דרש לגייס את כל העוצמה של צה"ל, ביקש דיין להסתפק בגיוס „כמה עשרות אלפים" של חיילי־מילואים בלבד, ככל הנראה משום שלא היה משוכנע שמילחמה אכן עומדת לפרוץ ומחשש שגיוס כללי יביא להסלמה ולהאשמות נגד ישראל.

ויכוח זה, שדחה את הגיוס בכמה שעות יקרות, התרחש לא עקב הערכה מודיעינית בדבר סבירות למילחמה, אלא אחרי הגעתה של ידיעה מודיעינית חד־משמעית בדבר כוונה לפתיחה במילחמה, בתוך זמן קצר. עד כמה נשלט דיין בידי הקונספציה שלו העידו שאלותיו לרמטכ"ל, שעות ספורות לפני פרוץ המילחמה, בדבר סידורי השיחרור של חיילי־המילואים ומשך ביצוע השיחרור, אם יתברר שהכל אוזעקת־שווא.

כדי לעמוד על השפעתם ההרסנית של מישאלות־לב ודימויים מסולפים אין צורך להרחיק עד למילחמת יום־הכיפורים. המילחמה האחרונה, מילחמת הלבנון, סיפקה דוגמאות למכביר. למרות שעמדתו הנמרצת של אמ"ן, נגד התפיסה שעמדה מאחרי התוכנית למילחמה בלבנון, הובאה לידיעתו של ראש־הממשלה ראו מנחם בגין, ולמרות שככל הידוע הוזהר על־ידי ראש אמ"ן וראש המוסד, וכפי שנטען, לאחרונה, גם על־ידי מזכירו הצבאי, מפני הסכנות הטמונות בתוכנית, בחר בגין להטות אוזן לקולות שצידדו במילחמה.

שר־ביטחון לבון (1955)
רעיון נולד

איש אינו מחוסן

מה ניתן לעשות כדי לשפר את תהליך קבלת־ההחלטות, כך שיית־

האחד — במידה שראש־הממשלה איננו מנוסה ובקיא בענייני צבא ומודיעין — תפקידו של היועץ לפרש ולהבהיר לראש־הממשלה את משמעותם של הדברים המוצגים בפניו. השני — להיות מעין „פרקליטו של השטן", שתפקידו לאתר נקודות־תורפה בהערכות המודיעין ובדרכי הפעולה המוצעות ולבחון את הנחות־היסוד שעליהן הן מושתתות.

אולם, יהיה ליועץ קשה מאוד להעלות תפיסות ודיעות הסותרות את־תפיסותיו, עמדותיו ודימוייו של ראש־הממשלה. ושנית, מאחר שאיש אינו מחוסן מפני טעויות, הרי לא ניתן יהיה להעדיף, אוטומטית, את דעתו של היועץ על פני הדעות האחרות, שהרי קולו ודעתו לא יהיו היחידים שיישמעו.

תפישות ודימויים

הקמת מועצה לביטחון לאומי היא ניסיון להעתיק מוסד, הקיים בשיטת מימשל מסויימת, לשיטת מימשל אחרת. בארצות־הברית חברים במועצה נושאי התפקידים הרלבנטיים, המתמנים על־ידי הנשיא. במיבנה הימשל הקואליציוני הקיים בארץ, לא יעלה על הדעת להוציא ממוקד קבלת־ההחלטות את השותפים הקואליציוניים ואת ראשי הסיעות והמחנות השונים בתוך מיפלגת השילטון.

לפיכך, תשקף מועצה כזאת את יחסי הכוחות הפוליטיים שבקואליציה ובתוך מיפלגותיה, ללא קשר לתפקידיהם ולכישוריהם של חבריה, והתר־צאה לא תהיה שונה בהרבה מועדת שרים לענייני־ביטחון. את תיפקודה של זו (ושל הממשלה כולה) כבר ראינו במילחמת הלבנון.

ובכל מיקרה, המיבנה המוסדי המתוחכם ביותר לקבלת החלטות אינו יכול להבטיח מישגים וטעויות הנוב־עים מחוסר פתיחות וגמישות מחשב־תית של פוליטיקאים וצמידות לדי־מויים מסולפים וקונספציות נוקשות.

הערובה הטובה ביותר נגד מחדלי הערכה ומדיניות היא בטיבם של מקבלי ההחלטות. ככל שיהיו הללו בעלי פתיחות רבה יותר וגמישות מחשבתית, כן יפחת הסיכוי לטעויות. אלא שלמרבה הצער המערכת הפו־ליטית נוטה לקדם דווקא את בעלי התפישות הפשטניות והדימויים ה־נוקשים, הרבקים ברוגמות קשיחות והמחלקים את המציאות לשחור־לבן, וכבר נאמר שהתכונות הדרושות לפוליטיקאי כדי להגיע לתפקיד מדיני רם־דרג הן הפוכות מן התכונות הדרושות כדי להצליח בו.

המסקנה המצערת היא כי אין דרך להבטיח מפני מישגים, טעויות וכיש־לונות בעתיד. אולם נושא ההתראה מפני מילחמה הוא בעל משמעות קיומית כזאת שטעות לגביו עלולה להיות הרת־שואה. ולכן בתחום זה אין ברירה אלא לפעול לפי הסימנים וההתפתחויות בשטח, והמצביעים על מידת יכולתו של האוייב לצאת למילחמה.

גם אפשרי וגם מעשי

ביים טוענים כי הצבאות הער־ביים הם צבאות סדירים וכי, לכן, הם יכולים לצאת למילחמה בכל רגע וכי היכולת לכך קיימת תמידית. כל שעליהם לעשות, על פי ראיית דברים זו, הוא להתגלגל קדימה.

טענה זו היא פשטנית ובוודאי שאינה משקפת את המציאות. יציאה למילחמה אינה עניין של מה־בכך והיא מחייבת הכנות רבות וממושכות שניתן לאתרן. בחינת היערכותם השיגרתית של הצבאות הערביים מעלה כי הם אינם מרוכזים כל הזמן לאורך הקווים וכי בדרך־כלל ישנן יחידות הנמצאות באיזורי־אימונים, הרחק בעורף, וחלק מן היחידות נמצאות במחנות־הקבע שלהן, המצויים גם הם, במיקרים רבים, במרחק ניכר מקו החזית.

על־מנת לצאת למילחמה יש צורך לקדם ולרכז כוחות בקירבת קו־החזית, לפרוס ולבדוק את מערך השליטה והבקרה, להכין את המערך הלוגיסטי ועוד שורה ארוכה של צעדים שקשה להסתירם.

כך, לדוגמה, בפריסתו השיגרתית של הצבא המצרי לפני מילחמת יום־הכיפורים, נערכו חמש דביזיות החי"ר בקו התעלה, שתי הדביזיות המשוריינות בקו צלחיה — גבל עויבד, מרחק של 30־40 קילומטר מן התעלה, ושלוש הדביזיות הממוכנות בקו העובר ממיזרח לקאהיר, מרחק של יותר מ־100 קילומטר מן התעלה.

במיסגרת הכנותיהם למילחמה, שהוסוו כתרגיל, קידמו המצרים את הדביזיות המשוריינות ושתיים מן הממוכנות וכן את שתי חטיבות־הגישור של הארמיות לקירבת התעלה. מהלכים אלה, כמו מהלכים אחרים, אותרו על־ידי אמ"ן, אך הוסברו כחלק מן התרגיל.

בגיזרת הגולן התבצע תיגבור ניכר של המערך הסורי לאורך החזית והעברתן של טייסות־קרב לשדות־תעופה קידמיים וגם מהלכים אלה אותרו על־ידי המודיעין.

המסקנה: דרך הפעולה המגיבה על תופעות וסימנים בשטח היא גם אפשרית וגם מעשית.

לסיכום: אין לבטל את הצורך בקיומה של הערכת־מצב ובקיום גופים לגיבוש הערכות נפרדות, ככלי או כניסיון להבנת המציאות הצבאית־מדינית וכבסיס לניהול מדיניות, אולם אין לסמוך עליהם בלבד.

במדינה

מישפט
המעמד החדש
פסק־הדין בדרך וגם משתתפי המישפט

אחרי כמעט שנה תמימה של ריונים, הסתיים ביום ששי מישפטם של האחים שמעון ומאיר חרמון, שניהם עורכי־דין. שמעון נאשם כי רצח את חברתו כרמלה בלאס. בחודש יולי בשנה שעברה. אחיו, מאיר, נאשם בכך שסייע לו לאחר מעשה והעלים ראיות.

במהלך המישפט השתנה מעמדם של כמעט כל המשתתפים במישפט:

● לשופט שמואל קווארט מלאו 70 שנה, והוא עומד לפרוש. הוא דחה את פרישתו רק בגלל המישפט הנוכחי, שאותו עליו לסיים.

● התובעת במישפט, עורכת־הדין דבורה ברלינר, התמנתה במהלכו לשופטת שלום בתל־אביב. גם היא מחכה לסוף המישפט כדי לעבור לתפקידה כשופטת.

● הסניגור, פרופסור דויד ליבאי, נבחר בינתיים לכנסת, מטעם המערך, ובעת מדברים בו נכבדות כמועמד לתפקיד שר בממשלה. גם הוא לא יהיה כנראה פנוי בעתיד הקרוב להופעות במישפטים.

על כן החליטו השופטים לשנס מותניים ולאפשר לצדדים לסיים את סיכומיהם תוך ימים ספורים. התובעת והסניגור העלו בפני בית־המישפט, בצורה מרתקת, כל אחד את גירסתו למעשה. סיפור המעשה מתחרה בכל סיפור בלשי טוב שנכתב אי־פעם. כעת מצפים הכל לראות אם בעקבות פסק־הדין ישתנה גם מעמדו של שמעון חרמון, מזה של אסיר לזה של עורך־דין. או שמא הוא יהיה היחיד שלא החליף תפקיד בעקבות המישפט.

מי ראה כלב לבן?
השופט לא סמך על נטיית־ליבו ועל האינטואיציה שלו

„אינני מאמין לאף מילה שיצאה מפיו של הנאשם. כל סיפורו הבל־הבלים ואין בו ממש. קבלת גירסתו תהווה עלבון להגיון ולשכל הישר," קבע השופט ניסים ישעיה, ובכל זאת זיכה את הנאשם, אלי בן־אליהו, מאשמת ניסיון התפרצות לדירתה של יפה גבריאל במחנה צבאי במרכז הארץ.

„עדותה של המתלוננת, שקריו של הנאשם, כל אלה מטילים חשד כבד, כבד מאוד, על מעורבתו של הנאשם בעבירה. אך ככל שכבד החשד, אין בחומר הראיות כדי להפוך את החשד להרשעה", אמר השופט, ובלב כבד זיכה את הנאשם.

אמא בבסיס. הנאשם נתפס במחנה הצבאי בבוקר של יום אפריל, לאחר שנכנס לשם בלי רשות. באותו בוקר התעוררה אשת קצין בבסיס מדפיקות בדלת ביתה. היא ירדה לבדוק מי נמצא ליד הדלת, ואז ראתה כי תריס המטבח מוסט והבחינה ברגל אדם על החלון. היא שאלה „מי שם?" וקול שאל אותה אם ראתה כלב לבן. הרגל נעלמה מעל אדן־החלון והאשה רצה לסלון כדי לראות מבעד לחלון את האיש שניסה להתפרץ לדירה. אך היא הבחינה רק בדמות לבושה במיכנסי ג'ינס וסוודר לבן המתרחקת מהדירות מהמקום.

האשה טילפנה מייד לבעלה שיצא עם הרס"ר של המחנה לחפש את האדם. ליד שער־היציאה מהבסיס פגשו השניים את הנאשם, שאמר להם כי נכנס למחנה כדי לחפש את אמו העובדת בבסיס. הוא הכחיש כל קשר לפריצה לביתו של הקצין. מאחר שהאשה ראתה על אדן־החלון רק רגל אדם, לא יכלה לזהות את פניו בוודאות. היא זיהתה את הנאשם רק בבית־המישפט, ולזיהוי זה לא היה מישקל רב.

חוסר הזיהוי המספיק גרם לכך שהשופט קיבל את טענות הסניגור, עורך־הדין משה אלוני, וזיכה את הנאשם, למרות שהאינטואיציה ונטיית ליבו של השופט היו להרשיע את הנאשם.

אופנה
המראה השנקרי
התורה מרמת־גן: מתורת הנסתר עד המראה ההוליוודי

אחרי שירחון־האופנה האיטלקי מונדו אומו (עולם הגבר) קבע ששנקר הוא אחד מבתי־הספר המובילים בעולם האופנה החליטו מנהלי שנקר, בית הספר הגבוה למדעי הטכסטיל והאופנה ברמת־גן, כי כבר מותר לומר „מציון תצא תורה ומשנקר — מעצבי־אופנה!"

את התיקווה הזאת הם מאוששים בתצוגת קיץ שנתית של בוגרי ארבע שנות הלימוד בבית־הספר. כך עשו גם השבוע כאשר דוגמניות צמרת, מתוגברות בכמה מתלמידות בית־הספר, הדגימו מיגוון חידושי אופנה שלא היו מביישים שום אופנאי בעל שם.

זה החל בסידרת אור גנוז, מראה שכבות, בצבע טורקיז, ירוק, בז' ולבן, שנעזר בסממני תורת הנסתר (הקבלה) היהודית ליצירת אפקטים של גווילי־אש שרופים על הבדים ונמשך בקולקציה של בגדי־ערב, שבהם שולבו בדים טבעיים (כפשתן ויוטה) עם בדים בעלי ברק או שקיפות (משי, תחרה ושיפון), כאשר הצבעים הם חומים מדבריים. הגזרות מרובעות והשכבות ישרות.

מאמין מיוחד. תלמידות אחדות עיצבו סריגים, מסריגי מוהר בסריגת־יד, ששולבו בחצאיות ומיכנסי־עור בשחור, כחול ואדום.

לא נעדר גם מקומם של החליפות והמעילים המחוייטים. מבדי צמר חלקים ומשובצים, במראה מדי דיילות, ואפילו לא שמלות כלה. אולי מכיוון שאת אלה בוודאי תלבשנה, במוקדם או במאוחר, רוב הבוגרות, הן התאמצו במיוחד והשמלות הלבנות עוצבו במראה הכפרי, במראה שנות העשרים, במראה ההוליוודי ובמה שכבר מותר לכנות במראה השנקרי.

שימלת כלה
מראה שנות העשרים

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

נקבל פחות, נוציא יותר

עוד לא הספקתי לנשום את אווירת ארץ־הקודש, עברו רק כמה שעות מרגע הנחיתה בלוד, וכבר, טלפון ראשון עם טענות. אמרת, אומר בעל הטרוניה בטלפון, שמייד אחרי הבחירות תהיה אינפלציה של 1000 אחוזים, איפה הם?

קורם כל, אני אומר לו, תגיד שלום יפה, תגיד ברוך הבא, תשאל מה הבאתי לך (כלום), כי גם חפיסת הסיגריות שהיתה מיועדת לך, (הייתי אומר לו), נמעכה כשהתיישבתי עליה; אמרתי, אז מה, אין לך סבלנות. הנה איזה דוקטור לחש לשימעון פרס, שהכסא של שמיר בכיס ומה קרה. סבלנות, גם זה יגיע (האינפלציה). מה בוער? ממשלה יש כבר, יוסף בורג הפך את הקיץ לחורף? הפך! אז לי מותר לדחות את התחזית בתוקף הנסיבות.

חוץ מזה, מה אתה ממהר, יש עוד חגים באמצע, וכידוע, לפני ראש השנה, ובעיקר לפני יום כיפור, לא מלקים את בני ישראל בעקרבים, רק בשוטים.

אני מבקש את תשומת ליבכם לעובדה, שיש למעשה רק תחום אחד שבו יש הסכמה מלאה בין המערך והליכוד: הכלכלה. ליתר דיוק, הגזירות, שתבואנה, ולא חשוב איזה ממשלה תהיה.

אני כבר מודיע לכם שיותר מאלף דולר לחו"ל לא תוכלו להוציא. ייוטלו קנסות על מי שהוציא באמצעות פרטיסי־אשראי יותר מהסכום המותר. ועוד משהו: הקצבות המט"ח לא יהיו לנסיעה אלא לתקופה. אפשר יהיה לנסוע חמש פעמים לקפריסין או למצריים, פעמיים לאירופה ואולי פעם אחת לארצות־הברית. לא יספיק ליותר. הסיפור החדש תהיה: נוציא פחות — נחיה יותר.

מי שסבור, מילה יפה, אה, שהמערך יהיה יותר רך בענייני סובסידיות, „כדי לא לפגוע בשכבות החלשות", טועה. כולנו נשלם יותר ולכולנו יישאר פחות (גם כדי לנסוע לחו"ל).

מי שחושב, (שיפסיק לחשוב) שלא יעלו מיסים, מכל מין וסוג, טועה, וחבל.

מי שנשבר לו לחשוב, אבל בכל זאת מאמין שהממשלה תקציץ בהוצאותיה, חולם. זה יהיה טוב לחודש ואולי לחודשיים, אחר כך תגדל האבטלה ו„לא יהיה מנוס" מלתקצב את המיפעלים בעיירות הפיתוח.

צרות באות בשלשות. נא לא לדאוג, הן תבואנה, כולל היסראינפלציה של 1% ליום, בלי החגים וחשבתות. כולל חורף קר, מכיוון שהחימום יעלה יותר מרבע משכורת ממוצעת. כולל שחיקה נוספת בשכר. בקיצור, נקבל פחות בדולארים, נוציא יותר בדולארים, ויישאר לנו פחות בשקלים.

החגיגה עומדת להיגמר.

סרס
סבלנות גם זה יגיע

העיריות בצרות, ואנחנו משלמים

מה עושה ממשלה שגמרה ללוות כסף מאוחריה (תוכניות־חיסכון ואיגרות־חוב צמודות־מדד או דולר)? בסוגריים ציינתי את המקובלות שבהן מכסה הממשלה את האוברדראפטים שלה. היא גם יכולה ללוות ממדינות אחרות, כל עוד הן מסכימות להלוות לה, ובמיקרה שלנו הנכונות הולכת וקטנה. בישראל מתברר, השיטה היעילה ביותר היא להדפיס את הכסף החסר. תוצאות הלוואי, כמו אינפלציה, לא נעימות. אבל מתרגלים, כמו שאומר ואמר בזמנו השר אליעזר שוסטק, והוא צריך לדעת. בטח, הוא הרי עוסק בענייני בריאות. ומה יותר בריא מאינפלציה למשק במשבר? שאלתם. תשאלו אותו, הוא מקבל משכורת של שר.

מה שיכולה ועושה הממשלה, לא יכולות לעשות העיריות. ווותי הסיבה שהן בצרות. העיריות מוציאות יותר משיש להן. ובינתיים צריך לשלם משכורות ואז לוקחים הלוואות בבנקים. זהו, כאן מתחילות צרות חדשות.

גם הבנקים, בינתיים, לא קיבלו לרשותם את מכונת־הדפוס הידועה, ולכן העיריות, כמונו, משלמות ריבית קצוצה על החריגות, ולפעמים לעיריה אין כבר מה להציע. חוץ מהמיסים וההקצבות שיתקבלו בעתיד, אבל זה כבר לא סחורה, ואז אין הלוואות.

ואז העיריות מפסיקות לשלם ל„מקורות", למשל, שהיא חברה ממשלתית,

איך לחסוך 5 מיליון דולר

שיעור בסיסי בכלכלה. למדינת ישראל נותרו רק 2 מיליארד דולר כדורבה לעת־חרום. זה מעט מדי. מכיוון שיספיקו רק לכמה חודשים בשעת־חירום. כדי להגדיל את הדזרבות צריך להגדיל את ההכנסות הדולאריות (ייצוא) ולהקטין את ההוצאות הדולאריות. עד כאן הכל ברור.

הפעם נעסוק בהקטנת ההוצאות. למרבית הפלא זה הרבה יותר קל משרבים מאיתנו חושבים. הנה הצעה עניינית שתחסוך בשנה הקרובה לישראל 5 מיליון דולר, שבדי להרוויח אותם צריך לייצא כ־40 מיליון דולר. וזה רק קצה החוט.

נניח שמיספר השליחים מטעם המדינה בניו־יורק הוא 500. הם נחלקים לשלוש ממלכות: משרד־הביטחון, משרד־החוץ והמישלחת הכלכלית. כל אחד מאלה, מה־500, עולה למדינה 50 אלף דולר בשנה (בדוק). אם ישלחו הביתה לישראל 100 שליחים. יקרו שני דברים: המדינה תחסוך 5 מיליון דולר. ומספר השליחים חסרי־התעסוקה יקטן במאה. אמרו לי שהצפיפות במישרדי המישלחות השונות תקטן. היעילות תגבר. ואם ישלחו (שין בפתח) 200 איש לביתם בישראל, גם אז לא תיפגע מלאכת־הקודש בניו־יורק. המידע בדוק. צריך רק להחליט.

עכשיו. כשכנראה תהיה ממשלה חדשה, הנה נושא ראשון לקיצוץ. אני בטוח שבפעם הבאה שאגיע לניו־יורק איש מנציגי ישראל לא ירצה להיות בדלת אמותיי, שם. אני מוכן לשוחח עם החוזרים בא־ץ.

שוסטק
תשאלו אותו

ואז מאיימת „מקורות" בהפסקה או האטה של זרימת המים לעיר — וכאן אנחנו נכנסים לתמונה.

אנחנו, משלמי המיסים העירוניים, ששילמנו עבור צריכת־המים שלנו למפרע, נפגעים. זה ששילמנו את מה שהיינו חייבים עבור מים, עדיין אינו מקנה לנו את הזכות להשתמש במים שלנו, מכיוון שהעיריה השתמשה בכספי־המים לצרכים אחרים. ניבזזת, מה לעשות.

ועכשיו לעיקר: אמרנו שהעיריות במצוקה כספית. איך פותרים חלק מהעניין? גובים יותר מיסים מאלה שאין להם ברירה: תושבי העיר. תנסו לא לשלם את המיסים.

עד עכשיו אפשר היה לשלם את החשבון העירוני הדו־חודשי בסוף החודשיים. עכשיו רק בתום החודש ה־ראשון. במילים אחרות, העיריה מקבלת מאיתנו הלוואה לחודש השני, עבור מים ושרותים שלא סיפקה לנו.

חוץ מזה, גילו העיריות שיש אינפלציה, ולכן אחרי שנשלם את החשבון הדו־חודשי, מהחודש נקבל גם חשבון נוסף — תוספת מדד.

כך למשל, מי ששילם מיסי עיריה דו־חודשיים של 7895 שקל ייאלץ עכשיו להוסיף עוד 3090 שקל, וזה משום שלהערכת העיריה האינפלציה בחודשים שאנחנו בעיצומם תהיה של 50%. ואם נשלם כבר בתחילתם, העיריה תזכה בעוד 20%. כך, באלגנטיות, על פי סעיף בחוק שהתקבל בדי־זוק שבועיים לפני הבחירות.

הבורסה

חזרה אל האלמוניות

השבוע פגשתי מכר ותיק, מעמודי התווך ב
הבורסה בימים עברו. עכשיו הוא נח, הוא אומ
כשאני שואל אותו לשלומו. לא שאלתי אם ה
יכול להרשות לעצמו לנוח זמן רב כל־כך. אין
כבר וולוו. אבל כנראה יש לו רזרבות. המישו
שלו סגור. השלט קיים. והוא, הלוואי על כ
ישראל, נח.

מה נשמע, הוא שואל, מה זה הפסקת לכת
על הבורסה? אין מה לכתוב, אני אומר לו. והו
מייד נדלק ואומר לי: תשמע, מי שיודע לעבר
יכול לעשות היום כסף.

**אמרתי לו שבלעשות כסף איני מב
ובדרך כלל אם אני לא מבין משהו, א
לא כותב. מה גם, הוספתי כיד העברי
הטובה עליי, שלדעתי הצנועה, על ע
ישראל להמשיך ולהשקיע בירוקינ
שלום. שלום. הוא מיהר וגם אני.**

ואני באמת חושב שהציבור הרחב איבד עני
בבורסה ואילמלא העיתונים היומיים, המפרסמי
את גיליון השערים, היתה חוזרת אל האלמוניו
של שנות החמישים והשישים המוקדמות. יש ש
מציאות, אבל כדי למצוא אותן צריך להבין וג
הרבה כסף שישכב למעצבה עת ארוכה. כ
שהמורה לדיקדוק היה אומר. אילו הבין בעיסק
בורסה. הוא לא הבין.

**עצה אחת אני יכול לעזין לכב
כשהעסק יזוז באמת, אתם תיכנס
השאלה היא מתי זה באמת יעל כך א
לי תשובה.**

רוטשילד הידוע מצא את התשובה ותראו מ
קרה: את הסוד, או אם תרצו, הפטנט, הוא העבי
לצאצאיו. שער היום עושים כסף מעצמו.

ומישפט מסכם. הבורסה התל־אביבית יש ב
מום מלידה. כל סידרי המיסחר, במילה צנועה
מעוותים. הרשות לניירות־ערך אין לה סמכויו
והמעט שיש לה — הוא הרבה לגביה.

התורכי הגדול

איי התורכים וקאיקוס בים הקאריבי —
בטוח שלא שמעתם עליהם. עד עכשיו גם אנ
לא. ולכן לא צריך להתבייש.

זו קבוצת איים, המורכבת מ־42 איים שרק
שישה מהם מיושבים, הם מן הפחות מפותחים בי
שטחי החסות הבריטיים. תושבי האיים מונים
8,500 ובראשם ראש־השרים, שעיקר תקציב
ממשלתו בא לו ממענקי ממשלת הוד־מלכותה.

עכשיו אנו חייבים לחזור מעט לאחור
ולהסביר שהרבה איים בים הקאריבי, כמו אי
קיימאן, באהמה, באהאמס, ברמודה ועוד
הוציאו את לחמם במתן מיקלט לחברות ויחידים
שלא עלצו לשלם מיסים לשילטונות המס
האמריקאיים. אך שם החגיגה עומדת להיגמר.
בלחצה של ארצות־הברית הקשיחו והחמירו
שילטונות איים אלה את אפשרויות המיקלט של
הדולר המגיע מן היבשת. ועכשיו שימו לב: חלק
זה באים למלא איי קאיקוס והתורכי הגדול
(במקור: גראנד תורק).

**יש כבר חברות השקעה ונאמנות,
סניפי בנקים בינלאומיים, כמו הבנק של
נובה סקוטיה, שרותי מזכירות. והדבר
החשוב ביותר: עורכי־דין המתמחים
בהקמתן של חברות ורישומן בתוך
פחות מ־24 שעות. רשם החברות
מכריז על כל ההקלות האפשריות
להקמת חברה, תמורת דמי־רישום
מעטים של 325 דולר, וכך ניתנת
ההזדמנות להצטרף ל־3,800 החברות
הקיימות, שאינן חייבות במיסים. גם
מס הכנסה לא קיים שם. תמורת 200
דולר יעניק מושל האי לכל המשלם
תעודה שבוחה יפה ל־20 שנה, שבה
ייקבע שבעל התעודה מחוסן מסני
הטלת מיסים כלשהם. ואפשר גם
להאריך את תוקף התעודה.**

**עכשיו, מי שיש לו דמיון מפותח
וירכוש שם עסק, יכול לפתוח סניף
לדוברי עברית. ואז במקום חברות
ואדוזיות או פנמיות נתחיל לשמוע על
חברות תורכיות גדולות.**

מסעדה מועדון
בית אמריקה
"AT THE TOP"

לסעוד במסעדה הצרפתית המעולה או לבלות ולרקוד בלובי־בר לצלילי
★ זמרת הג'ז רוברטה
★ תזמורתו של שלמה לדרמן — "בלאק אנד וויט"
★ כנר הקסם מירל רזניק
★ הזמר האיטלקי סלוטור פוליצ'י
וכל זאת במקום הכי גבוה בעיר.
החל מ־20.00 עד השעות הקטנות של הלילה.

בית אמריקה, שד' שאול המלך 35, ת"א
טלפון 268933, 741410
תניה נוחה. מכבדים את כל כרטיסי האשראי
VISA יותר טוב מכסף
VISA

היחיד והמיוחד
באילת
מלון הסלע האדום

• מיזוג אויר מלא
• בריכת שחיה
• ארוחות מהנות
• מועדון־לילה
• שרות ויחס אישי
• בידור בשפע
• ממש על חוף הים
• פעילות חברתית

$ 18 + מע"מ לאדם בחדר זוגי, לינה וארוחת בוקר
הנחה לקבוצות מאורגנות

להתראות בסלע
הזמנות: 059-73171

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

תחנה אחרונה

(המשך מעמוד 51)

נמרצת ובטוחה, היא כבר במיקצוע 15 שנים. היא היתה רוצה לגייס את הנשים להילחם בעד זכויותיהן. היא מעדיפה לא להיקרא פמיניסטית. היא לא אוהבת הגדרות. אבל היא בהחלט מנהלת מילחמה על שוויון ההזדמנויות לנשים. "ההסתדרות הגישה עתירה בעניין אי־מתן קביעות. לנהגות. העניין עקרוני. אבל אי־אפשר להגיש עתירה באופן כללי, לכן לקחנו נהגת שעונה לקריטריונים של הסכם העבודה. לפי ההסכם, אם עובד עמד בניסיון של 33 חודשים, הוא זכאי לקביעות. ההסכם הזה איננו מיושם לגבי נשים, ואת הקונספציה הזו אנחנו תוקפות על־ידי מעשים, שאחד מהם היא עתירה מישפטית.

"הנהגת מזל חזן עבדה חמש שנים מבלי שפוטרה. הם אומנם מפטרים כל שנה, אותה לא פיטרו, אלא ביקשוה שתתחייב שלא תדרוש קביעות. הסידור הזה מבטל את הסכם העבודה, שיכנענו אותה שתרתם למאבק. בהתחלה היא פחדה. עכשיו שוכנעה שאין דבר שמבטיח את המשך עבודתה, רוב הנהגות חיות בפחד. לנו אין אוטובוסים לתת להן, אנחנו לא יכולות להציע להן תעסוקה, אך אנחנו רואגים שתהיינה מוגנות. כל זמן שהדיון נמשך לא יפטרו אותן. למעשה, קל מאוד לפטר. וער־העובדים לא נלחם מספיק בשביל עובדים זמניים, לא כל שכן לגבי נשים.

"הגברים השכירים בדן חלקם מקבלים קביעות. לגבי נשים, בצורה מפורשת אינן מקבלות, בדן אפילו לא מבינים שצריכים להסתיר את זה. הטענות שכביכול נהגות אינן יכולות לנהוג בשכונות רתיות, זוהי צדקנות ממדרגה ראשונה. הרתיים לא מטופלים על ידי אחיות נשים וזה בסדר. נשים עדיין רחוקות מלהיות זכאיות בשוויון ההזדמנויות ויש לזה בטויים ברמת השכר, והייצוג בתפקידים בכירים. השוויון, קודם כל, צריך להיות מיושם ברמה הכלכלית. המחלקה לעובדת השכירה, שאני עומדת בראשה, תפקידה להשיג את השוויון הזה וזו עבודה רצינית ביותר, כי גם בהסתדרות לא כל־כך מודעים לנושא.

"לצערי הרב, התרבות שלנו מעוצבת על ידי תפישת עולם שהאשה כביכול מפרנסת שניה ולא נורא אם ההזדמנויות שלה קצת פחות, או שכרה נמוך ב־30־40 אחוזים.

המצב הזה גורם לכך שאשה באמת תלויה כלכלית בגבר. לדן יש אינטרס לא לתת קביעות מכיוון שעובר זמני משתכר פחות מעובר קבוע. את האינטרס הזה עוטפים בעטיפות עקרוניות בדומה לטענה שאשה טובה פחות מן הגברים.

"אני כולי תיקווה שהפסיקה של בית־הדין תהיה נחרצת, דן הכפיש את הנהגות כקבוצה מינית. הן כולן לא טובות, אבל כבר בכתב־ההגנה הסגירו את עצמם.

"בתחקיר שערכו לי סנגורי דן ממישרדו של כספי עברון רצו להביא אותי לידי כך שאודה שאי־אפשר להטיל על אשה אותן מטלות. אנחנו נגסה להזים את הקו הזה, עכשיו ההיענות מצד הנהגות לשיתוף־פעולה טובה. לפני כן הפחידו אותן, היום אין להן מה להפסיד.

"לא נסתפק רק בעתירה. אנחנו מתכננות הפגנה, פעולה של כל הנשים שבמשך יום שלם תחרמנה את האוטובוסים של דן. אנחנו חושבות על מידבקות שנשים תענודנה "אני נוסעת עם דן מתוך מחאה."

"זהו דיון בעניין פירושי הסכם העבודה, אם תוכה מול, נוציא צו דין הצהרתי. זה יהווה תקדים, תתארי לעצמך, שתקנון הקואפרטיב לא מאפשר לנשים להיות חברות. אשה מנועה לרשת את המניה של אביה.

אחרי ימים ארוכים של חיפושים אותר רובר דן בביתו. הוא לא היה מוכן לדבר. לפי דבריו, הוא מנוע מלדבר במהלך המישפט רק אחרי שבית־המישפט ינקוט עמדה, הוא יהיה מוכן לדבר.

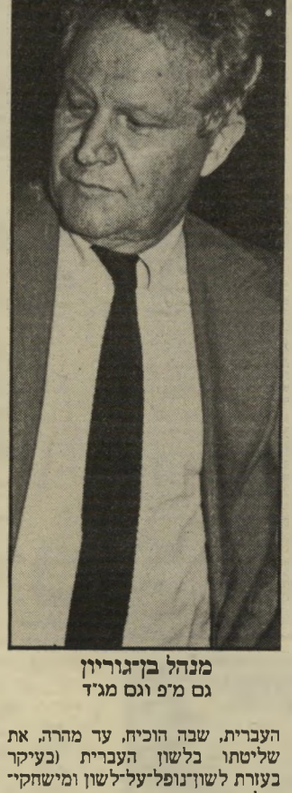
אתי חסיד ■

תמרורים

נחוג ♦ בכפר־סבא, יום־הולדתו ה־45 של **סנחם גולדשטיין**, ח"כ הליכוד (מטעם המיפלגה הליברלית) ומי שהיה מצליף הליכוד בכנסת ה־10. גולדשטיין, יליד תל־אביב, הוא בוגר הפנימיה הצבאית ומישפטן שנודע בתפקידו כמנכ"ל חברת הביטוח המבטחת את כספי רוכשי־הדירות אשר בנייתן טרם הושלמה.

נחוג ♦ במינכן, גרמניה, שבה הוא מככב עכשיו בהסרטת מותחן, יום־הולדתו ה־ 50 של **מייקל קיין**, שחקן הקולנוע האנגלי הממושקף. קיין, בנו של סבל בשוק־הדגים של לונדון, פנה למישחק, אחר שנענה למודעת דרושים לשחקנים, בהיותו פועל־תעשיה. מאז הופיע ב־52 סרטים וגאוותו המיוחדת היא על האחרון בהם, (לתנך את ריטה) והגיע לבעלות על ארמון־זוטא בקליפורניה, שבה הוא מתגורר.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־60 של **אפרים קישון**, הסאטיריקן מס' 1 של ישראל, שנולד בבודפסט, שם למד ציור ופיסול. אחרי עלותו ארצה היה תקופה קצרה חבר בקיבוץ כפר־החורש, בעל מוסך למכוניות בפרדס־חנה ועורך־לילה ביומון ההונגרי אוי־קלט. לאחר מכן פנה לעיתונות

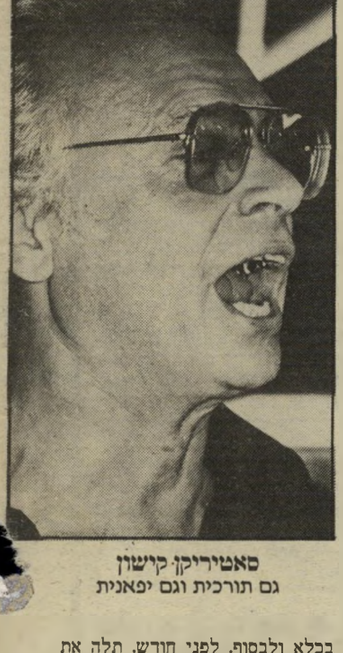

מנהל בן־גוריון
גם מ"פ וגם מג"ד

העברית, שבה הוכיח, עד מהרה, את שליטתו בלשון העברית (בעיקר בעזרת לשון־נופל־על־לשון ומישחקי־מילים אחרים) במיוחד במדורו היומי חד־גדיא. שאותו החל מפרסם במעריב לפני 30 שנה. קישון, שהוא סופר (העולה היורד לחיינו) מחזאי (שמו הולך לפניו) ותסריטאי (סאלח שבתי). התעשר מפירסום ספריו בגרמניה, שם הפכו לרבי־מכר קבועים, אבל הוא איננו מסתיר את גאוותו על כך שספריו תורגמו גם לאנגלית, צרפתית, ספרדית, איטלקית, יפאנית, הולנדית, רנית, תורכית והונגרית.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־64 של **עמוס בן־גוריון**, בנו היחיד של רויד בן־גוריון *. הוא יליד לונדון, שירת כמ"פ בצבא הבריטי, כמג"ד במילחמת־העצמאות ובמשך זמן־מה כסגן המפקח הכללי של מישטרת־ישראל. לאחר מכן עבר לניהול חברת הטכסטיל אתא. שבראשה עמד כמעט 20 שנה.

נפטר ♦ כתוצאה מנסיון התאבדות בכלא מרסי־הצרפתי, בגיל 51, **גאייטאן זאמפה**, שנחשב למלך העולם התחתון הצרפתי. זאמפה ש־נעצר לפני כמעט שנה בחשד העלמת מיסים ברשת מועדוני־הלילה שלו בריביירה, נגח, בהופעתו הראשונה בבית־המישפט, את ראשו בעמוד ה־בית; ניסה לאחר מכן לדקור את עצמו

סאטיריקן קישון
גם תורכית וגם יפאנית

בכלא ולבסוף, לפני חודש, תלה את עצמו בתאו — ולמרות שהורד מהחבל בעודו בחיים, שוב לא חזרה הכרתו אליו עד מותו.

נפטר ♦ בלוס־אנג'לס, חודש לפני יום־הולדתו ה־60, **טרומאן קאפוטה**, סופר אמריקאי מצליח (קולות אחרים. חדרים אחרים). שרבים מספריו הוסרטו (ארוחת־בוקר בטיפאני'ס) ושנודע במיוחד בסיפרו התיעודי בדם קר (סיפורם של שני שודדים שרצחו, בעת נסיון־שוד, משפחת איכרים על ארבעת בניה). קאפוטה, יליד ניו־אורליאנס הדרומית, היה בן־עשירים שגדל בפאריס, והפך לאיש־חברה שנון־לשון והיה מכור לאלכוהול ולסמים במשך שנים רבות.

נפטרה ♦ במוסקבה, בגיל 84, 13 שנים אחר מות בעלה שלו היתה נשואה 47 שנים, **נינה סטרובנה כרושצ'וב**, אלמנתו של ניקיטה סרגייביץ' כרושצ'וב, מי שהיה במשך 11 שנים (1953—1964) השליט הכל־יכול של ברית־המועצות. נינה כרושצ'וב (לבית קוכארצ'וק) היתה אשתו השניה של כרושצ'וב, אם שתי בנותיהם ובנם היחיד, והתפרסמה במילות הפרידה שלה, בשנת 1959, אחר ביקור הזוג כרושצ'וב בארצות־הברית: "בחרתם מקום נחמד לחיות בו."

נפטרה ♦ בתל־אביב, בגיל 84, **חיה סיקהולין**, ילידת פולין, רווקה ניצחית, מתורגמנית ומורה לאנגלית, שלפי מיכתבים, שנחשפו רק לאחרונה, ייתכן כי היתה אהובתו של חיים נחמן ביאליק בשנות חייו האחרונות ולה הקדיש את שיריי־האהבה המאוחרים שלו.

* *יוסף לעמוס. הוליד דויד בן־גוריון גם שתי בנות: גאולה ורננה.*

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

פנטון תקשורת M-10

שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2452 א' אלול תשמ"ד, 29.8.1984

העולם הזה

הסיפור האישי של איריס דוידסקו אחרי הגמילה

חויות מבתי-חולים לחולי נפש

אחרי ששוחרר על־ידי השופט רצח את אהובתו

רצח בסלון

מזל בוזגלו